

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД ПРЊАВОР
ГРАДОНАЧЕЛНИК**

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Април 2023. године

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

УВОД:

План заштите од пожара израђује се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара („Службени гласник Републике Српске“ број 94/19) и у складу са Одлуком Владе Републике Српске о Методологији за израду Плана заштите од пожара ("Службени гласник Републике Српске ", број 94/20) и којим се регулише организовање и спровођење заштите од пожара на подручју ГРАДА ПРЊАВОРА у циљу спријечавања настајања и ширења пожара те заштита живота људи и имовине угрожених пожаром.

Предузећа и друга правна лица, државни органи, предузетници и појединци дужни су да у спровођењу заштите од пожара поступају у складу са смјерницама и мјерама заштите од пожара које су утврђене овим планом, као и Законом о заштити од пожара ("Службени гласник Републике Српске ", број 94/19) и подзаконским актима донешеним на основу закона.

У Плану заштите од пожара утврђује се процјена угроженисти од пожара, организација заштите од пожара, начин употребе ватрогасно-спасилачких јединица и садејство са другим ватрогасно-спасилачким јединицама, систем обавјештавања и поступак у случају пожара, техничка опремљеност и средства за гашење пожара, начин снабдијевања водом, путеви, пролази, прилази, као и друге мјере потребне за успјешно функционисање и унапређење заштите од пожара и спровођење надзора над извршавањем мјера заштите од пожара.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

САДРЖАЈ:

УВОД:	2
1. ПРОЦЈЕНА УГРОЖЕНОСТИ ОД ПОЖАРА	9
1.1. МАКРОЕЛЕМЕНТИ	10
1.1.1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ	10
1.1.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕЉЕФА	11
1.1.3. ГЕОМОРФОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ТЕРЕНА	11
1.1.4. ХИДРОГЕОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ТЕРЕНА	11
1.1.5. ПОДЗЕМНЕ ВОДЕ И ИЗДАНИ	12
1.1.6. ХИДРОГРАФСКИ УСЛОВИ	14
1.1.7. ИЗВОРИШТЕ „ПОВЕЛИЧ“	15
1.1.8. МАЛИ ВОДОВОДНИ СИСТЕМИ	15
1.1.9. КЛИМАТСКИ УСЛОВИ	16
1.1.10. СЕИЗМИЧКИ УСЛОВИ	20
1.1.11. УРБАНА И ЕКОНОМСКА РАЗВИЈЕНОСТ ГРАДА	36
1.1.11.2. Урбанизација	37
1.1.12. ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ	54
1.1.13. ДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	58
1.1.14. ВЕТЕРИНАРСКИ КАПАЦИТЕТИ У ЈАВНОМ И ПРИВАТНОМ СЕКТОРУ	60
1.1.15. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	63
1.1.16. КУЛТУРА	63
1.1.17. ИНФОРМИСАЊЕ	67
1.1.18. НАМЈЕНА ПОВРШИНА, РАЗМЈЕШТАЈ ЗОНА СТАНОВАЊА, ИНДУСТРИЈСКИХ ЗОНА И СЛОБОДНИХ ПОВРШИНА И МЕЋУУТИЦАЈ У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА ВЕЋИХ РАЗМЈЕРА	67
1.1.19. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	70
1.1.20. ШУМСКО ПОДРУЧЈЕ	75
ПОТРЕБНО ЈЕ РЕДОВНО ОДРЖАВАЊЕ ПУТНИХ ПРАВАЦА И ВОДОТОКА	78
1.1.21. ПОЉОПРИВРЕДНА ПОДРУЧЈА	82
1.1.22. ВОДООПСКРБНИ ПОТЕНЦИЈАЛ И СИСТЕМ ВОДОСНАБЂЕВАЊА И КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	85
1.1.23. СТАЊА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИХ ПОСТРОЈЕЊА, ДИСТРИБУТИВНИХ МРЕЖА И ИНСТАЛАЦИЈА	89
1.1.24. СТАЊЕ СИСТЕМА ВЕЗА И СИГНАЛНО ДОЈАВНИХ СИСТЕМА	95
1.1.24.2. Узбуђивање	97
1.1.25. ОРГАНИЗАЦИЈА, ОПРЕМЉЕНОСТ И ПРОСТОРНИ РАСПОРЕД ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА	97
1.2. МИКРОЕЛЕМЕНТИ	103
1.2.1. ПОЖАРНА УГРОЖЕНОСТ ОПШТИНЕ НА ОСНОВУ ГРАЂЕВИНСКО- ПОЖАРНИХ КАРАКТЕРИСТИКА	103
1.2.2. МИКРОЕЛЕМЕНТИ АНАЛИЗЕ СТАЊА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА У ВЕЋИМ ОБЈЕКТИМА- КОМПЛЕКСИМА ОБЈЕКТА	107
1.2.3. ОБЈЕКТИ СА ПОВЕЋАНИМ СТЕПЕНОМ ПОЖАРНЕ ОПАСНОСТИ	132
1.2.4. ГРАЂЕВИНСКО-ПОЖАРНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УРБАНОГ ДИЈЕЛА ГРАДА СА ПРОРАЧУНОМ ПОЖАРНЕ УГРОЖЕНОСТИ	133
1.2.5. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА НА ПОДРУЧЈУ ТЕРИТОРИЈЕ ГРАДА ПРЉАВОР	134
1.2.6. ЗАКЉУЧЦИ ИЗ АНАЛИЗЕ СТАЊА И ПРОЦЈЕНЕ ПОЖАРНЕ УГРОЖЕНОСТИ	136
2. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	137
код органа управе, скупштинска јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних лица, предузетника и физичких лица	137

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

2.1. УВОД У ОРГАНИЗАЦИЈУ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	138
2.2. ПРАВА И ДУЖНОСТ ПОЈЕДИНИХ СУБЈЕКТА ГРАДА	138
2.3. ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	139
2.4. МЕЋУСОБНА САРАДЊА ИНСПЕКЦИЈА	140
2.5. ДУЖНОСТ ПРЕДУЗЕЋА У СПРОВОЂЕЊУ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	142
2.5.1. КАТЕГОРИЗАЦИЈА ПРЕДУЗЕЋА И УСТАНОВА	142
2.5.2. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ У ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВАМА	143
2.5.3. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈ У ОБЈЕКТИМА I КАТЕГОРИЈЕ ...	144
2.5.4. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ У ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВАМА РАЗВРСТАНИМ У II КАТЕГОРИЈУ	145
2.5.5. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ У ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВИМА РАЗВРСТАНИМ У III КАТЕГОРИЈУ	146
2.5.6. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ У ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВАМА РАЗВРСТАНИМ У IV КАТЕГОРИЈУ	146
2.5.7. МОТИВИСАЊЕ ДОБРОВОЉНИХ ВАТРОГАСАЦА ЗА РАД	146
2.5.8. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА У ИНДУСТРИЈСКИМ ОБЈЕКТИМА	147
2.6. ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ПРОПАГАНДНИХ АКЦИЈА	148
2.6.1. ОБРАЗОВАЊЕ У ЗАШТИТИ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ	148
2.6.2. ОБУКА СТАНОВНИШТВА	149
2.6.3. ОБУКА РАДНИКА У ПРЕДУЗЕЋИМА -УСТАНОВАМА	149
2.6.4. ОБУКА ПРИПАДНИКА СЛУЖБЕ И ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ	149
2.6.5. ПРОПАГАНДНА ДЈЕЛАТНОСТ У ЗАШТИТИ ОД ПОЖАРА	150
2.7. АКТИВНОСТИ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА, ДРУШТАВА И САВЕЗА	150
2.7.1. ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ	150
2.8. АКТИВНОСТИ ШУМСКЕ УПРАВЕ	153
3. НАЧИН, УПОТРЕБА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА	154
3.1. УТВРЂИВАЊЕ ЗАДАТАКА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА	155
3.2. САГЛЕДАВАЊЕ УСПЈЕШНОСТИ И БРОЈА ИЗВРШЕНИХ АКЦИЈА	157
3.3. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА У СИСТЕМУ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ	163
3.3.1. РЕПУБЛИЧКИ ШТАБ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ	164
3.3.2. ШТАБ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ/ГРАДА	164
3.4. ПОСТУПЦИ И НАЧИН УПОТРЕБЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА	165
3.4.1. ТЕРИТОРИЈАЛНА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКА ЈЕДИНИЦА ПРЉАВОР	165
3.4.2. ПРЕДУЗЕТНА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКА ЈЕДИНИЦА	167
3.4.3. ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ ДРУГИХ ОПШТИНА/ГРАДОВА	168
3.4.4. УПОТРЕБА ПРОФЕСИОНАЛНЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ ПРЉАВОР НА ПОДРУЧЈУ ДРУГИХ ОПШТИНА И ГРАДОВА	169
3.5. САДЕЈСТВО ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА	169
3.6. СА ДЕЈСТВО СА НАДЛЕЖНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВАМА	169
3.7. ПОСТУПЦИ И НАЧИН УПОТРЕБЕ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ	170
3.8. ОБАВЕЗЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА	171
3.9. НАЧИН ДЈЕЛОВАЊА ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ ПРЉАВОР ПРИЛИКОМ ГАШЕЊА ВЕЛИКИХ ПОЖАРА	172
4. СИСТЕМ ОБАВЈЕШТАВАЊА	173
4.1. СТАЊЕ ВЕЗА У ФУНКЦИЈИ ДОЈАВЕ	174
4.2. НЕДОСТАЦИ У СИСТЕМУ ОБАВЈЕШТАВАЊА О НАСТАНКУ ПОЖАРА	174
4.3. ДЕТЕКЦИЈА И ДОЈАВА ПОЖАРА У ОБЈЕКТИМА	174
4.4. ЦЕНТАР ЗА ОБАВЈЕШТАВАЊЕ	175
5. ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА	176

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

5.1. ПОСТУПАК ГАШЕЊА ПОЖАРА	177
5.2. ЕВАКУАЦИЈА ЛИЦА ИЗ ОБЈЕКТАТА ЈАВНЕ НАМЈЕНЕ	178
5.3. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИМ ПОСТРОЈЕЊИМА	178
5.4. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА НА УЉНИМ ТРАНСФОРМАТОРИМА	179
5.5. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА НА ШУМСКИМ ПОДРУЧЈИМА.....	181
5.6. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА НА ДЕПОНИЈИ ОТПАДА	182
5.7. УДЕСИ СА ОПАСНИМ ХЕМИКАЛИЈАМА	182
5.8. ПОСТУПАК ГАШЕЊА ПОЖАРА НА ОБЈЕКТИМА СА РАДИАКТИВНИМ ГРОМОБРАНИМА	183
5.9. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА ЕКСПЛОЗИВНИХ МАТЕРИЈАЛА, ЗАПАЉИВИХ ТЕЧНОСТИ И ГАСОВА	184
6.ТЕХНИЧКА ОПРЕМА И СРЕДСТВА ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА	186
6.1. ПРОФЕСИОНАЛНА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦА ПРЉАВОР.....	187
6.2.ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ ПВСЈ	188
6.3. ОПРЕМА ЗА ГАШЕЊЕ ШУМСКИХ ПОЖАРА И ПОЖАРА У ПОЉОПРИВРЕДИ	191
6.4. ОПРЕМА И СРЕДСТВА ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА СУСЈЕДНИХ ОПШТИНА/ГРАДОВА КОЈА СЕ МОГУ СТАВИТИ НА РАСПОЛАГАЊЕ.....	192
6.5.ОПРЕМА ЗА ГАШЕЊЕ ПРЕДУЗЕТНЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ	192
7. НАЧИН СНАДБЈЕВАЊА ВОДОМ	193
7.1. ПОТРЕБНЕ КОЛИЧИНЕ ВОДЕ ЗА ГАШЕЊЕ.....	195
7.2. ПОТРЕБНЕ КОЛИЧИНЕ ВОДЕ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА У ПОСЕБНИМ УСЛОВИМА ..	196
8. ПУТЕВИ, ПРОЛАЗИ И ПРИЛАЗИ	198
8.1 СТАЊЕ САОБРАЋАЈНИЦА.....	199
8.2. ДРУГЕ ВРСТЕ ТРАНСПОРТА	201
8.3. ПРИЛАЗИ ВАЖНИЈИМ ОБЈЕКТИМА.....	202
8.4. ПРИЛАЗИ ВОДОЗАХВАТИМА.....	203
8.5. ПРИЛАЗИ ШУМСКИМ ПОДРУЧЈИМА.....	203
9. ПРОЦЈЕНА МАКСИМАЛНОГ БРОЈА ЉУДИ КОЈИ СЕ МОГУ БЕЗБЈЕДНО ЕВАКУИСАТИ ИЗ ОБЈЕКТА.....	205
9.1. ЗАУЗЕТОСТ ПРОСТОРА.....	210
10. САРАДЊА СА ДРУГИМ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИМ ЈЕДИНИЦАМА, ЈЕДИНИЦАМА И ФОРМАЦИЈАМА ОРУЖАНИХ СНАГА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ.	216
10.1. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА У СИСТЕМУ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ	217
10.2. ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКА ЈЕДИНИЦА	217
10.3.УПОТРЕБА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА ИЗ ДРУГИХ ОПШТИНА/ГРАДОВА	219
10.4. УПОТРЕБА ХЕЛИКОПТЕРСКОГ СЕРВИСА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	220
10.5. УПОТРЕБА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ ПРЉАВОР НА ПОДРУЧЈУ ДРУГИХ ГРАДОВА/ОПШТИНА	221
10.6. ПЛАНИРАЊЕ САДЕЈСТВА КОД ВЕЛИКИХ ПОЖАРА И РЕДОСЉЕД УПОТРЕБЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА	221
10.7. САДЕЈСТВО СА ПРЕДУЗЕЋИМА И ДРУГИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА, ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА ОПШТИНЕ/ГРАДА	223
10.8.САДЕЈСТВО ВАТРОГАСНЕ ЈЕДИНИЦЕ СА ОС БиХ	225
10.9. САДЕЈСТВО ЈЕДИНИЦА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ	226
10.10.ТАКТИЧКО ОПЕРАТИВНИ ПЛАНОВИ ГАШЕЊА ПОЖАРА.....	226
11. ДРУГЕ МЈЕРЕ ПОТРЕБНЕ ЗА УСПЈЕШНО ФУНКЦИОНИСАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И СПРОВОЂЕЊУ НАДЗОРА НАД ИЗВРШЕЊЕМ МЈЕРАЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА.....	228
11.1. МЈЕРЕ ЗА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ ПЛАНА.....	229
11.2. МЈЕРЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	229

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

11.3. ЕДУКАТИВНА И ПРОПАГАНДНА ДЈЕЛАТНОСТ	231
11.4. ФИНАНСИРАЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	234
11.5. УРБАНИСТИЧКЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	235
11.6. ГРАЂЕВИНСКЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	240
11.7. ОСНОВНИ ЗАХТЈЕВИ ЗА ГРАЂЕВИНСКЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА КАТЕГОРИЈЕ ОБЈЕКТА.....	245
11.7.1. Степен отпорности објекта према пожару	252
11.8. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ПРИ ПРОИЗВОДЊИ, ПРЕНОСУ И КОРИШТЕЊУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА ПРИ КОРИШТЕЊУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ	268
11.9. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ЗАПАЉИВИХ ТЕЧНОСТИ И ГАСОВА	274
11.10. ОПАСНОСТИ ОД ПОЖАРА ЧВРСТИХ МАТЕРИЈА И МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ	278
11.11. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА У ШУМАМА.....	281
11.12. ОСТАЛЕ МЈЕРЕ КОЈЕ ТРЕБА ПРОВОДИТИ ЗА ЗАШТИТУ ШУМА И УСЈЕВА ОД ПОЖАРА	282
11.13. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА РЈЕШАВАЊЕМ ВОДОСНАБДИЈЕВАЊА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ ВОДЕ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА И ХИДРАНТСКЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ.....	286
11.14. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ПОД КОНТРОЛОМ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА	286
11.15. ОРГАНИЗАЦИОНЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	287
11.16. УРБАНИСТИЧКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	287
11.17. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ПРИ ПРОИЗВОДЊИ, ПРЕНОСУ И КОРИШТЕЊУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ.....	287
11.18. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ЗА МАШИНСКЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ	288
11.19. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА	288
11.20. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ	289
11.21. МЈЕРЕ ЗАШТИТА ЗА ШУМЕ И ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОВРШИНЕ.....	289
11.22. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ НАСЕЉА И ОБЈЕКТА	290
11.23. РОК ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПРОПИСАНИХ МЈЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	291
11.24. НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ МЈЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	291
12. ОПЕРАТИВНИ ДОКУМЕНТИ ПЛАНА	292
13. ПРИЛОГ.....	298
13.1. МЕТОД ЗА ПРОЦЈЕНУ РИЗИКА ОД ПОЖАРА - ЕУРОАЛАРМ	299
14. КОРИШТЕНИ ЗАКОНИ, ПРОПИСИ И СТРУЧНА ЛИТЕРАТУРА	306
15. ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ	311

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

ОПШТИ ПОДАЦИ О ПОСЛОДАВЦУ

Табела бр1. Општи подаци о послодавцу:

Пословни назив послодавца:	БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА РЕПУБЛИКА СРПСКА ГРАД ПРЊАВОР ГРАДОНАЧЕЛНИК
Адреса:	Ул. Карађорђева бр.2, 78430 Прњавор
Број телефона:	Кабинет предсједника скупштине Града: 051 663-740 Кабинет градоначелника: 051/663-740; Факс: 051/663-740 Централа: 051/660-588
e-mail:	portparol@gradprnjavor.com
Број протокола:	2040/23

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

**ПОДАЦИ О СТРУЧНОМ ТИМУ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ЗАШТИТЕ
ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОР**

Град Прњавор-градоначелник, ангажовао је овлаштену организацију "ПРЕВЕНТА" ДОО Угљевик за израду Плана заштите од пожара за Град Прњавор.

Табела бр2. Подаци о учесницима у изради Плана заштите од пожара:

У изради Плана заштите од пожара учествовали су:	
Рајић Сњежана, дипл. инж. маш.	
Косић Саша, спец.струк.дипл.инж.зир	
Шакотић Драган, дипл.инж.техн.	
Вујић Јован, дипл.инж.ел.	
Цветковић Јоцо, дипл.инж.пољ.	
Адреса:	Ул. Радомира Арсеновића бр.10/8, Угљевик
Телефон:.	Tel: 066 183 497
E-mail:	uprava@preventa.ba
Испред Града Прњавор Градоначелник:	
Дарко Томаш, док. Екон. наука	

ДИРЕКТОР

Симеуновић Дарко,
спец.струк.инж.зжс.зоп.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

1. ПРОЦЈЕНА УГРОЖЕНОСТИ ОД ПОЖАРА

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

1.1. МАКРОЕЛЕМЕНТИ

1.1.1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ

Територија Града Прњавор се налази у сјеверозападном дијелу Републике Српске, у дијелу који гравитира према Бања Луци и катастарски обухвата површину од око 630(km²) или 62 996 (ha). Градско подручје Прњавор се простире на површини од око 6,0 ². Територија Града Прњавор смјештена је између планине Мотајице, која се налази у сјеверозападном дијелу територије Града, са највишим врхом од 625 m надморске висине (Оштра главица) и планине Љубић са највишим врхом од 594 m надморске висине (Свињар), која се налази у јужном дијелу општине. Просјечна надморска висина износи 160-250 (m).

Између ових планина на простору Града Прњавор пружају се плодне равнице и шуме око ријека: Укрине, Вијаке, Лишње, Илове, Јадовице и Турјанице.

Територија Града Прњавор одређена је координатама 44°52' 12" - 44°87' 367" сјеверне географске ширине и 17°39' 36" - 17°66' 00" источне географске дужине што чини 2,55% Републике Српске, из чега се да закључити да се географски положај Града Прњавор налази при четрдесет петој паралели, а што значи да се налази у ободу Панонске низије односно у средишњем дијелу сјеверно умјереног појаса. У географском смислу територија Града припада најраспрострањенијој доњоврбаској-доњобосанској субрегији.

Града Прњавор граничи са општинама/Градовима: Србац, Лакташи, Челинац, Теслић, Станари и Дервента. На само једном дијелу територије Града, према општинама Дервента и Станари граница је природна и чини је ријека Укринна.

Слика 1: Положај Града Прњавор у РС и БиХ

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

1.1.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕЉЕФА

Према Просторном плану Републике Српске, територија Града Прњавор припада мезорегији Бања Лука. На подручју територије Града Прњавор, у геолошкој грађи учествују стијене различите старости, од старијег палеозоику до квартара, са хетерогеним литолошким саставом који чине магматске, метаморфне и сви типови седиментних стијена, те припада унутрашњим Динаридима.

Геолошка грађа ових терена је веома комплексна, одликује се изузетно сложеним инжењерско-геолошким карактеристикама, високим нивоом сеизмичке активности, сложеним хидро-геолошким својствима, те значајним утицајем човјекове дјелатности на околни терен.

Процеси гравитационих кретања су развијени на стрмим одсјецима, а условљени су претежно мразом, односно температурним промјенама. Продукти овог распадања су релативно велики колувијално-делувијални наноси у подножјима стрмих падина, који се у одређеним условима претварају у масе различитих нестабилности (клизишта).

1.1.3. ГЕОМОРФОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ТЕРЕНА

Геоморфолошке карактеристике терена су посљедица геолошке грађе терена и геоморфолошких процеса који су учествовали у стварању истог. Имајући у виду геолошку разноликост на територији Града Прњавор као и интензивну тектонику, на територији Града су заступљени разноврсни геоморфолошки процеси.

Предметно подручје карактерише брдски тип рељефа, са израженим благим рељефним формама који су заступљени у сјеверном дијелу територије Града. Један дио терена уз токове Вијаке, Илове и Лишње може се окарактерисати као равничарски.

Највиша надморска висина на територији Града Прњавор је у зони Љубића и износи 594 м, на врху Свињар, док је најнижа тачка на излазу према територији Града Дервента, на ријеци Укрини и износи 119 м.н.в.

1.1.4. ХИДРОГЕОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ТЕРЕНА

Основу хидрографске мреже на подручју Града Прњавор сачињавају стални површински водотоци, вјештачки изграђене акумулације и подземне воде.

Површинске воде

Основу површинске хидрографије територије Града чини ријека Укрини са својим притокама Вијака (у коју се улијевају ријеке Лишња и Илова и поток Радуловац), Кремница и Јадовица.

Ријека Укрини припада црноморском сливу односно сливу ријеке Саве, као њена десна притока. Настаје на ушћу Велике и Мале Укрине на надморској висини 154,3 (m) и протиче јужним и источним дијелом територије Града Прњавор у дужини од 36 (km). Тако чини природну границу са општиним Станари и Градом Дервента. Велика Укрини извире на око 300 (m) надморске висине на висовима Узломца и Борје. Улијева се у ријеку Саву, чија надморска висина у том дијелу износи 89,1 (m). Сам слив ријеке Укрине је лоциран између доњих токова ријеке Босне и Врбаса, а на сјеверозападу

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Босне и Херцеговине уједно представља и највећу ријеку Републике Српске јер читавим својим током од настанка до ушћа тече кроз Републику Српску. Дужина тока Украине од извора Велике Украине (Лукавац) је 119,3 (km), а површина слива је 1515,4(km²).

На крајњем западном дијелу подручја Града значајни површински водоток чини ријека Црквена (у коју се улијева поток Дабрак) и ријека Турјаница која се у Лакташима улијева у Врбас. Уз наведене ријеке на подручју Града улијевају се многобројни већи и мањи потоци који такође чине главни површински хидропотенцијал. Осим наведених природних површинских водотокова, на подручју Града Прњавор постоје и двије вјештачке акумулације језеро Дренова и рибњак у Украинском Лугу, сјевероисточно од Прњавора.

Постојећа површинска хидрографска мрежа на подручју Града Прњавор заузима укупну површину од 1.338 (ha).

Табела број 3: Приказ површинске хидрографске мреже Града Прњавор

Ред. бр.	Назив	Површина у ha
1.	Основни природни површински водотоци	590
2.	Површински вјештачки изграђена акумулација - језеро Дренова	110
3.	Површински вјештачки изграђен рибњак у Украинском Лугу	638
УКУПНО:		1.338

Извор података : Просторни план Града Прњавор 2010-2030. године и еколошка дозвола број 15-96-198/8 од 17.09.2013. године за „Рибњак“ а.д.Прњавор

1.1.5. ПОДЗЕМНЕ ВОДЕ И ИЗДАНИ

Основу подземне хидролошке мреже на подручју Града Прњавор чине термални извори Бање Кулаши и многобројни природни извори и вјештачки ископани бунари питке воде. На термалним изворима изграђена је бањско-рекреативни центар „Бања Кулаши“, која је удаљена од Прњавора 14 (km) и користи као центар за лијечење многих болести, одмор и рекреацију. Постојећа минерална вода са својим доказаним карактеристикама сматра се као природна ријеткост у Европи и свијету, и има стољетну традицију лијечења љековитом водом.

Истраживања која су рађена у неколико наврата на термалним врелима Бање Кулаши показују да се термалне воде појављују из вулканских стијена које су везане за појаву млађих тектонских фаза на ободу Панонске геоинклинације. Ове стијене налазе се на већим дубинама на подручју Кулаша. Извори изразито термоминералне воде на овом простору имају температуру воде од 28,8 °C – 30,6 °C. Вода из ових термалних извора има веома љековита својства и помаже у лијечењу болести уrogenиталног тракта, гастроинтестиналног система, повишеног крвног притиска, дијабетеса и холестерола. Добре резултате даје у лијечењу реуматизма, посљедица тјелесних повреда и кожних болести, нарочито псоријазе.

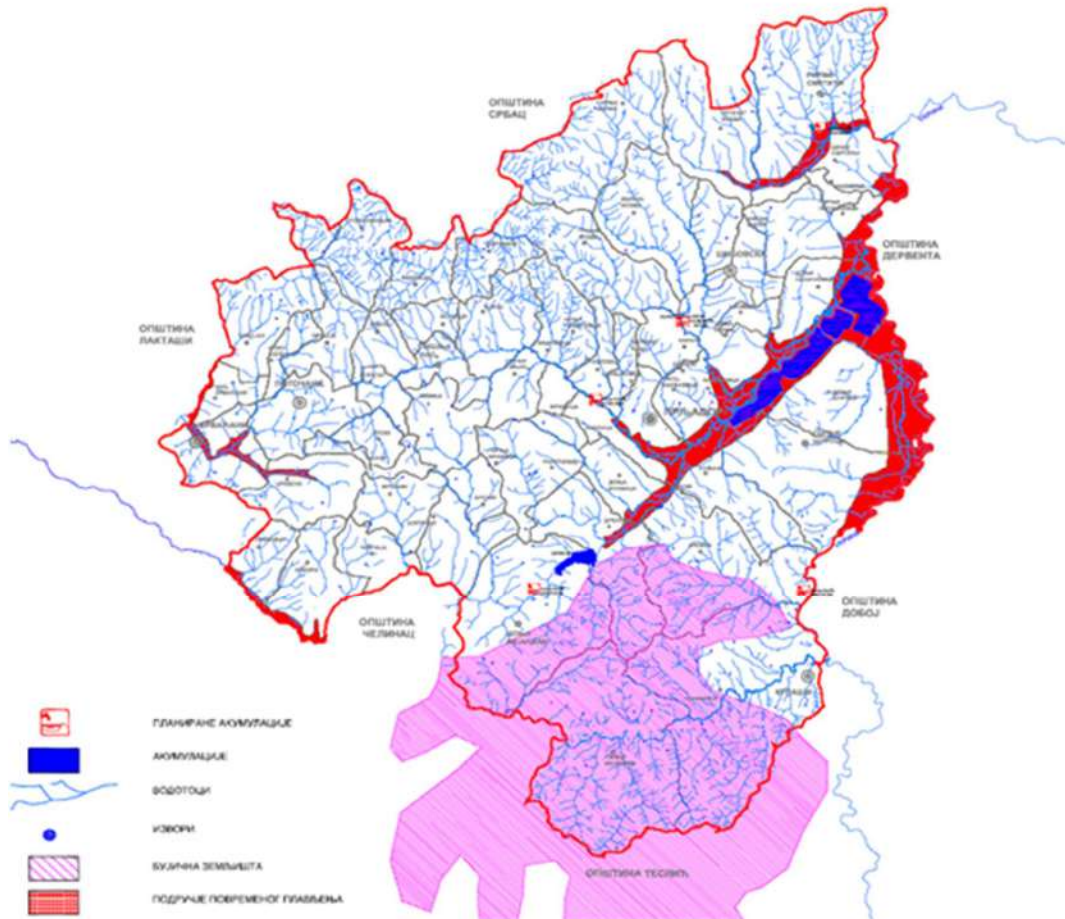
Издани и бунари су распрострањени на подручју општине као начин индивидуалног водоснабдијевања. У овим случајевима углавном се ради о плитким површинским изворима и недовољно дубоким бунарима. Њихови капацитети и залихе воде су доста мали и ограничени. Из тих разлога ови извори у сушном љетном периоду обично имају минималне залихе воде, а нису ријетки случајеви да многи од њих и пресуше

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Осим овог проблема, може се претпоставити да је упитан и сам квалитет воде из ових извора.

Оваква претпоставка заснива се на:

- неадекватном чишћењу, заштити и одржавању ових извора;
- све учесталијој појави разних облика загађења пољопривредног и шумског земљишта на подручју Општине;
- неконтролисано и неадекватно испуштања отпадних вода (без претходног третмана, односно пречишћавања).

Слика број 2. Хидрографска карта територије Града Прњавор

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

1.1.6. ХИДРОГРАФСКИ УСЛОВИ

Водни ресурси и водоснабдијевање

Услуге водоснабдијевања на подручју Града Прњавор су у ингеренцији комуналног предузећа „Водовод” а.д Прњавор. Питање водоснабдијевања територије Града Прњавор ријешено је путем градског водоводног система са акумулације Дренова, изворишта Повелич, више мањих водоводних система као и из индивидуалних бунара.

У досадашњем периоду, са аспекта водоснабдијевања за територију Града Прњавор најзначајнија је била вјештачка акумулација – језеро Дренова. Језеро је удаљено 6 km од града и захвата површину од 110 (ha), налази се у мјесном подручју Дренове и Доњих Вијачана. Акумулација Дренова је направљена 1976. године, подизањем бране у горњем току ријечице Вијаче, као мултифункционални водопривредни објекат, те осим извор а питке воде за Град Прњавор има улогу заштите од штетног дјеловања вода, као и својеврстан простор за спортско-рекреативни риболов и узгој рибе. Акумулација представља малу и плитку водопривредну акумулацију у којој вријеме измјене водене масе износи 22,5 дана а годишње се у акумулацију исталожи око 53.000 m³ материјала. Испитивања квалитета вода акумулације Дренова показују да је, на основу извршених анализа, уочен негативан антропогени утицај и тренд пораста трофије који убрзано води, уз смањени доток воде ка прогресивном пропадању, зарастању а тиме и све већој еутрофизацији акумулације Дренова.

Захваћена вода акумулације гравитационо се транспортује до постројења за пречишћавање воде за пиће јер вода из акумулације не задовољава хигијенско-техничке услове. Технолошки процес производње воде у фабрици воде „Кремна“, обухвата сљедеће технолошке активности: оксидација, коагулација, аеризација, флокулација, таложење, филтрација, УВ стерилизација, и хлорисање. Само постројење је пројектовано на максимални капацитет прераде воде од 100 (l/s) што је задовољавало потребе градског центра и приградских насеља. Из постројења се вода убацује у сабирни резервоар, а затим се путем пумпи потискује у градски резервоар „ЦЕР“. Из резервоара Цер вода се гравитационо шаље у дистрибутивни систем који је конципиран као једна зона снабдијевања.

Систем водоснабдијевања Града Прњавора састоји се од:

- изворишта – акумулација „Дренова“, капацитета 100 (l/s),
- транспортни цјевовод, дужине 3151 (m),
- постројења за пречишћавање воде,
- сабирни резервоар са пумпном станицом,
- транспортни-потисни цјевовод од пумпне станице до резервоара „Цер“, дужине 3600 (m),
- резервоар „Цер“, V=2*1000 (m³),
- дистрибутивне мреже, укупно 57375,17 (m).

Сама акумулација Дренова на ријечи Вијаче, својим положајем у изразито пољопривредном крају је веома изложена утицају дифузног загађења, нарочито повећању количина органске материје, фосфора и нитрата као и потенцијалном штетном утицају пестицида и хербицида. План о заштити акумулације постоји, али никада није и практично имплементиран и функционалне зоне заштите нису успостављене. Квалитет водоснабдијевања зависи од стања водоводне мреже, а основни проблем је одржавање функционалности мреже усљед дотрајалости цијеви.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Квалитет воде за пиће се редовно контролише од стране ЈЗУ „Институт за јавно здравство“ Републике Српске. Проблем и даље остаје релативно висок проценат физичких губитака у мрежи од укупних количина прерађене и испоручене воде. Поред ових основних слабости система водоснабдијевања проблем представљају неадекватна заштита изворишта питке воде, неадекватно просторно планирање и потешкоће на одржавању система.

Скупштина Града Прњавор је 2015. године именовала Тим за израду Стратегије водоснабдијевања на подручју Града Прњавор за период од 2015.-2020. године. Пројекат изградње приоритетне водоводне мреже, један је од пројеката стратешког циља 3 који је дефинисан Стратегијом развоја Града 2012-2020. године.

1.1.7. ИЗВОРИШТЕ „ПОВЕЛИЧ“

Један од најбитнијих инвестиционих пројеката за Града Прњавор је свакако изградња система водоснабдијевања са изворишта Повелич чиме се дугорочно обезбеђује квалитетна вода за пиће за 6 мјесних заједница и дио града Прњавора. У наредном периоду приступити ће се прикључивању базена за напајање на Церу одакле ће и остатак града бити на овом систему водоснабдијевања, чиме ће проблем питке воде, на овом дијелу бити ријешен. Исто тако, планира се проширење водоснабдијевања са изворишта Повелич на још неке Мјесне заједнице, али ће до могуће реализације доћи након испитивања постојеће потрошње, уколико за то буду постојали ресурси.

1.1.8. МАЛИ ВОДОВОДНИ СИСТЕМИ

На територији Града Прњавор за водоснабдијевање становништва и индустрије, осим воде из јавног водовода, постоји и расута мрежа сеоских водовода (локалних малих водоводних система) и појединачних водозаврата сеоских домаћинстава и индивидуалних бунара. Ови извори пијаће воде су санитарно неодређени и имају значајне осцилације у количини и квалитету воде.

Постојећи водоводни системи су:

- „Камник-Беговци“ Доњи Штрпци,
- Водовод Бабановци,
- Водовод Лишња (3 водовода),
- Водовод Велика Илова (3 водовода),
- Водовод Горњи Смртићи,
- Водовод „Дубока долина“ Црквена
- Водовод Хрваћани (2 водовода),
- Водовод - Удружење за очување и заштиту вода „Вода Вијачанка“ Доњи Вијачани,
- Водовод - Удружење за очување и заштиту вода „Водовод – Извор Васиљевац“ у МЗ Гусак и Поточани,
- Водовод - Удружење за очување и заштиту вода „Велика азна“ Мађино Брдо.

У будућем периоду потребно је извршити испитивања ради проналажења нових изворишта, како би и остатак подручја територије Града био укључен у водоснабдијевање, те проблем питке, квалитетне воде био ријешен у цјелости.

Становништво и привреда Града Прњавор негативно утичу на загађење површинских и

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

подземних вода због сљедећих разлога:

- процједне воде поријеклом од отпада са неуређених и дивљих депонија загађују површинске и подземне воде материјама органског поријекла, нутријентима, тешким металима и другим опасним супстанцама,
- отпадне воде из свих насеља територије Града Прњавор која немају систем јавне канализације и која отпадне воде испуштају у септичке јаме, преливе, канале који воде до најближих водних тијела, садрже загађујуће материје као што су кабасти материјал, биоразградиве органске материје, нутријенте, тешке метале и друге опасне супстанце,
- индустријске отпадне воде различитих индустријских грана садрже специфичне примјесе, од којих многе имају различит степен [токсичности](#) у зависности од природе и концентрације загађивача. На подручју Града Прњавор најугроженија у том погледу је ријека Вијака,
- отпадне воде са фарми и пољопривредних добара проузрокују загађење свих већих и мањих водотока због растворених минералних ђубрива и пестицида, односно повећане концентарије азота и фосфора поријеклом из оцједних вода.

1.1.9. КЛИМАТСКИ УСЛОВИ

Клима, режим падавина и температуре

Различити климатски утицаји који се осјећају на простору Републике Српске су резултат природних елемената и законитости опште циркулације ваздушних маса на ширем простору. Клима територије Града је условљена географским положајем и надморском висином терена. Сјеверни перипанонски дио, припада умјерено-континенталном климатском појасу у коме се осјећа и панонски (степски) климатски утицај са сјевера. Љета су топла, а зиме већином умјерено хладне, са просјечном годишњом температуром изнад 10°C. Падавине су углавном равномјерно распоређене, а највеће количине се излучују када су и најпотребније пољопривредним културама (мај, јун). Количина падавина по правилу опада идући од запада (1500 mm) према истоку (700 mm) због утицаја западних ваздушних струјања. Годишња доба су јасно изражена са умјерено хладним зимама и топлим, сувим љетима.

За климатске елементе: температура ваздуха, вјетрови, влажност ваздуха, облачност, инсолација, падавине, посљедњи валидни хидрометеоролошки подаци за подручје Града Прњавор датирају из периода од 1955. године до 1975. године, који су били праћени од стране хидрометеоролошке станице Прњавор (ХМС Прњавор).

Анализа падавина у том периоду је приказала да исте износе 1000 mm на годишњем нивоу, а да су максималне мјесечне падавине регистроване у висини од 113 mm (јун), док апсолутни мјесечни максимуми достижу вриједности од 170 mm (јул). Што се тиче температуре ваздуха вишегодишњим праћењем утврђен је средњи годишњи просјек од 10.1 °C, док се минималне мјесечне вриједности крећу од -5.6 °C (јануар), а максималне до 26 °C (јун).

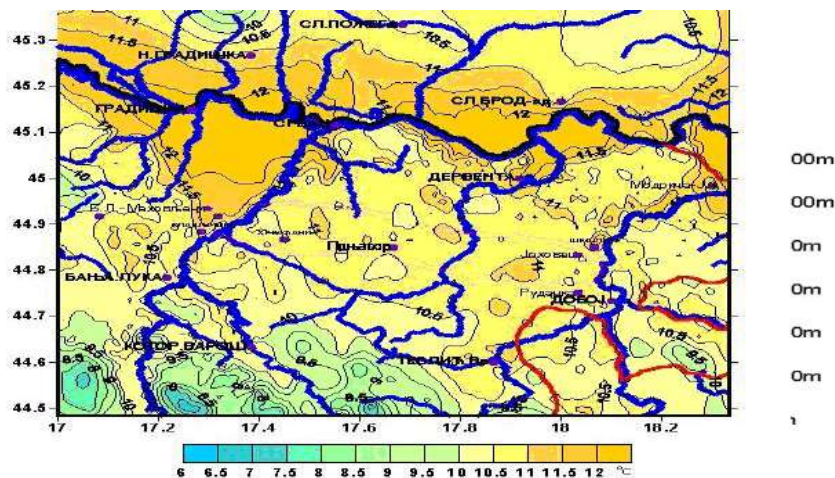
ХМС Прњавор је престала са радом крајем 1974. године. Од 1975. године до данас на подручју Града Прњавор није вршено званично мјерење нити праћење наведених климатских елемената.

Средње мјесечне, средња годишња и екстремне вриједности температуре ваздуха

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Према резултатима анализе, просторне расподеле средњих годишњих температура ваздуха, за период 1951-2004. година, уочено је да се пројсечна годишња температура ваздуха подручја Града Прњавора налази у појасу умјереноконтиненталне климе са средњим годишњим температурама ваздуха у опсегу од 10.0°C до 11.0°C.

Средња температура јужних дијелова територије, који се граниче са ободима Динарског планинског система, је око 10.0°C. Даље према сјеверу уочава се благи пораст, с тим да највећи дио подручја општине Прњавор има вриједност од 10.5°C. Само на крајњим дијеловима подручја, на западу и сјеверу, средње температуре достижу вриједност до 11.0°C.

Слика број 3.: Просторна расподела средње годишње температуре ваздуха на територији Град Прњавор и широј околини, за период 1951.-2004.г.

Извор података : Просторни план Града Прњавор 2010- 2030.година

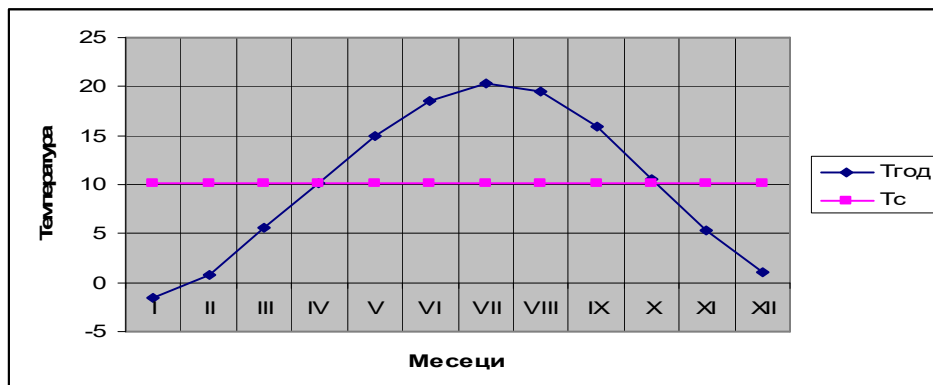
Табела број 4.: Температурне карактеристике: средња мјесечна (Тср), средња максимална (Тср-мах), средња минимална (Тср-мин), апсолутна максимална (Тмах) и апсолутна минимална температура ваздуха (Тмин)

Параметри / мјесеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Тср	-1.5	0.8	5.6	10.2	14.9	18.6	20.3	19.5	15.9	10.6	5.3	1.0	10.1
Тср-мах	2.4	5.6	11.1	16.3	21.3	24.0	26.7	26.4	23.0	16.9	10.0	4.8	15.7
Тср-мин	-5.6	-3.7	0.4	4.4	8.7	12.3	13.6	12.9	9.3	4.9	1.2	-2.8	4.6
Т-мха	20.0	22.0	27.2	29.0	35.5	36.0	38.5	40.0	34.5	31.0	28.0	22.0	40.0
Година	1979	1957	1955	1968	1968	1963	1968	1957	1954	1956	1960	1957	1957
Т-мин	-33.0	-30.5	-19.4	-6.0	-1.0	2.0	5.6	5.0	-3.0	-5.8	-16.8	-29.2	-33.0
Година	1963	1956	1976	1963	1957	1962	1971	1963	1977	1971	1971	1963	1963

Извор података : Просторни план Града Прњавор 2010- 2030.година

Графикон број 1.: Средње мјесечне и средња годишња температура у Прњавору

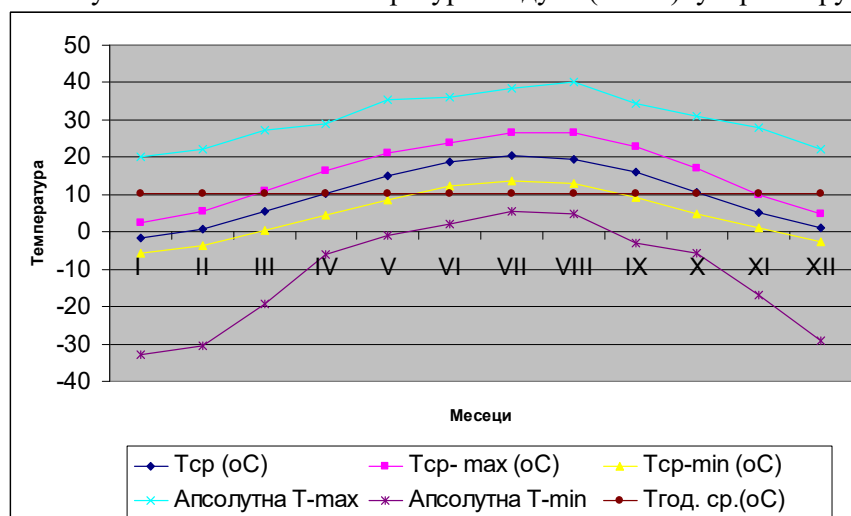
ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Извор података : Просторни план Града Прњавор 2010- 2030.година

Најтоплија година у анализираном периоду била је 2000.година, док је најнижа средња годишња температура забиљежена у 1956. години.

Графикон број 2.: Средња годишња температура ваздуха (Тгод.ср.), средња мјесечна (Тср.), средња максимална (Тср-мах.), средња минимална (Тср-мин.), апсолутна максимална (Тмах.) и апсолутна минимална температура ваздуха (Тмин.) у Прњавору.

Извор података : Просторни план Града Прњавор 2010- 2030.година

Презентовани подаци из графикона број 2. показују да се у било ком дијелу године на подручју Града Прњавор могу очекивати температуре ваздуха изнад 20°C, док се температуре изнад 35°C могу очекивати у периоду од маја до септембра.

Средња зимска температура (децембар-фебруар) је 0.1°C, док је средња температура хладне половине године (октобар-март) 3.6°C. Средња лјетња температура (јун-август) је 19°C, са средњом температуром топле половине године (април-септембар) од 16.8°C. Прољеће (март-мај), са средњом температуром 10.2°C, је хладније од јесени (септембар-новембар) са температуром од 10.6°C, као последица утицаја топлих ваздушних маса из Средоземног мора у току јесени и велике потрошње топлотне енергије на топлење сњежног покривача у прољеће.

Температурни прелаз од зиме ка лјету је блажи него од лјета ка зими, јер је повећање температуре од марта до маја 9.3°C, док је смањење температуре од септембра до новембра 10.6°C.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

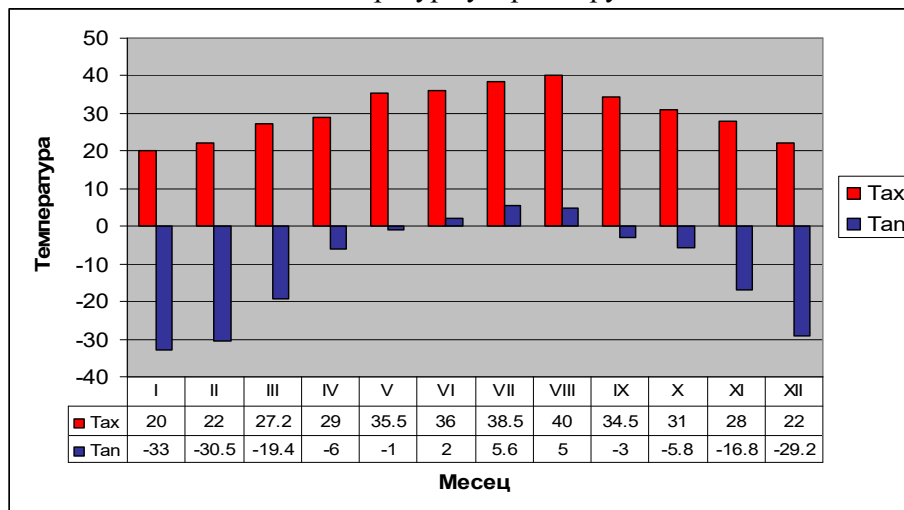
Температура вегетационог периода је 16.6 °С.

Табела број 5.: Средња температура годишњих доба и вегетационог периода у Прњавору

	Зима	Прољеће	Љето	Јесен	Вег. период
Сред. темп.	0.1	10.2	19.5	10.6	16.6

Извор података : Просторни план општине Прњавор 2010- 2030.година

Графикон број 3.: Апсолутна максимална (T_{max}) и апсолутна минимална (T_{min}) температура у Прњавору.

Извор података : Просторни план Града Прњавор 2010- 2030.година

Температуре ваздуха испод -20°C могу се очекивати само у току зиме, у периоду децембар-фебруар. Зиме су на подручју Града Прњавор прилично хладне са просјечним температурама од 0.1°C , док су љета умјерено топла са просјечном температуром од 19.5°C .

Табела број 6.: Број дана са мразом ($T_{min}<0$), јаким мразом ($T_{min}<-10$) и број ледених дана ($T_{max}<0$) у Прњавору

Средњи број дана са:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Годи на
$T_{min} \leq -10.0^{\circ}\text{C}$	6.1	3.8	0.6								0.2	2.5	13.3
$T_{max} < 0.0^{\circ}\text{C}$ (лед. Дани)	9.5	4.2	0.9								0.5	5.4	20.6
$T_{min}<0.0^{\circ}\text{C}$ (мр. дани)	25.8	20.4	13.0	2.1	0.2				0.1	3.9	9.8	21.7	96.9

Извор података : Просторни план Града Прњавор 2010- 2030.година

Табела број 7.: Средњи број љетњих и тропских дана у Прњавору.

Средњи број дана са:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год ина
$T_{max} \geq 25.0^{\circ}\text{C}$ (Љетњи дани)			0.2	1.7	7.9	16.6	21.8	20.3	11.7	2.3	0.2		82.9
$T_{max} \geq 30.0^{\circ}\text{C}$ (Тропски дани)					0.9	3.8	7.8	7.0	2.2	0.0			21.8

Извор података : Просторни план Града Прњавор 2010- 2030.година

Табела број 8.: Број дана са маглом у Прњавору

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Средњи број дана са:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Маглом	7.8	4.9	3.2	1.3	0.5	0.3	0.9	1.7	5.7	6.8	7.0	7.0	47.1

Извор података : Просторни план Града Прљавор 2010- 2030.година

Праг за упорозење у метеоаларму за Републику Српску и БиХ је рангиран у четири нивоа и постоје два критеријума, један за југ Херцеговине и други за остале предјеле.

Табела број 9.: Прагови упозорења у метеоаларму за ниске температуре

Ниво упорозења	Херцеговина	Остали предјели
Зелено	$T_{\text{мин}} > 0^{\circ}\text{C}$	$T_{\text{мин}} > -5^{\circ}\text{C}$
Жуто	$T_{\text{мин}} < 0^{\circ}\text{C}$	$T_{\text{мин}} < -5^{\circ}\text{C}$
Наранџасто	$T_{\text{мин}} < -5^{\circ}\text{C}$	$T_{\text{мин}} < -10^{\circ}\text{C}$
Црвено	$T_{\text{мин}} < -10^{\circ}\text{C}$	$T_{\text{мин}} < -20^{\circ}\text{C}$

Извор података података: Републичка Процјена угроженост

Са аспекта вршења процјене угрожености од елементарне непогоде и друге несреће све наведене параметре везане за исказане просјечне вриједности треба прихватити са одређеном резервом, обзиром да исте не показују драстична оступања. Међутим, евидентно настале климатске промјене, проузрокују појаву екстремно високих и екстремно ниских температура у одређеним временским периодима, јаке и обилне падавине у краћем временском периоду праћене олуним вјетром и градом, а што ствара претпоставке за поплаве и друге елементарне непогоде уз угрожавање људи и материјалних добара.

1.1.10. СЕИЗМИЧКИ УСЛОВИ

Земљотрес

Земљотреси су велика природна опасност која доводи до губитка живота и губитака услед оштећења на објектима. За људе који живе у подручјима погођеним јаким земљотресима, управљање ризиком и одлуке које треба да буду донесене по њиховом догађању су од животног значаја. За процјену ризика од земљотреса неопходно је развијање корелације између интензитета земљотреса и обима штете за грађевине на неком простору, тј. дефинисање подложности објеката на дејство земљотреса и потребних средстава за реконструкцију. Дефинисање штете од земљотреса значајно је у свим фазама догађања земљотреса:

Прије земљотреса: дефинисање могућих оштећења на објектима као основа за процјену угрожености одређеног подручја, а у циљу планирања превентивних мјера;

Непосредно послје земљотреса са циљем спасавања и збрињавања становништва;

Послје земљотреса у циљу предузимања мјера на отклањању, ублажавању и санирању штете. Територија Босне и Херцеговине, односно Републике Српске, представља један од сеизмички активнијих дијелова Балканског полуострва.

Поред природних земљотреса који су честа појава, у региону се јављају и вјештачки земљотреси као последица изградње хидроакмулација и активности у рудницима.

За изучавање сеизмичности територије Републике Српске и окружења потребна су познавања жаришта земљотреса како локалних тако и удаљених и из других држава.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Статистички подаци о најјачим догођеним земљотресима на ширем подручју Града Прњавор и окружењу, историјска слика ризика.

У условима високе сеизмичке активности која се испољава у знатном броју жаришних зона, са великом густином расједних структура, корелација хипоцентра са постојећим активним расједима, издвајање сеизмогених блокова и тектонских јединица и детаљно истраживање сеизмотектонског модела региона у циљу дефинисања сеизмичког хазарда, захтијева дефинисање главних параметара земљотреса високом тачношћу.

Базу података за израду карте епицентара јаких земљотреса чине подаци о земљотресима из периода различите тачности и то:

- Историјски период до 1823.год.
- Рани инструментални период 1824.-1964.год.
- Савремени период послје 1964.год.

Различитост извора података и поступака за лоцирање земљотреса из ова три периода условила су и разлике у основном садржају и тачности сваког од приказаних главних параметара.

Историјски период до 1823. године: Земљотресе овог периода због оскудних хронолошких забиљежака на основу којих су лоцирани одликује мала тачност географских координата, интензитет земљотреса је одређен на основу малог броја и недовољно прецизних података а дубина хипоцентра није ни дефинисана. Ови земљотреси само доприносе сагледавању постојања сеизмичке активности у конкретном простору. Својим положајем епицентра доприносе издвајању жаришних зона и квалитативном дефинисању њихових енергетских потенцијала.

Рани инструментални период 1824.-1964. године:

Обимна база макросеизмичких података за јаке земљотресе овог периода, уз постојање лимитираног броја инструменталних података омогућила је основу за просторно и енергетско дефинисање ових земљотреса са довољном тачношћу за израду карата сеизмичког хазарда. У процесу редефинисања интензитета земљотреса уз примјену савремених критеријума сеизмичких скала, коришћени су сви расположиви макросеизмички подаци. Магнитуда је дефинисана за земљотресе који нису инструментално регистровани примјеном емпиријских релација интензитета и магнитуда. У овом периоду догодили су се јаки земљотреси углавном у граничним областима са сусједним земљама.

Савремени период послје 1964. године:

Савремени период сеизмичке активности се одликује различитим обимом и квалитетом сеизмолошких података. Ако се има у виду да је до значајног повећања броја сеизмолошких станица, на простору југоисточне Европе, дошло у периоду после 1977.године, што је резултирало знатним повећањем броја сеизмограма по земљотресу и већим бројем регистрованих земљотреса као последице повећања осјетљивости новоинсталираних сеизмографа, онда се регистрације земљотреса из тог периода, слједствено публикованим сеизмолошким подацима о главним параметрима земљотреса могу сматрати валидним за прорачун сеизмичког хазарда.

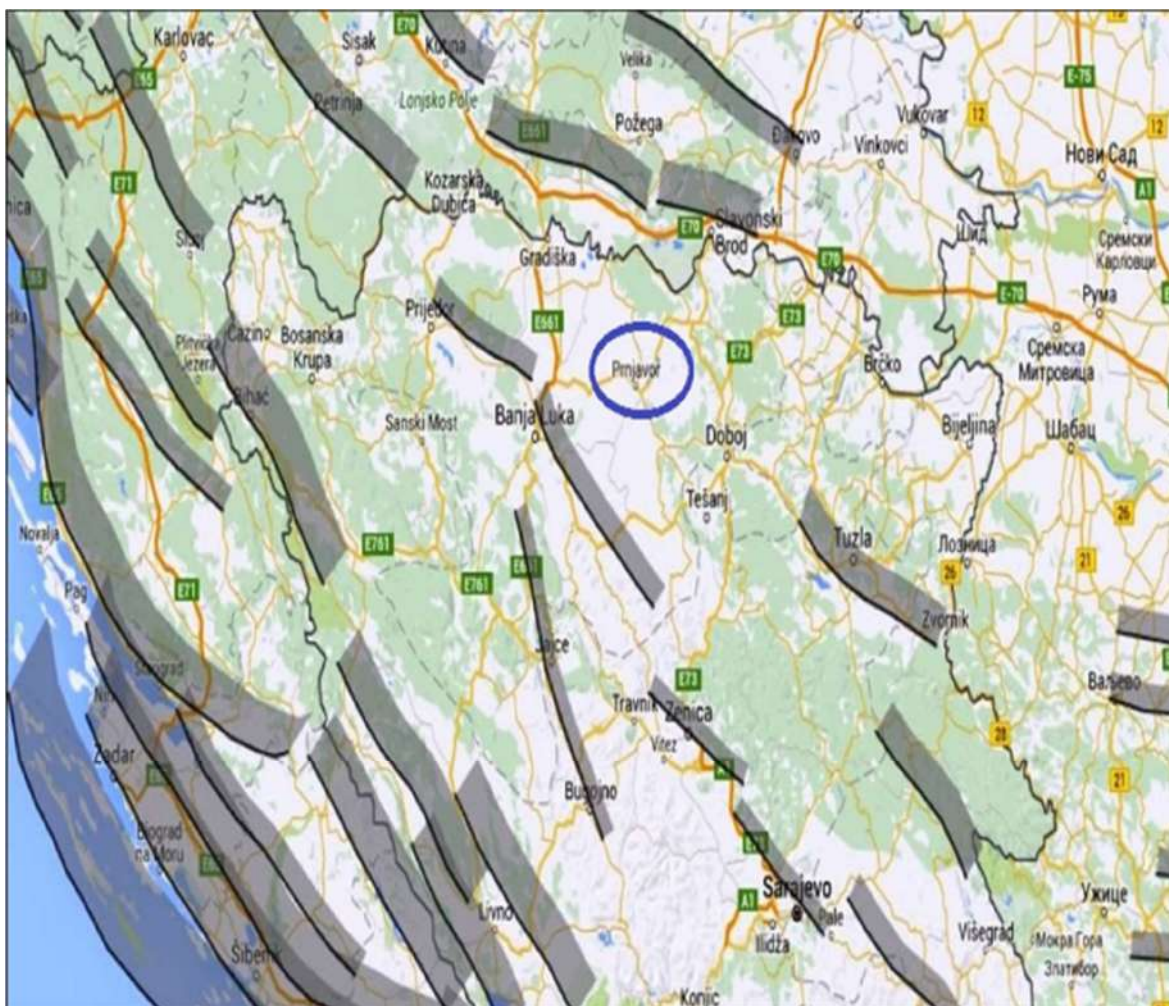
Сеизмички хазард (опасност) територије Града Прњавор одређен је географским положајем и геолошким карактеристикама сјеверозападног дијела Републике Срске. Територија Града Прњавор не одликује се близином значајних и утврђених расједа па према томе и нема аутохтоних јаких земљотреса, односно јаких земљотреса са епицентром на територији општине о чему свједоче и подаци Републичког хидрометеоролошког завод. С друге стране, бањалучко жариште, окарактерисано са 3 значајна расједа који могу да генеришу најјаче земљотресе, удаљено је свега 30 километара што значи да је његов утицај на сеизмички хазард територије Града Прњавор треба

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

бити разматран. На удаљености од око 40 километара налазе се два расједа на територији Хрватске чија сеизмичка активност је документована подацима у табели број 23.

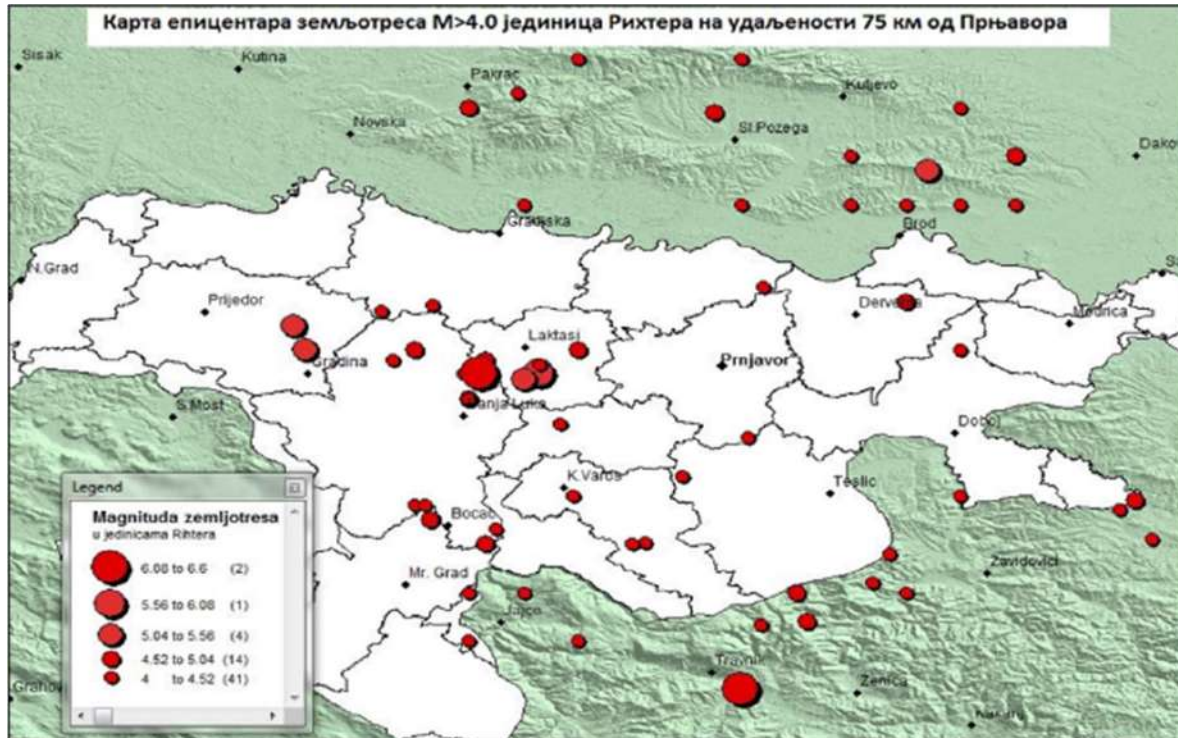
Сеизмичка опасност приказана је на сеизмолошким картама по параметру максимално очекиваног интензитета за различите повратне периоде. Територија Града Прњавор се на Сеизмолошкој карти за повратни период од 500 година, која представља и основ за пројектовање, налази у зони 8 степени Меркалијеве скале. Према важећој законској регулативи зонама високог сеизмичког ризика сматрају се територије које се налазе у зонама 7, 8 и 9 степена Меркалијеве скале на Сеизмолошким картама и подразумева се досљедна примјена прописа који регулишу област грађења у сеизмички активним подручјима.

На слици бр.4 приказан је положај утврђених значајнијих расједа у региону од интереса према SHARE пројекту. На Слици бр. 5. је приказана просторна дистрибуција епицентара земљотреса магнитуде $M \geq 4.0$ јединица Рихтерове скале догођених на ширем подручју Града Прњавор чији су параметри дати у табели 10.

Слика број 4.: Положаји утврђених значајних расједа у региону (SHARE пројекат)

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Слика број 5.: Карта епицентара земљотреса $M > 4.0$ јединица Рихтерове скале на удаљености 75 км од Прњавора

Извор података : (SHARE пројекат)

Како је сеизмички hazard одређен најјачим земљотресима, а узимајући у обзир брзину простирања сеизмичких таласа те дистрибуцију ефеката ових земљотреса за дефинисање сеизмичког hazarda територије морају се анализирати јаки земљотреси са епицентрима на удаљености 50 и више километара од територије од интереса.

На слици број 5. дат је преглед земљотреса магнитуде $M \geq 4.0$ јединице Рихтерове скале, догођених на удаљености од 75 километара од Града Прњавор. Анализом историјских података из базе Републичког хидрометеоролошког завода Републике Српске долази се до следећих закључака:

Већина земљотреса у региону који разматра ова процјена могу се довести у корелацију са 3 највећа расједа на овој територији односно бањалучким и јајачким као и са зеничким расједом те два расједа на граници са Хрватском. Из табеле 10 је јасно да најјачи земљотреси у региону потичу из бањалучког жаришта чији је представник земљотрес из 1969. године са магнитудом $M=6.6$ јединица Рихтерове скале чији је епицентар на удаљености 35 km од Прњавора. Информацију о земљотресу магнитуде $M=6.1$ јединица Рихтерове скале који се може довести у везу са активношћу зеничког расједа треба узети са резервом јер се епицентар земљотреса је на подручју Травника, на удаљености 75 km од сједишта Града Прњавор одно али узимајући у обзир годину дешавања земљотреса (1386) треба разумјети да се ови подаци не одликују великом тачношћу али такође не могу бити ни занемарени.

Једина два земљотреса са епицентрима на територији Града односно на граничном подручју са територијама општине Србац земљотрес $M=4.0$ јединице Рихтерове скале који се десио 29.01.2002. године и општином Теслић земљотрес $M=4.1$ јединице Рихтерове скале који се десио 26.2.1998. године (карта број 12).

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела број10.: Каталог земљотреса $M \geq 4.0$ јединице Рихтерове скале који утичу на сеизмичкихазард Града Прљавор

Датум	Вријеме	Гео.шир.	Гео.дуж.	Магнитуда	Дубина	Регион	Удаљеност
27.10.1969	8:10:58	44.85	17.22	6.6	33	Бања Лука	34.37
01.1.1386	0:00:00	44.2	17.7	6.1	10	Травник	74.81
13.8.1981	2:58:13	44.85	17.33	5.7	16	Бања Лука	25.73
20.5.1888	10:30:00	44.95	16.88	5.5	16	Приједор	61.64
20.4.1888	10:30:00	44.9	16.9	5.5	20	Приједор	59.56
13.4.1964	8:30:03	45.27	18.04	5.4	5	Сл.Брод	53.6
26.10.1969	15:36:52	44.84	17.3	5.3	20	Бања Лука	28.21
31.12.1969	13:18:33	44.88	17.23	4.9	15	Бања Лука	33.5
25.8.1995	9:27:19	45.39	17.65	4.8	5	Пожега	57.6
8.4.1984	20:58:20	44.55	17.13	4.8	7	Бочац	54.8
29.10.1974	1:05:11	44.59	18.42	4.8	2	Тузла	68.08
29.10.1935	22:06:00	44.9	17.1	4.8	11	Бања Лука	43.84
20.2.1996	14:12:13	44.5	17.23	4.7	13	Бочац	53.29
31.8.1950	17:22:13	44.9	17.4	4.7	5	Лакташи	20.33
21.10.1935	11:07:17	44.9	17.1	4.7	8	Бања Лука	43.84
25.6.1907	0:32:00	44.4	17.8	4.7	9	Теслић	53.72
20.6.1974	9:28:33	44.34	17.82	4.6	33	Зеница	60.58
21.3.1953	19:35:18	45.3	18.2	4.6	10	Ђаково	64
17.12.1940	10:52:42	45	18	4.6	17	Дервента	30.66
11.10.1935	0:46:33	44.8	17.2	4.6	9	Бања Лука	36.76
18.3.1928	23:49:35	45.4	17.2	4.6	10	Пакрац	68.71
3.6.1990	11:39:11	44.64	17.59	4.5	2	Теслић	26.3
20.4.1977	0:31:52	44.87	17.33	4.5	10	Лакташи	25.61
29.11.1973	16:47:35	45.2	18.1	4.5	20	Сл.Брод	50.53
27.10.1969	8:53:40	44.88	17.06	4.5	9	Бања Лука	46.89
11.7.1967	12:41:18	44.58	17.12	4.5	2	Бочац	53.3
11.8.1897	19:15:00	45.2	17.9	4.5	12	Сл. Брод	41.24
27.10.1969	2:55:34	44.98	17.04	4.4	18	Бања Лука	49.88
2.7.1939	23:46:20	44.6	18.1	4.4	13	Маглај	46.37
4.4.1937	15:40:18	45.3	17.9	4.4	9	Пожега	51.33
3.2.1884	20:00:00	44.3	17.4	4.4	12	Јајце	66.73
28.4.2011	23:30:43	44.748	17.366	4.3	4	Челинац	26.64
3.3.1972	21:26:48	44.57	18.39	4.3	2	Тузла	67.08
20.10.1970	20:19:25	44.85	17.19	4.3	8	Бања Лука	36.73
3.12.1968	20:57:31	44.51	18.45	4.3	5	Тузла	74.63
20.7.1908	8:11:00	45.5	17.7	4.3	7	Пожега	69.92
28.1.2014	0:03:32	44.992	17.134	4.2	3	Бања Лука	43.13
8.11.2000	14:51:47	44.48	17.97	4.2	10	Теслић	50.2
13.6.1955	22:31:50	45.2	17.7	4.2	10	Пожега	36.64
23.11.1936	22:44:53	45.2	18	4.2	11	Сл.Брод	45.44
10.12.1935	11:04:46	44.8	17.2	4.2	17	Бања Лука	36.76
11.10.1903	1:50:00	45.5	17.4	4.2	9	Дарувар	72.63

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

5.11.1902	18:35:00	44.5	17.5	4.2	30	Кнежево	43.14
30.3.1888	9:30:00	45.4	18.1	4.2	6	Ђаково	68.3
29.1.2002	15:25:16	45.03	17.74	4.1	40	Дервента	18.8
26.2.1998	12:09:20	44.72	17.71	4.1	18	Теслић	17.45
13.12.1995	1:45:10	44.53	17.25	4.1	7	Бочац	49.71
18.3.1984	15:28:13	44.58	17.1	4.1	6	Бочац	54.56
6.4.1970	21:54:14	45.43	17.29	4.1	8	Пакрац	68.33
23.1.1965	2:39:33	44.42	17.94	4.1	14	Завидовићи	55.09
3.4.1941	3:46:46	44.4	17.3	4.1	16	Јајце	59.53
5.10.1935	14:02:57	44.8	17.2	4.1	16	Бања Лука	36.76
10.2.1921	2:37:00	44.4	17.2	4.1	13	Мр. Град	63.64
23.12.1908	10:16:06	44.4	18	4.1	6	Завидовићи	59.16
28.7.1907	13:32:00	44.3	17.2	4.1	12	Јајце	73.1
15.5.1861	0:30:00	45.2	17.3	4.1	10	Градишка	45.92
28.4.2015	16:16:49	44.503	17.522	4.0	7	Масловаре	42.36
16.4.2011	17:16:17	44.333	17.735	4.0	3	Травник	60.27
29.3.2002	16:04:01	44.6	17.39	4.0	2	К.Варош	36.78
1.8.1977	21:54:44	44.9	18.1	4.0	2	Дервента	35.2
27.12.1883	0:00:00	44.4	18	4.0	10	Завидовићи	59.16
15.10.1857	3:30:00	45.2	18.2	4.0	5	Сл.Брод	56.25

У горњој табели поред временских и просторних параметара земљотреса, приказана је магнитуда у јединицама Рихтерове скале, дубина је дата у километрима као и удаљеност епицентра сваког појединог земљотреса од Града Прњавор.

Скала за процјену макросеизмичког интензитета

Медведев-Спонхауер-Карник скала, такође позната као МСК или МСК-64 (верзија из 1964), је макросеизмичка скала која се користи за процјену дејства земљотреса на основу уочених ефеката. Ова скала за оцјену интензитета земљотреса је у употреби и представља модификацију MCS (Меркали-Канкани-Зиберг). Скала је заснована на искуствима из примјене модификоване Меркалијевог скале а користи се у Европи од 1980-тих година. Скала има 12 степени изражених у римским бројевима а при одређивању степена интензитета узима се у обзир:

- а) Дејство на људе и њихово понашање,
- б) Ефекти на предметима и природи,
- ц) Оштећења на објектима.

МСК-64 скалом су обухваћене три класе зграда према начину градње, пет степени оштећења зграда као и количинске карактеристике.

Класификација зграда - зграде код којих нису примијењене сеизмичке мјере:

- А – зграде од необрађеног камена, сеоске зграде, зграде од непечене цигле, куће облијепљене глином;
- Б – обичне грађевине од печене опеке, зграде сачињене од блокова и монтажне зграде (префабрикован материјал), зграде сачињене од природног тесаног камена и оне са дјелимично дрвеном конструкцијом;
- Ц – армирано-бетонске зграде и добро грађене дрвене куће.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Количинске карактеристике представљају процентуални приказ у односу на постојећи број објеката у региону: мало (око 5%), много (око 50%) и већина (око 75%).

Класификација оштећења:

Први степен – лака оштећења:

Једва видљиве прслине на врло малом броју зидова; опадање малтера само на малим површинама.

Други степен – умјерена оштећења:

Мање пукотине у зидовима, опадање крупних комада малтера, падање цријепова са крова, појава пукотина на димњацима и опадање дијелова димњака.

Трећи степен – тежа оштећења:

Веће и дубље пукотине у зидовима, рушење димњака.

Четврти степен – разарање:

Зјапеће пукотине у зидовима, лом зидова, рушење дијелова објеката, рушење везе између дијелова објеката, рушење преградних и калканских зидова.

Пети степен – тотална оштећења:

Потпуно рушење објеката.

Степени макросеизмичког интензитета са описима дејства земљотреса на људе (а), предмете и природу (б) и оштећења објеката (ц) (Посебно су наведени хидрогеолошки и ефекти који се односе на тло):

I степен – НЕОСЈЕТАН ЗЕМЉОТРЕС

а) Интензитет осциловања тла људи не могу осјетити. Земљотрес региструју само инструменти.

II степен – ЈЕДВА ОСЈЕТАН ЗЕМЉОТРЕС

а) Вибрације осећају само појединци у стању мировања у кући, нарочито на вишим спратовима.

III степен – СЛАБ ЗЕМЉОТРЕС

а) Осећају у кућама појединци, ван кућа само у повољним околностима (у мировању, без буке). Вибрације сличне проласку лаког камиона.

б) Пажљиви посматрачи запажају мало њихање окачених предмета, а нешто веће њихање на спратовима.

IV степен – УМЈЕРЕН ЗЕМЉОТРЕС

а) Многи осећају земљотрес у згради, као удар из дубине. Изван зграде осећа врло мали број људи. Мањи број људи се пробуди, али без осећаја страха. Осјећају и људи у колима која се не крећу. Вибрација слична проласку тешко натовареног камиона.

б) Звече прозори, врата и столови. Подови и зидови шкрипе. Намјештај почиње да се тресе. Висећи предмети лагано се њишу. Површина течности у отвореним судовима мало таласа.

V степен – ЈАК ЗЕМЉОТРЕС (Буди из сна)

а) У зградама осећају сви људи, изван зграда многи људи. Већина се буди. Појединци истрчавају из куће. Вибрација слична оној коју би произвео пад тешког предмета у згради.

б) Зграде вибрирају. Окачени предмети знатно се њишу. Сlike лупкају о зидове или се помјерају. Понеки зидни сатови са клатном се заустављају. Нестабилни предмети се претурају или помјерају с места. Врата и прозори се нагло отварају и затварају. Течности се просипају из напуњених судова. Животиње су узнемирене.

в) Могућа су лака оштећења на зградама класе А.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

VI степен – ВРЛО ЈАК ЗЕМЉОТРЕС (Застрашујући)

а) Осјећа већина људи у зградама и ван зграда. Већина људи уплашено истрчава из кућа. Поједини људи губе равнотежу.

б) Понегдје се руши посуђе и стакло или књиге падају са полица. **Могуће је помјерање тешког намештаја.** Мала звона на торњевима могу да зазвоне. Домаће животиње бјеже из штала.

в) **1. степен оштећења на мало зграда класе Б и на много класе А.**

2. степен оштећења на мало зграда класе А

У рјеђим случајевима могућа је појава пукотина ширине до 1 cm у влажном тлу. На падинама понекад клизи тло. Запажају се промјене у издашности извора и нивоа воде у бунарима.

VII степен – СИЛАН ЗЕМЉОТРЕС (Оштећења зграда)

а) Већина становништва је уплашена и бјежи из кућа. Многи се тешко одржавају на ногама. Вибрације осјећају и лица у моторним возилима у покрету.

б) Велика звона на торњевима звоне. Спојеви на цјевоводима су оштећени.

в) **3. степен оштећења – већина, 4. степен оштећења - мало зграда класе А**

2. степен оштећења - много зграда класе Б

1. степен оштећења - много зграда класе Ц

У посебним случајевима клизе стрме косине на путевима. Таласи на води. Вода се замућује. Мијења се ниво воде у бунарима и издашност извора. Ријетки случајеви откидања дијелова пјешчаних или шљунчаних насипа.

VIII степен – ШТЕТАН ЗЕМЉОТРЕС (Рушење зграда)

а) Страх и паника. Људи који управљају моторним возилима постају узнемирени.

б) Тежи намјештај се креће и дјелимично претура. Лустери дјелимично оштећени. Ломе се неке гране дрвећа. Споменици се помјерају са мјеста. Надгробни споменици се претурају. Изузетно долази до лома цјевовода на спојевима.

в) **4. степен оштећења- већина зграда класе А**

3. степен оштећења - већина зграда класе Б

2. степен оштећења - већина, 4. степен оштећења - много зграда класе Ц

Пукотине у тлу ширине неколико (cm). Мала клизања тла и на стрмим косинама. Вода у језерима се замућује. Настају нови водени резервоари. Пресушени бунари се пуне водом, а постојећи пресушују. Много случајева промјене издашности извора и нивоа воде.

IX степен – РАЗОРАН ЗЕМЉОТРЕС (Опште оштећење зграда)

а) Општа паника. Животиње бјеже.

б) Велике штете на намјештају. Споменици и стубови се руше. Велике штете на резервоарима.

Подземне цијеве се дјелимично ломе. У неким случајевима долази до савијања жељезничких шина и оштећења на путевима.

в) **5. степен оштећења - много зграда класе А**

4. степен оштећења - много, 5. степен оштећења - мало зграда класе Б

3. степен оштећења - много, 4. степен - мало зграда класе Ц

На равничарском земљишту, које је подводно, вода избија на површину и разлијева се. Пијесак и муљ могу бити избачени са водом или без воде. Пукотине које се јављају у земљишту могу достићи ширину до 10 cm. Поред таквих, може се јавити и већи број мањих пукотина. Чести су одрони и одваљивање великих комада стијена у брдовитим предјелима. Долази до активирања многих клизишта. На воденим површинама јављају се велики таласи. Такође се јављају велике промјене у режиму подземних вода. Резултати сеизмолошких истраживања, нарочито после

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

катастрофалних земљотреса у Европи и свијету, указали су на потребу детаљније класификације објеката а према параметрима који имају највише утицаја на очекивани тип и обим оштећења. Европска Макросеизмичка Скала ЕМС-98 обухвата 4 типа структура објеката (зидане, армиранобетонске, челичне и дрвене) и 6 класа повредљивости чиме, на до сада јединствен начин, даје могућност различитим структурама да се понашају на исти начин. На нашим просторима скала ЕМС-98 још није у широј употреби. **Карте максимално очекиваних интензитета за повратне периоде 50, 100, 200 и 500 година** (извор података : Републички хидрометеоролошки завод, Бања Лука) На приложеним картама су приказани максимални интензитети очекиваних потреса изражени у степенима МСК-64 скале с вјероватноћом 63% и за повратне периоде 50, 100, 200 и 500 година.

Слика број 6.: Сеизмолошка карта Прњавор – повратни период од 50 година

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Слика број 7.: Сеизмолошка карта Прњавор – повратни период од 100 година

Слика број 8.: Сеизмолошка карта Прњавор – повратни период од 200 година

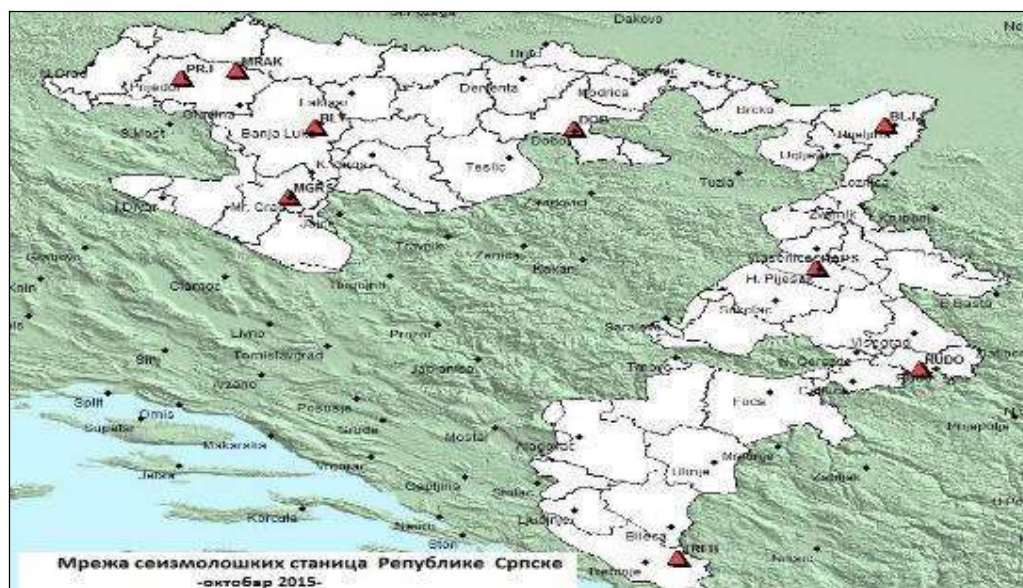
ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Слика број 9.: Сеизмолошка карта Прњавор – повратни период од 500 година

Сеизмолошки мониторинг Републике Српске – подручје Прњавор

Сеизмолошки мониторинг Републике Српске обавља се према Закону о сеизмолошкој дјелатности и подразумејева пројектовање и одржавање националне сеизмолошке мреже; регистравање, прикупљање, обраду и архивирање података о сеизмичким догађајима; израду сеизмолошких карата и др.

Слика број 10.: Просторни распоред сеизмолошких станица Републике Српске

Прва сеизмолошка станица у Бањој Луци инсталирана је и пуштена у рад после земљотреса 1969. године од када почиње развој сеизмолошке службе. Процес дигитализације сеизмолошке

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

мреже започео је 2003. године набавком првих дигиталних сеизмолошких станица док је аутоматско прикупљање сеизмолошких података у реалном времену започело 2007. године. Сеизмолошку мрежу Републике Српске чини девет дигиталних аутоматских станица од којих је шест сеизмолошких станица са краткостројним сензорима намијењених регистровању локалних потреса а три сеизмолошке станице са широкопојасним сензором, инсталисане у Бањој Луци, Хан Пијеску и Мраковици намијењене су праћењу глобалних сеизмичких догађања. Сеизмолошка мрежа је дигитална тј. само су сензори аналогни и базирана на преносу сигнала интернетом у реалном времену. Просторни распоред сеизмолошких станица приказан је на Слици бр.10.

Коначан резултат сеизмолошких мјерења је аутоматски и мануелно лоциран земљотрес са дефинисаном магнитудом и процијењеним интензитетом. Подаци о земљотресу се публикују на интернет страници Републичког хидрометеоролошког завода <http://www.rhmzrs.com> приказаној на Слици 11.

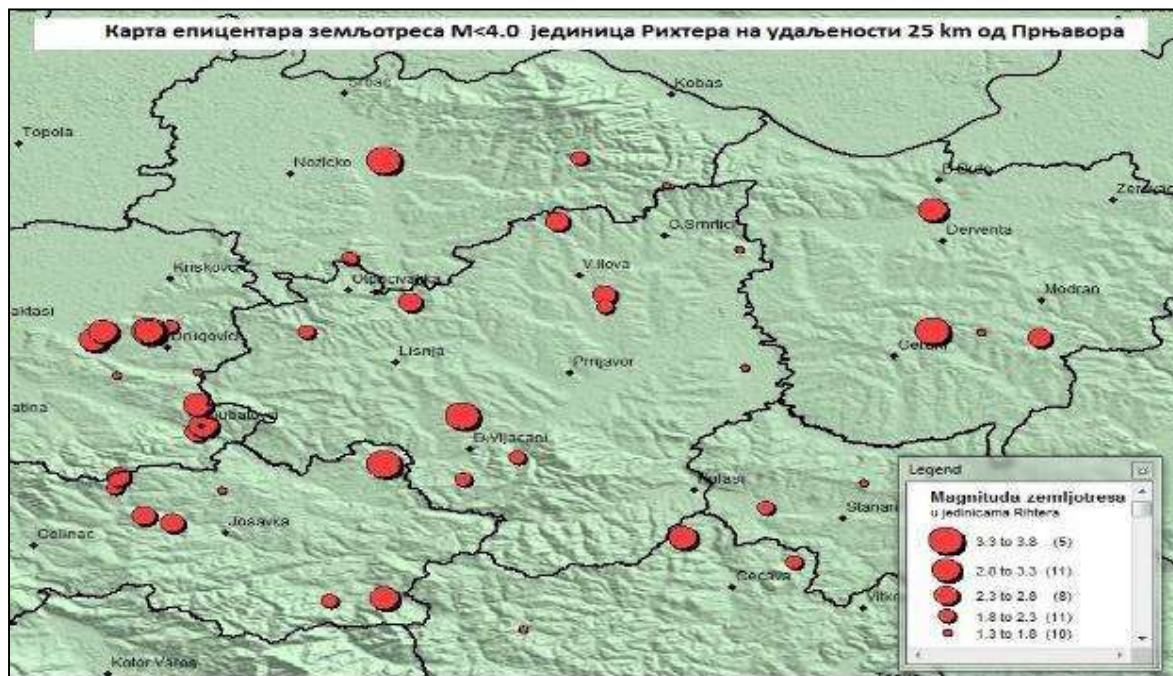
Регион	Вријеме Датум	Географске координате	Магнитуда
Зеница	11:38:03 15.01.2016.	44.205° 17.505°	2.4
Јабланица	02:46:09 15.01.2016.	43.550° 17.800°	2.1
Копаноня	23:11:53 12.01.2016.	43.320° 20.830°	3.2
Јахорина	13:33:43 11.01.2016.	48.701° 18.585°	2.5
Бијелина	11:17:08 11.01.2016.	44.715° 18.341°	2.0
Купрес	17:18:04 10.01.2016.	43.977° 17.330°	2.3

Слика бр. 11. Публиковани земљотреси на интернет страници РХМЗ

Цијели процес од догађања земљотреса, обављања свих потребних мјерења на цијелом простору Републике Српске и окружења, преноса сигнала, обраде, прорачуна и извјештавања одвија се по унапријед дефинисаним процедурама и завршава извјештавањем надлежних институција и публикавањем података за јавност.

Геометрија мреже, број сеизмолошких станица, карактеристике инструмената те размјена података са надлежним институцијама у Србији и Црној Гори резултовали су могућношћу поузданог лоцирања земљотреса магнитуде мање од 1.5 јединица Рихтерове скале на истоку земље док је на сјеверозападу и централном дијелу Републике Српске потребно још неколико сеизмолошких станица да би се наведени квалитет сеизмолошког мониторинга достигао цијелој територији Републике Српске па самим тим и на територији Града Прљавора. Значајан допринос оваквој резолуцији сеизмолошке мреже даје и међународна размјена података у реалном времену са сусједним земљама. У прилог реченом на карти број 18. приказана је Карта епицентара земљотреса $M < 4.0$ јединице Рихтерове скале.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Слика број 12.: Карта епицентара земљотреса $M < 4.0$ јединица Рихтера на подручју Града Прњавор

Потенцијални утицај земљотреса из бањалучког жаришта

Приоритетни задатак анализе сценарија разорног земљотреса представља дефинисање вјероватноће појаве као и ефеката односно посљедица које ће имати на људе, објекте, инфраструктуру и природу. Постоје, међутим, бар двије чињенице које оспоравају доношење закључака о вјероватноћи дешавања :

- 1) Суштина и природа настанка земљотреса је још увијек непозната науци, односно нису познати сви фактори који утичу на настанак земљотреса па је сходно томе и прогноза немогућа
- 2) Подаци о догођеним земљотресима којима располажемо односе се на веома кратак период у односу на трајање геолошких процеса

За процјену сеизмичког ризика односно посљедица потенцијалног земљотреса неопходан је мултидисциплинаран и координисан приступ који обухвата спектар дисциплина из техничких и других области. Требало би да буду укључене геологија, сеизмологија и инжењерска сеизмологија, геотехнички инжењеринг, грађевинско и земљотресно инжењерство, економија и управљање ванредним ситуацијама. Да би се стекли услови да се окарактерише изложеност сеизмичком ризику неопходно је извршити класификацију објеката у смислу повредљивости и извршити попис да би се утврдио број објеката који припадају свакој класификованој групи. Попис броја и карактеристика свих врста објеката представља велики и веома важан дио процјене сеизмичког ризика, односно процјене угрожености и губитака. Овај дио процјене је и најзахтјевнији са становишта трошкова и времена. Коришћење (GIS) алата је данас стандард у оквиру управљања ризиком јер се све више података прикупља у базама компатибилним са GIS технологијама.

Вјероватноћа дешавања земљотреса због саме суштине ове природне појаве не може бити дефинисана на егзактан начин. Због тога ће у овој анализи бити примјењен алтернативни метод детерминистичког приступа процјени угрожености који се заснива на директном позивању на макросеизмичке интензитете или инструментално мјерене параметре генерисане разорним земљотресом из прошлости и законским прописима који су на снази из ове области а који ће послужити као критеријум за претпоставку вјероватноће дешавања разорног земљотреса.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

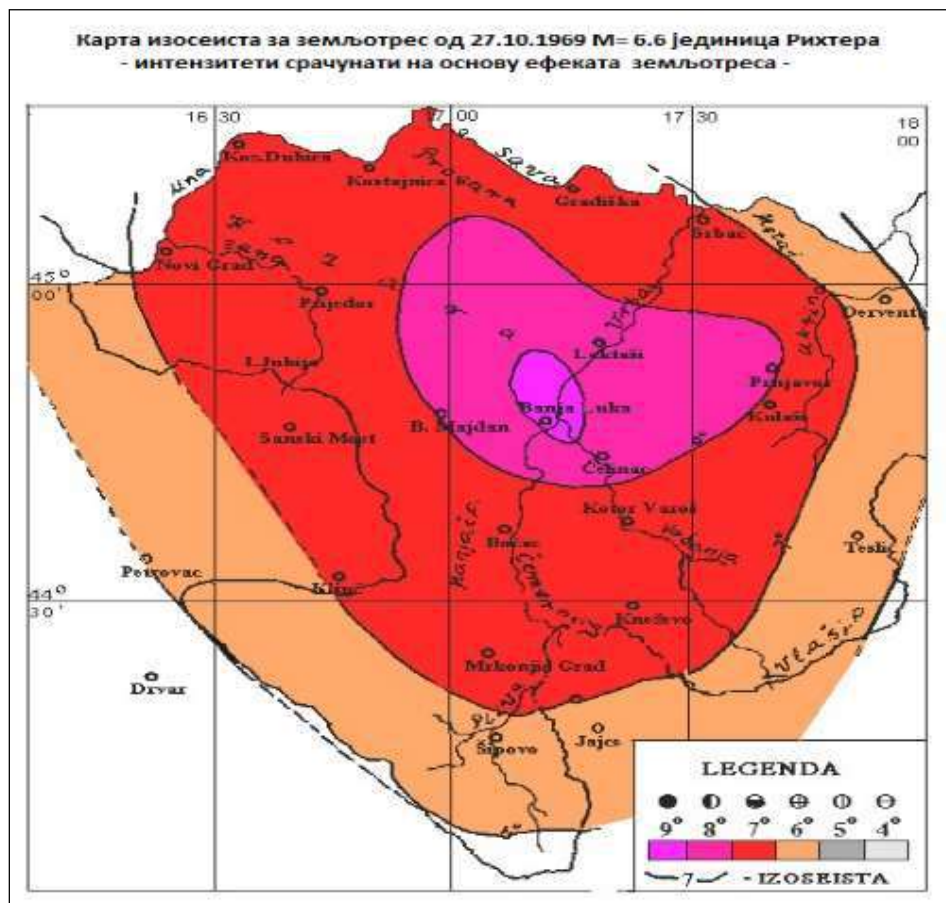
Подручје Града Прњавор налази се на удаљености 15 (km), односно сам град Прњавор 30 (km) од епицентра најјачег бањалучког земљотреса па је према томе изложено дејству земљотреса генерисаних у овом жаришту. Према сценарију израђеном за историјски најјачи земљотрес његов ефекат би се на територији Града Прњавор манифестовао са интензитетом од VI степени Меркалијеве скале што значи да су могућа веома слаба оштећења на старим и лоше грађеним објектима. Посебно би требало разматрати изузетно високе објекте уколико постоје.

Слика број 13.: Теоретска карта изосеиста за земљотрес магнитуде $M=6.6$ код Бањалуке

Повод за израду Сценарија разорног земљотреса магнитуде $M \geq 6.5$ јединица Рихтерове скале на ширем подручју Бањалуке је земљотрес који се већ десио **27.10.1969** године. Без наведених података могуће је само теоретски процијенити просторну дистрибуцију интензитета за земљотрес који се већ догодио и упоредити са стварном картом изосеиста начињеном на основу оштећења узрокованих поменутиим земљотресом, уз ограничења везана за начин грађења и густину насељености. На слици број 7. приказан је сценарио земљотреса са истим параметрима (гео.координате, магнитуда и дубина хипоцентра) као за земљотрес 27.10.1969. године односно теоретска софтверски срачуната расподјела интензитета земљотреса. Интензитет је изражен у степенима Меркалијеве скале а описује ефекте земљотреса на људе, објекте и околину. Као што се види са Слике број 13. поменути земљотрес би се на територији Града Прњавор манифестовао интензитетом од VI степени Меркалијеве скале док према Карти изосеиста базираној на стварним ефектима земљотреса из 1969. године Прњавор се налази на граници VII-VIII степена (Слика број 8.). Треба имати у виду да ефекти које би земљотрес имао зависе прије свега од изложености људи и објеката, односно да би се правилно процијенили потенцијални ефекти треба располагати подацима о врсти и броју објеката те густини насељености у односу на 1969. годину.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Слика број 14.: Карта стварних изосеиста за земљотрес 1969. године

Треба узети у обзир неколико чињеница везаних за анализу сценарија и процјену посљедица. Вјероватноћа дешавања се не може егзактно одредити а посљедице земљотреса зависе од мјеста епицентра, дубине жаришта земљотреса, времена догађања земљотреса, типа локалног тла, густине насељености и повредљивости објеката. А ако се говори о мјесту дешавања земљотреса, вјероватноћа да се догоди земљотрес са епицентром на истом мјесту или непосредној близини је минимална, вјероватније је да ће епицентар бити помјерен у зависности од распореда и историјске активности расједних структура у тој сеизмичкој зони.

Сеизмички hazard (опасност) територије Града Прљавор одређен је географским положајем и геолошким карактеристикама сјeverозападног дијела Републике Српске. На сеизмичност територије Града Прљавор утиче прије свега близина расједа који чине бањалучку жаришну зону која може да генерише најјаче земљотресе у Републици Српској а која се налази на удаљености од 30 километара од Прљавора односно 15 од границе територије Града.

Према сценарију израђеном за најјачи земљотрес генерисан у бањалучком жаришту, његов ефекат би се на територији Града Прљавор манифестовао са интензитетом од VI степени Меркалијеве скале односно, према скали, могућа су мања оштећења на слабије грађеним старим објектима. Ово су међутим теоретски подаци без класификације објеката и локалног тла што представља најобимнији и најкомплекснији дио процјене ризика. Ефекти земљотреса који одговарају VII-VIII степену Меркалијеве скале су, према Карти стварних изосеиста, забиљежени и после земљотреса 1969. године. Да би се реално процијенили потенцијални ефекти новог земљотреса треба имати у виду број и стање објеката као и густину насељености у односу на 1969. годину, односно извршити процјену повредљивости објеката.

Сеизмолошка карта за повратни период од 500 година, према важећој законској регулативи,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

представља основ за пројектовање и треба узети у обзир да се територија општине Прњавор налази у зони VIII степена на поменутој карти.

С обзиром да се подаци о догођеним земљотресима, којима располаже Републички хидрометеоролошки завод, односе на релативно кратак период у односу на вријеме потребно за генерисање јаких земљотреса није могуће тврдити да у прошлости није било јаких земљотреса на територији на коју се односи ова процјена.

За подручје Града Прњавор не постоје егзактни подаци о класификацији, типу и броју објеката, међутим према подацима из Пописа становништва, домаћинстава и станова из 2013. године видљиво је да је број и структура стамбеног фонда следећи:

Табела број 11.: Број зграда према броју станова

Прњавор	Укупан број зграда	Број зграда према броју станова									
		један стан	два стана	три стана	четири стана	пет стано.	6-10 стано.	1-20	21-30	31-50	51 и више
	15818	14340	1283	85	20	9	36	27	7	9	2

Извор података : Завод за статистику Републике Српске, подаци Пописа становништва 2013. године

Табела број 12.: Број и површина станова према основи кориштења

Територија	Број станова и површина (m ²)	УКУПНО	Само за становање	За становање и обављање дјелатности	Само за обављање дјелатности	За одмор и рекреацију	У вријеме сезонских радова у пољопривреди	Као други стан који се налази у истом објекту	Од стране привремено присутног лица	Празан
Прњавор	број	18565	11946	75	18	221	54	284	238	5729
	површина	1343089	889428	8159	1115	13568	2869	17574	20008	390368

Извор података : Завод за статистику Републике Српске, подаци Пописа становништва 2013. године

Табела број 13.: Станови према броју соба и површини

Територија	Број станова и површина (m ²)	УКУПНО	Врста стана							
			једнособни	двособни	трособни	четворособни	петособни	шестособни	седмособни	8 и вишесобни
Прњавор	број	18565	376	9259	4655	2369	1085	536	163	122
	површина	1343089	14422	54234	336670	216942	121214	67782	23069	20656

Извор података : Завод за статистику Републике Српске, подаци Пописа становништва 2013. године

Узевши у обзир вријеме изградње објеката, те грађевинско-инжењерску праксу у тим периодима, као и важећу легислативу (сви објекти након 1981. године грађени су према сеизмичкој зони VIII), процјена је да мање од 5% објеката спада у класу А, док се преостали могу процјењивати у класи Ц скале МСК-64, а што приближно одговара класи објеката Ц и Д скале EMS-98.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

У погледу спратности објеката евидентно је да у Прњавору нема изразито високих зграда и највиша зграда је П+8, док највећи број од 110 објеката колективног становања (4 и више станова) је до нивоа П+4. Исто тако, повољну околност представља и чињеница да је преко 40% ових објеката новије градње тј. након 2000.-те године и да су изграђени у складу са прописаним степеном сеизмичке отпорности.

Поред објеката колективног становања на подручју територије Града налази се и већи број објеката масовног окупљања и боравка грађана. У том смислу, поред објеката привредних субјеката налазе се и објекти јавне инфраструктуре, као што су: предшколске и школске установе, спорстске сале, Дом здравља, БРЦ Кулаши, два хотела, два дома за смјештај старих лица, диско клуб, већи тржни центри (10), Дом културе, зграде градске управе и зграде републичких органа и институција.

1.1.11. УРБАНА И ЕКОНОМСКА РАЗВИЈЕНОСТ ГРАДА

1.1.11.1. Урбана развијеност, број, врста и величина насеља

У административном смислу територија Града Прњавор организована је у 34 мјесне заједнице, са 63 насељена мјеста.

Административни послови за потребе мјесних заједница обављају се у 19 канцеларија.

По типу насеља се могу подијелити на сеоска и градска. На територији Града од градских насеља издваја се само Прњавор. Град Прњавор је центар урбане агломерације, односно пол концентрације становништва и економских активности на територији Града, под чијим се директним и индиректним утицајима врши демографски, функционални, социоекономски и физиономски преображај околних насеља. Сва остала насеља на територији Града су сеоског типа.

Већину сеоских насеља карактерише разбијеност, мала густина изграђености, комунална опремљеност и дјелимична опремљеност објектима јавне инфраструктуре. У морфолошком погледу насеља се могу подијелити на насеља разбијеног типа, полузбијеног и збијеног типа. Насеља разбијеног типа се састоје од по неколико засеока, међусобно удаљена 0,6 – 2 km. Засеоци највећим дијелом имају имена према презименима породица. Просторно се засеоци пружају уз саобраћајнице, односно локалне категорисане и некатегорисане путеве. Разбијеном типу насеља припадају: Отпочивалка, Мрачај, Мујинци, Јасик, Срповци, Парамиде, Просјек, Горњи Вијачани, Доњи Вијачани, Дренова, Црквена, Гусак, Ново Село, Насеобина Хрваћани, Горња Мравица, Поповићи, Кулаши, Горњи Штрпци, Ралутинац, Вршани, Грабик Илова, Горња Илова, Јадовица, Брезик, Кремна.

Прелазном, полузбијеном типу насеља припада 37 насеља. Карактерише их постојање засеока, чија је међусобна удаљеност мања него код разбијеног типа насеља и просторно се пружају уз саобраћајнице, као и насеља разбијеног типа. Насеља овог типа се углавном налазе на мањим надморским висинама, односно у равничарском дијелу општине. Полузбијеном типу припадају: Гајеви, Поточани, Хрваћани, Орашје, Чорле, Горњи Гаљиповци, Мравица, Гаљиповци, Доња Мравица, Доњи Штрпци, Долине, Бабановци, Насеобина Бабановци, Машино Брдо, Караћ, Коњуховци, Ратковац, Доњи Гаљиповци, Велика Илова, Печенег Илова, Шерег Илова, Шибовска, Штивор, Доња Илова, Доњи Палачковци, Горњи Палачковци, Доњи Смртићи, Горњи Смртићи, Пураћи, Скакавци, Шаринци, Чивчије, Кокори, Лишња, Лужани, Насеобина Лишња, Околица.

Насеље Прњавор, односно његов изграђени дио има неправилан облик, зракасто се шири дуж главних саобраћајница. Физичка структура града, индивидуално, вишепородично становање, индустријска зона, зона рекреације, зоне јавних садржаја концентрисане су дуж магистралног пута Лакташи – Прњавор – Дервента и регионалног пута Челинац - Прњавор – Србац. Ови путни правци чине осовину развоја града.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Просторна организација Града Прњавора, као и околних Општина/Градова одликује се насељима расутог типа изградње у ванурбаним подручјима. Објекти су изграђени дуж саобраћајница или расуто на пољопривредном земљишту у виду међусобно удаљених пољопривредних домаћинстава. Пољопривредна домаћинства и стамбени објекти су као фина мрежа распоређени по цијелој територији Града. Насеља нису просторно јасно раздвојена већ је наведена изградња континуална и често је просторно тешко одредити гдје завршава једно насеље и почиње друго. Тако нпр. насеља Шибовска, Доња Илова, Штивор и Шерег Илова чине линеарну насеобинску структуру уз стари дервентски пут у дужини од 7 км.

Овај тип изградње пољопривредних подручја развио се из специфичних услова морфологије благо заталасаних терена, специфичностима пољопривредне производње, историјских прилика и миграција становништва из сусједних али и удаљених земаља. По врсти се знатно разликује у односу на збијени тип села у Панонској низији гдје су изграђена подручја и пољопривредно земљиште јасно раздвојени.

Сем у самом граду Прњавор остала насеља су формирана од пољопривредних домаћинстава и насељена су становништвом које се бави претежно пољопривредном производњом и евентуално прерадом пољопривредних производа. Доста насеља се одликује регулисаном изградњом, опремљена су комуналном инфраструктуром као и основном друштвеном инфраструктуром – мјесне заједнице, школе, вјерски објекти а већином и спортским садржајима. Понека насеља се одликују интензивнијом изградњом али се ипак по физиономији и структури насеља не могу сврстати у класична урбана (градска) подручја. У контексту наведеног могу се сматрати развијеним руралним подручјима са високим степеном регулације и комуналног опремања.

1.1.11.2. Урбанизација

Према попису становништва из 1991. године на овом подручју живјело је 47.055 становника у 12.864 домаћинства. У посљедњих двадесетак година дошло је до значајних промјена везаних за становништво Града Прњавор, што показују прелиминарни резултати пописа из 2013. године према којима је пописано укупно 38.399 лица у 12.220 домаћинстава.

Према Резултатима пописа 2013. године (Републички завод за статистику Републике Српске, Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Српској 2013. Резултати пописа. Бања Лука, 2016.) у Граду Прњавор је укупно пописано 34.357 становника и то 16.675 или 48,53% мушкараца и 17.682 или 51,47% жена, у 12.166 домаћинстава гдје је просјечан број чланова домаћинства 2,93, а највише је домаћинстава са два члана и то 3.135 домаћинства.

Табела број 14.: Број становника у Републици Српској и Граду Прњавор

	Пол	УКУПНО	Просјечна старост
Територија	У	1170342	41,72
	М	571812	40,32
	Ж	598530	43,05
Прњавор	У	34357	42,31
	М	16675	40,71
	Ж	17682	43,82

Извор података : Завод за статистику Републике Српске, подаци Пописа становништва 2013. године

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

У укупном броју становника највише је Срба и то 29.478 или 85,80%, Бошњака је 2.749 или 8,00%, Хрвата 423 или 1,23%, а 1.707 или 4,97% је осталих (не изјашњавају се, остали и непознато).

Старосна структура становништва је сљедећа: од 0 до 14 година 4.954 становника (14,42%), од 15 до 64 године 22.628 становника (65,86%) и са 65 и више година је 6.775 становника (19,72%). Просјечна старост становништва је 42,31 година.

У групи становништва старог 15 и више година према највишој завршеној школи, највише је особа са завршеном средњом школом и то 12.669 и 112 са специјализацијом после средње школе, затим са завршеном основном школом 7.504, док је 670 са вишом школом или првим степеном факултета, 1.336 са факултетским нивоом образовања, 2.654 становника без икаквог образовања, а 4.458 са непотпуним основним образовањем.

Радно способно становништво је 29.403, од тога 14.149 мушкараца и 15.254 жена. У групи економски неактивних становника којих је укупно 17.075, највише је лица која обављају кућне послове и то 5.851, те 5.585 пензионера и 2.289 ученика и студената старих 15 и више година, док је 1.109 неспособних за рад и 2.241 осталих.

Табела број 15.: Радно способно становништво према статусу у активности и полу

Територија	Пол	Радно способно становништво	Радна снага					Економски неактивни					
			УКУПНО	запослени	незапослени			УКУПНО	ученици/студенти (15 или више година)	пензионери	лица која обављају кућне послове	неспособни за рад	остали
					укупно незапослени	радили раније	без радног искуства						
Прњавор	У	29403	12328	10135	2193	1325	868	17075	2289	5585	5851	1109	2241
	М	14149	7525	6130	1395	896	499	6624	1120	2912	418	489	1685
	Ж	15254	4803	4005	798	429	369	10451	1169	2673	5433	620	556

Извор података : Завод за статистику Републике Српске, подаци Пописа становништва 2013. године

Број домаћинстава која обављају пољопривредну активност је 6.121, док је број домаћинстава која обављају пољопривредну активност и продају производе на тржишту 986.

Табела број 16.: Број домаћинстава која обављају пољопривредну активност

Територија	Укупан број домаћинстава	Број домаћинстава која обављају пољопривредну активност	Број домаћинстава која обављају пољопривредну активност и продају производе на тржишту
Прњавор	12166	6121	986

Извор података : Завод за статистику Републике Српске, подаци Пописа становништва 2013. године

Природни прираштај Града Прњавор је негативан још од 2003. године, а овдје можда само треба нагласити да се наставио тај негативни тренд и да је сада још израженији. Природни прираштај је од 2013. године негативан: 2013. године минус 172 (- 5,01 промила), 2014. године минус 159 (- 4,63 промила), а 2015. године минус 223 (- 6,49 промила). Осим тога, кад се говори о унутрашњим миграцијама, миграциони салдо 2013. године је позитиван (2, са 194 становника досељених у Град, а 192 одсељених у друге Општине/Градове унутар БиХ), док је 2014. године негативан,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

минус 54 (155 досељено, 209 одсељено), као и 2015. године кад је био минус 13 (175 досељено, 188 одсељено).

Густина насељености на територији Града износи 54,54 становника на 1 км², међутим ако се изузме насељено мјесто Прњавор у коме живи 7651 становник, густина насељености износи 42,8 ст/км², а у Прњавору 1275,17 ст/км².

Табела број 17.: Број становника по насељеним мјестима

Редни број	Насељено мјесто	укупно
	ПРЊАВОР	34357
–	Бабановци	188
–	Брезик	125
–	Велика Илова	699
–	Вршани	372
–	Гајеви	148
–	Гаљиповци	186
–	Горња Илова	754
–	Горња Мравица	578
–	Горњи Вијачани	621
–	Горњи Гаљиповци	250
–	Горњи Палачковци	821
–	Горњи Смртићи	1084
–	Горњи Штрпци	1157
–	Грабик Илова	530
–	Гусак	179
–	Долине	167
–	Доња Илова	511
–	Доња Мравица	386
–	Доњи Вијачани	1195
–	Доњи Гаљиповци	433
–	Доњи Палачковци	359
–	Доњи Смртићи	452
–	Доњи Штрпци	1061
–	Дренова	446
–	Јадовица	63
–	Јасик	282
–	Караћ	111
–	Кокори	358
–	Коњуховци	1029
–	Кремна	847
–	Кулаши	477
–	Лишња	891

Редни број	Насељено мјесто	укупно
33.	Лужани	209
34.	Мађино Брдо	231
35.	Мравица	288
36.	Мрачај	135
37.	Мујинци	181
38.	Насеобина Бабановци	673
39.	Насеобина Лишња	277
40.	Насеобина Хрвађани	73
41.	Ново Село	88
42.	Околица	824
43.	Орашје	169
44.	Отпочиваљка	124
45.	Парамје	175
46.	Печенег Илова	841
47.	Поповићи	548
48.	Поточани	842
49.	Прњавор	7651
50.	Просјек	302
51.	Пураћи	269
52.	Ралутинац	48
53.	Ратковац	598
54.	Скакавци	227
55.	Срповци	161
56.	Хрвађани	405
57.	Црквена	468
58.	Чивчије	228
59.	Чорле	395
60.	Шаринци	510
61.	Шерег Илова	306
62.	Шибовска	232
63.	Штивор	119

Извор података : Завод за статистику Републике Српске, подаци Пописа становништва 2013. године

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Слика 15: Насељена мјеста Града Прљавора

МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ У СТАМБЕНИМ ЗГРАДАМА. Ради спрјечавања настајања и ширења пожара, омогућавања спасавања људи и имовине угрожених пожаром те омогућавања гашења пожара, темељем одредби Закона о заштити од пожара Министарство унутарњих послова надзире провођење законских обавеза на стамбеним зградама.

Провођење мјера заштите од пожара обавеза је сувласника зграде утврђена одредбама Закона о власништву и другим стварним правима те су исти дужни у оквиру годишњег плана и програма планирати и осигурати потребна средства из средстава заједничке примјене за ту намјену.

Ватрогасно спасилачка јединица, односно руководилац акције гашења пожара врши послове стручног надзора који се односе на благовременост и повећање ефикасности ватрогасно-спасилачке интервенције на објекту и сачињава записник са приједлозима за отклањање узрока који могу бити узрок настанка и ширења пожара. Извјештај се доставља власнику, односно кориснику објекта. Ако власник или корисник објекта не отклони наведене недостатке Ватрогасно спасилачка јединица обавјештава МУП РС- Инспекторат

У случају непровођења мјера заштите од пожара МУП РС ће рјешењем наредити власницима, односно корисницима грађевине, грађевинског дијела и простора да подзму одређене мјере заштите од пожара прописане законом и другим важећим прописима. Темељем наведеног, сувласници ће сносити сву одговорност и евентуалне санкције из рјешења. Приликом провођења инспекције контролише се исправност сљедећих постројења, инсталација или уређаја:

УНУТРАШЊА ХИДРАНТСКА МРЕЖА. Испитивање исправности стабилне инсталације

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

намијењене за гашење или дојаву пожара, детекцију запаљивих плина и пара те друге заштитне уређаје и инсталације које служе за спречавање настајања и ширења пожара и експлозија мора се вршити једном годишње од стране овлаштене правне или физичке особе те су сувласници у обвези прибавити исправу о исправном дјеловању тих инсталација и уређаја, односно атест о исправности. Хидрантске инсталације, припадајућу запорну арматуру, ватрогасна цријева и млазнице те хидрантске ормариће треба држати у исправном стању. Све недостатке треба отклонити, надопунити опрему која недостаје, а све хидранте прописно обиљежити.

ГРОМОБРАНСКА ИНСТАЛАЦИЈА.

Исправност громобранских инсталација обвезно се испитује једном у двије године или након реконструкције те су сувласници у обвези прибавити исправу овлаштене правне или физичке особе о исправном дјеловању тих инсталација, односно атест о исправности. Сва евентуалне недостатке и оштећења (пукнућа, прекиде, спојеве, везе) која су уочена потребно је уклонити.

ПАНИК РАСВЈЕТА, односно корисници грађевине у којој је изведена паник расвјета дужни су одржавати у исправном стању уређаје, опрему и средства за дојаву, гашење и спречавање ширења пожара у складу са техничким нормативима, нормама и упуштима произвођача. Паник расвјета са припадајућом инсталацијом, расвјетним арматурама и уређајима за напајање мора бити уграђена на свим евакуацијским путевима (ходницима, подестима, одмориштима, стубишним просторима и пожарним стубиштима).

У складу са законским прописима обвезатно је једном годишње извршити испитивање исправности инсталације од стране овлаштене правне или физичке особе те прибавити исправу о исправном дјеловању тих инсталација и опреме (атест о исправности).

ПРЕКИДАЧИ ЗА ИСКЉУЧЕЊЕ НАПОНА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ У СЛУЧАЈУ НУЖДЕ.

Власници, односно корисници грађевина које посједују прекидаче за искључење напона електричне енергије у случају нужде дужни су одржавати у исправном стању уређаје, опрему, инсталацију, средства за дојаву, гашење и спречавање ширења пожара те друге заштитне уређаје и инсталације у складу са техничким нормативима, нормама и законским прописима. Законом је прописана обавеза једном у двије године извршити испитивање исправности инсталације и уређаја те прибавити исправу овлаштене правне особе о исправном дјеловању тих инсталација и уређаја, односно атест о исправности.

ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ ЗАЈЕДНИЧКИХ ДИЈЕЛОВА ГРАЂЕВИНЕ.

Инсталације електричне енергије у заједничким дијеловима грађевине (котловницама, подстаницама, ходницима, стубиштима, подрумима, дрварницама, склоништима, таванима и сл.) власници, односно корисници грађевина, грађевинских дијелова и простора дужни су одржавати у исправном стању. Исправност инсталација мора се провјеравати најмање једном у четири године од стране овлаштене правне особе, у складу са техничким нормативима, нормама и упуштима произвођача. О обављеном испитивању води се евиденција, а власници грађевине у обавези су прибавити исправу о исправном дјеловању тих инсталација и уређаја (атест о исправности). Елементе главне разводне плоче електричне енергије, разводне плоче електроинсталација лифтова и подстанца власници грађевине дужни су држати усклађеним с техничким нормативима и уклонити, односно измијенити све оне елементе на постројењима, инсталацијама и уређајима који при употреби могу проузроковати пожар.

ПЛИНСКА ИНСТАЛАЦИЈА.

Плинска инсталација у грађевини мора бити изведена у складу са пројектом плинске инсталације. Исти мора бити израђен у складу са прописима и техничким нормама. Исправност и непропусност новоизграђене или обновљене (реконструирани) плинске инсталације у грађевини или дијелу грађевине

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

мора се прије пуштања у рад испитати. Испитивање осим добављача плина може обављати и овлаштена правна или физичка особа која има овлаштење добављача плина.

Добављач плина дужан је испитати исправност и непропусност плинске инсталације од уличног прикључка плина до главног ормарића грађевине. Испитивање са врши најмање једном у 10 година приликом промјене, односно умјеравања плиномјера, ако другим прописом није одређен краћи рок.

Инсталацију унутар грађевине са свим разводима и запорним арматурама од главног прикључног ормарића грађевине па до трошила у стану одржавају и испитују власници грађевине. О исправности испитане плинске инсталације издаје се увјерење.

Када се испитивањем плинских инсталација утврди да је инсталација неисправна, да пропушта или није изведена у складу са пројектом, односно прописима и техничким нормама добављач плина дужан је ускратити испоруку плина док се утврђени недостаци не уклоне.

ВАТРОГАСНИ АПАРАТИ.

Власници, односно корисници грађевине, грађевинских дијелова и простора дужни су посједовати уређаје, опрему и средства за гашење пожара. У грађевину се морају поставити ватрогасни апарати и у случају ако грађевина има уграђену стабилну инсталацију за гашење пожара и хидрантску мрежу.

Уређаји, опрема и средства за гашење пожара морају се користити намјенски, бити у исправном стању, посебно означени и увијек доступни за употребу.

Ватрогасни апарати морају бити постављени на уочљивим и лако доступним мјестима у близини могућег избијања пожара, а постављају се тако да се ручка за ношење апарата налази највише на висини од 1,5 м од тла.

Број потребних ватрогасних апарата у стамбеним зградама одређује се према површини пожарног сектора и пожарној опасности.

Контролу исправности и сервисирање апарата могу обављати правне особе и стручне службе које су технички и кадровски оспособљене, а на темељу овлаштења којег издаје министар унутарњих послова.

Одржавање ватрогасних апарата обухваћа редовни преглед, периодични сервис и унутарњи преглед боце. Редовни преглед обавља власник, односно корисник апарата према упутству произвођача, најмање једном у три мјесеца, а истим се утврђује уочљивост и доступност апарата, опште стање и комплетност апарата те стање пломбе затварача, односно вентила. Уочене недостатке корисник је обвезан одмах отклонити, сам или путем стручне особе.

Власник, односно корисник апарата дужан је водити евиденцију о њиховом редовном прегледу.

Периодични сервис мора се обавити најмање једном у шест мјесеци, те након сваког активирања или уоченог недостатка на ватрогасном апарату. Истим се провјерава исправност и функционалност ватрогасног апарата и његових дијелова те обавља замјена дотрајалих и неисправних дијелова резервним дијеловима одобреним за употребу од стране произвођача ватрогасног апарата. Сервисер ватрогасног апарата обвезан је о извршеном периодичном сервису водити евиденцију.

Поступак и радње периодичног сервиса ватрогасних апарата, као и унутарњи преглед боце ватрогасног апарата и рокове обављања радњи прописује произвођач или његов овлаштени заступник.

МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА НА ПОЖАРНОМ СТУБИШТУ И ЗАЈЕДНИЧКИМ ДИЈЕЛОВИМА ГРАЂЕВИНЕ

Власници грађевине дужни су пожарно стубиште држати проходним у свом пуном пресеку те осигурати да се уклоне сви предмети који представљају опасност од настајања и ширења пожара или онемогућавају брз и сигуран излазак из угрожене грађевине или простора. Приступ пожарном стубишту мора бити омогућен са свих спратова.

Обвеза власника грађевине је уклонити отпад који је је одложен на законом забрањеним мјестима и запаљиве материје које су уграђене у конструктивне елементе грађевине ако исте представљају опасност за настајање или брзо ширење пожара.

На свакој етажи у непосредној близини стубишта гдје се обично поставља и ПП опрема поставити и цртеж Плана евакуације и поступак у случају пожара.

Због непосредне опасности од пожара забрањено је:

држање сировина, готових производа или других предмета у затвореним складишним

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

просторима,

употреба отворене ватре у затвореним и отвореним просторима (пушење, заваривање, држање свјетилки с отвореним пламеном и сл.),

обављање одређеног посла у грађевини или грађевинском дијелу, просторији, односно простору (лакирање, претакање запаљивих текућина и плинова, спаљивање корова и сл.).

Власници грађевине у обавези су провести мјере битне за сигурност грађевине, заштите имовине и живота људи од пожара и на просторима ван грађевине:

осигурати сигуран приступ интервентним ватрогасним возилима проходним протупожарним путевима,

онемогућити сувласницима или корисницима грађевине заузимање евакуацијских паркирањем возила,

омогућити ватрогасо спасилачким јединицама несметано кориштење подземних хидранта постављањем препрека и обиљежавањем мјеста хидранта прописним ознакама.

МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ У СЕОСКОМ ПОДРУЧЈУ

Објекти који се користе за становање израђени су дјелимично од чврстог грађевинског материјала, блок цигле, гитер блокова са дијелом крова од дрвене конструкције.

Просјечна ватроотпорност ових објеката је 1 сат, а пожарно оптерећење објекта је мало.

- Просјечно оптерећење објеката је мало ако се узме у обзир да у сваком објекту има:
- макозапаљивих матерјала,
- текстила од вуне,
- текстила од синтетике,
- електро матерјала гуме и пластике,
- дрвета – ламперије, иверице,
- пластичних матерјала и
- других запаљивих матерјала.

Помоћни објекти штале, колибе, гараже и други изграђени су претежно од дрвета чија је ватроотпорност максимално 2 сата.

Пожарно оптерећење је мало. Пожарне опасности су повећане ако се узме у обзир да су објекти грађени без избора грађевинског матерјала, без пројектне документације у којима нису заступљене мјере и нормативи заштите од пожара зато се опасности од избијања пожара повећане и више могуће.

Анализирајући изграђене објекте (куће) за становање у насељеним мјестима - селима и засоцима као и друге објекте који се користе за смјештај стоке - штале и друге помоћне објекте шупе, гараже, колибе, радионице, може се констатовати да су сви објекти изграђени од чврстог грађевинског материјала камена, блокова, цигле, а кровна конструкција покривена цријепом, салонитом, а стари објекти даскама. Посматрајући објекте на мјесту изградње види се да је ријетко вођено рачуна о избору локације, изградњи објеката са аспекта заштите од пожара. Објекти су изграђени један уз други у суштини наслоњени један на други (приграђен). Објекти серијски повезани са струјом која је постављена провизорно са објекта на објекат, без носећих сајли или носећег плашта, каблови нису правилно димензионисани.

У сеоским насељима ватра се ложи на отвореном простору и објектима, шупама, колибама и кућама. Поред објеката кућа и штала мјештани ложе ватру коју користе за различите потребе у свим годишњим добима, зато настају пожари, те горе објекти, сијена и друге имовине. Узрока пожара има веома много.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Према нашој статистици најчешћи узроци пожара су:

- нехат и непажња,
- грађевински недостаци,
- електрична струја,
- природне појаве,
- статички електрицитет,
- намјерна паливина,
- дјечија игра итд.

На сеоским насељеним мјестима присутни су сви наведени узроци пожара. Под превентивним мјерама заштите од пожара подразумјевају се све радње које се предузимају у сврху спречавања избијања пожара у свим областима људске дјелатности.

Да би се могла спровести ефикасна заштита од пожара у сваком објекту, унапријед се да процјена основне пожарне отпорности, затим све што може доприњети ширењу насталог пожара, све што може омогућити успјешно спашавање људи и имовине, као и све оно што може спријечити ефикасну интервенцију ватрогасно спасилачке јединица при гашењу пожара. Ове компоненте веома су значајне при процјени пожарне опасности у појединим објектима и оне би требало да буду заступљене при одређивању мјера заштите од пожара без обзира да ли се ради о постојећим објектима или о изградњи нових грађевинских објеката. Ово се нарочито односи на заступљеност елементарних мјера заштите, као што су избори локације и диспозиција објекта, избор материјала уређаја, инсталације, конструкција, којима ће се спрјечавати или смањити могућност избијања пожара, затим избор технолошког процеса који пружа сигурност против пожара, изградње приступних путева до објекта.

Да се отклоне постојећи недостаци на електроинсталацијама могуће је на следећи начин:

Да локална управа, преко цивилне заштите формира стручне комисије које ће обићи објекте у насељеним мјестима и на лицу мјеста укаже власницима објеката на недостатке у вези избора локације објекта, избор грађевинских пројеката, димњака, кровних конструкција, електроинсталација, ложења ватре као и других елемената, а који се односе на заштиту од пожара.

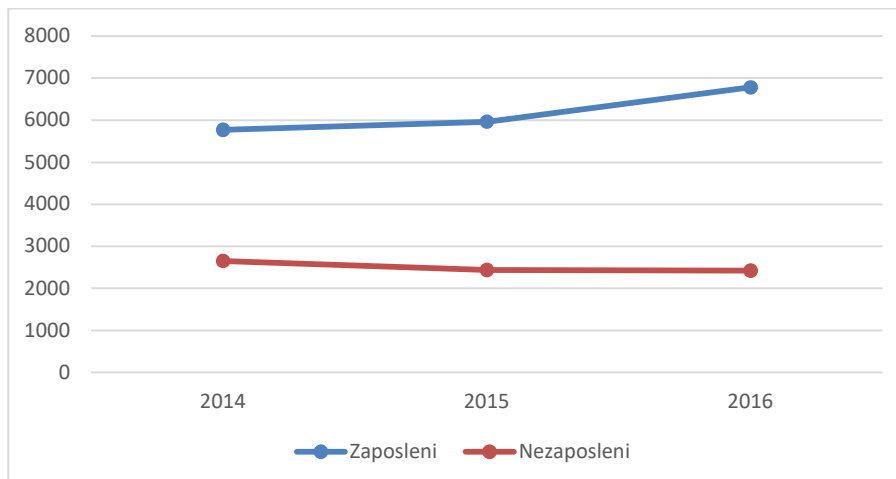
Алтернатива 1 - Да се по мјесним заједницама скупе грађани и одрже семинари из заштите од пожара.

Алтернатива 2 - Да се преко локалног радија кроз емисију заштите од пожара упознају грађани о узроцима пожара, пожарно превентивним мјерама у стамбеним и индивидуалним објектима, начину гашења пожара о људским, материјалним и другим штетама у случају настанка пожара.

ЗАПОСЛЕНОСТ

- У 2015. години, број незапослених се смањио за 8,4% у односу на 2014. годину и наставио да опада у 2016. години, када се смањио за 0,5% у односу на 2015.
- Број запослених се у периоду 2014-2016. год. значајно повећао (у 2016. години има 17% више запослених него у 2014. години). Нагли скок од 13,3% биљежи се у 2015. години.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

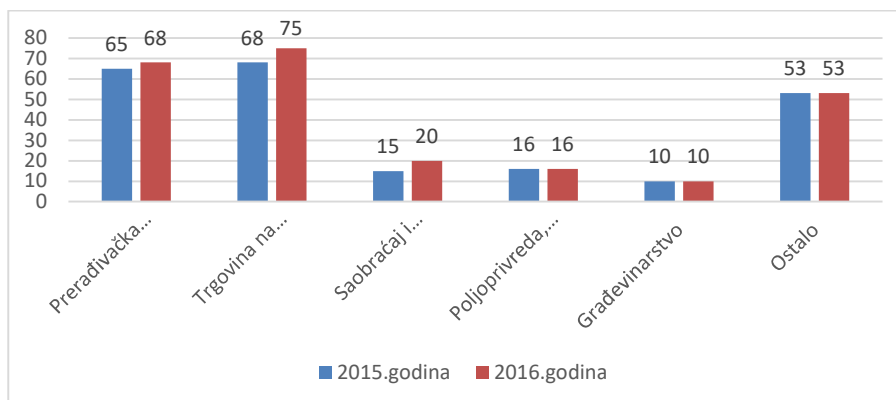

Графикон број 4.: Тренд запослености и незапослености (2014-2016)

Према расположивим подацима Пореске управе на дан 31.07.2017. године укупан број запослених на подручју Града Прњавор износио је 7008 лица, а на евиденцији Завода за запошљавање у Бироу Прњавор налази се 2291 лице, од чега 1119 жена, и 3187 лица на Бироу ради остваривања других права, од чега 1630 жена. По степену школске спреме најбројнија су лица из категорије квалификованих радника и техничара (72,37%).

1.1.11.3. Приоритетни индустријски сектори

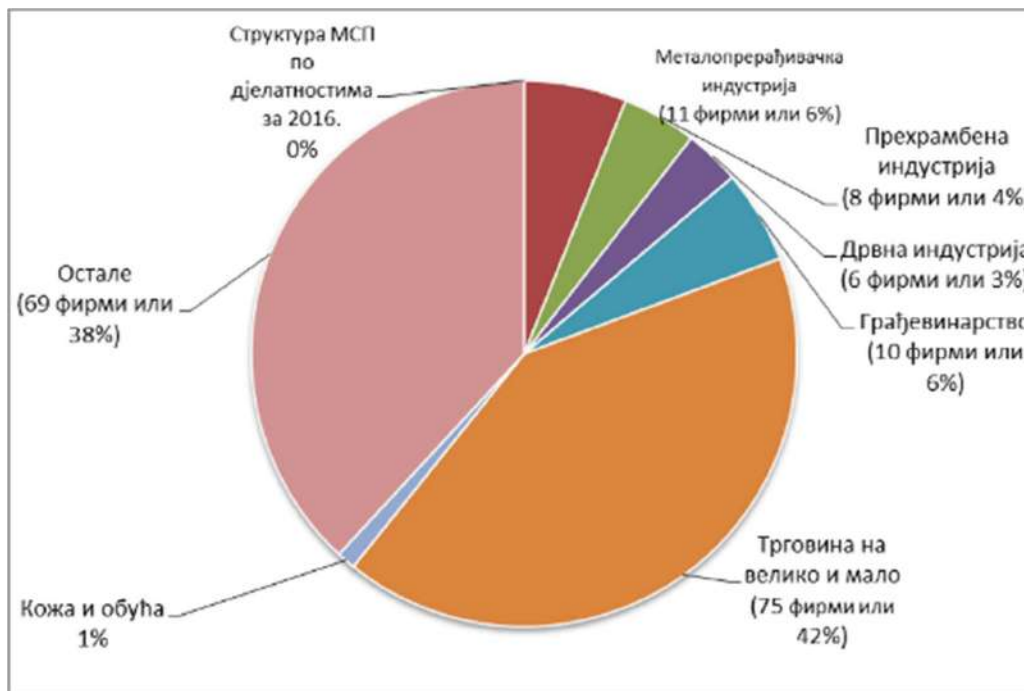
- Највећи број МСП (95 или 41,5%) је из прерађивачке индустрије, а одмах за њом трговина на велико и мало (32,7%) и грађевинарство (12,2%).
- Готово трећина свих прихода Града Прњавор (28,8%) остварује се у прерађивачкој индустрији.
- Привредни субјекти из прерађивачке индустрије остварили су највећу добит (31.69%) и највећи су послодавци – 53,62% од укупног броја запослених ради у прерађивачкој индустрији.
- Прњавор наставља да улаже у секторе са потенцијалима за развој, који имају дугу традицију: металопрерада, прехранбена индустрија, трговина на велико и мало и дрвопрерада.

Графикон 5.: Тренд броја МСП по секторима 2015.- 2016. година

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Извор података : АПИФ

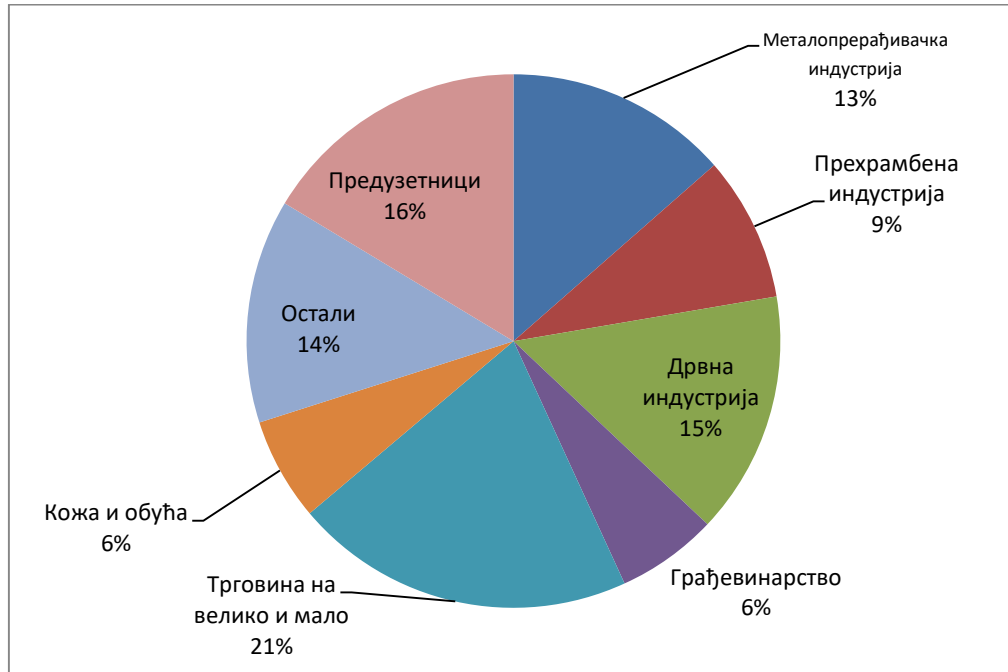
Графикон број 6.: Број МСП по секторима 2015.- 2016. година

Извор података : АПИФ

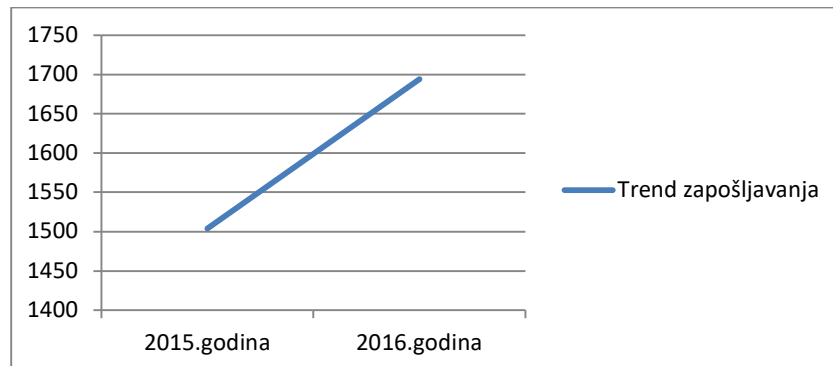
1.1.11.4. Стање запослености у прерађивачком сектору

- Највећи број запослених ради у прерађивачкој индустрији (53,62% од укупног броја запослених).
- После вишегодишњег негативног тренда, у 2017. години се већ у првом кварталу биљежи пораст броја запослених у прерађивачком сектору.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Графикон број 7.: МСП према броју запослених

Графикон број 8.: Тренд запошљавања у прерађивачком сектору (2015.-2016.)

1.1.11.5. Компаративни преглед приоритетних индустријских сектора и трговине на велико и мало у 2016. Години

- Према броју МСП, најзаступљенији сектор у индустријској производњи је област металопереде са 11 предузећа која послују у 2016. години.
- Највећи укупан приход у 2016. години у индустријској производњи остварен је у металопереде, са просјечном бруто платом од 1.000,00 КМ
- Највећи приход по запосленом у индустријској производњи остварује се у области металопереде.
- Према подацима АПИФ-а највећи удио у извозу Града Прњавор остварује трговина на велико и мало 93,6 %.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

1.1.11.6. Металопраера

- 11 од 229 МСП послује у сектору металопраера (4,8%).
- 7,56% свих запослених на територији општине ради у овом сектору.
- У сектору металопраера, по свим параметрима се уочавају позитивни трендови и стопа раста у периоду 2015-2016.
- Сектор металопраера остварује 77,5% својих укупних прихода из извоза.
- 4 највећа МСП у области металопраера запошљавају 74,3% од укупног броја запослених у овом сектору.
- Просјечан нето лични доходак у сектору металопраера већи је за 16 % у односу на просјечну плату у Граду Прњавор

Табела број 18.: Профил сектора металопраера

ПРОФИЛ СЕКТОРА МЕТАЛОПРАЕРА	
Број привредних субјеката	11 ¹
Кључни привредни субјекти²	Топлинг д.о.о, Металех д.о.о, Дис Еуростандард д.о.о, Феростил-монт д.о.о,
Претежна шифра дјелатности	25 – Производња готових металних производа, осим машина и опреме (18 или 85,7%); 28 – Производња базних метала (2или9,5%) 29 – Производња моторних возила, приколица и полуприколица (1 или 4,8%)
Број запослених у сектору	530
Највећи послодавци	Топлинг д.о.о, Металех д.о.о, Дис Еуростандард д.о.о, Феростил-монт д.о.о,
Укупни приходи	89.52 милиона КМ
Укупни приходи по запосленом	168,920 КМ
Удио прихода у сектору металопраера у укупним приходима привреде у Граду	5,52%
Стална имовина	34.380,923 милиона КМ
Нето добитак у сектору металопраера	10.228,795КМ
Удио добити у сектору металопраера у укупној добити МСП	81,8%
Извоз у сектору металопраера	1,496 милиона
Удио извоза у укупним приходима у сектору металопраера	1,7%
Највећи извозници у 2016.	Армако д.о.о
Број запослених у сектору у односу на укупан број запослених у Граду Прњавор	7,5%
Просјечна бруто плата	1.027КМ
Просјечна нето плата	619,6КМ
Кључни производи и услуге	Производња готових металних производа осим машина и опреме, Производња моторних возила, приколица и полуприколица, производња машина и опреме
Кључни клијенти	

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

1.1.11.7. Производња коже и производа од коже

- 2 МСП у сектору производње обуће запошљава 11.35% од укупног броја запослених у прерађивачкој индустрији.
- 3,2% укупног прихода општине долази из сектора производње обуће.
- 2 МСП у области производње обуће запошљава 22% од укупног броја запослених у овом сектору.

Табела број 19.: Профил сектора производње коже и производа од коже

ПРОФИЛ СЕКТОРА ПРОИЗВОДЊЕ КОЖЕ И ПРОИЗВОДА ОД КОЖЕ	
Број привредних субјекта	2
Кључни привредни субјекти	Виалед.о.о, Тхе Велу д.о.о
Претежна шифра дјелатности	15.20 – Производња обуће
Број запослених	244
Највећи послодавци	Виалед.о.о, Тхе Велу д.о.о
Укупни приходи	12,18 милиона КМ
Укупни приходи по запосленом	49,92КМ
Удио прихода у сектору производње обуће у укупним приходима Града	3,2%
Стална имовина	3,594 милиона КМ
Нето добитак	294.884,00 КМ
Удио добити у сектору производње обуће у укупној добити МСП	21,7%
Извоз у сектору производње обуће	40,6 милиона КМ
Удио извоза у укупним приходима у сектору производње обуће	91,4%
Највећи извозници у 2016.	Тхе Велу д.о.о
Број запослених у сектору у односу на укупан број запослених	22%
Просјечна бруто-плата	747 КМ
Просјечна нето-плата	450,4 КМ
Кључни производи и услуге	Производња готове грађанске зимске обуће, производња дијела војне обуће, производња мушке, женске и дјечије модне обуће, израда горњих дијелова обуће –лохн послови, израда готове гумене обуће-ципеле, папуче, чизме, монтажа готове кожне обуће (чизме, ципеле, сандале, кућне папуче)

1.1.11.8. Грађевинарство

- 10 од 203 МСП послује у сектору грађевинарства (4,3%).
- 10 МСП из ове области запошљавају 15 % запослених.

Табела број 20.: Профил сектора грађевинарство

ПРОФИЛ СЕКТОРА ГРАЂЕВИНАРСТВО	
Број привредних субјекта	10
Кључни привредни субјекти	Градип д.о.о
Претежна шифра дјелатности	4120 – изградња стамбених и нестамбених зграда, 4120 – изградња путева и аутопутева,
Број запослених	239

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Највећи послодавци	Градип д.о.о,
Укупни приходи	19,049 милиона КМ
Укупни приходи по запосленом	79,70 КМ
Удио прихода у сектору производње производа од пластичних маса у укупним приходима Града	4,8%
Стална имовина	2,07 милиона КМ
Нето губитак	2.914.456 КМ
Удио добити у сектору грађевинарства у укупној добити МСП	4,8%
Број запослених у сектору у односу на укупан број запослених	4,3%
Просјечна бруто-плата	1.056 КМ
Просјечна нето-плата	636,9 КМ
Кључни производи и услуге	Изградња стамбених и нестамбених зграда, изградња путева и аутопутева

1.1.11.9. Дрвопрерада

- 6 највећих МСП запошљавају 14,3 % запослених у сектору дрвопрераде.

Табела број 21.: Профил сектора дрвопрераде

ПРОФИЛ СЕКТОРА ДРВОПРЕРАДЕ	
Број привредних субјекта	6
Кључни привредни субјекти	ЕХПОРТЦИТУ Д.О.О, СТАНДАРД Д.О.О
Претежна шифра дјелатности	16.10 - Тестерисање и блањање дрвета (производња резане градје), импрегнација дрвета 3101 - Производња намјештаја за пословне и продајне просторе, 3109 - производња осталог намјештаја
Број запослених	227
Највећи послодавци	ЕХПОРТЦИТУ Д.О.О - 3109 производња осталог намјештаја
Укупни приходи	50,822 милиона КМ
Укупни приходи по запосленом	88,23 КМ
Удио прихода у сектору дрвопрерада у укупним приходима Града	3.87%
Стална имовина	7,928 милиона КМ
Нето добитак	129.250 КМ
Удио добити у сектору дрвопрерада у укупној добити МСП	10,5%
Највећи извозници у 2016.	ЕхпортЦиту
Број запослених у сектору у односу на укупан број запослених	14,3%
Просјечна бруто-плата	709 КМ
Просјечна нето-плата	427,6 КМ
Кључни производи и услуге	3109 производња осталог намјештаја

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

1.1.11.10. Прехрамбена индустрија

- 8 највећих МСП запошљавају 14,3 % запослених у сектору прехрамбене индустрије.

Табела број 22.: Профил сектора прехрамбене индустрије

ПРОФИЛ СЕКТОРА ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ	
Број привредних субјекта	8
Кључни привредни субјекти	Младегспак д.о.о, Ми-тривас д.о.о.
Претежна шифра дјелатности	10 13 - Производња производа од меса, 10 89 – Производња осталих прехрамбених производа
Број запослених	344
Највећи послодавци	Младегспак д.о.о, Ми-тривас д.о.о.
Укупни приходи	21,714 милиона КМ
Укупни приходи по запосленом	106,563 КМ
Удио прихода у сектору прехрамбене индустрије у укупним приходима Града	3.87%
Нето добитак	1,849 милиона КМ
Удио добити у сектору прехрамбене индустрије у укупној добити МСП	6,5%
Највећи извозници у 2016.	Младегспак д.о.о, Ми-тривас д.о.о.
Број запослених у сектору у односу на укупан број запослених	12,5%
Просјечна бруто-плата	794 КМ
Просјечна нето-плата	348,4КМ
Кључни производи и услуге	Производња прехрамбених производа од меса, Производња осталих прехрамбених производа

1.1.11.11. Трговина на велико и мало

- 75 највећих МСП запошљавају 29,4 % запослених у сектору трговине на велико и мало.

Табела број 23.: Профил сектора трговине на велико и мало

ПРОФИЛ СЕКТОРА ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И МАЛО	
Број привредних субјекта	75
Кључни привредни субјекти	Фортуна д.о.о , КомерцМали
Претежна шифра дјелатности	4632
Број запослених	877
Највећи послодавци	Младегспак д.о.о, Ми-тривас д.о.о.
Укупни приходи	21,714 милиона КМ
Укупни приходи по запосленом	469 КМ
Удио прихода у сектору прехрамбене индустрије у укупним приходима Града	3.87%
Нето добитак	1,849 милиона КМ
Удио добити у сектору прехрамбене индустрије у укупној добити МСП	6,5%
Највећи извозници у 2016.	Младегспак д.о.о, Ми-тривас д.о.о.
Број запослених у сектору у односу на укупан број запослених	12,5%
Просјечна бруто-плата	696,44 КМ
Просјечна нето-плата	419,95 КМ

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Кључни производи и услуге

Производња прехранбених производа од меса,
Производња осталих прехранбених производа

У потенцијале за наставак развоја индустријске производње на територији Града убрајају се:

1. развијена локална инфраструктура (путна, телекомуникациона, жељезничка),
2. изграђеност производних и потребних инфраструктурних објеката,
3. развијено тржиште,
4. традиција у обављању појединих индустријских грана,
5. развој робних марки.

На другој страни, као основни ограничавајући фактори бржег развоја индустријске производње Града, на којима би у наредном периоду требало порадити, наводе се:

- застарјелост технолошких процеса и опреме,
- недовољни капацитети за реализацију виших фаза прераде,
- изостанак привредних асоцијација, пословних удружења и већег степена организованог наступа на тржишту,
- неодговарајућа усклађеност образовних профила локалне радне снаге са потребама локалне индустрије,
- депопулација.

1.1.11.12. Прехрамбена индустрија – капацитети

Од укупне површине на којој се Града Прњавор распростире, пољопривредно земљиште обухвата око 68,7%. Према степену значаја за развој локалне економије, пољопривредна дјелатност тренутно заузима једно од водећих мјеста по важности. Општина има повољне природне услове за развој пољопривредне производње, претежно сточарства и ратарства, што су управо и најразвијеније гране пољопривреде на територији Града Прњавор.

Процјењује се да у руралном дијелу Града живи близу 3/4 становника. По засијаним површинама, на подручју Града Прњавор најзаступљеније пољопривредне културе према Извјештају о површинама и засадима на крају прољетне сјетве у 2016. години су:

- кукуруз око 6 150 ha,
- пшеница око 950 ha,
- зоб око 670 ha,
- тритикале око 630 ha,
- јечам око 375 ha.

На подручју Града активна су два удружења пољопривредних произвођача:

- Општинско удружење пољопривредних произвођача Прњавор,
- Удружење пчелара „Багрем“ Прњавор.

Према подацима којима располаже Одјељење за пољопривреду, водопривреду и шумарство, у Граду Прњавор у 2016. години, бројност сточног фонда по врстама и категоријама приказана је следећом табелом:

Табела број 24. Бројност сточног фонда у 2016. години по врстама и категоријама

Ред. бр.	Категорија	Број укупно
1.	Говеда	15050
2.	Свиње	31370
3.	Овце и козе	11385
4.	Живина	2 043 210

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

5.	Коњи	655
6.	Пчелиња друштва	4500

Извор података : Одјељење за пољопривреду, водопривреду и шумарство Града Прњавор

Посматрајући са аспекта заштите животне средине, потенцијално велик извор загађења површинских и подземних вода представља испирање нитрата из стајског ђубрива. То се прије свега односи на подручја са интензивним узгојем у којима је велика густоћа сточарских фарми. Потребно је проводити мјере и поступке одлагања стајњака да би се омогућио развој сточарске производње без штетног утицаја на животну средину. Испирање нитрата у подземне воде које доспију у питку воду директно штети здрављу људи. Осим тога, губи се вриједан извор азота које би пољопривредне културе могле искористити а морају се надомјестити скупим минералним ђубривима. Са аспекта неадекватног одлагања и складиштења стајњака и посљедица по животну средину потребно је приказати просјечну производњу стајњака по врстама и категоријама домаћих животиња у зависности од узрасне категорије:

Табела број 25. Производња стајњака по врстама и категоријама домаћих животиња

Ред. бр.	Категорија	Производња стајњака просјечно у (kg)
1.	Говеда	8,5-50
2.	Свиње	0,7-14
3.	Овце и козе	0,5-3,0
4.	Коке носиље-бројлери	0,08-0,18
5.	Коњи	7,5-30

Извор података : <http://www.stocarstvo.com/>

На подручју територије Града Прњавор развијена је фармерска производња. Један од најатрактивнијих видова пољопривредне производње, која је константно у порасту је перадарство и узгој товних пилића/бројлера. У приказаној табели су уобзирене фарме које имају пет и више музних крава, пет и више товних јунади, седам и више расплодних свиња, 30 и више товних свиња, 30 и више оваца, 30 и више коза и 5000 и више товних пилића (бројлера) по турнусу у току једне године.

Табела број 26. Врста и број фарми на подручју општине Прњавор

Ред. број	Врсте животиња на фарми	Број фарми
1.	Музне краве	215
2.	Товна јунад	79
3.	Расплодне свиње	33
4.	Товне свиње	5
5.	Овце	84
6.	Козе	2
7.	Товни пилићи (бројлери)	50
Укупно:		468

Извор података : Евиденција Одјељења за пољопривреду, водопривреду и шумарство Града Прњавор за 2016. годину, према захтјевима за остваривање права на подстицајна средства

У оквиру пољопривредног сектора на подручју Града Прњавор регистровано је 28 предузећа. Пословне могућности постоје у следећим подсекторима пољопривреде:

а) Града Прњавор је у самом врху у Републици Српској по количини произведеног млијека за

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

откуп, са 8-10 милиона литара произведеног млијека годишње. То отвара пословну могућност да се на подручју Града изграде капацитети за пријем и прераду сировог млијека. За потребе изградње мљекаре Града Прњавор располаже земљиштем површине 6.340 m² са комплетном инфраструктуром (електрична енергија, канализација, снабдијевање водом, телекомуникације и приступни пут) процијењене вриједности 97.248,00 €.

б) Производња и прерада меса - развијена је перадарска производња (са узгојених преко 2 милиона комада перади и преко 10 милиона комада расплодних и конзумних јаја током 2016. године), свињогојство (са узгојем од преко 32.000 прасади, товних и свиња за расплод) и узгој говеда (са узгојем од око 16.000 грла). То отвара пословну могућност да се на подручју Града Прњавор, поред постојећих изграде нови прерађивачки капацитети у области производње и прераде меса.

в) Рибарство (предузеће „Рибњак“ а.д. Прњавор са површином рибњака од 638 (ha) и производњом од око 750 тона годишње, од чега је 500 тона конзумне рибе, а остатак чини производња рибље млађи).

г) На подручју Града Прњавор постоје изразито повољни агроклиматски услови за производњу јабучастог, коштуничавог, језграстог, јагодичастог и бобичастог воћа. Евидентно је да постоји велика потражња на локалном тржишту јер количине воћа које се произведу на нашем подручју не могу да задовоље потражњу локалног тржишта.

У наредном периоду планирано је да се посвети пажња интезивирању интегралне производње воћа које представља контролисану производњу у погледу употребе хемијских средстава у којој је дозвољена примјена одређених пестицида за заштиту биља на основу праћења степена напада болести и штеточина као и интензитета и врсте закоровљености парцеле. Заснивањем нових интензивних засада по принципима интегралне производње долази се до боље конкурентности на тржишту што подразумева увођење бољих култивара, постизање већег приноса, ефикаснију производњу и могућност пласмана тржишних вишкова на страна тржишта.

Града Прњавор је члан Еко-регије „Мотајица – Козара“, као и члан Локалне акционе групе „Врбања – Укрина“. Пројекат предвиђа развој атрактивне животне средине од Мотајице до Козаре, а нагласак би био на унапређењу пољопривреде, ратарства, сточарства, воћарства и повртарства, односно производњи здраве хране.

Од прерађивачких капацитета за обраду примарних пољопривредних производа доминира прерада меса, чији производи полако стичу своју препознатљиву робну марку на националном тржишту. Посљедњих година, све већу заступљеност у привредној структури биљежи и дјелатност трговине, чиме привредна структура добија на пријекно потребној диверзификацији.

Поред наведених прехранбених и производних капацитета на подручју општине Прњавор развијена је дјелатност трговине прехранбеним производима и основним животним намирницама, као и пекарска дјелатност. У том смислу постоји 10 већих маркета и 7 пекара који омогућавају уредно снабдијевање становништва основним производима и својим складишним и продајним капацитетима могу да задовоље потребе грађана у случају елементарне непогоде и друге несреће.

1.1.12. ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

Образовање представља једну од основних друштвених функција како на нивоу државе тако и на територији Града Прњавор. На подручју Града образовање је организовано кроз ниво предшколског, основног и средњег образовања. У овим установа се скупља дакле већи број младих људи.

Лабораторије, кабинети, радионице у којима је у односу на учионице повећана опасност од пожара треба смјештати уу приземље. Решетке на прозорима просторија чији под испод нивоа терена, а у којима се скупљају и задржавају ученици морају се изнутра једноставно отворати. Пuteви за евакуацију ученика морају имати ознаке које су видљиве и дању и ноћу, а што се

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

обрађује кроз Правила заштите од пожара за сваку школу посебно.

Школе преко 500 ученика морају се загријавати центраалним гријањем. Школе морају имати посебан противпожарни сигнал који се активира само ако је пожар такав да је потребна хитна евакуација. Наставници и ученици морају бити упознати са тим сигналом на почетку школске године. Исправност противпожарног сигнала мора се контролисати свака три мјесеца у вријеме када нема наставе. Противпожарни сигнали морају се чути у свим просторијама школе у којима бораве или се задржавају ученици, наставници, као и остало особље школе и мора бити осигуран од злоупотребе и стављања у погон у сврху које немају везе са пожаром. Ученици, наставници, као и остало особље мора бити обучено како да се влада у случају пожара. За вријеме наставе сви пролази морају бити слободни, а врата према ходницима и стубиштима као и излази незакључана. Све школе и васпитне установе морају имати план евакуације ђака и осталог особља за случај пожара и других елементарних непогода.

Ученицима треба дати упуства на самом почетку похађања наставе, односно на почетку школске године, како би им се омогућило да:

- Препознају радње које могу проузроковати настанак пожара,
- Препознају противпожарни аларм за пожарну опасност,
- Буду упознати са мјерама које треба предузети по оглашавању аларма,
- Буду упознати са локацијом зборног мјеста,
- Знају шта да раде у случају избијања пожара уколико се не налазе у групи која је под надзором.

Наведене упуства треба уврстити у упутства за поступање у случају пожара, те да буду додатно наглашене током увјежбавања евакуације из објекта школе.

Ватрогасне вјежбе. Вјежбе наставног особља (менаџмента) са ученицима проводиће се најмање један пут годишње, односно на почетку школске године. Вјежба треба да обухватати симулирану евакуацију с претпоставком да један пут за евакуацију није у функцији.

Свака вјежба ће започети претходно утврђеним сигналом, као што је активирање аларма, односно знака за пожарну опасност, и услиједит ће контрола цјелокупног објекта као да је заиста дошло до пожара. Ова ватрогасна вјежба може се комбиновати са упуствима које се дају запосленима. При сваком провођењу ватрогасне вјежбе о истој ће бити израђена евиденција учесника, која су средства и опрема кориштена за вјежбу.

Организирање ватрогасних вјежби.

При оглашавању противпожарног звона треба поступити на сљедећи начин:

- Напустите учионицу или радни простор кроз најближи излаз,
- Помозите дјечи да се крећу мирно и без панике,
- Окупите дјецу у школском дворишту и распоредите их у колоне по одјељењима,
- тако да буду окренути према вањској огради и
- провјерите да ли су сви напустили зграду тако што ћете извршити прозивку.

Сви запослени морају учествовати у вјежби.

1.1.12.1. ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

Предшколско образовање и васпитање на подручју града Прњавор одвија се у ЈУ Дјечији вртић „Наша радост“ Прњавор. У установи дјелује осам васпитно – образовних група и то шест група у матичном вртићу у Прњавору и двије мјешовите вртичке групе у Организационој јединици Доња Илова. Поред наведене Јавне установе постоје и три предшколске установе у приватном власништву (Пчелица, Бамби и Бубамара).

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Сви вртићи у јавном и приватном сектору, раде у складу са Програмом за предшколско васпитање и образовање који доноси Министарство просвјете и културе.

На подручју Града имамо сљеде установе предшколског васпитања:

ЈУ Дјечији вртић „Наша радост“ Прњавор се налази у улици Карађорђева у Прњавору, подручно одјељење у насељу Доња Илова.

ПУ „Пчелица“ Прњавор, власник Боро Мијић се налази у улици Јефимијина бб у Прњавору.

ПУ „Бамби“ Прњавор, власник Ружица Станковић се налази у улици Првوماјска бр.2 у Прњавору.

ПУ „Micky's Land“ Прњавор, власник Ивана Тофил се налази у улици Београдска бр.14 у Прњавору.

Све установе предшколског васпитања морају да имају урађена Правила заштите од пожара и поступати у складу са њима. Потребно је вршити периодичне прегледе опреме за гашење пожара у складу са прописима који регулишу ову пбаласт. Потребно је вршити обуку радника из области заштите од пожара у складу са законском регулативом. На почетку сваке уписне године урадити вјежбу евакуације, о чеми је потребно водити одговарајућу евиденцију.

1.1.12.2. ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

На подручју Града Прњавор основно образовање се одвија кроз рад осам централних школа и 22 подручна одјељења. У школској 2021/2022. години у основним школама се школује 2500 ученика од првог до деветог разреда. Број ученика који похађају основну школу се смањује у односу на претходне школске године. У први разред текуће школске године уписано је 275 првачића, што је за 15 првака мање него предходне школске године, чиме је настављен тренд смањења броја ученика у основним школама.

На територији Града Прњавор имамо осам основних школа које у свом саставу имају подручне школе и то:

1. Основна школа „Никола Тесла“ Прњавор, која се налази у улици Цара Лазара бр.26, Прњавор;
2. Основна школа „Бранко Ћопић“ Прњавор, која се налази у улици Раде Врањешевих бр.1, Прњавор
3. Основна школа „Милош Црњански“ Поточани, која се налази у насељу Поточани бб, Поточани;
4. Основна школа „Свети Сава“ Горњи Смртићи, која се налази у насељу Горњи Смртићи бб, Смртићи;
5. Основна школа „Вук Караџић“ Доњи Вијачани, која се налази у насељу Доњи Вијачани бб, Доњи Вијачани;
6. Основна школа „Петар Кочић“ Шибовска, која се налази у насељу Шибовска бб, Шибовска;
7. Основна школа „Меша Селимовић“ Насебина Лишња, која се налази у насељу Насебина Лишња, Лишња;
8. Основна школа „Иво Андрић“ Кулаши, која се налази у насељу Кулаши бб, Кулаши.

Све установе основног образовања и васпитања морају да имају урађена Правила заштите од пожара и поступати у складу са њима. Потребно је вршити периодичне прегледе опреме за гашење пожара у складу са прописима који регулишу ову пбаласт. Потребно је вршити обуку радника из области заштите од пожара у складу са законском регулативом. На почетку сваке школске године урадити вјежбу евакуације, о чеми је потребно водити одговарајућу евиденцију.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

1.1.12.3. СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Средње образовање на подручју Града Прњавор се одвија кроз рад двије школе: ЈУ Гимназија Прњавор и ЈУ Центар средњих школа „Иво Андрић“ Прњавор.

ЈУ Гимназија Прњавор образује ученике у три образовна смјера: општи, друштвено-језички и рачунарско-информатички смјер.

ЈУ Центар средњих школа „Иво Андрић“ Прњавор образује ученике у 5 различитих образовних смјерова (укупно 23 занимања). Постојећи смјерови: економија, право и трговина, машинство и обрада метала, пољопривреда и прерада хране, остале дјелатности и електротехника.

У школској 2021/2022. години школује се укупно 840 средњошколаца. Примјетан је тренд смањења ученика у средњим школама на територији Града Прњавор.

Дакле на подручју Града Прњавор средње образовање се одвија кроз рад двије школе:

1. Јавна установа Центар средњих школа „Иво Андрић“ Прњавор, а која се налази у улици Раде Враћешевић број 1, Прњавор;
2. Јавна установа Гимназија Прњавор, а која се налази у улици Раде Враћешевић број 1, Прњавор.

Све установе средњег образовања и васпитања морају да имају урађена Правила заштите од пожара и поступати у складу са њима. Потребно је вршити периодичне прегледе опреме за гашење пожара у складу са прописима који регулишу ову обаласт. Потребно је вршити обуку радника из области заштите од пожара у складу са законском регулативом. На почетку сваке школске године урадити вјежбу евакуације, о чеми је потребно водити одговарајућу евиденцију.

1.1.12.4. ЈУ ШКОЛА ЗА ОСНОВНО И СРЕДЊЕ МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ ПРЊАВОР

Поред наведених осам основних и двије средње школе у општини Прњавор постоји и школа за основно и средње музичко образовање „Константин Бабић“ Прњавор коју укупно похађа 208 ученика. Од школске 2017/2018. године настава се одвија у новом школском објекту који је изграђен по свим педагошким стандардима предвиђеним за музичке школе. У школској 2019/2020. години у основну музичку школу наставу похађа 184 ученика, с тим да три ученика похађају по два смјера од припремног до шестог разреда. Настава је организована у 23 одјељења, распоређених у 17 класа. Настава се изводи индивидуално на шест инструмената: хармоника, клавир, гитара, виолина, кларинет и флаута и групно: солфеђо, теорија музике, хор, оркестар и камерно музицирање. Увођењем наставе виоле, ове школске године школа је добила дозволу за проширење гудачког одсјека. Наставу у средњој музичкој школи ове школске године похађа укупно 24 ученика од чега два ученика похађају истовремено по два смјера, а 6 ученика паралелно похађа и друге средње школе на подручју општине. Настава је организована на два одсјека Музички извођач и Музички сарадник – теоретичар. Настава се изводи индивидуално и групно. Према подацима из Годишњег програма рада школе настава је стручно заступљена из свих предмета. Запослено је укупно 36 наставника и то 21 наставник стручних предмета у основној музичкој школи, а 12 наставника стручних предмета и 14 наставника општеобразовних предмета у средњој музичкој школи. Значајно је споменути да ученици основне и средње школе редовно учествују на разним концертима и манифестацијама, како на подручју општине Прњавор тако и у ближој околини, те постижу запажене резултате.

ЈУ Школа за основно и средње музичко образовање такође мора да има урађена Правила заштите од пожара и поступати у складу са њима. Потребно је вршити периодичне прегледе опреме за гашење пожара у складу са прописима који регулишу ову обаласт. Потребно је вршити обуку радника из области заштите од пожара у складу са законском регулативом. На почетку

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

сваке школске године урадити вјежбу евакуације, о чеми је потребно водити одговарајућу евиденцију.

1.1.13. ДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

На нивоу територије Града, обезбеђује се примарна здравствена заштита путем ЈУ „Дом здравља“ Прљавор, приватних амбуланти породичне медицине, стоматолошких амбуланти, дома за здравствену његу и апотека. У дому здравља се путем тимова породичне медицине обезбеђује здравствена заштита по моделу породичне медицине и организује се и обављање послова имунизације, хигијенско-епидемиолошких послова, послова лабораторије и послова дијагностике, те се организује хитна медицинска помоћ и хитни санитетски превоз. Поред наведеног, у оквиру Дома здравља, обављају се и послови гинекологије, физијатрије, педијатрије, радиологије, стоматологије и центра за ментално здравље.

Амбуланта породичне медицине је здравствена установа у којој се промоцијом здравља, спречавањем, сузбијањем, раним откривањем, лијечењем болести и рехабилитацијом обезбеђује примарни ниво здравствене заштите. У амбуланти породичне медицине ради тим породичне медицине који чине доктор медицине и двије медицинске сестре/техничара.

Табела број 27. Преглед амбуланти породичне медицине са основном опремом

Р/Б	НАЗИВ	ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ЦИВИЛНУ ЗАШТИТУ	
		НАЗИВ СРЕДСТВА	КОЛИЧИН А
1	2	3	4
1.	ЈЗУ „ДОМ ЗДРАВЉА“ ПРЉАВОР	-кола хитне помоћи -апарат за ЕКГ -апарат за ултразвук -боце за кисеоник	3 16 3 20
2.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 1, ПРЉАВОР	-припадајућа медицинска опрема	/
3.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 2, ВЕЛИКА ИЛОВА И ШИБОВСКА	-возило и припадајућа медицинска опрема	1
4.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 3, ПРЉАВОР	-припадајућа медицинска опрема	/
5.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 4, ПРЉАВОР	-припадајућа медицинска опрема	/
6.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 5, СМРТИЋИ И ПАЛАЧКОВЦИ	-возило и припадајућа медицинска опрема	1
7.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 6, НАСЕБИНА ЛИШЊА	-возило и припадајућа медицинска опрема	1
8.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 7, ПРЉАВОР	-припадајућа медицинска опрема	/
9.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 8, ПРЉАВОР	-припадајућа медицинска опрема	/
10.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 9, ДОЊИ ВИЈАЧАНИ И Г.МРАВИЦА	-возило и припадајућа медицинска опрема	1

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

11.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 10, ПОТОЧАНИ И ХРВАЋАНИ	-возило и припадајућа медицинска опрема	1
12.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 11, ПРЉАВОР	-припадајућа медицинска опрема	/
13.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 12, ПРЉАВОР	-припадајућа медицинска опрема	/
14.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 13, КУЛАШИ И ПРЉАВОР	-возило и припадајућа медицинска опрема	1
15.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 14, ШТРИПЦИ	-возило и припадајућа медицинска опрема	1
16.	АМБУЛАНТА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ-ТИМ 15, КОКОРИ И ВРШАНИ	-возило и припадајућа медицинска опрема	1

Извор података: Дом здравља Прљавор

Табела број 28. Преглед приватних здравствених установа са основном опремом

1.	ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ „КУЋА ЗДРАВЉА“ ПРЉАВОР	-апарат за ЕКГ -апарат за ултразвук -рендген	1 1 1
2.	АМБУЛАНТА МЕДИЦИНЕ РАДА „ДР ФИГУРЕК“ ПРЉАВОР	-апарат за ЕКГ -апарат за ултразвук -рендген	1 1 1
3.	ИНТЕРНИСТИЧКА АМБУЛАНТА „ДР ВУКОВИЋ“ ПРЉАВОР -ТИМ ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ	-апарат за ЕКГ -апарат за ултразвук -рендген	1 1 1
4.	СПЕЦИЈАЛИСТИЧКА РАДИОЛОШКА АМБУЛАНТА „ДИЈАГНОСТИК“ ПРЉАВОР	-рендген	1
5.	ГИНЕКОЛОШКА АМБУЛАНТА „ЕМИЛИЈА“ ПРЉАВОР	-апарат за ултразвук	1
6.	СПЕЦИЈАЛИСТИЧКА ИНТЕРНИСТИЧКА АМБУЛАНТА „Пријатељи“ -ТИМ ПОРОДИЧНЕ МЕДИЦИНЕ	- апарат за ултразвук - апарат за ЕКГ	1 1

Извор података: Приватне здравствене установе

У складу са исказаним подацима видљиво је да је остварена добра покривеност и омогућено пружање прве помоћи и примарне здравствене заштите на цијелој територији Града, те да су, капацитети у овом смислу задовољавајући.

Исто тако, на подручју Града, раде и четири приватне стоматолошке ординације.

На подручју Града Прљавор налази се 15 апотека што ствара позитивне претпоставке за уредно снабдевање становништва у случају ванредне ситуације и других ванредних догађаја.

Здравствене установе морају имати урађена Правила заштите од пожара и поступати у складу са њима. Потребно је вршити периодични преглед опреме за гашење пожара у складу са прописима који регулишу ову област. Потребно је редовно вршити контролу уређаја који у себи садрже радиоактивне материје у складу са прописима који регулишу ову област. Потребно је правилно складиштење запаљивих и опасних материја које се користе у медицинске сврхе за

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

лијечење. Потребно је вршити обуку радника из области заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара и друге мјере које се наведене у Правилима заштите од пожара.

Заштитом од пожара не сматра се само гашење пожара, него и све оне мјере које се подузимају да до пожара не дође. Најчешћи узрок настајања пожара у пракси је човек. Режим понашања у просторима у којима се налазе пацијенти или медицинско особље. У просторијама Здравствених установа није допуштено пушење, употреба свијећа или петролејских свјетиљки. Не смију се чистити подови, одјевни предмети лакозапаљивим текућинама. Забрањена је употреба електричних кухала, пећи или пегли. Не смију се уносити запаљиве текућине или плинске боце са запаљивим и отровним плинovima. При употреби електромедицинских апарата ради пружања помоћи болесницима треба осигурати стални надзор у тим просторијама. У чајним кухињама за вријеме загријавања хране или справљање топлих напитака треба осигурати надзор стручне особе. Пацијенти и њихови посјетиоци не смију сами руковати плинским или електричним пећима. Забрањена је употреба плинских бутан боца као и запаљивих текућина. У општимим и специјалистичким амбулантама обратити пажњу при употреби запаљивих текућина које се користе за обраду рана. Алкохол, етер и друге лакозапаљиве и опасне текућине смију се држати у количинама које су потребне за дневну потрошњу (250 грама). Лакозапаљиве текућине морају се држати у прописаним стакленим бочицама на којима се треба налазити етикета с називом и хемијском формулом. Етер треба држати у тамним бочицама.

Лакозапаљиве текућине држати у закључаним ормарима како би се спријечила могућност неконтролисане употребе. Ормари у којима се налазе ове текућине треба заклонити од дјеловања Сунчевих зрака или других извора топлоте. У Здравственим установама је забрањено прање и чишћење подова и опреме лакозапаљивим текућинама и употреба електричних гријалица с незаштићеним жарним нитима. Строго се држати свих наведених упустава јер од тога зависи сигурност свих здравствених радника и пацијената у здравственим установама.

Ватрогасно спасилачка јединица мора бити упозната са положајем уређаја гдје се користе радиоактивни изотопи, и са гледишта заштите од пожара ту морају бити предузете одговарајуће превентивне мјере заштите. При гашењу пожара на оваквим уређајима ватрогасци морају бити обезбјеђени одговарајућим средствима заштите и то у првом реду морају бити заштићени органи дисања, како би се спријечило удисање радиоактивних честица. Такође ватрогасци у овом случају треба да су заштићени одговарајућим гуменим одијелима. Код оваквих пожара мора се одредити ватрогасно угрожена зона и спријечити приступ у ову зону свима, осим члановима екипе која учествује у гашењу пожара.

1.1.14. ВЕТЕРИНАРСКИ КАПАЦИТЕТИ У ЈАВНОМ И ПРИВАТНОМ СЕКТОРУ

Законом о ветеринарству у Републици Српској уређује се здравствена заштита животиња и обављање ветеринарске дјелатности, откривање, спречавање појаве, сузбијање и искорјењивање заразних болести животиња, спречавање болести које су заједничке за животиње и људе, ветеринарско-санитарна контрола узгоја и промета животиња, производа, сировина и отпадака животињског поријекла, хране за животиње и воде, репродукција животиња, примјена зоохигијенских и технолошких мјера у узгоју животиња у погледу здравствене заштите и заштита животне средине у овој области.

Ветеринарска служба је служба од посебног интереса за Град Прњавор, у области сузбијања заразних болести животиња и зооноза, и провођења мјера значајних за јавно здравље.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

На подручју Града Прљавор дефинисани су услови за обављање ветеринарске дјелатности кроз облике слиједеће организације:

- а) ветеринарска станица,
- б) ветеринарска амбуланта,
- в) ветеринарска аптека,

На територији Града Прљавор постоји **1 ветеринарска станица и 4 ветеринарске амбуланте**, које се баве здравственом заштитом животиња.

Табела број 29. Преглед ветеринарских установа са основном опремом

Р/Б	НАЗИВ ВЕТЕРИНАРСКЕ УСТАНОВЕ-СТаницЕ-АМБУЛАНТЕ	ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ЦИВИЛНУ ЗАШТИТУ	
		НАЗИВ СРЕДСТВА	КОЛИЧИН А
1	2	5	6
1.	ВЕТЕРИНАРСКА СТАНИЦА ПРЉАВОР	-путничко возило -трихиноскоп -магнетна кувала -електр. микроскоп -стерилизатор	2 3 3 3 2
2.	ВЕТЕРИНАРСКА АМБУЛАНТА ПВА „ЈОВАНИЋ“ ПРЉАВОР	-путничко возило -трихиноскоп -магнетна кувала -електр. микроскоп -стерилизатор	1 2 1 2 1
3.	ВЕТЕРИНАРСКА АМБУЛАНТА ПВА „АНИМАМЕДИК“ ШИБОВСКА	-путничко возило -трихиноскоп -магнетна кувала -електр. микроскоп -стерилизатор	1 1 1 1 1
4.	ВЕТЕРИНАРСКА АМБУЛАНТА ПВА „СТОЈЧИЋ“ ГОРЊИ СМРТИЋИ	-путничко возило -трихиноскоп -магнетна кувала -електр. микроскоп -стерилизатор	1 1 1 1 1
5.	ВЕТЕРИНАРСКА АМБУЛАНТА „ЕУРО-ВЕТ“ Д О О ПРЉАВОР	-путничко возило -трихиноскоп -магнетна кувала -електр. микроскоп -стерилизатор	1 1 1 1 1

Сврха ветеринарске дјелатности је:

- а) заштита и побољшање здравља животиња,
- б) заштита здравља животиња од заразних и других болести,
- в) утврђивање, као и дијагностиковање болести и лијечење болесних животиња,
- г) спровођење система идентификације и контроле кретања животиња,
- д) обезбјеђивање мјера за заштиту становништва од зооноза, алиментарних инфекција и интоксикација, спречавањем и сузбијање ових болести и спречавањем преношења ових болести са животиња на људе,
- ђ) обезбјеђивање да сировине и прехранбени производи животињског поријекла буду здравствено исправни и превенција остатака штетних материја (резидуум) у прехранбеним производима животињског поријекла,
- е) обезбјеђивање здравствене исправности хране и воде за животиње,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- ж) обезбјеђивање репродукције и производне способности животиња, са становишта здравствене заштите животиња,
- з) обезбјеђивање мјера за заштиту окружења од загађења преко узрочника болести, које се појављују код животиња, као и хигијенских прилика и исправности окружења са становишта здравствене заштите животиња,
- и) спровођење мјера дезинфекције, дезинсекције и дератизације,
- ј) заштита животиња од мучења и патње, као и обезбјеђивање добробити животиња, и
- к) ветеринарско стручно усавршавање и обавјештавање становништва.

Ако се појави заразна болест или се појаве знаци на основу којих се сумња да је животиња обољела или угинула услед заразне болести, власник животиње мора о томе одмах и на прописан начин да обавјести најближу ветеринарску установу, ветеринара и ветеринарског инспектора.

Минимални обим заштите животиња од заразних болести је обавезан и обухвата:

- а) систематично праћење стања заразних болести (дијагностичка, теренска и лабораторијска, као и патоанатомска испитивања) и вакцинисање животиња, које сваке године прописује министарство,
- б) обезбјеђење дијагностичких, теренских и лабораторијских испитивања, као и патоанатомске дијагностике, којом се у случају сумње потврђује болест или се одбацује сумња,
- в) спречавање заразних болести у случајевима природних и других несрећа и ако се појаве нарочито опасне заразне болести у сусједним државама и лабораторијска, као и патоанатомска испитивања за дијагностиковање заразних болести, које прописује министарство,
- г) проучавање епизоотиолошке ситуације, развијање и увођење нових лабораторијских метода за дијагностику и контролу, као и просљеђивање и публиковање нових ветеринарско-медицинских достигнућа, нових прописа, поступака, односно метода стручног рада,
- д) обавезне ветеринарске прегледе у складу са овим законом,
- ђ) припрему епидемиолошких студија и анализе ризика поводом уноса животињских заразних болести у Републику Српску и Босну и Херцеговину и испитивања економски оптималних мјера и процјена финансијских посљедица прописаних мјера у случају појаве животињских заразних болести,
- е) увођење плана хитних интервенција у случају болести,
- ж) обавезу посједовања примјерених залиха вакцина, средстава за дезинфиковање и других средстава за спречавање, утврђивање и сузбијање животињских заразних болести,
- з) организовано ветеринарско образовање власника животиња,
- и) непрекидну ветеринарску дјелатност за теренску и лабораторијску дијагностику заразних болести, за које је потребно одмах утврдити заразну болест или узрок угинућа и
- ј) адекватну ветеринарско-хигијенску службу.

Зоонозе су болести или инфекције које се природним путем преносе са животиња – кичмењака на људе, и обрнуто (зоопатије).

Зоонозе представљају велику групу обољења и имају велики епидемиолошки значај. То је група обољења која су заједничка и за животиње и за људе, за разлику од антропоноза које су својствене само људима. Зоонозе се на човјека могу пренијети свим познатим путевима преношења, аерогеним, трансмисивним путем-преносиоцима, као што су: комарци, крпељи, гриње, алиментарним путем. Зоонозе се најчешће јављају појединачно али и у епидемијама, чак епидемије већих размјера нису изузетак.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Ветеринарске установе морају имати урађена Правила заштите од пожара и поступати у складу са њима. Потребно је вршити периодични преглед опреме за гашење пожара у складу са прописима који регулишу ову област. Потребно је правилно складиштење запаљивих и опасних материја које се користе у медицинске сврхе за лијечење животиња. Потребно је вршити обуку радника из области заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара и друге мјере које се наведене у Правилима заштите од пожара.

1.1.15. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Социјална заштита обезбјеђује се грађанима који су неспособни за рад, који немају средстава за живот, немају имовине, немају сродника који су по закону обавезни и у могућности да им пруже издржавање и грађанима којима због посебних околности је потребна социјална заштита. Чињеница да је свакодневно све већи број грађана који живе на доњој граници социјалне подношљивости. Пословне просторије социјалне заштите се налазе у улици Карађорђева бр.6, Прљавор.

Пословне просторије су обезбјеђене одговарајућом ПП опремом за коју је потребно редовно обезбједити периодични преглед у складу са законом и редовно вршити обуку радника из заштите од пожара. Пословне просторије такође морају имати урађена Правила заштите од пожара и поступати у складу са њима.

1.1.16. КУЛТУРА

Културна добра су ствари и творевине материјалне и духовне културе које чине оставштину прошлих генерација, а брижно се чувају у садашњости, како би биле остављене будућим генерацијама као најбољи и најзначајнији репрезент стварања и постојања на одређеном простору, и од посебног су интереса за друштво, те самим тим уживају посебну заштиту. Заштићена околина непокретног културног добра ужива заштиту као и културно добро.

Просторним планом су као рекреациони, културни, научни, пејзажни и други заштићени предјели издвојени: слив Укрине, ергела „Вучијак“, БРЦ „Кулаши“ са околином и рјечица Кремница.

Добра увршена на листу националних споменика БиХ су:

1. Црква светих апостола Петра и Павла на покретним наслеђем у Палачковцима,
2. Харем градске цамије у Прљавору.

Историјске грађевине и споменици уврштени на привремену листу националних споменика БиХ на територији Града су:

1. Жупна црква св. Анте Падованског,
2. Зграда општине,
3. Црква св. Георгија,
4. Долине – филијална црква,
5. Дренова – филијална црква.

Поред наведеног, на подручју Града, налази се већи број значајних вјерских објеката као и археолошких палеолитских локалитета.

Насилац већине културних активности на територији Града Прљавор је ЈУ „Центар за културу“ који се налазу улици Београдска бр.7 у Прљавору.

На територији Града се налазе и активна спортска удружења:

- Општински/Градски фудбалски савез Прљавор, ул, Владе Винчића бб, Прљавор;

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- Фудбалски клуб „Љубић“ Прњавор, ул. Владе Винчића бб, Прњавор;
- Фудбалски клуб „Борац“ Шибовска, Шибовска бб, Шибовска;
- Фудбалски клуб „Будућност“ Доњи Гаљиповци, Доњи Гаљиповци бб, Лишња;
- Клуб малог фудбала „Обилић“ Прњавор, ул. Вида Њежића бр.24. Прњавор;
- Фудбалски клуб „Прњавор“ Прњавор, ул. Краља Петра I Карађорђевића бр.27, Прњавор;
- Женски фудбалски клуб „Љубић“ Прњавор, ул. Владе Винчића бб, Прњавор;
- Клуб малог фудбала „Љубић“ Прњавор, Бабановци бр.24. Прњавор;
- Спортски савез Града Прњавор, ул. Војводе Синђелића бр.57, Прњавор;
- Одбојкашки клуб „Укрина“ Прњавор, ул. Владике Платона бр.26, Прњавор;
- Омладински кошаркашки клуб „Прњавор“, Прњавор, ул. Будисавска бр.9, Прњавор;
- Цудо клуб „Соко-М“ Прњавор, ул. Будисавска бб, Прњавор;
- КК „Mladost Bulldogs“ Прњавор, ул. Новака Пивашевића бб, Прњавор;
- Шаховски клуб „Пошк“ Поточани, Поточани бб, Поточани;
- Атлетски клуб „Прњавор“ Прњавор, ул. Вука Карацића бб, Прњавор;
- Атлетски клуб „Сан“ Прњавор, ул. Вељка Миланковића бб, Прњавор;
- Рукометни клуб „Слога“ Прњавор, Орашје бб, Поточани;
- Taekwon-do клуб „Прњавор“ Прњавор, ул. Милана Тепића бр.26, Прњавор;
- Карате клуб „Ипон“ Прњавор, ул. Војводе Степе бб, Прњавор;
- Тениски клуб „Олимп 2000“ Прњавор, ул. Светосавска бр.25, Прњавор;
- Тениски клуб „Максим“ Прњавор, ул. Владе Винчића бб, Прњавор;
- Стонотениски клуб „Спин“ Прњавор, ул. Владе Винчића бр.27, Прњавор;
- Спортско риболовно друштво „Украински цвијет“ Прњавор, ул. Светог Саве бб, Прњавор;
- Кик бокс клуб „Прњавор“ Прњавор, Околица бб, Прњавор;
- Удружење грађана спортски клуб „Први корак“ Прњавор, ул. Милана Тепића бр.5, Прњавор;
- Карате клуб „Лавови“ Прњавор, ул. Живојина Прерадовића бр.74, Прњавор;
- Боксерски клуб „Ринг“ Прњавор, ул. Будимска бр.28, Прњавор;
- Спортски клуб „Теретана икс“ Прњавор, ул. Светог Саве бр.11, Прњавор;
- Удружење фудбалских судија и инструктора општинског/градског савеза Прњавор, Трг српских бораца бр.8 Прњавор.

На територији Града се налазе и активна културно-умјетничка друштва:

- Друштво умјетника и пријатеља умјетности Прњавор, Кремна бб, Прњавор;
- СПКД „Просвјета“ Прњавор, ул. Београдска бр.4, Прњавор;
- Градско културно умјетничко друштво „Пронија“ Прњавор, ул. Београдска бр.7, Прњавор;
- Удружење поштовалаца српске православне културе и традиције „Звоно“ Прњавор, Доњи Смртићи бб, Прњавор;
- КУД „Свилен конац“ Несеобина Лишња, Несеобина Лишња бб, Лишња;
- Српски књижевни клуб „Таласи“ Прњавор, ул. Београдска бр.7, Прњавор;
- Удружење писаца завичаја, Илије Малића бб, Прњавор;
- Културно умјетничко друштво „Садик Бојић“ Гаљиповци, Гаљиповци бб, Прњавор;
- Културно умјетничко друштво „Хафиз Осман Тејван“ Коњуховци, Коњуховци бб, Прњавор;
- Међуопштинско културно-умјетничко и спортско друштво „Наша села“ Хрваћани, Хрваћани бб, Хрваћани;
- Српско црквено пјевачко друштво, Ул. Хиландарска бр.1, Прњавор;

На територији Града се налазе и активна удружења националних мањина:

- Савез националних мањина општине Прњавор, Штивор бб, Шибовска;
- УКПД „Тарас Шевченко“ Прњавор, ул. Проте Матије Ненадовића бр.1, Прњавор;
- Удружење Рома општине Прњавор, ул. Светог Саве бб (бараке), Прњавор;

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- Удружење Италијана Клуб Трентини Штивор, Штивор бб, Шибовска;
- Удружење Чеха „Чешка беседа“ Маџино Брдо, Маџино Брдо бб, Прњавор;
- Удружење „Ромска дјевојка-Романи ђеј“ Долине, Долине бб, Прњавор;
- Удружење Црногораца „Ловћен“ Прњавор, Трг српских бораца бр. 10, Ламела А Прњавор;
- Удружење Пољака и пријатеља “Болеславиец“ Прњавор, ул. Раде Татаревић бб, Прњавор;
- КПУУ „Червона Калена“ Насеобина Лишња, Насеобина Лишња бб, Насеобина Лишња;
- Удружење Украјинаца „Златни клас“ Прњавор, Доња Мравица бб, Прњавор;

На територији Града се налазе и остала активна удружења:

- Мото клуб „Прњавор 07“ Прњавор Спортски центар „БОРИК“, Прњавор;
 - Удружење младих „Наша визија“ Прњавор, Ул. Мирка Бијелића бр.2, Прњавор;
 - Ловачко удружење „Борик“ Прњавор, ул. Владе Винчића бр.71, Прњавор;
 - Добротворно друштво „Коло српских сестара“ Прњавор, Ул. Хиландарска бр.1, Прњавор;
 - Удружење избјеглих и расељених лица на подручју општине Прњавор „Останак“ О.О. Прњавор, ул. Светог Саве бб (бараке), Прњавор;
 - Општинска организација Црвеног крста Прњавор, ул. Владе Винчића бб, Прњавор;
 - Општинско удружење пензионера Прњавор, ул. Светог Саве бр.31; Прњавор;
 - Удружење родитеља са четворо и више дјеце Прњавор, ул. Светог Саве бб, Прњавор;
 - Удружење родитеља дјеце са сметњама у физичком и психичком развоју „Невен“ Прњавор, ул. Светог Саве бр.9, Прњавор;
 - Општинска организација слијепих Прњавор, ул. Светог Саве бр.10 (бараке), Прњавор;
 - Општинска организација заробљених и погинулих бораца и несталих цивила РС – Прњавор, ул. Светог Саве бр.9, Прњавор;
 - Удружење ратних војних инвалида општине Прњавор, ул. Светог Саве бб, Прњавор;
 - Борачка организација општине Прњавор, ул. Светог Саве бб, Прњавор;
 - СУБНОР Прњавор, ул. Светог Саве бб (бараке), Прњавор;
 - Удружење Вукови с Вучијака, Кремна, Вучијак бб, Прњавор;
 - Општинска организација дјеце погинулих бораца одбрамбено-отацбинског рата 1991-1995. године Прњавор, ул. Светог Саве бб, Прњавор;
-
- Удружење грађана „Ветерани Републике Српске“ Прњавор, Славка Шушка бб (Ауто мото друштво);
 - Удружење привредника општине Прњавор, Новака Пивашевића бб, Прњавор;
 - Удружење пољопривредних произвођача и мљекара општине Прњавор, Велика Илова бб, Шибовска;
 - Удружење пољопривредних произвођача „Вијака“ Доњи Вијачани, Доњи Вијачани бб, Доњи Вијачани;
 - Удружење живинара Републике Српске, Горњи Смртићи бб, Прњавор;
 - Удружење за очување и заштиту вода „Камник-Беговци“ Доњи Штрпци, Доњи Штрпци бб, Прњавор;
 - Удружење за очување и заштиту вода „Вода вијачанка“, Доњи Вијачани бб, Доњи Вијачани;
 - Удружење за очување и заштиту вода „Водовод – извор Васиљевац“ Прњавор, Гусак, Гајеви, Прњавор;
 - Удружење пчелара „Багрем“ Прњавор, ул. Светог Саве бб (бараке), Прњавор;
 - Удружење за очување и заштиту вода „Водовод – Дубока долина“, Црквена бб, Поточан;
 - Удружење за очување и заштиту вода „Водовод – извор Пољче“, Горња Илова бб,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- Шибовска;
- „Извор“ Бабановци, Бабановци бб, Прњавор;
 - Удружење за заштиту ријека, ријечних сливова и екстремне спортове „Дерава“ Прњавор, ул.Буре Јакшића бр.10, Прњавор;
 - Удружење малих акционара а.д. „Прњавор – експрес, Прњавор;
 - Удружење малих акционара ТП“Промет“ а.д. Прњавор, Прњавор;
 - Удружење малих акционара ДД „Млинпек“ Прњавор, ул. Светог Саве бр.23, Прњавор;
 - Грађански демократски центар Прњавор, ул. Светог Саве бр.23, Прњавор;
 - Планинарско друштво „Корак више“ Прњавор, ул. Милоша Тодића 28, Прњавор;
 - Удружење жена „Тканица“ Прњавор, Магистрални пут бб(Борачка зграда), Околица бб. Прњавор;
 - Удружење жена „Роса“ Прњавор, Лишња бб, Лишња,
 - Муслиманско добротворно друштво Мерхамет Прњавор, Прњавор;
 - Удружење „Пин“ Прњавор – Прњаворска иницијатива за друштвени развој и унапређење људских права, ул. Светог Саве бр.23, Прњавор;
 - Удружење „Глас јавности“ Прњавор, Бабановци бб, Прњавор;
 - Удружење грађана „Снага општинског сјевера – С.О.С. Прњавор, Прњавор;
 - Ауто-мото друштво „Прњавор“, ул. Светосавска бр.48, Прњавор;
 - Навијачи ФК Партизан „Гробари“ Прњавор, Прњавор;
 - Удружење „Јосип Броз Тито“ Прњавор,
 - Друштво „Прњавор“ Прњавор, ул Београдска бр. 55, Прњавор;
 - АСЦ „Гвоздени пук“ Прњавор, ул. Николе Пашића бб, Прњавор;
 - Спортско друштво за узгој и заштиту ситних животиња „FENIX“ Прњавор, Долине бб, Прњавор;
 - ПАК „Скитнице“ Прњавор;
 - Омладински центар Прњавор; ул. Магистрални пут бб, Прњавор;
 - Удружење грађана „Лишња у срцу“, Лишња бб, Прњавор.

Свадбени и услужни салони гдје се окупља већи број људи у неформалном окупљању.

У новије вријеме на подручју општине Прњавор у складу са потребама одржавања разних догађаја гдје се окупља већи број особа отворени су и објекти за одржавање таквих догађаја (свадбе, крштења, прославе пунољетства, матурске већери и сл):

- Свадбени салон „Атеље 202“ као засебан објекат у улици Магистрални пут бб, Прњавор, са капацитетом 200 до 700 мјеста,
- Свадбени салон „Луг“ као засебан објекат у Доњим Штрпцима бб, површине 1800 м² на два спрата, са салом у приземљу објекта од 650 м² и терасом са тендом од 200 м²,
- Свадбени салон „Prestige“ као засебан објекат у улици Магистрални пут бб, Прњавор са капацитетом 80 до 240 мјеста.
- Свадбени салон „Aquiuis“ у улици Јована Дучића бб, Прњавор са капацитетом од 100 до 280 мјеста.

У објектима у којима се одржавају јавни скупови, приредбе, сајмови и сл., организатори су обавезни за вријеме њиховог трајања обезбједити ватрогасно-спасилачко дежурство.

Излазни путеви из објекта морају се одржавати слободним и незакрченим да би у сваком моменту били слободани за пролаз запослених и људи који се затекну у објекту.

Одговарајућим знацима упозорења, забране и обавјештења подсјетити запослен и странке на потребу поштовања мјера заштите од пожара.

Поставити цртеж плана евакуације на одговарајућем мјесту и поступак у случају пожара. Редовно

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

одржавање и периодични преглед ПП опреме.

Обезбједити периодични преглед електро, громобранских и других инсталација које подлијежу периодичном прегледу. Сви објекти ове намјене морају донијети Правила заштите од пожара и поступати у складу са њима.

1.1.17. ИНФОРМИСАЊЕ

Грађани Града Прњавор када је ријеч о информисањусу у могућности да прате програме радија и телевизије Републике Српске и телевизије БиХ. Један дио територије покривају и сигнали радио и телевизијских кућа из сусједне државе Србије. Штампана се допрема свакодневно, а у дистрибуцији су издања издавача из Републике Српске, Федерације БиХ и других земаља из окружења.

ЈП “РАДИО ПРЊАВОР” је основано за благовремено информисање и обавјештавање грађана на територији Града о дешавањима на територији Града. Налази се у улици Карађорђева бр.2 у Прњавору.

Излазни путеви из објекта морају се одржавати слободним и незакрченим да би у сваком моменту били слободани за пролаз запослених и људи који се затекну у објекту.

Одговарајућим знацима упозорења, забране и обавјештења подсјетити запослен и странке на потребу поштовања мјера заштите од пожара.

Поставити цртеж плана евакуације на одговарајућем мјесту и поступак у случају пожара. Редовно одржавање и периодични преглед ПП опреме.

Обезбједити периодични преглед електро, громобранских и других инсталација које подлијежу периодичном прегледу. Сви објекти ове намјене морају донијети Правила заштите од пожара и поступати у складу са њима.

1.1.18. НАМЈЕНА ПОВРШИНА, РАЗМЈЕШТАЈ ЗОНА СТАНОВАЊА, ИНДУСТРИЈСКИХ ЗОНА И СЛОБОДНИХ ПОВРШИНА И МЕЋУУТИЦАЈ У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА ВЕЋИХ РАЗМЈЕРА

Град Прњавор се налази у сјеверо-западном дијелу Босне и Херцеговине, у Републици Српској. Територија Града обухвата површину од 631,447 (km²) или 63,144,7 (ha).

На основу Прелиминарних резултата пописа из 2013. године, објављених од стране Републичког завода за статистику, Град Прњавор броји 38 399 становника. Прњавор је, прије свега, град са добро одржаваним породичним кућама. Међутим, у протеклој деценији изграђено је много стамбених објеката за колективно становање, у складу са савременим грађевинским, еколошким и енергетским стандардима.

Насељено мјесто са највећим бројем становника је [Прњавор](#) и то са 7651 становником, а послвије њега по насељености долазе [Доњи Вијачани](#) са 1195 становника, Горњи Штрпци са 1127 становника. Најмању насељеност имају мјеста Ралутинац 48 становника, Јадовица 63 становника, Насебина Хрвачани 73 и Ново Село 88 становника.

Просјечна густина насељености је око 54 st/km², међутим, становништво је прилично неравномјерно распоређено. Савремени просторни размјештај становништва одликује знатно већа концентрација становништва у градском центру, у односу на остатак простора. На површини од 6,28 km² колико обухвата градски центар, живи 7.651 становник, што чини 22% становништва града.

Најзначајнији природни ресурси Прњавора су пољопривредно земљиште и шумско богатство, а мањим дијелом хидропотенцијал и минерална налазишта.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Укупна површина пољопривредног земљишта на подручју града износи 42.966 (ha) или 68,2 % укупне територије. У структури пољопривредног земљишта учешће обрадивих површина износи 91,9%, а обрадивим земљиштем преовлађују орнице и вртови са 89,8%, што указује на велике потенцијале за развој пољопривреде.

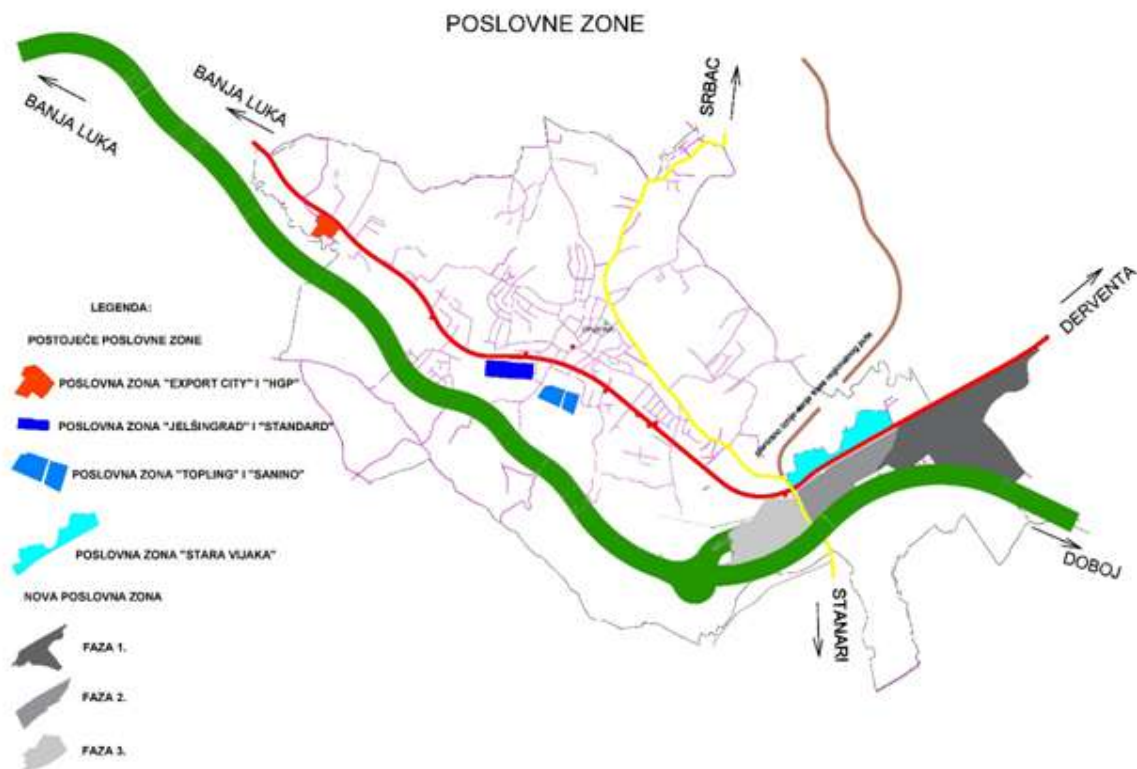
На подручју Града постоји значајан шумски потенцијал, коме погодују подзоласта тла овог подручја. Шуме заузимају укупну површину од 18.098,52 ha или 28,7 % од укупне територије Града.

Основу површинске хидрографије чини ријека Укрина са притокама: Великом и Малом Укрином, Вијаком, Лишњом, Иловом, Јадовицом и Турјаницом. Укрина протиче југоисточним ободом у дужини од 36 (km). Поред наведених ријека, укупни водни потенцијал града чине вјештачко акумулационо језеро „Дренова“ (укупне површине 110(ha), удаљено десетак километара од градског средишта), као и рибњаци за узгој конзумне рибе у атарима села Доњи Штрпци, у Укринском Лугу, који имају површину 715 (ha).

Лежиште техничког грађевинског камена "Љубић" налази се на око 7,5 (km) ваздушне линије јужно од Прљавора, у непосредној близини потока Водолав на сјеверозападним падинама планине Љубић. Лежиште се налази у атару села Дренова које у административном погледу припада територији Града Прљавор.

На територији Града се налазе пословне зоне које обухватају следеће локације:

- Пословна зона *Експорт Цити и ХГП*,
- Пословна зона *Јелшинград и Стандард*,
- Пословна зона *Топлинг и Санино*,
- Пословна зона *Стара Вијака*,
- Нова Пословна зона *Вијака*.

Сл.бр.19. Положај пословних зона на територији Града Прљавор

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Прелазном, полузбијеном типу насеља припада 37 насеља. Карактерише их постојање засеока, чија је међусобна удаљеност мања него код разбијеног типа насеља и просторно се пружају уз саобраћајнице, као и насеља разбијеног типа. Насеља овог типа се углавном налазе на мањим надморским висинама, односно у равничарском дијелу територије Града.

Полузбијеном типу припадају: Гајеви, Поточани, Хрваћани, Орашје, Чорле, Горњи Гаљиповци, Мравица, Гаљиповци, Доња Мравица, Доњи Штрпци, Долине, Бабановци, Насеобина Бабановци, Машино Брдо, Караћ, Коњуховци, Ратковац, Доњи Гаљиповци, Велика Илова, Печенег Илова, Шерег Илова, Шибовска, Штивор, Доња Илова, Доњи Палачковци, Горњи Палачковци, Доњи Смртићи, Горњи Смртићи, Пураћи, Скакавци, Шаринци, Чивчије, Кокори, Лишња, Лужани, Насеобина Лишња, Околица.

Насеље Прњавор, односно његов изграђени дио има неправилан облик, зракасто се шири дуж главних саобраћајница. Физичка структура града, индивидуално, вишепородично становање, индустријска зона, зона рекреације, зоне јавних садржаја концентрисане су дуж магистралног пута Лакташи – Прњавор – Дервента и регионалног пута Челинац - Прњавор – Србац. Ови путни правци чине осовину развоја града.

Просторна организација Града Прњавора, као и околних општина/градова одликује се насељима расутог типа изградње у ванурбаним подручјима. Објекти су изграђени дуж саобраћајница или расуто на пољопривредном земљишту у виду међусобно удаљених пољопривредних домаћинстава.

Пољопривредна домаћинства и стамбени објекти су као фина мрежа распоређени по цијелој територији Града. Насеља нису просторно јасно раздвојена већ је наведена изградња континуална и често је просторно тешко одредити гдје завршава једно насеље и почиње друго. Тако нпр. насеља Шибовска, Доња Илова, Штивор и Шерег Илова чине линеарну насеобинску структуру уз стари дервентски пут у дужини од 7 км.

Овај тип изградње пољопривредних подручја развио се из специфичних услова морфологије благо заталасаних терена, специфичностима пољопривредне производње, историјских прилика и миграција становништва из сусједних али и удаљених земаља. По врсти се знатно разликује у односу на збијени тип села у Панонској низији гдје су изграђена подручја и пољопривредно земљиште јасно раздвојени.

Сем у самом насељу Прњавор остала насеља су формирана од пољопривредних домаћинстава и насељена су становништвом које се бави претежно пољопривредном производњом и евентуално прерадом пољопривредних производа. Доста насеља се одликује регулисаном изградњом, опремљена су комуналном инфраструктуром као и основном друштвеном инфраструктуром – мјесне заједнице, школе, вјерски објекти а већином и спортским садржајима. Понека насеља се одликују интензивнијом изградњом али се ипак по физиономији и структури насеља не могу сврстати у класична урбана (градска) подручја. У контексту наведеног могу се сматрати развијеним руралним подручјима са високим степеном регулације и комуналног опремања.

На основу наведених података за урбано подручје Града Прњавор може се по основу заштите од пожара закључити следеће:

- У неким објектима није у потпуности изведена вањска и унутрашња хидрантска мрежа.
- Неки објекти објекти нису заштићени довољним бројем апарата за почетно гашење пожара, а неки објекти немају изведену паник расвјету и системе за дојаву пожара

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

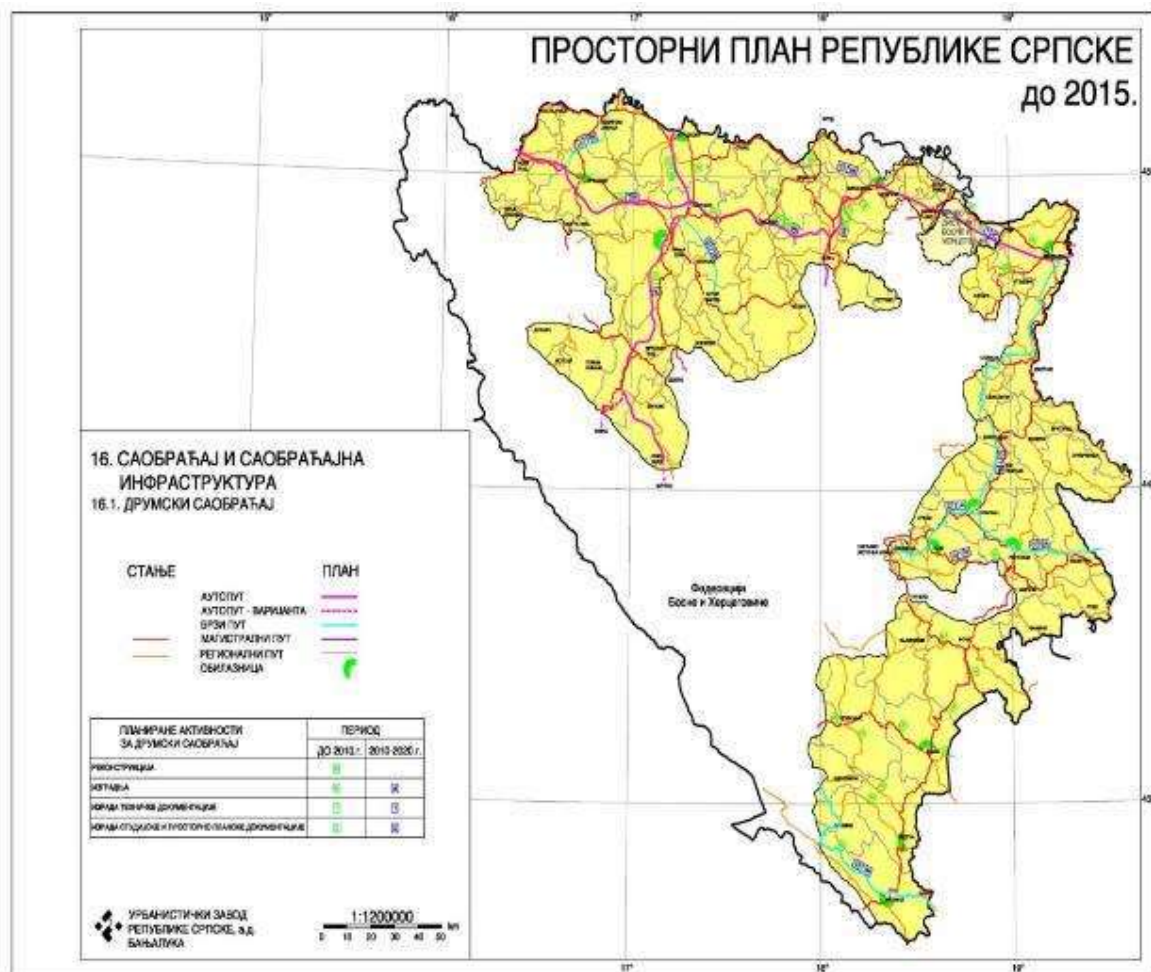
- према намјени површина повољна је околност што је високо учешће пољопривредних површина, саобраћајних и зелених површина те индивидуалних стамбених објеката. Зоне рада су релативно мале и изоловане су у посебне зоне-индустријске зоне,
- према категорији објеката, високо је учешће некатегорисаних објеката и објеката са претежно запаљивим материјалом у конструкцији,
- повољна је околност што је мали број високих објеката, а доминирају приземни објекти и објекти спратности П+1,
- према намјени, претежан број објеката чине стамбени објекти што је повољно али је неповољно што има доста помоћних објеката, што зависно од њиховог садржаја повећава степен пожарне угрожености,
- старосна структура станова је повољна, јер је већи број станова изграђена послје 1995. године, чиме је повећан степен заштите од пожара,
- према коефицијенту изграђености стамбено-пословних објеката уочава се да постоје блокови са већим степеном пожарне угрожености (III, IV, V), нарочито у погледу ширења пожара,
- према намјени објеката у погледу окупљања и боравка већег броја лица, релативно је мало објеката са 500 и више лица,
- просјечна пожарна оптерећења зависе углавном од намјене објеката и према томе могу се сврстати у ниска пожарна оптерећења која износе максимално до 1 MJ/m².
- ширење пожара се може спријечити у скоро свим дијеловима града, на градским улицама и зеленим површинама које представљају заштитне зоне и препреке (2. и 3. реда) за ширење пожара. Велики блоковски пожари су могући али ријетко, изузев у ратним условима,
- у ужем градском подручју разведена је улична хидрантска мрежа коју је потребно редовно одржавати, а у складу са развојем Општине и изградњом нових стамбених и индустријских комплекса развијати и изградњу вањске хидрантске мреже у складу са прописима који регулишу ову област.
- професионална ТВСЈ је лоцирана у ужем подручју града па може брзо дјеловати у свим дијеловима територије Града и шире.

1.1.19. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Града Прњавор налази се у подручју кроз које пролазе саобраћајни правци: Магистрални пут (М 16.1), Клашнице–Прњавор-Дервента, Славонски Брод, регионални пут: Прњавор-Драгаловци-Јелах, Прњавор-Србац (Р474), и регионални пут: Прњавор– Укрина-Челинац (Р476).

Наведени путеви су модернизовани, асфалтирани и у добром су стању.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Слика број 20.: Карта саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре, друмски саобраћај

Извор података: Просторни план општине Прњавор 2010-2030. година

У току је изградња аутопута Бања Лука-Добој који ће бити повезан са наведеним регионалним путевима. Дионица аутопута Бања Лука- Добој, и то Добој-Прњавор која је већ у употреби показала је све предности таквог пројекта. Изградња ауто-пута створа добру просторну комуникацију, а тиме и изванредне услове за постизање међуопштинске и трансрегионалне сарадње.

Град Прњавор је у непосредној близини Града Бања Луке, што јој омогућава бржи и лакши приступ како великом тржишту, тако и свим специфичним услугама и сервисима главног града.

Непосредна близина Бања Луке, као водећег регионалног и уопште ентитетског центра, и добар геостратешки положај територије Града у односу на аутопут Бања Лука - Добој, који представља везу са аутопутем Е661 и аутопутем коридора 5Ц, чиме се територија Града везује са европским коридорима, праћене великом концентрацијом радно способног и стручног потенцијала, отварају бројне могућности за различите видове удруживања и специфичних аранжмана на комплементарној основи и коришћења компаративних предности Прњавора у привлачењу домаћег и страног капитала.

За свеукупни развој простора Града Прњавор потребно је сагледати и његове везе и односе са општинама/градовима у окружењу, које могу да утичу на развој Града Прњавор и на које Града Прњавор може да утиче у економском, социјалном и еколошком погледу, гдје велики значај има добра саобраћајна повезаност. Ту се може поменути сарадња са општином Србац по питању

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

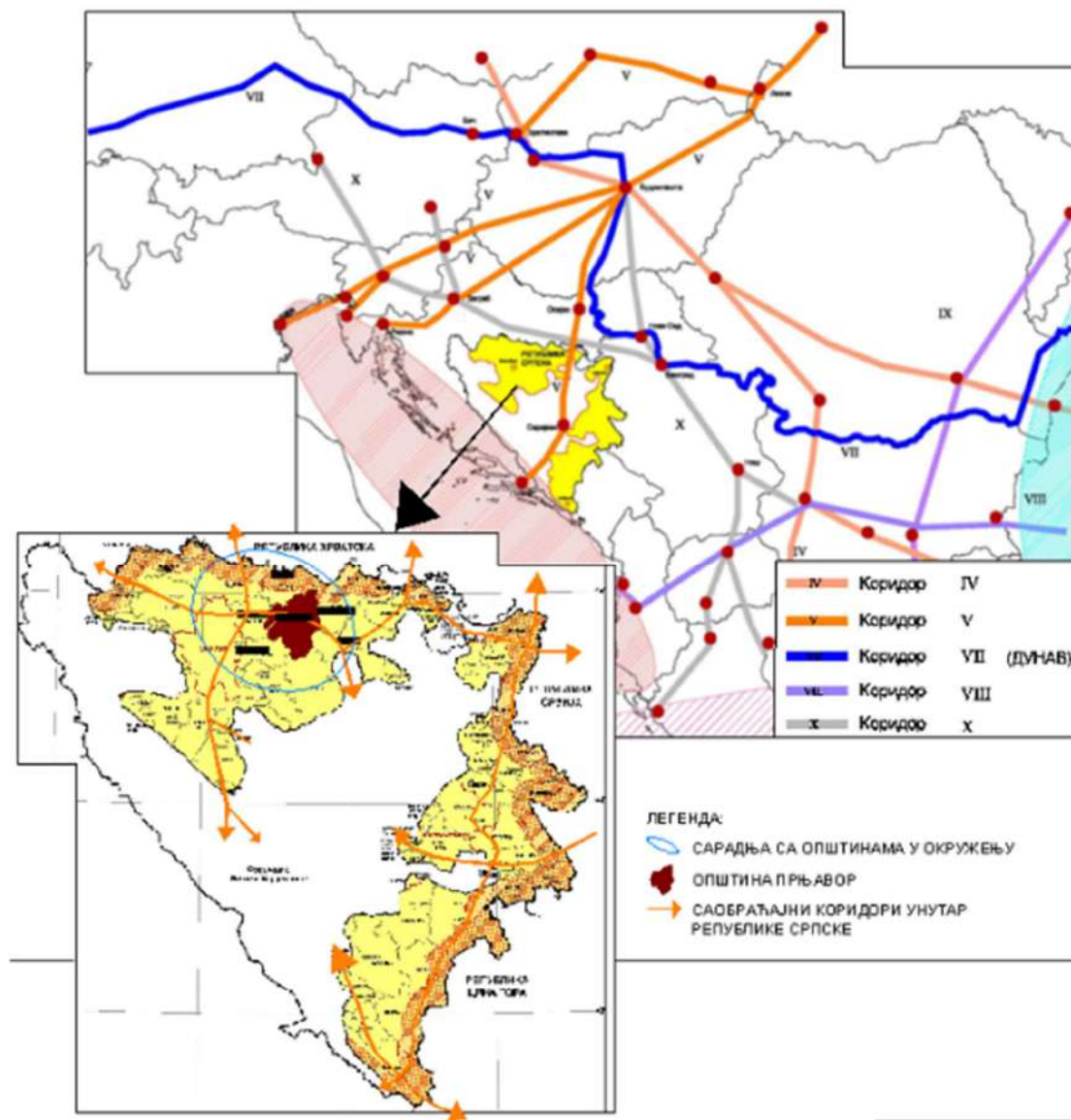
водоснабдијевања, сарадњу са Градом Дервента, по питању уређења и третмана ријеке Укрине, сарадње са општином Станари, по питању термоелектране Станари, и др.

Слика број 21. Карта трансграничне сарадње Републике Српске.
Извор података : Графички прилог „Просторни план Републике Српске до 2015“, Урбанистички завод РС, Бања Лука, 2008.

На следећој слици број 22. јасно се види однос територије Града Прњавор према важним саобраћајницама, у овом случају коридорима, и то унутар Републике Српске, као и према европским коридорима. Добра саобраћајна повезаност значајно утиче на систем веза које се налазе на тој територији, она представља добру повезаност економских, политичких и културних активности у унутрашњем и међународном промету.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Карта број 22. Саобраћајно-географски положај општине Прњавор у РС и у односу на европске коридоре.

Извор података : Графички прилог „Просторни план Републике Српске до 2015“, Урбанистички завод РС, Бања Лука, 2008.

Укупна дужина локалне путне мреже, коју сачињавају локални путеви I, II, III реда, на територији Града Прњавор је 1033,90 км, од чега путеви I реда 191,7 км, путеви II реда 180,9 и путеви III реда 661,3 км. Дужина магистралног пута на територији Града износи 43 км, а регионални путеви су дужине 59 км.

Магистрални пут, регионални путеви и локални путеви I и II реда (у дужини од 180,80 км) су асфалтирани. Поред наведеног улице у граду су разврстане на главне (13,16 км), сабирне (8,5 км) и приступне (21,2 км).

Магистрални пут М 16.1 чини окосницу уличне и путне мреже Града Прњавор, са кога се одвајају регионални и значајнији локални путеви, и преко којег је омогућена добра повезаност Територије Града са осталим дијеловима Републике Српске и шире. Магистрални пут М 16.1 има асфалтиран коловоз ширине око 7.0 м са обостраним земљаним банкима, одводним јарковима, коловозним

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

застором у добром стању, са задовољавајућом хоризонталном и вертикалном саобраћајном сигнализацијом. У добром је стању и редовно одржаван.

Регионални путеви су са асфалтираним коловозом ширине око 7.0 м, са обостраним земљаним банкинама, одводним јарковима, коловозним застором у добром стању, са задовољавајућом хоризонталном и вертикалном саобраћајном сигнализацијом.

Локални путеви имају већином неадекватне елементе попречног профила, коловоз је недовољне ширине, одводња оборинске воде је неријешена, подужни нагиби су велики и сл. Одржавање локалне путне мреже је евидентно, али недовољно због ограничених финансијских средстава намјењених за ту сврху.

У наредном периоду, ради растерећења саобраћаја и побољшања безбједности, планира се измјештање дијела регионалног пута Р474 Србац – Прњавор – Станари и то од раскрснице са локалним путем за Шибовску (Доња Илова), до споја са магистралним путем на раскрсници гдје исти продужава ка Станарима (раскрсница на Вијаци). Исто тако, у смислу безбедности и проточности саобраћаја, планирана је и реконструкција три главне раскрснице у граду у кружне као и централне раскрснице на улазу у град.

Жељезнички саобраћај има транзитни карактер и пролази ободно кроз територију Града, жељезничка пруга Бања Лука- Добој протеже се од села Кулаши до села Доњи Вијачани, у дужини од 17 км и не доприноси довољно интеграцији територије Града у шире просторе.

Друмски саобраћај.

Развој аутомобилског саобраћаја донио је са собом и многе проблеме, а један од ових проблема је и опасност од пожара. Искустава показују да се пожар веома брзо шири са једног мјеста на остала аутомобила, тако да се у већини сличајева он брзо обухвата аутомобил. Узрок овеоме је у првом реду чињеница, што се у склопу аутомобила налази веома велики број запаљивог материјала (бензин или друго гориво, уље у мјењачу, кочницама, текстилни материјал и др). Ове чињенице моги имати врло тешке посљедице при саобраћајним несрећама и то у првом реду због разливањ апогонског горива.

Опаснос од пожара на аутомобилима се могу подијелити у три групе и то: опасности које потичу од запаљивих материјала, опасности које су посљедица конструктивних и других грешака на аутомобилу и опасности које се јављају као посљедица разних пропуста у вези са коришћењем ових превозних средстава.

Превентивне мјере и ватрогасно обезбјеђење. Конструктивна рјешења данашњих аутомобила и других друмских возила су таква да поменуте опасности тешко могу доћи до изражаја, па је стога основна превентива, правилно коришћење аутомобила, њихово одржавање и редовна контрола итд. Нехаат и непажња људи може довести до појаве пожара. Овдје се не мисли само на пушење и сличне појаве, већ на непажњу приликом одржавања и оправци аутомобила. При вршењу било каквих радова на моторним возилима, не смије се дозволити да дође до разлијевања горива по дијеловима мотора. Неопходна је редовна контрола резервоара горива, као и свих водова за гориво. Оправке и контролу рада мотора не треба вршити у близини отвореног пламена нити се пак при обављању ових радова смије пушити, јер постоји стална опасност од присуства пара бензина.

Сва друмаска возила првенствено она која служе за превоз већег броја путника, као и возила за превоз робе, треба да су снабђевена одговарајућим ручним ватрогасним апаратима. Возач је неопходно даа зна како да поступа у случају пожара и рукује са ручним ватрогасним апаратима. Сама развијеност путева свих категорија на територија Града Прњавор је веома важна и са аспекта брзине доласка и приступа ватрогасног возила за евентуалну интервенцију. Приступни путеви око објекта се планирају већ од самог пројектовања и изградње. Посебна пажња се треба обратити

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

за приступне путеве око објеката повећаног ризика од пожара за ватрогасна возила, односно у објектима гдје се скупља велики број људи (сале за скупове, цале за спортске приредбе, биоскопе велике ресторане, домове култура...).

На приступним путевима за ватрогасна возила није дозвољено паркирање и заустављање других возила на којој је објекат повећаног ризика од пожара.

Жељезнички саобраћај.

У овој саобраћајној грани проблем заштите од пожара је веома сложен, у првом реду што се користи велики број саобраћајних средстава, а и што велики број објеката може бити угрожен опасностима од пожара јер жељезничке пруге пролазе кроз разне средине, односно у близини различитих и бројних објеката. Жељезничким саобраћајом се могу транспортовати и велике количине различитих материјала који могу бити запаљиве, а и експлозивне материје.

Електричне вуче су много повољније са аспекта заштите од пожара јер у том случају локомотиве не носе са собом погонско гориво.

Овдје је важно са аспекта заштите од пожара предузимање превентивних мјера на електрифицираним пругама у смислу да се сва стабилна електрична постројења (елктровучне подстанице и др.) треба заштити од пожара у смислу „Специјалне заштите електроенергетских постројења од пожара“. Електричне локомотиве морају бити снабђевене противпожарним апаратима са угљен диоксидом и уређајима за суво гашење. Путнички вагони такође морају имати протипожарни апарат гдје се рачуна на сваких 50 до 60 путничких мјеста иде најмање један апарат.

Потребно је такође знати да је гашење пожара код жељезничког саобраћаја веома комплексно због приступа кроз подручја кроз која се одвија жељезнички саобраћај.

1.1.20. ШУМСКО ПОДРУЧЈЕ

Не постоји шума и шумска површина на којима се не налази гориви материјал, а да није угрожена од пожара. Богатство разноврсне вегетације, а самим тим и типови горивог материјала, који се налази у шуми, стварају услове за угроженост од пожара.

Поред вегетације (горивог материјала) настанку угрожености шума од пожара утичу и многи други стални и промјенљиви фактори као што су:

- човјек,
- клима,
- подлога итд.

Њихова узајамна повезаност и зависност у повећању, односно смањењу степена угрожености шума од пожара је очигледна али је тешко процјенитивеличину утицаја појединих фактора.

Према процјени човјек у овом послератном периоду један је од главних фактора за настанак пожара у шуми. Присуство човјека у шуми као трећег лица, ловци, туристи, скупљачи шумских плодова итд. носе са собом опасност стварања пожара. Та угроженост шума од пожара нарочито долази до изражаја како се његово присуство повезује са активностима којиизискују паљење ватре (спаљивање стрништа, биљних отпадака, искориштење ватре за било коју намјену на отвореном простору). Повратакстановништва на ранија насељена мјеста која су обрасла, зарасла и довођења у обрадљиво пољопривредно земљиште постиже се једино са паљењем стрништа. Лица која раде у сјечи, извозу у отпреми дрвних сортимената, често у шуми користе ватру за спремање хране, сушење одјеће, која често остаје не угашена, због чега долази до паљења шуме. На исушивање горивог материјала дјелују бројни чиниоци климе (температура ваздуха, релативна влажност ваздуха, падавине, осунчаност, вјетар, облачност и др. природни фактори).

Подлога тј.матични супстрат и земљиште на њему узети су као посебан параметар који такође

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

утиче на угроженост шума од пожара. Степен угрожености шума од пожара зависи и у великој мјери од садржаја влаге приземног горивог материјала, сухо грање, иглице и лишће.

Орнoграфија гдје је уврштена и надморска висина терена, има знатан утицај угрожености шума од пожара.

Хигијена шума –има одређен утицај на угроженост шума од пожара. У овом параметру повећава се количина лако запаљивог материјала.

Шумско земљиште, шумске заједнице, биљни и животињски свијет су природно добро од општег и јавног интереса за локалну заједницу. Веома је важно трајно бринути о овим расположивим ресурсима кроз одрживо интегрално планирање, кориштење и заштиту.

Законски оквир којим се уређује политика и планирање, управљање и газдовање шумама и шумским земљиштем, заштита шума, финансирање и вриједност шума, катастар шума и шумског земљишта и информациони систем у шумарству, имовинско-правни односи, као и друга питања од значаја за шуму и шумско земљиште ради унапређивања и одрживог кориштења шума и шумског земљишта и развоја шумарства је Закон о шумама („Службени гласник Републике Српске“, број 75/08 и 60/13).

Град Прњавор располаже са значајним шумским потенцијалом. Геолошки састав, киселе силикатне стијене које углавном чине матичну подлогу на којој су настала земљишта ових простора, условили су појаву различитих специфичних рељефних форми и типова земљишта на локалном подручју. Посматрано са геоморфолошког аспекта, подручје под шумским земљиштем и шумом простире се између 150 до 695 m надморске висине. Шумско подручје је веома хетерогено и орографски изражено на цијелом простору Града Прњавор. Еколошка подлога, орографија на терену као и богата хидрографска мрежа са уским долинама многобројних водотока, имале су одлучујући значај за појаву специфичне и разноврсне вегетације односно распоред шумских заједница.

На подручју Града Прњавор шумско земљиште и шуме заузимају укупну површину од 17.387,00 ha или 27,6% од укупне територије Града. Шумама газдује ШГ "Градишка" за ШПП "Посавско" са сједиштем у Градишци и Шумским управама у **Прњавору** и Српцу;

Фонд шума и шумског земљишта које покрива ШУ Прњавор састоји се од:

- шумског земљишта и шума у својини Републике Српске – 9.913,00 ha односно 57,01% од укупног шумског земљишта,
- шумског земљишта и шума у приватној својини – 7.474,00 ha односно 42,99% од укупног шумског земљишта.

За интегралну заштиту шума, од кључног је значаја стални мониторинг виталности шума, с посебним освртом на природне и антропогено изазване утицаје. За заштиту и побољшање здравственог стања и виталности шума, неопходан је систем координисаних мјера заштите. У оквиру комплекса антропогених и природних фактора, загађеност ваздуха се и даље сматра као значајан фактор. Међутим, значај атмосферског загађивања варира, његов утицај зависи од зоне утицаја, а ефекти од услова станишта.

Отвореност шума шумским камионским путевима представља основни предуслов за интензивно, рационално и успјешно газдовање са шумама. Од отворености шума зависи успјешно извршавање Шумскопривредне основе и свих других планских докумената везаних за одрживо, интензивно и економично газдовање са шумама на локалном подручју.

Одјељење за пољопривреду, водопривреду и шумарство Града Прњавор у току 2016. године, израдило је Шумскопривредну основу за шуме у приватном власништву за период 2017-2027. године.

Највећи шумски реони протежу се на подручјима планина Мотајице и Љубића, Цареве горе и Чавке. Шуме су претежно листопадне изузев рејона Љубића гдје се налазе четинарске културе. Као што је већ наведено шумама у државној својини газдује Шумска управа Прњавор и исте су

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

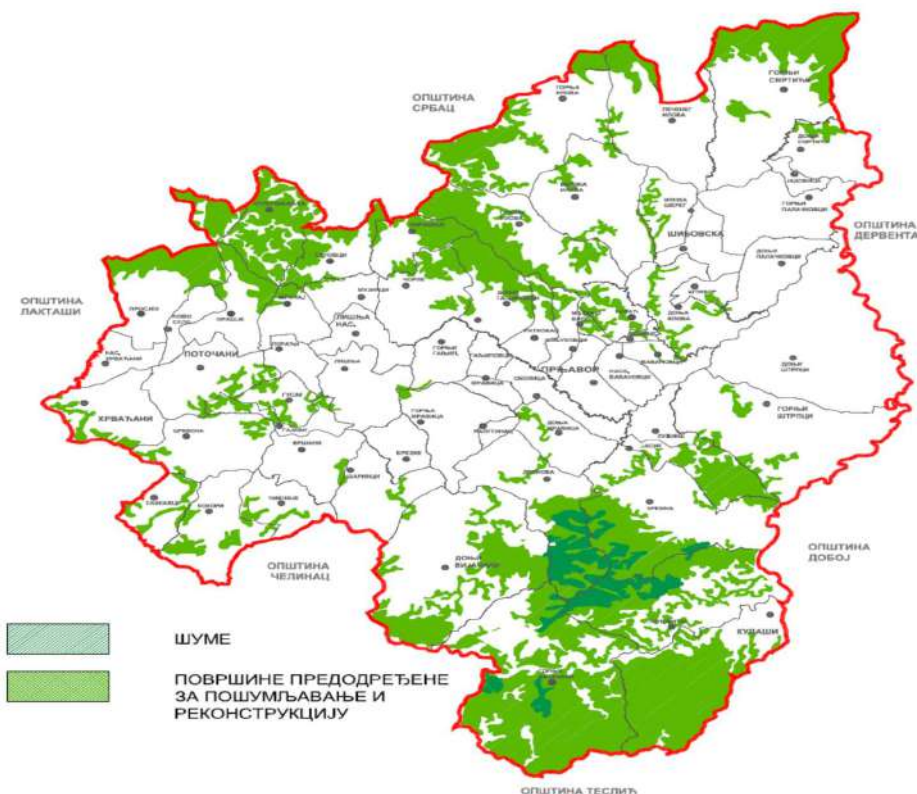
подијелене у господарске јединице Мотајица, Гумјера-Царева гора, Љубић и Велика Укринa. Прњаворско шумскопривредно подручје са сјеверне стране граничи са србачким, са источне дервентским, а са јужне стране са теслићким шумскопривредним подручјем.

Засебну цјелину представља шумски комплекс СРЦ „Борик“ који се налази у непосредној близини градског језгра, користи се као излетиште са мјестима предвиђеним за употребу отвореног пламена (роштиљи и сл.), те је посјећен од већег броја грађана, па самим тим представља мјесто повећаног ризика од пожара на отвореном простору, са могућности угрожавања стамбених објеката у близини. У складу са напријед наведеним, овај локалитет представља мјесто појачаног надзора и предузимања превентивних мјера заштите од пожара.

Врсте шумског дрвећа

Идући од сјевера према унутрашњости подручја Града и даље према југу налазе се подручја добро развијених шумама. У њима су заступљене сљедеће врсте шумског дрвета: буква, храст китњак, храст лужњак, цер, бијели и црни граб, бијели и црни бор, ариш, бреза, јасика, горски јавор, дивља трешња.

У нижим предјелима око ријечних долина и већих потока заступљене су сљедеће врсте дрвећа: бијела врба, врба ива, багрем, зова, храст лужњак, бијели јасен и црни бријест, дивља трешња, дуд, џанарика, црни граб, бијели глог, црни трн, оскоруша, брекиња, дивља крушка, дивља јабука и друге ријетке врсте дрвећа.

Слика број 22.: Карта-Шуме и шумско земљиште

Извор података : Просторни план општине Прњавор 2010-2030. године

Према Закону о шумама, свака катастарска општина је дужна да за сваки један м посјеченог дрвета пошуми 14 м површине. Пошумљавање нових површина и регенерација постојећег

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

шумског фонда мора се у наредном периоду активирати. У овим активностима посебно се треба оријентисати на угрожена подручја, односно површине које се шумским појасевима природно штите.

Превентивно шумско узгојне мјере подразумјевају:

- Њега састојина,
- Благовремена прореда састојина,
- Кресање и уклањање сувог грања,
- Израда и одржавање противожарних просјека и путева,
- Одржавање шумског реда на трасама далековода,
- Одржавањем чистим и уређивањем постојећих извора воде у шумама,
- Остале превентивно узгојне мјере.

ПОТРЕБНО ЈЕ РЕДОВНО ОДРЖАВАЊЕ ПУТНИХ ПРАВАЦА И ВОДОТОКА

У шумама које су у својини **II (велике)** категорије угрожености од пожара превентивне мјере које се огледају кроз његу састојина, редовне прореде састојина, кресање и уклањање сувих грана као и осталог запаљивог материјала. Друга категорија угрожености подразумјева стално одржавање шумског реда а посебно на трасама далековода. Одржавање, уређивање и заштита постојећих вода у шуми неопходно је вршити током цијеле године.

Превентивне шумскоузгојне мјере код **III (умјерене)** категорије угрожености од пожара огледа се у сљедећем:

- Радити по потреби његу и прореде састојина,
- Уклањати по потреби запаљиви материјал у шуми и одржавати шумски ред,
- Припремити постојеће водотоке и изворишта,
- Вршити поврмени, а по потреби стални надзор над састојинама којесу више угрожене од пожара.

Штаб сачињавају шумарски инжењери, шумарски техничари, особље економско правне структуре и др.

Штабом руководи технички директор и одржава координацију са директором предузећа.

Штаб је задужен да координира активностима и радњама које су усмјерене са гашењем пожара на подручју читавог ШПП од момента откривања до потпуног локализовања ватрене стихије и да успостави координацију на нивоу локалне заједнице (Цивилна заштита, Ватрогасно друштво и други субјекти локалне власти).

У наведене активности Штаб је овлашћен укључити све радно способне запослене раднике у предузећу.

Одговорно лице за противожарну заштиту у оквиру наведених послованакон дојаве да је дошло до угрожености неког шумског подручја од пожара добија непосредни задатак од штаба, а у испомоћ се укључују сви запослени и ангажовани радници у предузећу све док се активни шумски пожар не доведе у сигурну зону.

У току сезоне организују се дежурства.

У случају ширења пожара већих размјера или ако постоји опасност однаглог ширења пожара, осматрачи обавјештавају најближег руководиоца или чланове ватрогасне јединице и ако су у могућности Штаб заштите од пожара или Штаб цивилне заштите ради мобилизације свих расположивих снага и транспорта до локације пожара.

Дужност осматрача је да непрекидно осматрају подручје за које су задужени те да дојаву података са терена достављају благовремено.

Осматрачка служба мора бити знатно појачана у прољетној и љетњој сезони те се у ту улогу укључују сви запослени радници који своје задатке извршавају на терену.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

У случају пожара сва наведена опрема мора бити правовремено доступна **Ватрогасно спасилачкој јединици и осталим активним учесницима гашења пожара.**

Све дојаве Осматрачке службе усмјеравају се према техничком директору који у зависности од хитности поступања утврђује задатак одговорног лица и осталих лица одговорних за противпожарну заштиту, те уједно успоставља координацију са Штабом цивилне заштите и осталим ватрогасним јединицама у најближем окружењу.

Након локализације пожара састављени извјешта о површини пожаришта доставља се Штабу који предлаже неопходне мјере за санирање терена у циљу поновног регенерисања шумске културе на том подручју.

Техничка исправност уређаја и ватрогасне опреме.

Сва опрема и уређаји противпожарне заштите морају бити у сваком моменту исправни и способни за употребу па се због те опрезности врше повремене прегледи.

За потребе противпожарне заштите у ШУ Прњавор на располагању су:

- Лопате	10 комада,
- Крампе	6 комада,
- Ашово	4 комада,
- Сјекире	6 комада,
- Моторна пила	2 комада,
- Метларке челичне	55 комада,
- Двоглед	4 комада,
- Напртањаче	50 комада,
- Брентаче	10 комада,
- Протипожарни апарат	15 комада.

У случају пожара сва наведена опрема мора бити доступна ватрогасно спасилачкој јединици и осталим активним учесницима у гашењу пожара.

На основу наведених података за шумско подручје може се по основу заштите од пожара закључити следеће:

- Сви запослени ШГ и ШУ Прњавор је неходно да заврше обуку и провјеру знања из области заштите од пожара. То подразумјева обуку на терену и руковање средствима за гашење пожара као и тестове за провјеру знања радника из противпожарне заштите.
- Све извођаче радова у ШГ и ШУ Прњавор потребно је упознати са активностима превентивног дјеловања на спрјечавању пожара, мјерама и активностима на гашењу истих. На основу процјене степена угрожености шума и шумског земљишта од пожара (објекта рада-одјелења) извођачи радова своје радове изводиће у складу са мјерама и активностима за исте.
- Контролу спровођења превентивних мјера при извођењу радова у шумарству врши Технички директор, Руководилац РЈ Експлоатација шума, Руководилац РЈ Узгој и заштита шума, Стручни сарадник за заштиту шума.
- Информативно пропагандне активности на упознавању становништва за што боље и сврсисходније превентивно дјеловање у спрјечавању настанка шумских пожара.
- Успостављање осматрачко обавјештајне службе за заштиту шума од пожара
- Осматрачка служба врши осматрање са осматрачница и то у пожарној сезони редовно током цијеле године, а ван сезоне по потреби уколико Штаб противпожарне заштите процијени. Осматрачи пожара дојаву пожара врше мобилним телефонима руководиоцу Штаба противпожарне заштите.
- Смјер и распоред кретања осматрача врши се у зависности од степена угрожености шума и шумског земљишта што значи да у сезони појаве шумских пожара кретање је усмјерено према шумским комплексима који припадају II степену угрожености (велика угроженост).

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- Референт заштите од пожара води дневник осматрачко обавјештајне службе и то у два примјерка једном у току мјесеца. Један примјерак налази стално на осматрачници (осматрачком мјесту), а један у архиви. Лице које је задужено за осматрање и обавјештавање које је тога дана на дужности тј. Осматрчком мјесту испуњава свакодневно образац који се на крају мјесеца увезују и на крају сезоне те чине збирни дневник осматрања и обавјештавања. У образац се уписује дан, мјесец и година осматрања и обавјештавања заокружује се индекс опасности за тај дан добијен од овлашћене службе и уписујесе кратки опис уочи догађања, за вријеме службе те какве су мјере предузете. На крају се уписује вријеме предаје и преузимања службе, име и презиме, те потпис лица које је службу предало, односно прихватило.

ШГ и ШУ Прњавор кроз пропагандне активности обавјештавања становништва о угрожености шума и шумског земљишта од пожара треба да врши током цијеле године редовним информативно- пропагандним активностима која се свде на сљедеће:

- У средствима Јавног информисања као што су локалне радио станице редовно упозорава становништво да се не врши ложење ватре у близини шумског комплекса. Такође и упозорење да се аљење ватре на приватним посједима смањи и држи под контролом.
- ШГ је на комплетном ШПП поставило знакове упозорења, обавјештења и забране (забрањено ложење ватре, забрањено одлагање смећа у близини шумског комплекса). Табле се постављају на улазу у шумске комплексе и њима се становништво упозорава да не изазивају шумски пожар. Овим упозорењима се такође путници упућују на мјеста на којима је забрањено ложење ватре.
- Табле упозорења треба да се редовно одржавају и по потреби обнављају у шумским комплексима свих степена угрожености (I, II, III).

Мјеста за ложење отворене ватре морају бити обиљежена и означена.

Са аспекта заштите и спасавања, шумски комплекси увијек представљају потенцијалну опасност и у том смислу отежавајућу околност чини велика површина, претежно тешко приступачни терени, недовољно развијен систем раног откривања пожара, незадовољавајући ниво поштивања „шумског реда“, као и недостатак адекватних средстава и опреме за гашење пожара на оваквим теренима.

Предвиђене водене акумулације представљају водотоке у господарским јединицама и то:

- Мотајица: Јадовица и Шушкова азна,
- Љубић: ријека Укрина, Јелова, Невиђени поток, Кремница, Водоплав, Боровац, Дреновица, Брезна, Зеленачки поток и акумулација „Дренова“.
- Гумјера-Царева гора: поток Дабрак и Шокачки поток.
- Чавка: ријека Укрина, Велика и Мала Боровица, Каменица, Врлетница, Шибовача, Жижковица, Бијела ријека и Пејаков поток.

Међутим, наведене водотоке потребно је додатно оспособити и технички припремити за могућност ефикасног кориштења при заштити од пожара.

Ватрогасна тактика гашења шумских пожара.

Мала жаришта могу ликвидирати сами шумари односно појединци који откривају такве пожаре. Међутим, код великих пожара потребан је већи број људи, а у неким случајевима потребно је мобилисати и организовати сво мјесно становништво способно за обављање појединих операција у гашењу пожара. Сваку групу која учествује у гашењу, чак и ако је састављена од два човјека треба да води старији, који организује рад и сноси одговорност за безбједан рад и здравље чланова групе.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Иначе у току гашења треба одржавати што строжу дисциплину, јер увек може доћи до опасности по живот лица која учествују у гашењу. При формирању јединице мора се имати у виду да у великим групама сваки појединац због тешкоћа које искрсавају у организацији рада, обично извршити, мањи обим радова него у саставу мањих група. Због тога основне самосталне групе треба формирати од 4-8 људи, а не веће. При томе треба извршити расподелу рада по групама.

Тако на примјер при стварању приземног против – пожара једна група треба да рашчишћава трасе полазне линије од грмља и осталог запаљивог материјала. Друга група треба да начини минерализовани појас наодређеној траси, трећа треба да формира против-пожар, четврта да врши осматрање кретања ватре и заштити полазне линије.

У оваквој организацији посла радови се обављају брже, лакше се руководи, олакшава се рад и учесници у гашењу брже стичу искуства и навике.

Гашењу треба приступити након осматрања терена и израде плана гашења. Извиђање пожара треба да буде организовано тако да сви подаци стижу у одређено вријеме, на одређено мјесто како би се добио одговор на сва питања која интересују руководиоца гашења.

Извиђање мањих пожара, до 20 (ha), руководиоца гашења може да врши лично, док за веће пожаре користе се хеликоптери или два до три човека из штаба гашења пожара.

Извиђање не смије да траје дуго, јер при развоју пожара сувише брзо долази до промјена. У току извиђања утврђује се врста и јачина пожара, правац ширења фронта, постројење природних препрека исл.

Као резултат извиђања израђује се опис терена и пожара са означавањем очекиваног развоја. Овај посао се знатно убрзава уколико постоје карте шумског подручја. Обзиром да је брзина ширења пожара веома велика, а посебно наглих приземних и крунских, веома је важно да руководиоца гашења на основу података добијених извиђањем састави прогнозу ширења пожара. Основу за састављање прогнозе ширења пожара представљају карактеристике шумских подручја које се налазе на путу ширења, затим стање запаљивим материјала на тим подручјима, очекивана промјена метеоролошке ситуације и познавање законитости у развоју и ширењу пожара. За мање пожаре довољно је саставити прогнозу за 2-3 наредна часа. У сложенијим случајевима треба саставити прогнозу за цијели дан.

Код прогнозе велику пажњу треба посветити вјетру. Посебно су опасни вјетрови који мјењају интензитет и правац код брзине између 6-9 m/s. Код вјетрова веће брзине не стварају се конвекциони стубови, пожар се тада шири брзо, али у једном смјеру, тако да његов карактер зависи углавном одврсте шуме и периода дана. Посредан показатељ могућег развоја пожара може бити кретање и облик стуба дима који се може утврдити извиђањем пожара.

Ако је пожар слабог интензитета, а вријеме са слабом брзином вјетра формира се стуб дима који се диже у вис више од 600 m.

Пожар поприма велике размјере када снажни стуб дима у крупним колувовима достиже висину од 3.000 m. Тада се на земљи брзина вјетра мијења, те је могуће стварање вртлога и борба против пожара је тиме отежана.

При састављању прогнозе веома је важно запазити могућност заустављања ватре на појединим

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

препрекама. Прогноза се уцртава на скицу терена и користи се при изради плана гашења. У плану гашења треба да буде утврђен технички и тактички захват за ликвидацију пожара у разним стадијумима. Постоје три стадијума ликвидације пожара: локализација, завршно гашење и обезбјеђивање цјелокупне површине којом је прошла ватра.

УГРОЖЕНОСТ ОД МИНА. Заштита од неексплодираних убојних средстава (у даљем тексту НУС) и мина је мјера цивилне заштите која се састоји од њиховог проналажења, откривања, обиљежавања, ископавања, дезактивирања, преношења, утовара, превозења, привременог ускладиштења и уништавања без обзира на просторни размјештај и обим НУС-а.

Према подацима Центра за уклањање мина у БиХ (ВН МАС) из друге половине 2010. године сумњиве минске површине у РС чине 385,945 km², што је 1.56 % површине РС, док је просјек на нивоу БиХ 2.85 % (1460,241 km²).

Деминирање шума и шумског земљишта ослободило би шумске ресурсе и учинило их доступним за газдовање и кориштење без угрожавања људских живота, ширења узроћника страдања шумског фонда, избијања пожара.

Ова подручја морају бити видно обиљежена.

Недостатке везане за заштиту од пожара у шумама треба обрадити и планирати њихово отклањање кроз израду Плана заштите од пожара, Програма мјера заштите шума од пожара и Оперативног плана гашења шумских пожара, и то свеобухватно за све шуме у општини (приватне и друштвене) кроз координирану акцију организација и органа који управљају шумама.

Превентивне мјере заштите од пожара у шумама требају се обрадити и регулисати у посебној Одлуци о заштити од пожара на територији Града Прњавор, као и у Плану заштите од пожара шума.

1.1.21. ПОЉОПРИВРЕДНА ПОДРУЧЈА

Законом о пољопривредном земљишту („Службени гласник Републике Српске“, број 93/06, 86/07, 14/10 и 5/12) пољопривредно земљиште се дефинише као природно богатство и добро од општег интереса које се првенствено треба користити за пољопривредну производњу. Овим законом се уређује планирање, заштита, уређење, коришћење и располагање пољопривредним земљиштем, као и друга питања од значаја за пољопривредно земљиште као добро од општег интереса.

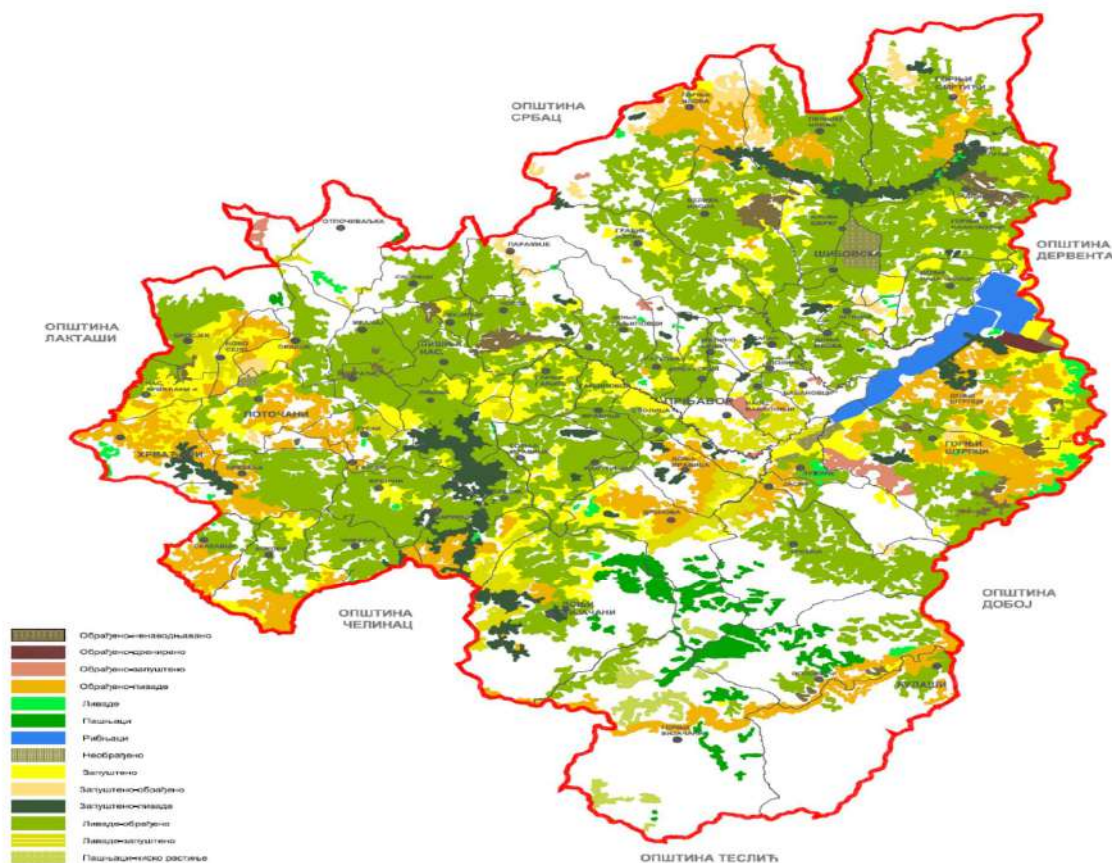
Узимајући у обзир укупно расположи Града Прњавор, по једном становнику има 1,83 (ha) земљишта од чега на пољопривредно земљиште отпада 1,25 (ha) по становнику.

Ако се узме у обзир да критична граница пољопривредног земљишта потребног за становништва, односно одрживи развој износи 0,17 (ha) по једном становнику, може се констатовати да територија Града Прњавор има повољно стање у овом погледу.

Према подацима добијеним од Одјељења за пољопривреду, водопривреду и шумарство Општинске управе општине Прњавор у 2014. години евидентирана је и извршена сврхе на површини од 325 513 m². У реалном сагледавању ситуације, ови губици су далеко већи и представљају трајну промјену. Разлог за повећање ове површине у 2014. години у односу на претходне године је отварање површинских експлоатација камена за потребе изградње аутопута, односно прибављање пољопривредних сагласности за каменоломе.

У односу на претходне године може се закључити да се ове површине временом варирају ако тумачимо податке из претходних периода, гдје можемо издвојити податке у којима је наведено да је у 2007. години извршена промјена намјене пољопривредног земљишта на површини од 56 698 m², а током 2008. године у површини од 103 608 m².

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Слика број 23.: Карта- Пољопривредно земљиште

Извор података : Просторни план Града Прљавор 2010-2030. година

Узроци загађења земљишта и угрожености процесом ерозије су многобројни. Главну штету земљишту узрокују прије свега људске активности, прекомјерна урбанизација и бесправна градња, развој привреде и инфраструктура, поплаве, појаве клизишта, загађења из ваздуха-емисије из технолошких процеса и усљед сагоријевања фосилних горива и издувних гасова, загађења поријеклом од отпада и отпадних вода, употреба пестицида и минералних ђубрива, салинизација, површински копови, пожари и неконтролисана сјеча шума.

Угрожавање земљишта нарочито је изражено потенцирањем процеса ерозије, односно одношењем земљишта водом и/или вјетром (еолска ерозија). Ерозија земљишта представља највећу опасност за деградацију и трајни губитак земљишта на стрмим теренима. Овим процесом захваћен је најплоднији, површински слој земљишта чиме се директно онемогућује пољопривредна производња. Да би деградирано подручје поново постало хумусно потребно је 200 до 1000 година.

Сљедећи ограничавајући фактор је просјечна величина посједа по домаћинству која износи 3,5 (ha). Према ранијим анализама Одјељења за пољопривреду, водопривреду и шумарство утврђено је да само 4,7 % газдинстава има већи посјед од 8,0 ha, а највише је газдинстава са посједом величине до 3,0 ha (укупно 54,3%).

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Табела број 30.: Категорије земљишта и власничка структура

Категорија земљишта	Површина (ha)		
	Приватно	Јавно	Укупно
Оранице и вртови	32.169,00	3.310,00	35.479,00
Воћњаци	2.122,00	66,00	2.188,00
Виногради	22,00	1,00	23,00
Ливаде	1.769,00	1.096,00	2.865,00
Укупно обрадиво земљиште	36.082,00	4.473,00	40.555,00
Пашњаци	1.653,00	147,00	1.800,00
Рибњаци	2,00	603,00	605,00
Трстици	3,00	0,00	3,00
Укупно пољопривредно земљиште	37.740,00	5.223,00	42.963,00
Шуме	7.474,00	9.913,00	17.387,00
Неплодно земљиште	698,00	1.948,00	2.646,00
Укупно:	45.912,00	17.084,00	62.996,00

Извор података : Одјељење за пољопривреду, водопривреду и шумарство (према подацима Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, подручна јединица Прњавор)

Табела број 31.: Структура пољопривредног земљишта по бонитетним класама

Класа	%
I	0,70
II	13,50
III	31,70
IV	18,00
V-VIII	36,10
УКУПНО	100,00

Извор података : Одјељење за пољопривреду, водопривреду и шумарство (према подацима Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, подручна јединица Прњавор)

На површинама ораница и башта се могу очекивати и највеће пожарне опасности с обзиром производњу житарица и сијена. Пожарне опасности су евидентне и у пољопривредним зградама које служе за ускладиштење и чување житарица, сијена и друге сточне хране.

Узроци пожара на пољопривредним површинама, сеоским и друштвеним газдинствима су различити, а опасности су велике обзиром на малу ватроотпорност објеката и велике могућности ширења пожара на отвореном простору. Најчешћи узрочник пожара је човјек и његова непажња приликом обављања различитих пољопривредних радова.

Како је гашење пожара на пољопривредним површинама, друштвеним и сеоским газдинствима повезано са низом тешкоћа, а често на располагању нема довољно воде и других средстава за гашење, томе се мора посветити посебна пажња превентивним мјерама заштите, а нарочито стварању противпожарних препрека тј. преоравању земљишта и раздвајању великих комплекса у мање пожарне секторе.

Превентивне мјере заштите од пожара у пољопривреди:

у вријеме сушног периода тј. у вријеме зрења и жетве житарица потребно је на већим пољопривредним имањима и комплексима организовати дежурство у циљу осматрања и дојаве пожара те обезбиједити противпожарне препреке преоравањем дијела земљишта и средстава за гашење пожара,

на улазним путевима који воде кроз већа пољопривредна имања засијана високим културама,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

потребно је поставити натписе упозорења о забрани ложења отворене ватре и пушења, већа складишта сточне хране треба обезбиједити са потребним количинама воде (цистерне, резервоари, бунари) уколико нема хидрантске мреже, стамбене просторије зграда одвајају се од других просторија преградом 90-минутне отпорности уколико су те друге просторије повезане са стајом или штагљом, између стамбених објеката, штагља и стаја треба бити пожарни зид, конструкциони елементи штагља не смију пролазити кроз наслаге сијена, сјеници морају бити добро контролисани, приступ штагљу и стаји с отвореним пламеном, као и пушење у тим просторијама је забрањено, возила и машине опремљене моторима с унутрашњим сагорјевањем не смију се држати у сјеницима и стајама, у стајама гдје се држи већи број стоке треба извести механички вез којим ће бити могуће ослободити сву везану стоку истовремено у случају пожара, уколико се сточна храна и простирка у стаје довози трактором, на издувној цијеви мора бити уграђен хватач искри, изнад складишта сточне хране не смију пролазити електрични водови, а исти морају бити удаљени најмање 15 м од габарита складишног објекта, инкубатори и апарати за храњење перади морају бити удаљени најмање 1 м од горивих материја и не смију се постављати у таванске просторије, стаје, сјенике и др. у стовариштима сточне хране треба вршити мјерење температуре у дубини наслага те према потреби предузимати одговарајуће мјере ради спречавања самозапаљења, стогове и пластове сијена и сламе постављати на мјестима која су удаљена од стамбених и господарских објеката, јавних путева, водова високог напона и шумских комплекса, камаре не би требале бити дуже од 20 м, ширине до 8 м и висине до 6 м. међусобна удаљеност камара треба да износи најмање 10 м, а простор између њих гдје је могуће преорати, забрањено је пушење и ложење ватре у близини стогова сијена и сламе,

У циљу заштите усјева од пожара забрањено је:

ложење отворене ватре у близини усјева у вријеме њиховог сазријевања, слагање сијена или пожњевених стрних усјева у близини шума, саобраћајница, зграда у којима се ложи ватра и сличних објеката који могу изазвати паљење усјева, постављање вршаја у близини шума, саобраћајница, творница, електричних водова, објеката у којима се ложи ватра и сличних објеката који могу изазвати пожар на вршају.

Остале мјере заштите од пожара морају се регулисати Одлуком о заштити од пожара на нивоу Града Прњавор.

1.1.22. ВОДООПСКРБНИ ПОТЕНЦИЈАЛ И СИСТЕМ ВОДОСНАБДЈЕВАЊА И КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ

Услуге водоснабдијевања на подручју Града Прњавор су у ингеренцији комуналног предузећа „Водовод” а.д. Прњавор. Питање водоснабдијевања Града Прњавор ријешено је путем градског водоводног система са акумулације Дренова, изворишта Повелич, више мањих водоводних система као и из индивидуалних бунара.

У досадашњем периоду, са аспекта водоснабдијевања за Град Прњавор најзначајнија је била вјештачка акумулација – језеро Дренова. Језеро је удаљено 6 (km) од Града и захвата површину од 110 (ha), налази се у мјесном подручју Дренове и Доњих Вијачана. Акумулација Дренова је направљена 1976. године, подизањем бране у горњем току ријечице Вијаче, као мултифункционални водопривредни објекат, те осим извора питке воде за Град Прњавор има

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

улогу заштите од штетног дјеловања вода, као и својеврстан простор за спортско-рекреативни риболов и узгој рибе. Акумулација представља малу и плитку водопривредну акумулацију у којој вријеме измјене водене масе износи 22,5 дана, а годишње се у акумулацију исталожи око 53.000 m³ материјала. Испитивања квалитета вода акумулације Дренова показују да је, на основу извршених анализа, уочен негативан антропогени утицај и тренд пораста трофије који убрзано води, уз смањени доток воде ка прогресивном пропадању, зарастању а тиме и све већој еутрофизацији акумулације Дренова.

Захваћена вода акумулације гравитационо се транспортује до постројења за пречишћавање воде за пиће јер вода из акумулације не задовољава хигијенско-техничке услове. Технолошки процес производње воде у фабрици воде „Кремна“, обухвата сљедеће технолошке активности: оксидација, коагулација, аеризација, флокулација, таложење, филтрација, УВ стерилизација, и хлорисање. Само постројење је пројектовано на максимални капацитет прераде воде од 100 (l/s) што је задовољавало потребе градског центра и приградских насеља. Из постројења се вода убацује у сабирни резервоар, а затим се путем пумпи потискује у градски резервоар „ЦЕР“. Из резервоара Цер вода се гравитационо шаље у дистрибутивни систем који је конципиран као једна зона снабдијевања.

Систем водоснабдијевања Града Прњавора састоји се од:

- изворишта – акумулација „Дренова“, капацитета 100 (l/s),
- транспортни цјевовод, дужине 3151 (m),
- постројења за пречишћавање воде,
- сабирни резервоар са пумпном станицом,
- транспортни-потисни цјевовод од пумпне станице до резервоара „Цер“, дужине 3600(m),
- резервоар „Цер“, V=2*1000 (m³),
- дистрибутивне мреже, укупно 57375,17 (m).

Сама акумулација Дренова на ријеци Вијака, својим положајем у изразито пољопривредном крају је веома изложена утицају дифузног загађења, нарочито повећању количина органске материје, фосфора и нитрата као и потенцијалном штетном утицају пестицида и хербицида. План о заштити акумулације постоји, али никада није и практично имплементиран и функционалне зоне заштите нису успостављене. Квалитет водоснабдијевања зависи од стања водоводне мреже, а основни проблем је одржавање функционалности мреже усљед дотрајалости цијеви.

Квалитет воде за пиће се редовно контролише од стране ЈЗУ „Институт за јавно здравство“ Републике Српске. Проблем и даље остаје релативно висок проценат физичких губитака у мрежи од укупних количина прерађене и испоручене воде. Поред ових основних слабости система водоснабдијевања проблем представљају неадекватна заштита изворишта питке воде, неадекватно просторно планирање и потешкоће на одржавању система.

Скупштина Града Прњавор је 2015. године именовала Тим за израду Стратегије водоснабдијевања на подручју Града Прњавор за период од 2015.-2020. године. Пројекат изградње приоритетне водоводне мреже, један је од пројеката стратешког циља 3 који је дефинисан Стратегијом развоја општине 2012-2020. године.

1.1.22.1. Извориште „Повелич“

Један од најбитнијих инвестиционих пројеката за Град Прњавор је свакако изградња система водоснабдијевања са изворишта Повелич чиме се дугорочно обезбеђује квалитетна вода за пиће за 6 мјесних заједница и дио града Прњавора. У наредном периоду приступити ће се прикључивању базена за напајање на Церу одакле ће и остатак града бити на овом систему водоснабдијевања, чиме ће проблем питке воде, на овом дијелу бити ријешен. Исто тако, планира се проширење водоснабдијевања са изворишта Повелич на још неке Мјесне заједнице, али ће до

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

могуће реализације доћи након испитивања постојеће потрошње, уколико за то буду постојали ресурси.

1.1.22.2. Мали водоводни системи

На територији Града Прњавор за водоснабдијевање становништва и индустрије, осим воде из јавног водовода, постоји и расута мрежа сеоских водовода (локалних малих водоводних система) и појединачних водозавхвата сеоских домаћинстава и индивидуалних бунара. Ови извори пијаће воде су санитарно неодређени и имају значајне осцилације у количини и квалитету воде. Постојећи водоводни системи су:

- „Камник-Беговци“ Доњи Штрпци,
- Водовод Бабановци,
- Водовод Лишња (3 водовода),
- Водовод Велика Илова (3 водовода),
- Водовод Горњи Свртићи,
- Водовод „Дубока долина“ Црквена,
- Водовод Хрваћани (2 водовода),
- Водовод - Удружење за очување и заштиту вода „Вода Вијачанка“ Доњи Вијачани,
- Водовод - Удружење за очување и заштиту вода „Водовод – Извор Васиљевац“ у МЗ Гусак и Поточани,
- Водовод - Удружење за очување и заштиту вода „Велика азна“ Мађино Брдо.

У будућем периоду потребно је извршити испитивања ради проналажења нових изворишта, како би и остатак подручја Града био укључен у водоснабдијевање, те проблем питке, квалитетне воде био ријешен у цјелости.

Становништво и привреда Града Прњавор негативно утичу на загађење површинских и подземних вода због сљедећих разлога:

- процједне воде поријеклом од отпада са неуређених и дивљих депонија загађују површинске и подземне воде материјама органског поријекла, нутријентима, тешким металима и другим опасним супстанцама,
- отпадне воде из свих насеља Града Прњавор која немају систем јавне канализације и која отпадне воде испуштају у септичке јаме, преливе, канале који воде до најближих водних тијела, садрже загађујуће материје као што су кабасти материјал, биоразградиве органске материје, нутријенте, тешке метале и друге опасне супстанце,
- индустријске отпадне воде различитих индустријских грана садрже специфичне примјесе, од којих многе имају различит степен токсичности у зависности од природе и концентрације загађивача. На подручју Града Прњавор најугроженија у том погледу је ријека Вијака,
- отпадне воде са фарми и пољопривредних добара проузрокују загађење свих већих и мањих водотока због растворених минералних ђубрива и пестицида, односно повећане концентарије азота и фосфора поријеклом из оцједних вода.

Заштиту од пожара ријешити према важећем Закону о заштити од пожара као и Правилнику о техничким нормативима за спољну и унутрашњу хидрантску мрежу за гашење пожара. Потребне количине воде за противпожарну заштиту се обезбеђују из градског водоводног система.

На основу напријед изложеног стања водоснабдијевања може се констатовати да се за противпожарне потребе може обезбиједити потребна количина воде у градском подручју преко постојећег система водоснабдијевања и градске водоводне мреже путем уличних хидраната.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

1.1.22.3. Комунална инфраструктура и услуге

У пожаре на отвореном простору поред шумских пожара, пожара пољопривредних површина, ниског растиња спадају и пожари контејнера, депонија и других материјала који се налазе у природи на отвореном. Узрочници пожара могу бити природни догађаји (удар муње, грома) или дјеловање човјека. Одлагање отпада на депонијама које нису правилно пројектоване, изграђене или се правилно не користе, може изазвати озбиљне еколошке последице. То може довести до: појаве непријатних мириса, појаве депонијских гасова који могу довести до загађење ваздуха и настанка пожара и експлозија, ефекта стаклене баште, загађење површинских и подземних вода, загађење земљишта, појаве буке од возила, опасности по здравље радника на депонији и људи који живе близу депонија.

Услуге комуналног одвоза смећа врши КП „Парк“ а.д. Прљавор.

Прикупљање и одвоз смећа домаћинстава и правних лица из урбане 1. зоне врши се свакодневно, док се одвоз смећа из 2. зоне врши – сеоска домаћинства врши у зависности од величине сеоског подручја 4 или 2 пута мјесечно. Смеће се одвози на ЈП Регионална депонија "ДЕП-ОТ" д.о.о. Бања Лука.

Велики проблеми су нередовно прикупљање и одвоз чврстог отпада из руралних дијелова; неконтролисано одлагање чврстог отпада, тј. стварање дивљих депонија; непостојање рециклаже отпада; смеће у ријечном појасу; присуство отпада у водотоцима; прљаве улице и присутност неугодног мириса; недовољан број корпи и контејнера за отпад; несавјестан однос грађана према одлагању отпада.

Не може се са сигурношћу одредити када и где ће се десити пожари на депонијама, али се може сагледати узрок настанка пожара, најчесталији период настанка као и класификација пожара. Уколико дође до настанка пожара, период трајања пожара може бити различит уз појаву низа доминантних процеса и стања. Мјесто настанка пожара одређује се праћењем индикатора пожара.

На основу количине и површине запаљивог материјала - отпада као који је захватио пожар, депонијске пожаре можемо класификовати у четири категорије:

I категорија - пожар који се лако гаси и обухвата пожаре који настају на возилима, опреми или објектима који се налазе на депонији;

II категорија - пожар на радној површини или површини радне косине гдје се одлаже отпад и обухвата мање од 200 m³ горивог отпада;

III категорија - пожар који укључује од 200 до 5.000 m³ горивог отпада, а за који је потребно до недељу дана да би се угасио;

IV категорија - пожар који обухвата више од 10.000 m³ горивог отпада за чије је гашење потребно више од двије недеље.

У зависности од мјеста настанка пожара на комплексу депоније, можемо разликовати: пожаре на активном дијелу депоније, пожаре на возилима (камиони за превоз смећа, пресе, компактори и друга возила), пожаре дрвећа, шипражја и траве и пожаре на грађевинским објектима. Преманачину горења пожаре дјелимо на пламтеће и жареће. Пожаре надепонијама можемо подијелити на површинске и подземне.

Тренутно стање система за организовану евакуацију отпада у Граду је преласком одвоза отпада на регионалну депонију подигнут на виши ниво, међутим то је још незадовољавајуће са становишта заштите животне средине. Због развоја туризма и чисте еколошке зоне, за шта Град (због свог положаја, зелених површина и еколошког стања) има потенцијала, треба улагати и формирати органе за едукацију становништва, представника јавних предузећа и бизнис сектора.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Овако би се свијест људи промјенила и тиме створили бољи услови за развој.

Превенција настанка пожара на депонијама. Главне методе за спречавање пожара на депонијама укључују ефикасно управљање депонијама и континуално праћење индикатора пожара. Трошкови превенције су јефтинији од трошкова гашења пожара и санација депонија након пожара. Превентивне мере за спречавање опасности од настанка пожара су:

- забрана или ограничавање јавног приступа оперативним областима депонији,
- цјелодневно надгледање депоније и видео надзор,
- забрана неовлашћеног сакупљања отпада,
- контролисање отпада који се допрема на депонију,
- забрана отвореног пламена на депонији,
- забрана пушења на депонији,
- забраном заваривања на активном дијелу депоније,
- сабијање и дневно прекривање отпада инертним материјалом,
- избјегавање гомилања великих количина сувог или запаљивог материјала, као што је папир или зелени отпад,
- правилно пројектован и одржан систем за дегазацију депонијског гаса,
- пажљиво праћење индикатора пожара,
- изградња хидрантске мреже,
- опремање свих просторија и возила на депонији апаратима за гашење пожара,
- обученост радника за заштиту на раду и
- обученост радника за заштиту од пожара.

На подручју Града Прњавор постоји већи број гробља већих и мањих зависно од величине мјесне заједнице. Од већих гробља су: два Украјинска гробља, Градско гробље, Ново гробље, Брезичко гробље, Радуњевац итд. Један дио ових гробља није у употреби, прије свега одређени број гробља у удаљеним руралним насељима.

Специфичност простора Града јесте постојање великог броја гробља.

Иначе, на подручју Града не постоје мултиконфесионална гробља.

Главним гробљима газдују вјерске заједнице (обично гробља у непосредној близини вјерских објеката) и мјесне заједнице.

На подручју Града Прњавор не постоје званична сточна гробља, као ни објекат за сакупљање, прераду и спаљивање животињских остатака.

1.1.23. СТАЊА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИХ ПОСТРОЈЕЊА, ДИСТРИБУТИВНИХ МРЕЖА И ИНСТАЛАЦИЈА

Напајање струјом врши се преко далековода, а трансформатори су статичке машине наизмјеничне струје које немају покретних (ротирајућих) дијелова, а који служе да се електрична енергија једног напона претвори у електричну енергију другог, вишег или нижег напона. Трансформатори електричне енергије генератора у електранама предузимају и подижу на висину преносног напона да би се електрична енергија пренијела далеководима до потрошачких центара. На овај начин се смањује губитак у преносу. У потрошачком конзуму имамо обрнут процес. Поновном трансформацијом ову исту енергију доводимо до напона погодног за дистрибуцију и коришћење. Данас постоји велики број различитих трансформатора. Хлађење трансформатора се врши

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

природним и принудним путем. Најбројнији су по правилу уљни трансформатори који се употребљавају за дистрибутивне мреже и индустријске погоне. Данас се масовно производе трансформатори са незапаљивим уљима, док се мали трансформатори производе као суви. И код једних и код других је хлађење природним путем посредством околног зрака. Трансформатори са принудним хлађењем такође уљни са великим количинама уља које принудним путем циркулише. Учинак хлађења се обично повећава кориштењем вентилатора.

Трансформатори се у погону увијек налази у постројењу које се назива трансформаторска станица. Она се увијек налази у постројењу које се назива трансформаторска станица. Она се увијек састоји од дијела са вишегапона и дијела ниског напона. Овдје је уграђена и заштита трансформатора од прегријавања и других кварова. То се чини почев од обичних топивих осигурача за мале трансформаторске станице па до комплетних трансформаторских поља са прекидачима, растављачима и др. Ови заштитни уређаји обезбјеђују трансформатор од даљег загријавања и пожара.

Уљни трансформатори спадају у електричне уређаје код којих су, у поређењу са другим уређајима, опасности од пожара најизраженије. Основна опасност код ових трансформатора је последица присуства уља.

Трансформаторско уље се може при раду трансформатора тако загријати да се достигне његова температура паљења. Осим тога, при загријавању долази до таквог развијања пара услед чега притисак може да се повећа до критичних величина.

Особине употребљеног трансформаторског уља су од великог значаја засигурност рада трансформатора. Добра трансформаторска уља су чистаминерална уља без смолних примјеса. Уколико ово уље садржи поменуте идруге примјесе, врло брзо долази до згрушавања уља. Врло штетне примјесе су: вода, киселине, алкалије. Трансформаторска уља треба да се одликују отпорношћу према повишеним температурама и морају имати одређену вискозност и специфичну тежину. Основно је да уље има потребну диелектричну чврстоћу. То се у погону мора редовно провјерити. Избор локације и изградња трансформатора, односно трансформаторских станица, играју врло значајну улогу у њиховом безбједном функционисању.

За веће снаге (веће од 400 kVA) треба да су смјештени у посебним објектима (на довољном одстојању од сусједних објеката). Грађевински објекти за ове сврхе треба да се граде отпорних на дејство ватре. Трансформатори на слободном простору, који нису довољно међусобно удаљени, треба да су заштићени противпожарним зидовима. Добра вентилација и овдје игра значајну улогу јер се овако отклањају експлозивне паре, а такође се овако спрјечава и прекомјерно загријавање. У овим просторијама температура не смије да пређе 40 степени Целзијуса.

До озбиљних опасности може доћи при истицању уља из трансформатора. У циљу отклањања оваквих опасности око трансформатора и испод њега, граде се посебне јаме за прихватање овоког уља. Изнад оваквих јама се стављају решетке које се покривају шљунком или туцаником. Уколико се ради о трансформаторима постављеним у затвореним просторијама, онда подови оваквих просторија треба да су такви да се расуто уље слива ка јами.

Код већи трансформаторских станица постројења нижег напона у нашој земљи може да буде 10, 20, 35, 110 и 220 (kV) што треба да значи да се и овдје ради о високонапонској опреми која је данас у малоуљној изведби. Овдје треба обратити пажњу на евентуално просуто уље и вршити редовну контролу диелектричне чврстоће, коју је прописао произвођач опреме.

Поред уређаја за искључење из рада у случају пожара, трансформатори треба да имају уређаје за сигнализацију неисправности, уређаје за хлађење и стабилне уређаје за гашење пожара. Обавезно је да трансформаторске станице снаге од 65(MVA) и веће, имају уграђене уређаје за аутоматско гашење пожара.

Најраспрострањенији дио електричног постројења су електроенергетске инсталације као и сигнално командне и сигурносне инсталације. Електричне инсталације су електрични уређаји напона испод 1000(V). Они преузимају електричну енергију са нисконапонске стране

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

трансформаторских станица и разводе је преко разводних уређаја (разводнетабле и ормари) и електричних водова до појединих електричних уређаја. Ако се ради о уређајима већих снага који се прикључују на напон испод 100(V), гдје је најчешћи напон према земљи 220V, тада говоримо о електроенергетским инсталацијама. Ако су пак у питању телефони и слични уређаји, тада кажемо да су то телекомуникационе инсталације (инсталације слабе струје), уз то имамо сигнално сигурносне и командне уређаје и инсталације, а гдје спада аутоматизација и командовање производним процесима.

Када говоримо о електричним инсталацијама, било у производњи, било у производним погонима, јавним објектима, или стамбеним зградама, подразумева унутрашњи развод у самим објектима. Изван објекта не говоримо о инсталацији већ подразумевамо електричну мрежу која може бити ваздушна или подземна (кабловска).

Главни елемент електричне инсталације је разводна табла. Разводне табле су међусобно повезане изолованим електричним проводницима. Електрични проводници повезују и разводне табле са потрошачима електричне енергије.

Усљед проласка електричне струје кроз проводник, исти се загријава. Да би се избјегло прекомјерно загријавање проводника, прописима је одређено максимални струјно оптерећење проводника за све пресеке у зависности од врсте материјала (бакар, алуминијум) као и начин постављања. У вези опасности које постоје загријавањем проводника, односно претварањем електричне енергије у погонску, као и везе са другим опасностима, врло значајну улогу има изолација проводника. Она мора за сваку врсту проводника и каблова да задовољи потребне услове, а прије свега не смије да буде узрочник пожара. Поједине врсте изолованих проводника, а нарочито каблова, морају бити механички заштићени као и предвиђени за рад у влажним, загађеним или агресивним срединама.

Недовољно и неповољно заштићени проводници могу бити узрок великих несрећа, пожара и то нарочито у индустријским погонима.

Посебна пажња треба да се обрати у индустријским погонима гдје постојимогућност стварања експлозивних смјеша, смјеша пара, гасова и прашинеса ваздухом као и просторијама са експлозивом. Основно што је потребно знати је да се у оваквим срединама морају постављати специјалне врсте проводника и каблова као и специјално експлозивно заштићени електрични уређаји тзв „S“ уређаји, који морају имати и потребну механичку заштиту. Разводни ормари и разводне табле могу бити различите према намјенимјеста постављања као и врсте израде. Најједноставније су табле за станове, имају само осигураче и електрично звонце, па до компликованих помоћних и главних разводних табла, спољњих разводних ормара до великих индустријско-погонских развода електричне енергије. Основно је да табле буду од чврстог незапаљивог материјала.

Кућишта треба да су таква да спријече продор страних тијела и прашине. Услјед прегријавања неког елемента на табли може доћи до пожара. Значајно је да се замјена елемената врши само оригиналним дијеловима, јер иначе може доћи до читавог низа нежељених посљедица.

Код струјомјера и прекидача такође може доћи до варничења, што може представљати опасност у оним срединама гдје постоји могућност појаве експлозивних система. У просторијама гдје су ове опасности изражене, прописима је забрањено постављати струјомјере. Што се тиче опасности од прекидача, ова опасност се отклања на тај начин што се, уколико је то потребно, умјесто обичних прекидача користе уљни прекидачи.

Електрично освјетљење. Електричне сијалице су сјетлосни извори гдје се електрична енергија, посредством термичког зрачења, претвара у свјетлосну. Велики број пожара се десио због непосредне близине, или директног додира разних запаљивих материја са сијалицом. С тога се о овим опасностима строго мора водити рачуна.

Данас се често употребљавају електрични свјетлосни извори у облику цијеви, крушки, лопти и др. Овдје се електрична енергија посредством фосфоресценције, луминисценције и сл. претвара у свјетлосну енергију. Тако имамо читаве серије флуоресцентних цијеви и свјетлосних извора

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

живе, натријума и др. Ови свјетлосни извори су прикључени директно на електричну инсталацију или мрежу. Они се стављају у отвореније или затвореније арматуре гдје су уграђене пригушнице или електрични шалтери, чиме је омогућено квалитетно, стабилно и бешумно освјетљење, оваквим свјетилкама су данас освјетљени скоро сви индустријски погони и спољни простори (паркови, тргови итд).

У сијалицама које раде на принципу температурног зрачења, употребљена матална нит се загрије до бијелог усијања оvdје се ради најчешће о загријаној жици волфрама, са веома малим коефицијентом корисног дејства, јер се оvdје велики дио електричне енергије претвара у топлотну. Ово је главни разлог што ови извори свјетлости у неким случајевима могу бити извори пожарне опасности. Ипак може се речи да је електрично освјетљење најсигурнији облик вјештачког освјетљења, од условом да се електричне инсталације редовно контролишу и одржавају.

Због поменутог претварања електричне енергије у топлотну енергију, стакло од којег је начињен балон, крушка сијалице, може се загријати до таквог степена, да у одређеним случајевима могу бити извор паљења запаљивог материјала (паљење гасовитих експлозивних смјеша), а осим тогасијалична мјеста могу бити и извор варницења. На основу горе наведеног произилази да врста сијалице која ће се употријебити зависи од услова који владају у тој средини, односно зависи од тог да ли ову срединутреба заштитити од сијалице као извора топлоте. У оним случајевима гдје сијалице могу бити непосредно узрок паљења запаљиве материје, оне морају бити потпуно одвојене од такве средине, тако да до њих не могу доћи експлозивни гасови нити паре запаљивих течности.

Сијалице веће јачине нпр. рефлектори могу представљати опасност не само када су у директном додиру са неком запаљивом материјом, него и у оним случајевима када се нађу на мањем растојању од појединих запаљивих материја.

И друге врсте сијалица које раде на принципу температурног зрачења (флуоресцентне цијеве, сијалице) се такође ако нису у специјалној изведби, не смију користити на мјестима експлозивних смјеша, експлозивне прашине, а све због тога што су на контакт мјестима ових свјетлосних извора може доћи до варницења.

Електромотори, различитих врста и облика данас се користе у многим областима. Коришћење електромотора може бити праћено опасностима од пожара. Ватра или варнице са електромотора може се прењети на друге уређаје, или на околни запаљиви материјал, а може доћи и до других нежељених посљедица. У појединим срединама ови уређаји могу представљати такве опасности тако да се захтијева да се они издвоје у посебне, за околину сигурне просторије.

Најчешће опасности од електромотора јављају се као посљедица прекмјерног загријавања мотора, затим појава варницења, као и могућност избијања кратког споја.

Загријавање које представља губитак енергије, односно снаге мотора, при нормалном раду мотора, повећавају његову температуру за око 30 степени целзијуса у односу на температуру околине. Овако загријавање се може сматрати нормалним и оне не представљају опасност ни за мотор (његов нормални рад и исправност мотора), нити за његову околину у погледу изазивања пожара. Код преоптерећења мотора, долази до интензивнијег загријавања, које може представљати озбиљну опасност и за мотор и за околину. Због оваквих прегријавања долази до оштећења мотора, које може бити праћено варницењем, што представља опасност по околину. До варницења може доћи ако у мотор упадне неко странотијело. Помоћни уређаји нпр. којима се регулише брзина као и прекидачи. Могу бити узрок варницења. Како се ови уређаји налазе уз мотор, то и они морају бити по важећим прописима. Мотори морају бити потпуно оклопљени, а поменути помоћни уређаји херметички изоловани, затворени.

Због горе наведеног електромотори треба да буду снабђевени аутоматском заштитом уређаја чији је задатак да при прекомјерном оптерећењу прекину довод струје. Осим тога сви мотори треба да буду уземљени.

Отклањање прашине и свих нечистоћа са електромотора је од велике важности за спречавање поменутих и других опасности. Мотори морају бити заштићени и од влаге, јер влага штетно

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

дјелује на изолацију, тако и належишта. Избору електромотора мора се посветити посебна пажња, то је најјача превентивна мјера.

Подручје Града Прњавор снабдјева се електричном енергијом путем 100 (kW) далековода и 100 (kW) трафостанице лоциране на Вијаци, а преко локалних трафостаница распоређених на цијелој територији Града.

Дужина нисконапонске мреже од 0,4 (kW) износи 1719 (km), средњег напона 10 (kW) износи 59 (km), средњег напона 20 (kW) износи 318 (km) и комплетна је у надземним водовима.

На подручју Града Прњавор изграђена је минихидроелектране (МХЕ) „Дренова“ на ријеци Вијаци, инсталисане снаге 120 (kW).

Према подацима за соларне електране ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука, РЈ „Електродистрибуција“ Прњавор, на подручју које опслужује ово предузеће до сада су изграђене двије соларне електране „МСЕ Прњавор 1“, капацитета 28 (kW) и „МСЕ ТРИВАС“ капацитета 55 (kW). „МСЕ ТРИВАС“ је изграђена на пословном објекту „МИ-ТРИВАС“ д.о.о. Прњавор, те је крајем септембра 2015. године започела са производњом електричне енергије и предавањем у дистрибутивни систем. „МСЕ Тривас“ је током 2016. године произвела укупно 48.696 (kWh) електричне енергије и комплетна производња је предана удистрибутивни систем Електрокрајине. „МСЕ Прњавор 1“ је током 2016. године произвела укупно 27.389 (kWh) електричне енергије, а у дистрибутивни систем Електрокрајине је предано 8.410 (kWh).

Покривеност је задовољавајућа, али стање електро-дистрибутивне мреже није и потребна су значајна побољшања.

У наредном периоду планира се изградња новог 110 (kW) далековода од Станара до Прњавора као и изградња нове 110 (kW) трафостанице на Вијаци.

Каблове полагају у земљу у зеленој површини и тротоару и са механичком заштитом испод саобраћајних површина.

1.1.23.1. Нисконапонски развод

Пренос електричне енергије од дистрибутивних трансформаторских станица до потрошача вршити подземним нисконапонским кабловима потребног пресека, што ће бити дефинисано урбанистичко-техничким условима и посебним пројектом. Прикључак објеката на електроенергетску мрежу ће се изводити из кабловских прикључних кутија на фасади објеката. У дијелу индивидуалне стамбене изградње могуће је постављање надземне нисконапонске мреже изведене самоносивим кабловским снопом и на армирано-бетонским стубовима.

1.1.23.2. Јавна расвјета

Расвјету у насељу изводити у складу са важећим техничким стандардима и препорукама за поједине типове расвјете.

Освјетљење главних саобраћајница извести свјетилкама постављеним на челичним стубовима висине 9-12 m, заштићеним од корозије врућим цинчањем, или другим видовима заштите. Користити свјетилке са извором натријум-високи притисак, постављене у средишњем дијелу градских саобраћајница, гдје је то могуће, или уз руб саобраћајница у једностраном или двостраном насупротном распореду.

Споредне саобраћајнице и пјешачке стазе освјетлити свјетилкама са истим типом извора и на стубовима висине 4,5 (m) до 6 (m).

У градским улицама са пословном садржајима, шеталиштима и трговима, расвјета је изведена метал-халогеним декоративним свјетилкама, које дају бољи видни комфор, као и боље распознавање боја.

Напајање расвјете појединих саобраћајница изводи се подземним нисконапонским кабловским водовима изведеним из слободностојећих разводних ормара или из најближе трансформаторске станице, са табле за

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

улично (јавно) освјетљење.

У дијелу индивидуалне стамбене изградње могуће је постављање свјетилки јавне расвјете на армирано-бетонским стубовима напајане самоносивим кабловским снопом, заједно са нисконапонском мрежом за напајање индивидуалних стамбених објеката.

Потребно је изградити даљински систем контроле расвјете и могућност штедног режима рада у ноћном сатима.

У свакој трафостаници се може извршити искључење према потреби, тако да мрежа ниског напона остане у безнапонском стању посебно за свако трансформаторско подручје.

Ова искључења морају бити оправдана и само у датом моменту, пошто има трафостаница које поред малих потрошача напајају и велике потрошаче- индустријске објекте и неке важније установе, као што су: пошта, скупштина општине, медицински центар, болница, МУП, трговачки објекти и сл.

ИСКЉУЧЕЊА МОЖЕ ВРШИТИ ДЕЖУРНА СЛУЖБА НА ЗАХТЈЕВ НАДЛЕЖНИХ

У Граду Прњавор постоји велики број индустријских трафостаница 10/0,4 (kV). У тим трафостаницама је могуће дотични индустријски објекат одвојити од мрежног напона у датом моменту, а што врши само стручно лице.

У случају потребе ангажовања екипа за интервенцију из дежурне службе, предвиђено је вријеме стизања на циљ:

- на подручју града и уже околине..... 5-10 минута,
- до објеката ван града..... 20-40 минута.

Организација дежурства

У пословној згради ТЈ „Електродистрибуција-Прњавор“ је дежурни електричар 24 сата број телефона 051 _____,

1.1.23.3.Превентивне мјере заштите од пожара

- стручна лица (прије свега електричари) морају бити адекватно обучени да у датом моменту могу вршити потребне манипулације на расклопном постројењу,
- при вршењу радњи на високонапонским или нисконапонским електро-енергетским објектима обавезна је употреба средстава заштите на раду,
- начин повезивања трафостаница и високонапонских водова је приказан на једнополним шемама,
- једнополне шеме напајања и развода електричне енергије Града Прњавор, морају се најмање једном годишње ажурирати, а према потреби и чешће.
- кључеви индустријских објеката треба да се налазе у портирници,
- забрањено је масовно загријавање стамбених јединица са термоакумулационим пећима, ако то пројектима електричних инсталација није предвиђено. Неконтролисано укључивање ТА пећи доводи до струјног преоптерећења и гријања водова, а често доводи до пожара,
- препоручује се редовни годишњи преглед и испитивање релејне заштите на излазима за далеководне.
- најмање једном годишње треба вршити преглед трасе далековода и посјећи нарасло дрвеће или скресати гране како би се одржало минимално сигурносно одстојање,
- препоручује се најмање једном годишње преглед и испитивање диференцијалне заштите, бухолз релеа и контактних термометара на трафоима 35/10 (kV) свих чворних трафостаница Прњавор, те преглед и испитивање одводника пренапона на свим долазним и одлазним зрачним далеководима 110 (kV), 35 (kV) и 10 (kV) чворних трафостаница Прњавор.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Код трафостаница при пројектовању предвиђене су одговарајуће мјере заштите од пожара које треба поштовати.

Подручје града је покривено низом типских-стандардних дистрибутивних трансфостаница 10/0,4 (kV), које се лако одржавају. На њима су предвиђене мјере заштите од пожара којих се треба придржавати, те самим тим оне неће повећати пожарну опасност у околном простору.

У насељеним мјестима су трафостанице у монтажним бртонским и зиданим објектима снаге трансформатора нису критичне. Потребно је да се редовно одржавају и да се примјењују предвиђене мјере заштите од пожара. Трафостанице немају уграђену ручну или аутоматску дојаву пожара.

На подручју Града преовладава зрачна мрежа, а тек један дио је кабловски-подземни вод.

Код процјене угрожености од пожара код кабловских водова може се закључити да се код појаве пожара на кабловима из било којег разлога, због негоривости земље пожар не може раширити на околни простор. Квар се манифестује као квар на каблу и у прекиду напајања.

Код процјене угрожености код пожара зрачних мрежа може се закључити да се пожар не појављује на голим проводницима мреже, али у случају пада проводника на земљу може изазвати пожар већих размјера.

На трасама високонапонских мрежа потребно је вршити редовно просјецање растиња.

Нисконапонска мрежа у сеоским подручјима има проблем због дужине огранака на појединим мјестима тако да се не могу испунити услови који су прописани. У овим случајевима потребно је примјењивати допунску заштиту, заштитном струјном склопком.

Кућни прикључци морају бити стандардизовани и на зрачним мрежама морају се изводити помоћу самоносивих каблова.

На свим објектима, а посебно оним на којима се скупља већи број људи потребно је вршити редовно испитивање електричних инсталација, а ове резултате користити код процјене испарвности и потребе за реконструкцијом електричних инсталација.

Разводне табле на свим објектима морају бити металне тј. од негоривог материјала.

Аутоматска и ручна дојава пожара представља добру превентивну заштиту од пожара која се мора квалитетно пројектовати и извести, а послије тога и одржавати и водити протокол о испитивању и одржавању.

Преко територије Града пролазе водови високог и ниског напона.

У многим селима је наново вршена изградња водова и стубова, тако да је смањена могућност изазивања пожара усљед инпровизованих прикључака електричне енергије.

1.1.24. СТАЊЕ СИСТЕМА ВЕЗА И СИГНАЛНО ДОЈАВНИХ СИСТЕМА

Брзина и ефикасност дјеловања оперативних ватрогасно спасилачких јединица и спасавања људи и материјалних добара у првом реду зависи од благовременог обавјештавања, тј. дојаве пожара, односно зависи од система веза и дојавних система.

Посебан технолошки напредак је остварен у Телекому Републике Српске, што се одразило на развој у самог Града Прњавор. Напредак се огледа у изградњи низа нових дигиталних, телефонских централа, како у самом граду тако и у свим селима. Уведени су нови кориснички сервиси који раније нису постојали, а најзначајнији је Интернет, са огромним могућностима. Изграђена је посебна област у телефонском саобраћају-мобилна телефонија, која је унијела низ погодности у коришћењу.

Развој насеља у граду и приградским насељима се прати изградњом нових мрежа намјењених фиксној телефонији, као и изградњом станица мобилне телефоније.

Област телекомуникација, с обзиром на свој значај и степен развоја, заузима посебно мјесто у

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

укупном привредном и друштвеном животу Града Прњавор.

Обезбјеђена је пуна покривеност територије Града Прњавор за пружање телекомуникативних услуга из области мобилне телефоније, фиксне телефоније, интернета, као и услуге преноса података. Развој и распрострањеност телекомуникационих технологија представља солидан основ за обезбјеђење комуникације и спровођење мјера и задатака заштите и спасавања у ванредним ситуацијама те омогућава брзу и ефикасну координацију, како на локалном нивоу, тако и са општинама/градовима у окружењу и републичким органима и институцијама. На подручју Града егзистира РЈ М:тел а.д. Бања Лука која располаже са екипама за отклањање кварова.

На планини Љубић налази се радио-релејни центар који омогућава остваривање радио везе, а у оквиру Одсјека за цивилну заштиту инсталиран је радио уређај за остваривање везе са оперативно-комуникативним центром Подручног одјењења цивилне заштите Бања Лука.

Један од три национална телеком оператера у Босни и Херцеговини, Телекомуникације Републике Српске А.Д. Бања Лука, нуди јединствена комуникациона рјешења обједињена под корпоративним брэндом М:тел и најсавременије телекомуникационе услуге из области мобилне телефоније, фиксне телефоније, интернета, као и услуге преноса података.

Телеком Српске је у сегменту мобилне телефоније у 2011. години практично обезбиједио пуну покривеност територије Града Прњавор, што омогућава брзо и ефикасно провођење мобилизације свих субјеката у ванредним ситуацијама, те брзу и ефикасну координацију са општинама у окружењу и Републичким органима у случају хитног дјеловања.

Правац трасе је праволинијски, тако да су створени услови за најмањи обим земљаних радова и могућност за максималну примјену механизације. Ради побољшања сигнала мобилне телефоније неопходна је изградња још једне базне станице мобилне телефоније а да не би долазило до загушења приликом успостављања веза путем (CLL) - технологије потребно је планирати реализацију још 30 канала поред постојећих.

Неопходно је и постављање ТВ-репитора јачих предајних карактеристика како би се остварио бољи пријем телевизијског сигнала за овај локалитет.

1.1.24.1. Начин обавјештавања и поступци у случају пожара

Брзина и ефикасност дјеловања ватрогасних јединица и јединица цивилне заштите на гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара, у првом реду зависи од благовременог обавјештавања тј. дојаве пожара, односно од система веза и дојавних система.

За ове сврхе, у садашњој ситуацији, на територији Града Прњавор може се рачунати на телефонске везе, радио везе, средства за јавно узбуњивање и сигнализацију пожара.

Телефонске односно ПТТ везе покривају цјелокупно подручје територије Града, а у експанзији је и мобилна телефонија тако да ове везе представљају најзначајнији систем веза на подручју Града, а самим тим и изузетан значај за брзу дојаву пожара.

Код дојаве пожара потребно је по могућности саопштити:

- мјесто настанка пожара,
- шта гори и у ком обиму,
- шта се налази у објекту који гори,
- број телефона одакле се врши дојава.

Дежурни ватрогасац-спасилац који прима дојаву пожара дужан је провјерити вјеродостојност

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

исте пре узбуњивања ватрогасно спасилачке јединице.

Истовремено, дежурни ватрогасац-спасилац о насталом пожару и изласку јединице на мјесто пожара обавјештава ПС Прњавор.

1.1.24.2. Узбуњивање

Узбуњивањем се обавјештава становништво, државни органи, институције, привредни субјекти и др. правна лица о постојећим, односно предстојећим опасностима које могу угрозити становништво и материјална добра као и о престанку тих опасности.

На подручју Града Прњавор, узбуњивање ће вршити ЦЗ Прњавор.

Узбуњивање се врши емитовањем одговарајућег звучног сигнала, активирањем сирена.

На подручју Града Прњавор инсталисана је једна сирена.

У функцију обавјештавања о опасностима ставиће се и локална средства јавног информисања, постојеће радио и ТВ станице на подручју града Прњавор (РТРС, РТВ „БН“, Радио Прњавор).

Вријеме могућности употребе јединица цивилне заштите од момента узбуњивања усклађено је са потребним временом за извршење мобилизације и оно износи 6 сати.

1.1.24.3. Аутоматска сигнализација и дојава пожара

У објектима многих привредних субјеката и органа на територији Града изведени су интерни системи ватродојаве и сигнализације пожара.

Сигнал дојаве пожара из ових интерних система завршава се у њиховом радном кругу тј. у портирницама или просторији дежурног ватрогасца.

Постоји техничка и економска оправданост повезивања инсталираних дојавних система са сједиштем у просторијама ТВСЈ Прњавор, као носиоцу оперативне заштите од пожара на Града Прњавор.

На територији Града, посебно у ужем градском језгру, има више објеката који би требали бити опремљени интерним системом ватродојаве.

1.1.25. ОРГАНИЗАЦИЈА, ОПРЕМЉЕНОСТ И ПРОСТОРНИ РАСПОРЕД ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА

Основни и најважнији задатак Ватрогасно спасилачких јединица је гашење пожара и спашавање људи и имовине угрожених пожаром. Да би се тај задатак могао извршити брзо и ефикасно, ватрогасно спасилачке јединице морају имати План рада и програм стручног оспособљавања и усавршавања ватрогасаца.

Основни задаци ватрогасно спасилачких јединица су:

- гашење пожара и отклањање посљедица насталих усљед пожара,
- спашавање људи и материјалних добара угрожених пожаром и др. елементарним непогодама,
- спровођење превентивне заштите у циљу спречавања и отклањања опасности од пожара,
- стручно оспособљавање ватрогасаца,
- обука становништва за превентивно дјеловање у заштити од пожара,
- израда оперативно-техничких планова гашења пожара,
- анализа стања заштите од пожара на подручју града.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

За гашење пожара и спашавање људи и материјалних добара утврђене су оперативне зоне дјеловања ватрогасно спасилачких јединица на територији подручја Града Прњавор. Градска јединица цивилне заштите за заштиту од пожара чије језгро чини професионална Територијална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор, ангажује се у ванредним приликама и дјелује на цјелокупном подручју Града.

Начин употребе ватрогасно спасилачких јединица зависи од:

- мјеста појаве пожара и могућности његовог ширења,
- величине пожара,
- врсте материјала који је захваћен пожаром,
- врсте и намјене објекта,
- степена угрожености људи и материјалних добара,
- техничке опремљености ватрогасне јединице на локацији и др.

У случају да једна јединица (нпр. професионална ТВСЈ Прњавор) није у могућности да сама угаси пожар, старјешина јединице тражи помоћ преко Градоначелника од других ватрогасно спасилачких јединица.

Када ватрогасно спасилачке јединице учествује у гашењу пожара изван своје оперативне зоне, по правилу највише учествује до половине оперативних ватрогасаца и МТС-а, ако се другачије не нареди.

Ватрогасно спасилачке јединице дужне су да учествују у пружању помоћи у отклањању опасности и посљедица код елементарних непогода у складу са Планом заштите од елементарних непогода Града.

Ватрогасно спасилачке јединице са подручја Града Прњавор могу се ангажовати у гашењу пожара на територији других општина/градова када се за то укаже потреба. Градоначелник даје сагласност за ангажовање ватрогасно спасилачких јединица ван територије Града.

Код великих и катастрофалних пожара када у гашењу пожара учествује у садејству више јединица, по потреби се формира оперативни штаб за гашење пожара као и командни пункт који је у вези са Одсјеком цивилне заштите Града.

Одсјек цивилне заштите по потреби обезбјеђује допунске снаге, организује пружање помоћи и превоз, те према потреби врши снабдијевање са храном и др. артиклима.

За гашење пожара на подручју Града Прњавор формирана је Професионална ватрогасно спасилачка јединица.

1.1.25.1. Професионална Територијална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор

Територијална Ватрогасно спасилачка јединица Прњавор формирана је у складу са Законом о заштити од пожара, као посебна градска организација и има 20 запослених радника и то у саставу (1 старјешина, 6 ватрогасац-вођа смјене, 4 ватрогасца-спасилац, 8 возача-ватрогасаца и 1. Радник на одржавању опреме.

1.1.25.2. Анализа интервенција у посљедњих пет година

У сљедећим табелама дате су табеле интервенција ТВСЈ по годинама од 2017. године до 2021. године.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела број 32. Интервенције ТВСЈ у 2017. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Класификација пожара													
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)	2	1	1		1								5
Индустријски и пословни објекти	1									1			2
Помоћни објекти (штале, гараже..)	1	2										1	4
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)			1									1	2
Пожар димњака	2	1		1					1		1		6
Пожар контејнера		1		4						1	1	2	9
Шумски пожари			4										4
Пожари на саобраћајном средству						2	1		1	1	1		6
Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стрништа, дивље депоније)		1	22	6	1	1	4	23	11	10			79
Класификација других интервенција													
Саобраћајни удеси	1					1		1					3
Поплаве													
Асистенције	1					1	3	1	1	1			8
Лажне дојаве (излазак на исте)													
Класификација спасилачких интервенција													
Спасавање на води и под водом													
Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
УКУПНО	8	6	28	11	2	5	8	25	14	14	3	5	128

Табела број 33. Интервенције ТВСЈ у 2018. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ	
Класификација пожара														
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)			1	1		2						1	2	7
Индустријски и пословни објекти								1						1
Помоћни објекти (штале, гараже..)									2				1	3
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)	1			1	1									3
Пожар димњака	2	3	5	3									1	14
Пожар контејнера	1	2	4	2	2	1	1	1	2	4	1	4		25
Шумски пожари			2											2
Пожари на саобраћајном средству			1				1	1						3
Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стрништа, дивље депоније)			1	3						2				6
Класификација других интервенција														
Саобраћајни удеси	1					1		1						3
Поплаве														
Асистенције			1	1		1	5		1				2	11
Лажне дојаве (излазак на исте)		2	1		1	1		2						7
Класификација спасилачких интервенција														
Спасавање на води и под водом							1							1

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
УКУПНО	5	9	17	10	6	4	6	5	8	6	2	12	90

Табела број 33. Интервенције ТВСЈ у 2018. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Класификација пожара													
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)									2		1		3
Индустријски и пословни објекти		4				1							5
Помоћни објекти (штале, гараже..)													
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)												1	1
Пожар димњака		3	2							1		2	8
Пожар контејнера	2	1	2		1							1	7
Шумски пожари			2	3							1		6
Пожари на саобраћајном средству													
Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стрништа, дивље депоније)		3	2	8		1		1	4		3		22
Класификација других интервенција													
Саобраћајни удеси							1		1				2
Поплаве													
Асистенције	1	1					5			1		1	9
Лажне дојаве (излазак на исте)						1							1
Класификација спасилачких интервенција													
Спасавање на води и под водом							2						2
Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
УКУПНО	3	12	14	5	1	3	8	1	6	3	5	5	66

Табела број 35. Интервенције ТВСЈ у 2020. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Класификација пожара													
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)	1		1			1			1				4
Индустријски и пословни објекти										1			1
Помоћни објекти (штале, гараже..)	1	1			2	1			1				6
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)						2	1					1	4
Пожар димњака	1	1	2	1					1		1	1	8
Пожар контејнера	3	3		1			1		1	1	3	4	17
Шумски пожари			4	11	5								20
Пожари на саобраћајном средству		1					1		1				3
Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стришта, дивље депоније)		7	16	12				1	1				37
Класификација других интервенција													

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Саобраћајни удеси												1	1
Поплаве						2		1					3
Асистенције			14	28	11	9	13	8	4		3	3	93
Лажне дојаве (излазак на исте)													
Класификација спасилачких интервенција													
Спасавање на води и под водом							1						1
Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
Вјежбе (излазак на исте)				1					1				2
УКУПНО	6	13	37	53	18	15	17	10	10	2	7	10	200

Табела број 36. Интервенције ТВСЈ у 2021. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Класификација пожара													
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)	1	1						1	1	1		3	8
Индустријски и пословни објекти					1						1		2
Помоћни објекти (штале, гараже..)			2										2
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)	1				1				1				3
Пожар димњака	5	2	1	2						2		2	14
Пожар контејнера		1		1					1			2	5
Шумски пожари			1	2	1								4
Пожари на саобраћајном средству			1								1	1	3
Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стрништа, дивље депоније)		2	5	5			1	1					14
Класификација других интервенција													
Саобраћајни удеси								4		2		1	7
Поплаве													
Асистенције		3		4	12	5	9	2			5	2	42
Лажне дојаве (излазак на исте)													
Класификација спасилачких интервенција													
Спасавање на води и под водом													
Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
УКУПНО	7	9	10	14	15	5	10	8	3	5	7	11	104

Из напријед наведених табела може се закључити да се највећи број интервенција односи на пожаре димњака, односно димоводних инсталација, пожари контејнера и то у зимском периоду у грејној сезони.

Шумски пожари и пожари ниског растиња су били изражени нарочито у прољеће и највероватније су повезани са прољетним чишћењем имања и паљењем отпадног материјала.

Са развојем индустрије и пожарно оптерећених технологија долази и до разних врста пожара у индустрији. Град има у плану развој индустријске зоне и повећањем броја производних фирми које ће имати такође додатно утицати и на повећање интезитета рада ТВСЈ.

У складу са чл.29 ст.4 Закона заштите од пожара (Службени гласник Републике Српске бр.94/19)

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Јединица локалне самоуправе је дужна да донесе одлуку о формирању димњачарске службе или потпише уговор са правним лицима или предузетницима који врше ту дјелатност, а која подразумјева обавезу чишћења по потреби, а најмање једном годишње и контролу димоводних објеката и уређаја за ложење, изузев у индивидуалним стамбеним објектима.

Правна лица и предузетници са којима се склапа уговор морају бити регистрована код надлежног суда, односно надлежног органа локалне самоуправе за обављање димњачарске дјелатности.

Градске ватрогасно спасилачке јединице Цивилне заштите

За случај већих и катастрофалних пожара формиране су ватрогасне јединице Цивилне заштите у појединим мјесним заједницама и појединим привредним субјектима. Ватрогасне јединице Цивилне заштите су оспособљене за гашење пожара у шумама, пољопривредним површинама и на објектима различите намјене, с тим што дјелимично користе опрему штаба ЦЗ а дјелимично опрему постојећих ватрогасно спасилачких јединица, првенствено ТВСЈ Прњавор

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

1.2. МИКРОЕЛЕМЕНТИ

1.2.1. ПОЖАРНА УГРОЖЕНОСТ ОПШТИНЕ НА ОСНОВУ ГРАЂЕВИНСКО- ПОЖАРНИХ КАРАКТЕРИСТИКА

За процјену угрожености од пожара и одређивања степена угрожености од пожара објеката веће материјалне вриједности и са израженим степеном пожарне опасности, извршена је анализа постојећег стања по сљедећим микроелементима:

1. Категорија технолошког процеса (намјена објекта) према угрожености од пожара, сходно одредбама Правилника о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара (Службени гласник Републике Српске, број [66/20](#))

К1- представља категорију технолошког процеса угрожености од пожара у којој спадају погони који раде са материјалом који се може запалити или експлодирати под дејством воде или кисеоника, лако запаљивим течностима чија је тачка паљења испод 23°C и гасовима и паром чија је доња граница експлозивности испод 10% (В/В), нпр. Погони гдје се ради са металним натријумом или калијумом, фосфором и карбидом, погони за производњу вискозних влакана, екстракцију бензином, хидрирање, рекулерацију и ректификацију органских растварача и складишта бензина, угљен-дисулфида, етра, ацетона исл.

К2- представља категорију технолошког процеса угрожености од пожара у којој спадају погони у којима се ради са лако запаљивим течностима чија је тачка паљења између 23°C и 100°C и запаљивим гасовима чија је доња граница експлозивности изнад 10% (В/В), нпр. Погони гдје се обрађују чврсте запаљиве материје при чему се развија експлозивна прашина нпр. Пумпна постројења и станице за течне материје чија је тачка паљења између 23°C и 100°C, погони у којима се ствара угљена прашина, дрвене струготине, брашно, шећер у праху, синтетички каучук у праху исл.

К3- представља категорију технолошког процеса угрожености од пожара у којој спадају погони у којима се ради са запаљивим течностима чија је тачка паљења између 100°C до 300°C и чврстим материјама температуре паљења до 300°C, нпр. Погони за механичку прераду дрвета и производњу хартије, погони за производњу текстила, погони за регенерацију уља за подмазивање, складишта горива и мазива, средства за транспорт угља, затворена складишта угља, пумпне станице за течности чија је тачка паљења од 100°C до 300°C, гараже за аутомобиле и јавни пословни и стамбени објекти који могу да приме више од 500 лица исл.

К4- представља категорију технолошког процеса угрожености од пожара у којој спадају погони у којима се ради са течностима чија је тачка паљења изнад 300°C и чврстим материјама чија је тачка паљења изнад 300°C и материјама које се прерађују у загријаном, размекшаном или растепљеном стању при чему се ослобађа топлота праћена искрама и пламеном нпр. Погони за топљење, ливење и прераду метала, гас-генераторске станице, одјељења за испитивање мотора са унутрашњим сагорјевањем, котловнице, трансформаторске станице и погони у којима сагорјева чврсто, течном и гасовитом горивом и јавни пословни и стамбени објекти који могу да приме од 100 до 500 лица исл.

К5- представља категорију технолошког процеса угрожености од пожара у којој спадају погони у којима се ради са негоривим материјалима и хладним мокрым материјалом нпр.

Погони за механичку обраду метала, компресорске станице, погони за производњу негоривих гасова, мокра одјељења индустрије текстила и хартије, погони за добијање и хладну обраду минерала, азбеста и соли за прераду рибе, меса и млијечних производа, водне станице и објекти који могу да приме од 200 до 100 људи.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

2. Основне лакозапаљиве и опасне материје (врсте и количине у тонама),
3. Површина и спратност објеката,
4. Густина изграђености (коэффицијент искоришћености грађевинског земљишта),
5. Просјечно специфично пожарно оптерећење.

Стандардом ЈУС У. Ј1.030 одређене су три групе објеката у односу на специфично пожарно оптерећење:

- објекти са ниским пожарним оптерећењем (до 1 ГЈ/м²),
- објекти са средњим пожарним оптерећењем (до 2 ГЈ/м²),
- објекти са високим пожарним оптерећењем (преко 2 ГЈ/м²).

6. Пожарне препреке за ширење пожара из једног у други пожарни сектор и то:

- Пожарна препрека првог реда: не постоји могућност преношења пожара ни у каквим условима,
- Пожарна препрека другог реда: не постоји могућност преношења пожара у нормалним околностима,
- Пожарна препрека трећег реда: постоји могућност преношења пожара у нормалним околностима.

7. Снабђеност водом и другим средствима за гашење пожара (потребне количине воде за гашење пожара према одредбама Правилник о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара (Службени гласник Републике Српске, број [66/20](#)).

Ако је насеље подјелено у зоне према изворима за напајање воде за гашење пожара који нису међусобно повезани, рачунски број истовремених пожара и количина воде за гашење пожара одређена количина воде одређује се према броју становника који припадају одређеној зони и дата је у табели која слиједи

Табела број 37: Количина воде за гашење пожара

Број становника у хиљадама	Рачунски број истовремених пожара	Најмања количина воде у л/сец по једном пожару без обзира на отпорност објекта према пожару
До 5	1	10
6 до 10	1	15
11 до 25	2	20
26 до 50	2	25
51 до 100	2	35

101 до 200	3	40
201 до 300	3	45
301 до 400	3	50
401 до 500	3	55
501 до 600	3	60
601 до 700	3	65
701 до 800	3	70
801 до 1000	3	80
1001 до 2000	4	90

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Укупна количина воде потребна за гашење воде у индустријским и другим објектима, зависно од степена отпорности објекта према пожару и категорије технолошког процеса према угрожености од пожара дата је у табели која слиједи

Табела број 38: Количина воде по једном пожару зависно од запрем. објекта

Степен отпорности од пожара према објекту	Категорија технолошког процеса према угрожености од пожара	Количине воде у л/сец по једном пожару зависно од запремине у кубним метрима објекта који се штити						
		до 3000	3001 до 5000	5001 до 20.000	20.001 до 50.000	50.001 до 200.000	200.000 до 400.000	Изнад 400.000
V и IV	1	10	10	10	10	15	20	25
V и IV	1	10	10	15	20	30	35	-
III	2	10	10	15	25	-	-	-
I и II	2	10	15	20	30	-	-	-
I и II	2	15	20	25	-	-	-	-

*празна поља не значе да за односне објекте није потребна вода за гашење пожара, него да се у зависности од степена отпорности према пожару и њихове величине, утакве објекте не постављају технолошки процеси одређене категорије угрожености од пожара.

8. Степен примјењености мјера и норматива заштите од пожара са технолошког, архитектонско-грађевинског, хидротехничког и енергетског аспекта и то:

- Степен отпорности према пожару главних објеката,
- Максималан број корисника објеката,
- Излаз за евакуацију,
- Могућност прилаза објекту,
- Уређај за одимљавање,
- Вањске и унутрашње хидрантске инсталације,
- Систем ватро-дојаве и стабилне инсталације за гашење пожара и њихов квалитет-функционалност,
- Сигурносно освјетљење (паник-расвјета),
- Специфични објекти и инсталације.

9. Организованост и оспособљеност за акцију гашења пожара који се огледа кроз:

- Постојање властите ватрогасне јединице и њена оспособљеност за акције гашења пожара,
- Обученост и оспособљеност радника за практичну употребу апарата и опреме за гашење пожара.

10. Могуће штете и друге посљедице у случају већег пожара (застој у производњи или обављање значајне друштвене функције, културна баштина, непроцењива штета и др.).

На основу ових микроелемената процјена угрожености од пожара, за сваки објекат комплекс објеката, утврђује се степен пожарне угрожености и то по критеријумима:

I Степен угрожености (најмања пожарна угроженост)

- Категорија технолошког процеса K5,
- Густина изграђености до 20%,
- Ниско специфично пожарно оптерећење,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- Пожарне препреке првог реда,
- Обезбјеђене потребне количине воде за гашење пожара,
- Примјењени су прописи и нормативи заштите од пожара из тачке 8.

II Степен пожарне угрожености

- Категорија технолошког процеса K4,
- Густина изграђености до 30%,
- Ниско специфично пожарно оптерећење,
- Пожарне препреке другог реда,
- Обезбјеђене потребне количине воде за гашење пожара,
- Примјењени су прописи и нормативи заштите од пожара уз мање недостатке

III- Степен пожарне угрожености

- Категорија технолошког процеса K3,
- Густина изграђености до 40%,
- Средње специфично пожарно оптерећење,
- Пожарне препреке трећег реда,
- Објекти гдје недостају и нису примјењене све мјере и нормативи заштите од пожара.

IV- Степен пожарне угрожености

- Категорија технолошког процеса K2,
- Густина изграђености до 50%,
- Високо специфично пожарно оптерећење,
- Пожарне препреке трећег реда,
- Објекти гдје нису примјењене мјере и нормативи заштите од пожара, а посебно грађевинске мјере.

V- Степен пожарне угрожености (највећа пожарна угроженост)

- Категорија технолошког процеса K1,
- Густина изграђености преко 50%,
- Високо специфично пожарно оптерећење,
- Пожарне препреке трећег реда,
- Обезбјеђене потребне количине воде за гашење пожара,
- Објекти гдје нису примјењене мјере и нормативи заштите од пожара, а посебно грађевинске мјере.

АНАЛИЗА ПОСЉЕДИЦА МОГУЋИХ ПОЖАРА

На подручју Града могући су пожари са једном од слиједећих посљедица:

- већи број људских жртава,
- већа материјална штета.

Пожари са већим бројем људских жртава могу се класификовати у двије групе:

- I група: пожари са људским жртвама које ће се манифестовати у току пожара и по самом завршетку акцидента,
- II група: пожари са људским жртвама које ће се манифестовати са значајном временском дистанцом у односу на вријеме пожара, чак и до 50 година.

A) Пожари који су пропраћени људским жртвама у току трајања акцидента Највећи број жртава се очекује на следећим пожарима:

Пожар у основној школи,

Пожар у средњој школи,

Пожар јавних установа,

Пожари у друмском саобраћају возила која превозе опасне материје.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Б) Пожари који су праћени људским жртвама више година послије настанка и гашења пожара У овој групи пожара на територији значајне жртве се могу појавити при сљедећим акцидентима:

Пожари на трансформаторима који садрже пирален - трајно трафо уље. Пожари у трафо станицама при којима сагорјева трафо уље имају за последицу контаминацију животне средине полихлорованим дифенилима који доводе до обољења од рака оних који удишу дим при пожару или једу храну са земљишта које је контаминирано овим полутантима, седиментирањем из дима. Пожари у аутосервисима, продавницама ауто-дијелова и складиштима при којима сагорјева моторно уље. Опасност иста као и у претходном случају.

Пожари на бензинским станицама гдје се очекује јаче тровање људи оловом из моторних бензина.

Пожари ускладиштеног вјештачког ђубрива наступа тровање азотним оксидима. Симптоми тровања се могу појавити до 30 дана послије пожара.

Пожари у продавницама боја и лакова довешће до истог исхода.

Тровање живом или њеним једињењима наступиће при пожарима у пољопривредним апотекама, продавницама батерија и сл.

Већи шумски пожари четинара.

В) Пожари са већом материјалном штетом у општини су могући пожари са већом материјалном штетом и то:

Пожари (у дрвној индустрији) могу проузроковати огромне материјалне штете;

Пожари у индустријском објекту ад са експлозивним материјама;

Пожари на трафостаницама и разводним постројењима;

Шумски пожари четинара.

1.2.2.МИКРОЕЛЕМЕНТИ АНАЛИЗЕ СТАЊА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА У ВЕЋИМ ОБЈЕКТИМА-КОМПЛЕКСИМА ОБЈЕКТА

Привредни субјекти:

1.2.2.1 Металопрерађивачка индустрија

Многе фазе од добијања и прераде метала су пожарно опасне. Процес топљења, ливења, каљења, заваривања, механичке обраде и коначно фарбање, носе у себи све елементе пожарно опасне технологије.

Све фазе гдје се ради са растопљеним или усијаним металом, опасне су због стварања прскавог гаса, које настаје ако ова маса дође у додир са водом. Могућност продора до кабловског развода до кабловског развода и непосредног додира усијаног метала са кабловима представља другу опасност, која често доводи до пожара. Код процеса каљења често долази до паљења уља у кадама, нарочито ако се не налазе довољне количине истог. Посебно су опасни енергетски флуиди (ТНГ, земни гас, лож улје и др).

Заваривање је поступак који врло често доводи до пожара и то углавном због неуклањања других горивих материјала из зоне заваривања. Опасности представљају (код аутогеног заваривања) и боце са компримованим гасовима – ацетилен, кисеоник, који такође могу довести до експлозије и паљења. Слично је и са поступцима механичке обраде гдје долази до загријавања алата или материјала који се обрађује и који може довести до паљења околних предмета.

Процес фарбања спада у најугроженије технолошке поступке прије свега због присуства пара запаљивих течности, знатне количине горивог материјала и великог броја потенцијалних узрочника пожара (статички електрицитет, алат који варнички, електро уређаји и инсталације који нису у одговарајућој сигурној изведби итд), затим пушење, итд.

Превентивне мјере у металопрерађивачкој индустрији су:

Цјевоводи за довод енергетских флуида морају бити тако лоцирани и заштићени, као и кабловски

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

канални, да је немогуће даа растопљена метална маса дође у додир са њима или да их угрози топлотним исцјавом. Каде за каљење морају имати ефикасну вентилацију, брзина урањања исцјаног метала у уље мора бити тачно дефинисана, а ниво уља се мора стално онтролисати.

На мјестима гдје се врши заваривање потребно је извршити припрему мјеста, с тим што из ове зоне треба уклонити сав гориви материјал.

Боце са гасовима морају бити фиксиране, заштићене од сунца или другог топлотног исцјавања. Обавезна је ватрогасна стража. Слично је и са мјерама код механичке обраде, а посебно ако се код ковања користе ковачке ватре. На тим мјестима такође мора бити уклоњен сав гориви материјал, а поред радног мјеста морају бити средства за почетну интервенцију гашења пожара. Фарбаре су свакако најугроженија мјеста у погледу пожара. Присутне запаљиве паре може активирати /упалити) статички електрицитет, варничење, прекомјерно загријавање површине, пушење, употреба отворене ватре, електроуређаји и инсталације у неадекватној експлозивној заштити итд. Из ових разлога одјељење фарбаре треба да буде лоцирано (или издвојено) тако да не угрожава остале дијелове погона, са експлозивним одушком. Ободни зидови морају бити отпорни на пожар за 4 сата, врата и прозори такође, вентилација мора бити ефикасна (у зони пода обавезна), под од материјала који не варничи и који је електропроводљив, пиштољ за прскање уземљен уколико се фарба прскањем, комора мора имати водену завјесу, електроуређаји и инсталације морају бити у експлозивној заштити. Забрањено је пушење и употреба алата који варничи као и отворена ватра.

На подручју града из области машинства егзистирају већи пословни субјекти: Топлинг д.о.о., Металех д.о.о, Дис Еуростандар д.о.о, Феростил-монт д.о.о.

„Топлинг“ д.о.о. Прњавор

Дјелатност: Пројектовање и инсталација система за сагорјевање биомасе и извођење централног гријања и климатизацију.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прњавор: 2,7 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К4/К5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): течне, гасовите.

Уља и мазива.

Фарбе.

Плинови за заваривање

Површина објекта (м²) и спратност: цца 12 000 м² у основи, (П+0)

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Мало до 1 GJ/m²,

Пожарне препреке: III реда

Снабјевеност водом и другим средствима за гашење:

Ватрогасни противпожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности - ниска

Максимална број корисника: до 200

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: унутрашња и вањска хидрантска мрежа

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: нема

Паник расвјета: има

Специјални објекти и инсталације: фарбара.

Степен пожарне угрожености:

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Административни дио објекта III степен опасности.

Производња предмета од лимова VI степен опасности.

Лакирница I степен опасности.

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге посљедице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.

Поједине операције механичке прераде метала прачене су варничењем, које могу бити узрок пожара. Заваривање и сјечење метала је такође праћено опасношћу од пожара, као и коришћење горивих гасова за заваривање. Погони за лакирање/фарбање спадају у погоне гдје су опасности од пожара веома изражене.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација, као и инсталација за дистрибуцију горива.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год.

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

Редовно одржавање радног простора.

Адекватно обилежавње погона за лакирање/фарбање.

„Металех“ д.о.о. Прљавор

Дјелатност: Производња производа од жице, ланаца и опруга, трговина на велико и мало производима од метала и других производа.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прљавор: 0,6 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (K1-K5): K4/K5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): течне, гасовите.

Уља и мазива.

Фарбе.

Плинови за заваривање

Површина објекта (м²) и спратност:

Дистрибутивни центар цца 5 000 м² у основи, (П+0)

Производни објекат цца 1 000 м² у основи, (П+0)

Продајни објекат цца 1 200 м² у основи, (П+1)

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Мало до 1 GJ/m²,

Пожарне препреке: III реда

Снабјевеност водом и другим средствима за гашење:

Ватрогасни противпожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности - ниска

Максимална број корисника: до 160

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: унутрашња и вањска хидрантска мрежа

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: има

Паник расвјета: има

Степен пожарне угрожености:

Административни дио објекта III степен опасности.

Производња предмета од лимова VI степен опасности.

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Могуће штете и друге посљедице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат. Поједине операције механичке прераде метала прачене су варничењем, које могу бити узрок пожара.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација, као и других инсталација.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом.

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год.

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

Редовно одржавање радног простора.

Адекватно обиљежавање планови евакуације, опасна мјеста.

„Дис Еуростандар“ д.о.о. Прљавор

Дјелатност: обрада хладним обликовањем лима, површинска заштита, производња брушилица, машина за сјечење и ласерско сјечење.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прљавор: 1,2 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К4/К5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): течне, гасовите.

Уља и мазива.

Фарбе.

Плинови за заваривање

Површина објекта (м²) и спратност: 12 000 м² у основи, (П+1 и П+0)

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Мало до 1 GJ/m²,

Пожарне препреке: III реда

Снабјевеност водом и другим средствима за гашење:

Ватрогасни противпожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности - ниска

Максимална број корисника: до 160

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: унутрашња и вањска хидрантска мрежа

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: има

Паник расвјета: има

Степен пожарне угрожености:

Административни дио објекта III степен опасности.

Производња предмета од лимова VI степен опасности.

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге посљедице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.

Поједине операције механичке прераде метала прачене су варничењем, које могу бити узрок пожара. Заваривање и сјечење метала ласером је такође праћено опасношћу од пожара, као и коришћење горивих гасова за заваривање. Погони за лакирање/фарбање спадају у погоне гдје су опасности од пожара веома изражене.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација, као и других инсталација.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год.
Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.
Редовно одржавање радног простора.
Адекватно обиљежавање планови евакуације, опасна мјеста.

„Феростил-монт“ д.о.о. Прњавор

Дјелатност: пројектовање монтажних објеката за различите намјене, израда и монтажа челичних конструкција, производња дизалица и вишенамјенских контејнера.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прњавор: 2,5 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К4/К5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): течне, гасовите.

Уља и мазива.

Фарбе.

Плинови за заваривање

Површина објекта (м²) и спратност: 10 000 м² у основи, П+0

Отворено складиште: 30 000 м².

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Мало до 1 GJ/m²,

Пожарне препреке: III реда

Снабјевеност водом и другим средствима за гашење:

Ватрогасни противпожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности - ниска

Максимална број корисника: до 160

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: унутрашња и вањска хидрантска мрежа

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: има

Паник расвјета: има

Степен пожарне угрожености:

Административни дио објекта III степен опасности.

Производња предмета од лимова VI степен опасности.

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге последице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.

Поједине операције механичке прераде метала прачене су варничењем, које могу бити узрок пожара. Заваривање и сјечење метала ласером је такође праћено опасношћу од пожара, као и коришћење горивих гасова за заваривање. Погони за лакирање/фарбање спадају у погоне гдје су опасности од пожара веома изражене.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација,

као и других инсталација.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом.

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год.

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

Редовно одржавање радног простора.

Адекватно обиљежавање планови евакуације, опасна мјеста.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

1.2.2.1 Производња коже и производа од коже

Разне врсте коже које се прерађују у погонима кожарске индустрије могу под одређеним условима представљати носиоце озбиљних опасности од пожара. Постоји мишљење да сирова кожа може услед самозагријавања да се сама запали. Међутим, ова појава у пракси није и потврђена. Сама сирова кожа не носи са собом озбиљне опасности од пожара због тога што се ради о органској материји са великим садржајем воде. Њена склоност ка самозагријавању, која је нарочито изражена код коже која је ускладиштена у великим количинама на једном мјесту, може се завршити и дјелимичним угљенисањем, што се истиче више као појава која штети квалитету сирове коже. Код прераде коже највеће количине обрађене готове коже се користи код производње обуће. Овдје се као изразито опасни погони сматрају они гдје се врше послови лијепљења. Раније се као лјепкови користили раствори гуме у бензину, а данас се поред различитих специјалних препарата, а у неким случајевима се користе аствори целулоида у ацетону. Сам процес лијепљења се одвија помоћу одговарајућих машина. Било који од поменутих лијепкова да се употребе, мора се при овеме озбиљно водити рачуна о опасностима од пожара због тога, што многе материје које се овдје користе (као поменуте двије) су или запаљиве или су носиоци других опасности.

Ове опасности су посебно изражене онда када је процес лијепљења не обавља на једном мјесту, у одговарајућим просторијама.

Такође справљање лијепкова ни у ком случају не смије се обављати у разним дијеловима производних погона, већ само у одређеним, одговарајућим просторијама.

За загријавање масе за лијепљење не смију се користити уређаји са отвореним пламеном.

Просторије за припрему лијепка, као и оне у којима се врши само лијепљење, морају од своје околине бити одвојене противпожарним зидовима.

У многим фабрикама за производњу обуће, као и у многим другим погонима гдје се готова кожа користи као полазна сировина, озбиљне опасности могу настати због присуства разних отпадака од коже. Ситни комади коже, слично другим материјалима, знатно су запаљивији од већих комада, а тамо гдје настају отпади од коже обично настају веће или мање количине прашине састављене углавном од честица коже. Ове честице када су у погодном односу са ваздухом могу врло лако експлодирати.

До избијања оваквих експлозија знатно лакше долази у оним случајевима када се у ваздуху нађу поред поменутих честица и честице других материја, као што су, на примјер, честице експлозивних прашина (или паре запаљивих течности).

Стога је и овдје значајна превентивна мјера редовно уклањање отпадака из ових погона. Поред тога, ове просторије треба да су обезбјеђене и уређајима за провјетравање.

Вјештачка кожа је производ који по своме изгледу и по многим својим особинама има доста сличности са природном кожом. За основу вјештачке коже често се узима текстилно влакно, или текстилна тканина. Ова кожа, поред вјештачких материја, као примјесе може имати и гуму и неке друге додатке.

Код вјештачке коже која као основу има текстилна влакна, или тканину, најчешће се користе памук. Лан и вјештачка свила. Маса која се наноси на основу, најчешће поред гуме, односно каучука, садржи разне врсте вјештачких смола, затим боје, пуниоце и др. Као растварачи овдје се користе органски растварачи који су углавном запаљиви: бензен, бензол, алкохоли, етри, као и разне врсте посебних емулзија.

Само ових неколико података, који говоре о сировинама које се користе у овој производњи, довољни су да покажу о каквим опасностима од пожара овдје може да се ради.

С обзиром да овдје највеће опасности постоје од присуства запаљивих течности, значајне превентивне мјере су добро провјетравање, спречавање дјеловања било ког извора паљења, уземљење одговарајућих уређаја итд.

На подручју града из области прераде коже и производа од коже егзистирају већи пословни субјекти: „Виоле“ д.о.о., „Металех д.о.о.“, „Тхе Welly“ д.о.о. и „Санино“ д.о.о.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

„Виале“ д.о.о. Прњавор

Дјелатност: производња обуће.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прњавор: 1,5 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К4/К5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): течне, гасовите.

Уља и мазива.

Љепила

Површина објекта (м²) и спратност: 2 000 м² у основи, П+0

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Мало до 1 GJ/m²,

Пожарне препреке: III реда

Снабдјевеност водом и другим средствима за гашење:

Ватрогасни противпожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности – ниска/средња

Максимална број корисника: до 170

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: унутрашња и вањска хидрантска мрежа

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: има

Паник расвјета: има

Степен пожарне угрожености:

Административни дио објекта III степен опасности.

Производња обуће IV степен опасности.

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге последице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.

Поједине операције прераде гдје се користе љепила су посебно пожарно осјетљива.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација,

као и других инсталација.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом.

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год.

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

Редовно одржавање радног простора.

Адекватно обиљежавање, планови евакуације, опасна мјеста.

„Тхе Welly“ д.о.о. Прњавор

Дјелатност: производња обуће.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прњавор: 2,5 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К4/К5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): течне, гасовите.

Уља и мазива.

Љепила.

Површина објекта (м²) и спратност: сса 1 000 м² у основи, П+0

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Мало до 1 GJ/m²,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Пожарне препреке: III реда
Снабђеност водом и другим средствима за гашење:
Ватрогасни противпожарни апарати према плану
Главни објекти и њихов степен ватроотпорности – ниска/средња
Максимална број корисника: до 100
Излази за евакуацију: задовољавајући
Могућност прилаза објекту: са више страна
Уређаји за одимљавање: нема
Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: унутрашња и вањска хидрантска мрежа
Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: има
Паник расвјета: има
Степен пожарне угрожености:
Административни дио објекта III степен опасности.
Производња предмета од лимова IV степен опасности.
Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени
Могуће штете и друге последице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.
Поједине операције прераде гдје се користе љепила су посебно пожарно осјетљива.
Организациони и технички недостатци и мјере санације:
Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација,
као и других инсталација.
Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом.
Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год.
Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.
Редовно одржавање радног простора.
Адекватно обиљежавање планови евакуације, опасна мјеста.

„Санино“ д.о.о. Прњавор

Дјелатност: производња горњих дијелове обуће и обуће за фирме: „Адидас“, „Меиндл“, „Рохде“, „Лагеро“...
Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прњавор: 2,2 км
Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (K1-K5): K4/K5
Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): течне, гасовите.
Уља и мазива.
Љепила.
Површина објекта (м²) и спратност: сса 1 000 м² у основи, П+0
Густина изграђености: 20-30%
Просјечно пожарно оптерећење:
Мало до 1 GJ/m²,
Пожарне препреке: III реда
Снабђеност водом и другим средствима за гашење:
Ватрогасни противпожарни апарати према плану
Главни објекти и њихов степен ватроотпорности – ниска/средња
Максимална број корисника: до 150 у једној смјени
Излази за евакуацију: задовољавајући
Могућност прилаза објекту: са више страна
Уређаји за одимљавање: нема
Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: унутрашња и вањска хидрантска мрежа
Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: има
Паник расвјета: има

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Степен пожарне угрожености:

Административни дио објекта III степен опасности.

Производња предмета од лимова IV степен опасности.

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге посљедице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.

Поједине операције прераде гдје се користе љепила су посебно пожарно осјетљива.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација,
као и других инсталација.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом.

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год.

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

Редовно одржавање радног простора.

Адекватно обиљежавање планови евакуације, опасна мјеста.

1.2.2.3. Грађевинарство

Правилник о мјерама заштите од пожара код грађења уређује мјере заштите од пожара које треба предузети на градилишту током грађења, како би се пожарни ризик ограничио на прихватљиву мјеру, те омогућила учинковита интервенција ватрогасаца уз њихову заштиту.

Осим документације прописане посебним прописом из подручја градње, извођач на градилишту мора имати и елаборат заштите од пожара.

Мјере заштите од пожара на градилишту проводе се континуирано док градилиште постоји. Опасности од пожара на градилишту настају због различитих својстава отпорности и реакције на пожар материјала који се користи као и појединих радњи које се обављају код грађења.

Најчешћа мјеста и радње потенцијално опасни за настанак и ширење пожара на градилиштима су:

- мјеста држања односно складиштења запаљивих и/или експлозивних материја,
- складишта плинских боца,
- простор за употребу средстава за чишћење и разних отапала,
- депоније грађевинског отпада,
- амбалажни материјали,
- уређаји, опрема и инсталације које могу проузроковати настајање и ширење пожара (пећи за гријање, плински и електрични уређаји, привремена инсталација расвјете и др.),
- употреба љепила и обрада,
- употреба отвореног пламена или жара при раду (вреће љепенке, скидање уљног налича, пушење и слично),
- употреба уређаја и алата који искре,
- спаљивање разног материјала,
- рушења и демонтаже,
- пуштање у рад појединих инсталација (плина, струје).

Како би се спријечило настајање и ширење пожара на градилишту и осигурало његово учинковито гашење потребно је планирати и проводити одговарајуће организацијске и техничке мјере на градилишту, за вријеме и изван радног времена, које укључују:

- мјере праћења и контроле улазака и излазака (ограђивање градилишта, чуварска службе и

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- друго),
- мјере забране или ограничења кретања возила и особа,
 - мјере забране или ограничења уношења опасних материја које нису намијењене за потребе грађења (пиротехника и слично) и обављања опасних радњи (пушење и слично),
 - мјере означавања, упозоравања, обавјешћивања и информирања о опасностима и провођењу потребних мјера заштите од пожара,
 - оспособљеност особа за provedбу превентивних мјера заштите од пожара, гашење почетних пожара и спасавање људи и имовине угрожених пожаром,
 - одабир мјеста и услова смјештаја особа на градилишту (стамбене бараке, контејнери и друго) који се односе на сигурносне удаљености (минимално 5 метара у свим смјеровима од осталих објеката градилишта), пожарна својства конструкцијских елемената, гријање и хлађење просторија (затворени системи) и друго,
 - мјере заштите од пожара код обављања радова који могу изазвати пожар (заваривање – електролучно или аутогено, резање резном
 - плочом, брушење, лемљење, рад упоробом отвореног пламена као што је варење љепенке код хидроизолационих радова, скидање боја пламеником и слично),
 - мјере осигурања dostatне количине и одговарајуће врсте средстава за гашење почетних пожара (воде, пијеска и друго),
 - мјере осигурања dostatне количине и одговарајуће врсте опреме за гашење почетних пожара (ватрогасних апарата, посуда за воду, хидраната и друго),
 - мјере осигурања приступа за потребе ватрогасне интервенције и одржавања,
 - мјере збрињавања и редовитог уклањања прашине и отпада (особито амбалажног отпада, крпа натопљених отапалима и слично),
 - одабир одговарајуће изведбе (Ес-изведба) и мјере одржавања у исправном стању уређаја, опреме и алата те њихова похрана и стављање ван погона након употребе,
 - мјере заштите од атмосферског пражњења,
 - мјере провјере провођења мјера заштите од пожара,
 - начин поступања и узбуњивања у случају пожара (позивање бројева телефона које треба назвати: ватрогасци 123, полиција 122, хитна помоћ 124 и слично).

Код складиштења са аспекта заштите од пожара потребно је знати следеће:

- У правилу складиште мора бити засебни пожарни сектор (може му се додати и просторија складиштара са санитарним чвором до 20 м²) који обухваћа једну етажу, изнимно двије етаже (приземље и етажу више или испод), уколико укупна површина пода не прелази 6000 м².
- Складиште као просторија унутар грађевине друге намјене мора бити одвојена пожарним зидом минималне отпорности 90 мин од друге намјене те грађевине. Конструктивни елементи складишта морају бити најмање исте отпорности као грађевина. Уколико је тај простор заштићен аутоматским системом за гашење спринклером или другим нема потребе за захтјевом за отпорност на носиве конструкције за сва складишта површине мање од 6000 м².
- Врата морају имати исту ватроотпорност као иконструкција у коју су врата уграђена. Складишта морају бити заштићена унутрашњом и вањском хидрантском мрежом те апаратима за гашење пожара (силоси и хладњаче само вањском). Зависно од пожарног оптерећења, површини (мало, средње, велико) и начину складиштења (класично или више регално) складишта требају имати и системе (одвођење дима и топлоте О, за дојаву пожара В или спринклер или други аутоматски сустав за гашење С). Већином требају О и С, негдје В. Мало класично складиште не треба нити један систем.
- Складишта површине до 300 м² и пожарног оптерећења до 1 ГЈ/м² морају имати најмање један излаз на вањски или други сигуран простор. Складишта површине веће од 300 м² и пожарног оптерећења већег од 1 ГЈ/м² морају имати најмање два излаза на вањски или

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- други сигуран простор, размакнута најмање пола дијагонале пожарног сектора.
- Евакуациони путеви морају бити најмање удаљени од било којег мјеста 40 м, или 60 м ако постоје спринклери. Евакуациони пут најмање широк 0.8 м, а и врата која се отварају у смјеру излаза.
 - Пуњење виљушкарa није допуштено у пожарном сектору.

На подручју града из области грађевинарства егзистира већи пословни субјект: „Градип“ д.о.о.

"Градип" д.о.о. Прањавор, Основне дјелатности предузећа су изградња објеката високо и нискоградње, пројектовање, надзор, инжењеринг, производња и продаја грађевинског материјала, експлоатација и прерада камена, транспортне услуге, услуге грађевинском механизацијом.

Сједиште фирме је у улици Светог Саве бр.28. у склопу фирме је Бетонска база капацитета 80-100 м³/сат бетона и складиште грађевинског материјала као и Каменолом „Грич“ гдје се врши експлоатација камена.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прањавор:

- Од дирекције: 0,3 км,
- Од бетонске базе и складишта грађевинског материјала: 2,0 км,
- Од камелома Грич: 8 км.

Пословне просторије се налазе у пословном објекту површине цца 80 м². док се основни послови изградње и санације грађевинских објеката обављају на градилиштима. Експлоатација камена се врши на експлоатационом пољу величине 16 хектара

Категорија технолошког процеса према угрожености од пожара: К5.

Снабдијеვენост водом и другим средствима за гашење: прикључак на градски водовод,

Максималан број корисника: 10 радника у I смјени,

Излази за евакуацију: задовољавају,

Могућност прилаза објектима: са више страна,

Уређаји за одмиљавање: нема,

Вањска хидрантска мрежа: -

Унутрашња хидрантска мрежа: -

Систем ватродојаве: -,

Стабилне инсталације за гашење пожара:-

Паник расвјета: -

Специфични објекти и инсталације, посебне опасности: за сваки објекат који се изводи ради се елаборат о уређењу градилишта у склопу кога се и наводе мјере заштите од пожара које је потребно спровести за конкретну грађевину на којој се тренутно изводе радови.

Код експлоатације камена придржавати се свих мјера предвиђених у рударству са посебним акцентом везаним за минирање и држање и употребу минско експлозивних средстава. Овдје се мора водити рачуна и о великом броју других извора паљења као што су трења дијелова разних машина и уређаја, јер усљед прегријавања на појединим дијеловима може доћи до избијања пожара.

Код рада бетонаре највећу опасност од пожара представљају електроинсталације на постројењу, његово правилно уземљење, као и разне машине и возила која се крећу у кругу постројења.

Радници су обучени у руковању ватрогасном опремом.

Могуће штете и друге посљедице у случају већег пожара:

- Могућа је тотална штета у појединим објектима и дужи прекид производње.
- Организациони и технички недостаци и мјере санације:
- урадити Правила заштите од пожара за пословне објекте,
- израдити програм превентивних мјера заштите од пожара за текућу годину,
- вршити редовне периодичне прегледе машина, електро и громобранских инсталација
- вршити периодичне обуке раднике из области заштите од пожара,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- држање и употреба експлозива треба да се врше у складу са прописима који регулишу ову област .

1.2.2.4. Дрвопрерада

Приликом допреме сировине пожарне опасности су минималне, јер је ријеч о трупцима грубе обрађености и трупцима са доста великом количином влаге који се из тих разлога врло тешко пале. За усклађивање трупаца користе се већи слободни простори, који би у правилу требали бити издвојени с довољним растојањем од производних, складишних и других објеката. Дрво у трупцима на таквим просторима слаже се према врстама и обично задржава по неколико мјесеци прије него крене у обраду. Унаточ свему томе на тим просторима потребно је проводити основне мјере заштите од пожара.

Пожарне опасности током технолошког процеса. Током технолошког процеса механичке обраде дрвета у производњи могуће су следеће пожарне опасности: опасности од нагомилавања дрвене пиљевине и отпадака који настају у технолошком процесу, опасност од стварања експлозивне смјесе дрвене прашине, опасност од преоптерећења и превеликог загријавања оних дијелова машина који нису правилно заштићени и подмазани, опасност од преоптерећења електромотора и инсталација, опасност од неправилног функционисања система за одсис пиљевине, опасност због непажње радника, опасност због неодговарајуће механичке заштите електропроводича, опасност због недовољне затегнутости погонског ремења, опасност због употребе недовољно наоштрених алата. Претходно наведено пожарне опасности диктира сам технолошки процес механичке обраде дрвета. Такве пожарне опасности се не могу у потпуности отклонити, али се могу правилним подузимањем превентивних мјера смањити на минимум.

Пожарне опасности од електричне енергије. Електрична енергија је скоро најчешћи узрок код насталих пожара услед разних неправилности код инсталирања водова са напајањем потрошача. Електрична енергија и у производној хали представља низ пожарних опасности, а то су следеће: неправилно димензионирање водова, као и стављање неодговарајућих осигурача доводи до повећаног загријавања водова и пријевременог старења изолација, што може довести до настајања кратког споја, неправилно прикључење електромотора, неправилно уземљење и преоптерећење истих, нестручно и немарно стезање спојева у разводним ормарима и на осталим спојним мјестима, нередовито подмазивање лежаја на електромоторима, неправилна заштита водича од механичког дјеловања.

Пожарне опасности код система за одвођење пиљевине у силос. Код овог система постоји низ пожарних опасности које се јављају услед кварова на систему и услед несмотрености радника раде на машинама са којих се врши одсис пиљевине. Са тог становишта посматрања могу се навести следеће потенцијалне опасности од настанка и ширења почетног пожара унутар овог система: код самог процеса пререзивања постоји могућности увлачења металних предмета у систем одсисавања (ломови пиле и метални предмети у трупцима), што може довести до искрења при ударању металних предмета о стјенке вентилационих цијеви, нередовне контроле лежаја на одсисним вентилаторима може довести до оштећења лежаја, а самим тиме и ударање лопатица ротора о кућиште вентилатора при чему настаје искрење, у случају настанка пожара на машини постоји могућност увлачења истог у систем цијеви за одвођење пиљевине, проласком пиљевине кроз цијеви долази до стварања статичког електрицитета, а исти може довести до искрења и почетног пожара.

Пожарне опасности услед несмотрености радника. Пожари наносе привреди релативно велике материјалне штете успркос свих мјера заштите које се подузимају. Немогуће је провести такав систем заштите који би у потпуности онемогућио настајање пожара. Пожарне опасности зависе о карактеру производње и раду који се одвија, те о заштитним мјерама које су подузете. Подузимање заштитних мјера против пожара није препуштено вољи појединаца, већ је то регулисано законским прописима који су резултат стручне анализе, да би се пожарне опасности

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

свеле на минимум потребно је да свако на своме радном мјесту зна сљедеће: како може настати пожар, величину опасности од пожара на радном мјесту и сусједству, ко ће угасити пожар, на који начин и са којим средствима ће се угасити пожар. Сваки радник пролазећи обуку заштите на раду и заштите од пожара упознат је са основама противпожарне заштите, те је оспособљен да извршава своје задатке у складу са условима које диктира сам производни процес. Свако непоштивање тих услова може представљати опасност по здравље и живот радника или пожарну опасност.

На подручју града из области дрвопрераде егзистирају већи пословни субјекти:
„Export City“ д.о.о. и „Стандард“ д.о.о.

„Export City“ д.о.о. Прњавор

Дјелатност: производња тапацираних столица и канцеларијског сједећег намјештаја са капацитетом 350 000 јединица.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице: 4,8 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К3/К4

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): Чврсте Површина објекта (м²) и спратност: 25 000 м², П+0 и дијелом П+1

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење: средње од 1 до 2 GJ/m², Пожарне препреке:-

Снабјевеност водом и другим средствима за гашење:

Ватрогасни протипожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности – ниска/средња/висока

Максимална број корисника: до 300

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: унутрашња и вањска

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: нема

Паник расвјета: нема

Специјални објекти и инсталације: систем за одсис пиљевине

Степен пожарне угрожености: III

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге посљедице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат

Током технолошког процеса механичке обраде дрвета у производњи могуће су сљедеће пожарне опасности: опасности од нагомилавања дрвене пиљевине и отпадака који настају у технолошком процесу, опасност од стварања експлозивне смјесе дрвене прашине, опасност од преоптерећења и превеликог загријавања оних дијелова машина који нису правилно заштићени и подмазани, опасност од преоптерећења електромотора и инсталација, опасност од неправилног функционисања система за одсис пиљевине, опасност због непажње радника, опасност због неодговарајуће механичке заштите електропроводича, опасност због недовољне затегнутости погонског ремења, опасност због употребе недовољно наоштрених алата.

Претходно наведено пожарне опасности диктира сам технолошки процес механичке обраде дрвета. Такве пожарне опасности се не могу у потпуности отклонити, али се могу правилним подузимањем превентивних мјера смањити на минимум.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација, као и инсталација пнеуматског одсиса пиљевине.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год.
Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

„Стандард“ д.о.о. Прљавор

Дјелатност: производња намјештаја за домаћинство из мјешаног материјала.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице: 2,9 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К3/К4

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): Чврсте Површина објекта (м²) и спратност: 30 000 м², П+0 и дијелом П+1

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење: средње од 1 до 2 GJ/m², Пожарне препреке:-

Снабјевеност водом и другим средствима за гашење:

Ватрогасни протипожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности – ниска/средња/висока

Максимална број корисника: до 300

Изази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: унутрашња и вањска

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: нема

Паник расвјета: нема

Специјални објекти и инсталације: систем за одсис пиљевине

Степен пожарне угрожености: III

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге посљедице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат

Током технолошког процеса механичке обраде дрвета у производњи могуће су сљедеће пожарне опасности: опасности од нагомилавања дрвене пиљевине и отпадака који настају у технолошком процесу, опасност од стварања експлозивне смјесе дрвене прашине, опасност од преоптерећења и превеликог загријавања оних дијелова машина који нису правилно заштићени и подмазани, опасност од преоптерећења електромотора и инсталација, опасност од неправилног функционисања система за одсис пиљевине, опасност због непажње радника, опасност због неодговарајуће механичке заштите електропроводича, опасност због недовољне затегнутости погонског ремења, опасност због употребе недовољно наоштрених алата.

Претходно наведено пожарне опасности диктира сам технолошки процес механичке обраде дрвета. Такве пожарне опасности се не могу у потпуности отклонити, али се могу правилним подузимањем превентивних мјера смањити на минимум.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација, као и инсталација пнеуматског одсиса пиљевине.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом.

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год.

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

1.2.2.5. Прехрамбена индустрија

Погони прехрамбене индустрије, уопштено говорећи, не припадају индустријским погонима, гдје су присутне озбиљније опасности од пожара и експлозије. Међутим, поједини погони, односно поједини производни процеси, могу бити праћени врло изразитим опасностима од пожара и експлозије. Овдје се ради, углавном, о оним индустријским погонима у којима се добивају

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

финални производи који су по својој природи опасни, односно запаљиви и експлозивни. У предметним објектима се користе хладњаче као посебни објекти који су надаље обрађени са аспекта заштите од пожара.

Пожарне опасности су присутне на уређајима за хлађење у којима циркулишу различите расхладне отопине. У зависности од потребених температура хлађења имамо двије групе расхладних уређаја за хлађење и то:

- благо хлађење од +20 до 0 °Ц, производна хала и проипрема+4°Ц
- дубоко хлађење од -15 до -45°Ц, коморе са -35°Ц.
- Према запремини складишног простора хладњаче се дијеле на:
 - велике (капацитета преко 10000 тона),
 - средње (капацитета 3000-10000 тона),
 - мале (капацитета до 3000 тона).

Према спратности се дијеле на:

- приземне и
- спратне.

Данас је преовлађујући приземни тип хладњача.

При изградњи хладњача веома је важан правилан избор локације. Добре друмске и жељезничке везе су један од најбитнијих услова, јер сама технологија захтијева брз транспорт производа. Треба избјежавати терене са високим подземним водама због опасности од замрзавања. Истовремено се тражи и локација са довољном количином здраве питке воде.

Рад у хладњачама се одвија под посебним хигијенским условима, тако да сам комплекс мора бити најмање 50м удаљен од главних саобраћајница и од других изграђених подручја, док се у случају јако загађених индустрија комплекс удаљава и до 1000м.

Непожељан је утицај сунца на одржавање ниских температура, што упућује на одабир терена заштићених од сунца.

Опште карактеристике комора. Основна намјена комора је чување свјежих или замрзнутих производа, односно стварање услова за хлађење, замрзавање и чување производа. Број, врста и величина комора одређују се у зависности од постављене технологије рада хладњаче. Истраживања су показала да су погодније веће висине, (4-6м) и преко 7м. Однос ширине према дужини коморе не би смјео да буде већи од 1:3 (најчешће 1:2). димензионишу се за 5-8 вагона, зависно од типа производа. Пројектују се тако да мин. искоришћеност буде до ½ (50%). Пројектују се тако да могу да раде под различитим режимима рада нису пожељни стубови, греде или било који елементи унутар поља коморе, било због прекида изолације, било због сложености извођења термоизолација. Не смије да буде прекинута хидроизолација. Зидови и плафон коморе морају да имају равне површине. Термоизолација комора. Технологија рада у хладњачама захтјева да свака комора буде потпуно термички изоловани простор. То подразумјева непрекинуту изолацију зидова, подова и плафона. Код хладњача се при постављању изолација захтјевају квалитетни материјали и квалитетно извођење. Најчешће су у примени плута, минерална вуна, стиропор, полиуретан и пено-бетон. Већина термичких материјала су осетљиви на влагу и замрзавање, усљед чега трајно губе своја термичка својства, па је неопходно извршити заштиту термоизолације од влаге.

Расхладни уређаји треба да буду на одговарајућим сталажама, а испаривачи на зидовима расхладних просторија, причвршћени на зидовима при врху како би се остварило несметано расхлађивање расхладних просторија тј. да расхлађивани сортименти неби прекрили испариваче и тако онемогућили правилно расхлађивање.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

За хлађење се у суштини користи промјенљива топивост неког расхладног средства у одређеном апсорбционом средству.

За хлађење се у суштини користи промјенљива топивост неког расхладног средства у одређеном апсорбционом средству.

Као расхладно средство најчешће је у употреби R404a, мјешавина три плина из HFC групе, а то су R-125 (CF₃CHF₂) масеног удјела 44%, R143a (CF₃CH₃) масеног удјела 52%, и R134a (CH₂FCF₃) 4%. R404a је плин без боје и мириса, није запаљив, нити токсичан (подтоји могућност стварања тиоксучних плинова у контакту са ватром) и сопада у азеотропне смјесе.

Велики број пожара се деси и на расхладним транспортним средствима. Мјере предострожности за употребу расхладног возила су:

- Транспортни расхладни систем хладњаче користи се за одржавање температуре робе у одјелку, умјесто за хлађење вруће робе. Прије утовара роба и кутија морају се претходно охладити на одговарајућу температуру транспорта.
- Кад хладњача утовари робу, висина акумулације не смије прелазити ограничење оптерећења. Осим тога, мора бити простора између робе како би се олакшала циркулација клима уређаја.
- Рад и одржавање расхладне јединице изводи се строго у складу с упуствима за употребу расхладне јединице.
- Будући да је расхладна кутија релативно висока, побољшано је тежиште возила, па треба обратити пажњу на стабилност у вожњи и треба успорити кад скретања.
- Смањити вријеме отварања и затварања за вријеме превоза да би се смањило губитак хладноће.
- Држати расхладно возило чисто и без оштећења. Прије сваког поласка провјерити везу између расхладне каросерије возила и шасије.
- Хлађена возила требају се складиштити у складишту с објектима отпорним на кишу, против сунца, влаге и противпожарне заштите и редовно их одржавати.

На подручју града из области прехранбене индустрије већи пословни субјекти су:

„Младегс – Пак“ д.о.о. Прњавор и МИ “Травис“ д.о.о. Прњавор.

„Младегс – Пак“ д.о.о. Прњавор.

Основна дјелатност: Производња осталих прехранбених производа, производни асортиман се састоји од 350 различитих артикала, као и два домаћа брэнда „Bonito“ и „Dominus“.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прњавор: 1,2 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): Чврсте

У Хладњачи расхладно средство које циркулише у систему је фреон. Фреони су расхладни флуиди добијени хлорисањем или флуорисањем углавном засићених угљоводоника. Основне сировине за производњу фреона су: метан, етан, пропан и бутан. Постоје различите врсте фреона – R12, R134, R22, R407, R404, R410. Фреон је незапаљив плин без боје, мириса и укуса и није отрован.

Површина објекта (м²) и спратност: 7000 м², (П+1)

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Производња: мало оптерећење, хладњача средње оптерећење 1 до 2 GJ/m²,

Пожарне препреке:-

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Снабдјевеност водом и другим средствима за гашење: градски водовод.
Ватрогасни противпожарни апарати према плану
Главни објекти и њихов степен ватроотпорности - ниска
Максимална број корисника: до 200
Излази за евакуацију: задовољавајући
Могућност прилаза објекту: са више страна
Уређаји за одимљавање: нема
Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: хидрантска мрежа вањска и унутрашња.
Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: нема
Паник расвјета: нема
Специјални објекти и инсталације: Расхладни систем за расхладне коморе различитих температурних режима.
Степен пожарне угрожености:
Хладњача IV степен са могућношћу задимања
Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени
Могуће штете и друге последице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.
Код прехранбене производње и хладњача узрочници пожара могу бити електроинсталације, електро опрема и њено нередовно одржавање и прегријавање, амбалажа, као и људски фактор.
Транспортна средства у кругу предузећа како код довоза тако и код одвоза замрзнутих и других производа. Такве пожарне опасности се не могу у потпуности отклонити, али се могу правилним подузимањем превентивних мјера смањити на минимум.
Организациони и технички недостатци и мјере санације:

- Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација, као и инсталација расхладног система хладњаче.
- Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом
- Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год
- Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

МИ “Травис“ д.о.о. Прљавор

Основна дјелатност: Производња – прерада говеђег, пилећег и свињског меса

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прљавор: 1,6 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): Чврсте

У Хладњачи расхладно средство које циркулише у систему је фреон. Фреони су расхладни флуиди добијени хлорисањем или флуорисањем углавном засићених угљоводоника. Основне сировине за производњу фреона су: метан, етан, пропан и бутан. Постоје различите врсте фреона – R12, R134, R22, R407, R404, R410. Фреон је незапаљив плин без боје, мириса и укуса и није отрован.

Површина објекта (м²) и спратност: 3000 м², (П+0) на 13 000 м² плаца.

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Производња: мало оптерећење, хладњача средње оптерећење 1 до 2 GJ/m²,

Пожарне препреке:-

Снабдјевеност водом и другим средствима за гашење: градски водовод.

Ватрогасни противпожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности - ниска

Максимална број корисника: до 200

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: хидрантска мрежа вањска и унутрашња.

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: нема

Паник расвјета: нема

Специјални објекти и инсталације: Расхладни систем за расхладне коморе различитих температурних режима.

Степен пожарне угрожености:

Хладњача IV степен са могућношћу задимањавања

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге последице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.

Код прехранбене производње и хладњача узрочници пожара могу бити електроинсталације, електронска опрема и њено нередовно одржавање и прегријавање, амбалажа, као и људски фактор. Транспортна средства у кругу предузећа како код довоза тако и код одвоза замрзнутих и других производа. Такве пожарне опасности се не могу у потпуности отклонити, али се могу правилним подузимањем превентивних мјера смањити на минимум.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација, као и инсталација расхладног система хладњаче.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

1.2.2.6. Складиштење различитих сировина, полупроизвода и производа

Код складиштења и чувања различитих сировина, полупроизвода и производа мора се водити рачуна да су сви објекти у складу са Правилником о техничким нормативима за заштиту складишта од пожара и експлозије. Одредбе овог правилника примењују се на затворена складишта која служе за чување сировина, полупроизвода и производа (у даљем тексту: роба). Одредбе овог правилника не примењују се на: складишта код којих је носећа конструкција од негоривог материјала и служе за чување негориве робе у негоривој амбалажи, приручна складишта, складишта експлозива, складишта запаљивих гасова и запаљивих течности, преносна контејнерска складишта, као и складишта опасних материја (у даљем тексту: материје) код којих опасност не потиче од појаве пожара и експлозија.

Затворена складишта могу бити:

- складишта у посебно изграђеном објекту;
- складишта у просторији која се налази у објекту који служи за друге намјене.
- Према величини складишта се дијеле на:
 - мала складишта, површине до 1000 m²;
 - складишта средње величине, површине од 1.001 до 3.000 m² и регална складишта површине до 3.000 m²;
 - велика складишта, површине изнад 3.000 m² и сва високорегална складишта.

Складишта морају имати прилаз за ватрогасна возила, и то:

1. мала складишта - најмање са једне стране;
2. складишта средње величине - најмање са двије стране;
3. велика складишта и хладњаче - најмање са три стране;
4. силос (укључујући пријемно-отпремна мјеста уз силос и остале помоћне просторије које су непосредно укључене у процес рада силоса) - са све четири стране.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Пут за евакуацију из складишта према безбједном простору мора да буде: непрекидан, раван са што мање кривина, увек слободан и незакрчен. Смјер према излазу за евакуацију означава се на поду, стрелицама жуте боје. Пут за евакуацију мора бити најмање ширине 0,8 m и ограничен светлозеленим тракама ширине 10 cm.

Врата на путу за евакуацију морају бити широка најмање 0,8 m, морају бити заокретна, тако да се отварају у смјеру излажења, и не смију имати праг.

Ако су врата на путу за евакуацију клизајућа или заокретна и шира од 1,25 m, на њима се морају направити заокретна врата.

Складишта са пожарним оптерећењем вишим од 1.000 MJ/m² морају имати најмање два излаза за евакуацију, постављена тако да се просторија складишта може безбједно напустити, без обзира на то с које стране је започео пожар.

Степенице које су намењене за евакуацију морају бити широке најмање 0,8 m и изграђене од негоривог материјала отпорног према пожару најмање 0,5h.

У свакој од подрумских или сутеренских просторија у складишту морају се изградити по једне степенице на две различите стране, које воде до нивоа земљишта.

Велика складишта и складишта средње величине која имају најмање један надземни спрат морају имати пожарне степенице које се постављају на највећем могућем растојању од просторије за погонске уређаје.

Пожарне степенице праве се на браницима за заштиту од пада и постављају се од нивоа земљишта до крова, на највећој могућој удаљености од просторије за погонске уређаје.

Степеницама мора се обезбједити слободан прилаз са свих спратова у складишту.

Степен отпорности конструкционих елемената складишта према пожару дат је у табели која слиједи.

Табела број 39. Степен отпорности конструкционих елемената складишта према пожару

	Мала складишта			Складишта средње величине			Велика складишта		
	Пожарно оптерећење								
	ниско	средње	високо	ниско	средње	високо	ниско	средње	високо
Степен отпорности према пожару, према стандарду JUS U.J1.240	II	II	III	II	III	IV	III	IV	V

У складиштима у којима постоји опасност од стварања експлозивних смјеша морају се предузети следеће мјере:

- електрични уређаји и опрема, као и манипулативна и транспортна средства, морају бити конструкционо изведена у противексплозионој заштити;
- манипулативна и транспортна средства за чији се погон користе мотори са унутрашњим сагорјевањем морају имати хватач варница на издувној цијеви;
- подови морају бити од негоривог материјала који не варничи и морају проводити статички електрицитет;
- врата, поклопци и прозори који се отварају морају бити од негоривог материјала који не варничи, а ако су од метала, морају бити уземљени;
- кућишта за сијалице морају бити од негоривог материјала и морају бити постављена тако

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- да се онемогући разбијање сијалица приликом рада механизације;
- складишта се морају природно провјетравати, а гдје то није дозвољено мора се обезбједити и вјештачко провјетравање. Површина отвора за природно провјетравање или вјештачко провјетравање складишне просторије мора бити толико да се не смије достићи вриједност од 10% доње границе експлозивности било које присутне запаљиве компоненте;
 - на мјестима стварања експлозивних смјеша, поред општег провјетравања, морају се уградити уређаји за локално одсисавање;
 - унутрашње површине складишта на којима би се могла скупљати запаљива прашина морају бити глатке и без тешко приступачних мјеста.

У свим складишним просторијама мора постојати главни прекидач који омогућује искључивање електричне струје у цијелом складишту, а у свакој складишној просторији мора постојати главни прекидач за искључивање електричне струје у тој просторији, без обзира на број секторских прекидача. Прекидачи морају бити постављени на мјеста која су лако приступачна у случају пожара.

У високорегалним, великим складиштима и складиштима средње величине, као и у силосима и хладњачама, мора постојати прекидач помоћу ког се може искључити електрична струја у цијелом складишту, а у свакој складишној просторији мора постојати главни прекидач за искључивање електричне струје за ту просторију.

“Fortuna City“ Прњавор –Лубурић Комерц д.о.о.

Основна дјелатност: Трговина на велико мало прехрамбеним и непрехрамбеним производима. На територији Града Прњавор се налазе тржни центар “Fortuna City“ 12, “Fortuna“ драгстор бр.1 и “Fortuna“ маркет бр.2.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прњавор:

Тржни центар “Fortuna City“ 12: 1,6 км

“Fortuna“ драгстор бр.1: 2,5 км

“Fortuna“ маркет бр.2: 1,5 км

Складиште у насељу Вијаке: 3,0 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): Чврсте

У Хладњачи расхладно средство које циркулише у систему је фреон. Фреони су расхладни флуиди добијени хлорисањем или флуорисањем углавном засићених угљоводоника. Основне сировине за производњу фреона су: метан, етан, пропан и бутан. Постоје различите врсте фреона – R12, R134, R22, R407, R404, R410. Фреон је незапаљив плин без боје, мириса и укуса и није отрован.

Површина објекта (м²) и спратност:

Тржни центар “Fortuna City“ 12: око 1000 м²

“Fortuna“ драгстор бр.1: 100 м²

“Fortuna“ маркет бр.2: 300 м²

Складиште у насељу Вијаке: 30 000 м²

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Трговина – услужни дио : мало оптерећење, хладњача средње оптерећење 1 до 2 GJ/m²,

Пожарне препреке:-

Снабјевеност водом и другим средствима за гашење: градски водовод.

Ватрогасни противпожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности - ниска

Максимална број корисника:

Тржни центар “Fortuna City“ 12: 500

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

“Fortuna“ драгстор бр.1: 40

“Fortuna“ маркет бр.2: 70

Складиште у насељу Вијаке: 50

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: хидрантска мрежа вањска и унутрашња.

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: нема

Паник расвјета: нема

Специјални објекти и инсталације: Расхладни систем за расхладне коморе различитих температурних режима.

Степен пожарне угрожености:

Хладњача IV степен са могућношћу задимљавања

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге последице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.

Код трговине и хладњача узрочници пожара могу бити електроинсталације, електронска опрема и њено нередовно одржавање и прегријавање, амбалажа, као и људски фактор. Транспортна средства у кругу предузећа како код довоза тако и код одвоза замрзнутих и других производа. Такве пожарне опасности се не могу у потпуности отклонити, али се могу правилним подузимањем превентивних мјера смањити на минимум.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација, као и инсталација расхладног система хладњаче.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

“Комерц Мали“ д.о.о. Прњавор

Основна дјелатност: Трговина на велико дрвом, грађевинским материјалом и санитарном опремом.

Удаљеност од Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Прњавор: 1,7 км

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К5

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): Чврсте

Површина објекта (м²) и спратност: 500 м²

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење: мало оптерећење

Пожарне препреке:-

Снабјевеност водом и другим средствима за гашење: градски водовод.

Ватрогасни противпожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности - ниска

Максимална број корисника: 50

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: хидрантска мрежа вањска и унутрашња.

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: нема

Паник расвјета: нема

Специјални објекти и инсталације:-.

Степен пожарне угрожености: IV степен

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени
Могуће штете и друге последице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат.
Код трговине узрочници пожара могу бити електроинсталације, електронска опрема и њено нередовно одржавање и прегријавање, амбалажа, као и људски фактор. Транспортна средства у кругу предузећа како код довоза тако и код одвоза производа. Такве пожарне опасности се не могу у потпуности отклонити, али се могу правилним подузимањем превентивних мјера смањити на минимум.

Организациони и технички недостатци и мјере санације:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

1.2.2.7. Ускладиштење и претакање запаљивих течности

Складиштење запаљивих течности у подземним резервоарима (бензинска пумпа) осим смјештаја ових течности морају имати задатак да спријече експлозију пара, као и ширење пожара на сусједне објекте. Основни недостатак безбједности приликом смјештаја запаљивих течности, лежи у поремећају равнотеже притиска и температуре. Опасност од повећаног притиска нарочито долази до изражаја у случају када су резервоари у којима се налазе запаљиве течности изложене топлоти ватре или пожара. Притисци настали наглим развијањем гаса могу изазвати распрскавање резервоара, односно посуде, распршити запаљиву течност и из њих проширити пожар на велике површине. Спречавање пожара запаљиве течности првенствено обухвата одржавање запаљиве течности (притисак и температура), уз истовремено искључивање извора паљења, као спречавање испаравања у затвореним просторима или у близини лако запаљивих материја. Опасан простор простире се од мјеста гдје би из појединих дијелова постројења могли излазити запаљиви гасови или паре, па до удаљености у којој се још појављује експлозивна смјеша у концентрацији 10% од доње границе експлозивности.

Простор у постројењима, објектима, као и простор на коме се врши ускладиштавање, претакање и употреба запаљивих и горивих течности, зависно од степена опасности, дијели се на три зоне опасности:

1. зону „0”;
2. зону „1”;
3. зону „2”.

Зоне опасности не могу се распростирати ван граница парцеле постројења. Распрострањење зона опасности може се ограничити изградњом зида од негоривих грађевинских производа.

У зонама опасности се не смеју налазити материје и уређаји који могу проузроковати пожар или омогућити његово ширење.

У зонама опасности није дозвољено:

- држање и употреба алата, уређаја, опреме и инсталације које нису предвиђене за рад у зонама опасности, а могу бити узрочник настанка пожара, или експлозије;
- пушење и коришћење отворене ватре у било ком облику;
- одлагање запаљивих и других материја које нису намјењене технолошком процесу;
- приступ возилима која при раду свог погонског уређаја могу произвести варничење;
- ношење одјеће и обуће која може довести до нагомилавања статичког електрицитета и употреба уређаја и опреме који нису прописно заштићени од статичког електрицитета.
- У зонама опасности на видним мјестима морају се поставити натписи са опасностима и мјерама забране.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

При вршењу радова у зонама опасности корисник постројења мора предузети прописане сигурносне мјере.

Превентивне мјере код рада на бензинским станицама/пумпама: Приликом точења горива дужност продавца је следећа:

- пазити да се при пуњењу возила и претакању не пролијева гориво; ако примијети пропуштање, или цурење горива на било којем мјесту инсталације и арматуре на бензинској пумпи, треба одмах обавијестити пословођу;
- у случају пролијевања горива по возилу или тлу обрисати и одстранити с моторног возила и тла проливено гориво.

Уколико се пролије гориво по унутрашњости возила, простору мотора или пртљажнику:

- не смије допустити паљење мотора и свјетла,
- потребно је одгурати возило на простор 10-15 м од spremника и пумпних агрегата,
- потребно је одстранити све проливено гориво,
- потребно је добро провјетрити возило природним пропухом,
- тек након тих радњи, допустити покретање мотора на возилу;
- пазити да не пуни возило ако мотор ради; мотор возила треба угасити за вријеме пуњења;
- не смије допустити покретање мотора возила за вријеме пуњења;
- да не држе у продавници канте и посуде с бензином;
- да на подручју бензинске станице не пуши и не допусти странкама да пуше, било на терену или у моторном возилу;
- да не допусти испуштање истрошеног уља из мотора по тлу бензинске станице и у канализацију;
- да не пере ништа бензином на бензинској станици, а нарочито не радно одијело
- да своје радно одијело натопљено горивом или мазивом одмах замијени чистим.

Код пријема нафтних деривата дужност продавца је следећа:

- да провјери да ли је возач АЦ искључио мотор и вањско гријање возила прије почетка истакања текућег горива;
- дужан припремити превозни ватрогасни апарат од најмање 50 кг средства за гашење за класу пожара А, Б и Ц или два ватрогасна апарата од најмање 9 кг;
- преконтролисати да је возач прикључио аутоцистерну на уређај за уземљење у нултом положају;
- намјестити психолошку баријеру око аутоцистерне (забранити неовлаштен приступ);
- намјестити прометни знак упозорења испред/иза аутоцистерне (ЦИСТЕРНА ПРИКЉУЧЕНА);
- поклопац мјерне цијеви резервоара обавезно мора бити затворен;
- са претакањем почети када се утврди да су у окну поцемног резервоара сви отвори затворени и кад су предузете потребне мјере за спрјечавање могућег препуњавања резервоара;
- проводити претакање под сталним напором возача АЦ – возач је дужан држати пожарну стражу;
- одржавати ред и чистоћу

Код цурења или разливања нафте и нафтних деривата и опасности од пожара, могу се спрјечити следећим мјерама:

- у зависности од тежине акцидента, обавјестити ватрогасце, пошиљаоца или примаоца,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- милицију, Центар за узбуђивање,
- забранити приступ свим лицима, која не учествују у санацији настале незгоде,
 - у угроженој зони, одмах зауставити машине, искључити све изворе паљења, не пушити, угасити отворени пламен и не користити електричне прекидаче који варниче и не прилазити са свјетилкама са отвореним пламеном,
 - уклонити све изворе паљења и топлоте,
 - мјерити концентрацију пара при тлу,
 - вјетроказом одредити смјер вјетра, како би се знало у ком смјеру одлази највећи дио пара,
 - обезбједити стални напор ватрогасаца са средствима за гашење,
 - опремљен потпуном заштитном опремом приступити отклањању квара и прикупљању материје у интервенцијске посуде или припреми услова за претакање по пропису о претакању запаљивих течности,
 - зависно од начина претакања и врсте судова у која се претаче извршити прописно уземљење, као мјеру осигурања од појаве статичког електрицитета,
 - прикупљену течност спаковати у прописну амбалажу,
 - остатке разливене течности прекрити пијеском или сувом земљом.

Уколико ипак дође до пожара, за гашење пожара нафте користе се пјена, суви прах, угљендиоксид, пијесак, земља, а вода се смије користити само у виду магле.

На територији града постоји више бензинских пумпи са пратећим садржајима и то: „Крајина Петрол“, „Нис Петрол“, двије „Нешковић“, „Соник“ у насељу Јошик, „Guber Oil“, „Брчко Гас“, „Нестро“, „Душанић“, „Фортуна Оил“, те пуњач за електро возила.

За све бензинске пумпе је карактеристично сљедеће:

Основна дјелатност је продаја у специјализованим продавницама моторног горива мазива, ауто.козметике прехранбених производа, кафе бар.

Удаљеност од Територијално ватрогасно спасилачке јединице Прњавор: 0,5км до 5км.

Категорија технолошког процеса (намјена) према угрожености од пожара (К1-К5): К2

Основне лако запаљиве и опасне материје (врсте и количине): течне

Подземни резервоар дизел

Подземни резервоар бензин 98 окт

Подземни резервоар бензин 95 окт

Подземни резервоар лож уље

Резервоари за ТНГ/надземни или подземни,

ТНГ у челичним боцама капацитета 50 боца по 10 кг

Уља и мазива у продавници цца 100 л.

Површина објекта (м²) и спратност: у просјеку 250 м² у основи, (П+0)

Густина изграђености: 20-30%

Просјечно пожарно оптерећење:

Високо преко 2 GJ/m²,

Пожарне препреке:-

Снабјевеност водом и другим средствима за гашење:вањска и унутрашња хидрантска мрежа

Ватрогасни противпожарни апарати према плану

Главни објекти и њихов степен ватроотпорности - ниска

Максимална број корисника: од 20 до 50

Излази за евакуацију: задовољавајући

Могућност прилаза објекту: са више страна

Уређаји за одимљавање: нема

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Вањска и унутрашња хидрантска мрежа: да

Систем ватродојаве и стабилни систем за гашење: нема

Паник расвјета: нема

Специјални објекти и инсталације: машинске инсталације за дистрибуцију горива.

Степен пожарне угрожености:

Сам продајно пословни објекат III степен са могучношћу задимавања и корозије.

Организованост и оспособљеност за акцију гашења: радници обучени

Могуће штете и друге посљедице у случају већег пожара: Могућа тотална штета за цијели објекат и ближу околину

Код бензинских пумпи највећа опасност је од запаљења велике количине горива која може изазвати пожар и експлозију са катастрофалним посљедицама за ближу околину око бензинске пумпе. Запаљење горива може бити као посљедица опасности од удара грома, неисправних електро инсталација, употреба отвореног пламена, статички електрицитет, употреба отвореног пламена и алат који варничи... Такве пожарне опасности се не могу у потпуности отклонити, али се могу правилним подузимањем превентивних мјера смањити на минимум.

Организациони и технички недостатци и мјере санације и за све остале бензинске пумпе:

Вршити редован преглед електро и громобранских инсталација, као и инсталација за дистрибуцију горива.

Вршити периодични преглед ПП опреме у складу са Законом

Вршити обуку свих радника у складу са Законом заштите од пожара - сваке 3 год и специјалистичка обуку радника за руковање опасним материјама.

Урадити Правила заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара.

Редовно одржавање радног простора.

Адекватно обиљежавање бензинских станица знаковима обавјештења и забране.

1.2.2.8. Рударство-експлоатација техничког грађевинског камена

У рудницима настале пожаре често прати избијање експлозије и обрнуто, избијање експлозије, честоможе, поред других посљедица, да доведе до појаве ватре,.

По мјесту избијања пожара на рудницима они се могу подјелити у двије групе, надземни пожари и подземни пожари (овдје имамо надземну експлоатацију).

Зроци који доводе до пожара могу бити различити, али се иу принципу сврставају у двије групе. До пожара може доћи због спољних извора паљења, спољних извора топлоте или пожари могу бити посљедица самозапаљења, односно посљедица одређених промјена које се одигравају у унутрашњости одређених материја.

Узроци код настајања надземних пожара су исти који изазивају пожаре и на другим мјестима, као што су нехат и непажња, неправилности и злоупотребе при кориштењу електричних инсталација и уређаја, грешке при кориштењу лакозапаљивих течности, одсуство одговарајућих заштитних мјера при обављању различитих радова са отвореним пламеном. Превентивне мјере заштите за површинске пожаре су добра хидрантска мрежа, са довољном количином воде.

Подземни узроци пожара могу такође бити различити, али их нећемо обрађивати јер на подручју Града нема рудника подземне експлоатације.

Минерски радови такође могу бити узроци пожара. Због техничког напретка који је учињен на овом плану, и ови пожари се могу сврстати у оне које изазивају људи. При обављању ових радова неопходно је уклонити све запаљиве и експлозивне материје из околине мјеста гдје се врши минирање. Ова контрола, у овом смислу, као и евентуално прскање околине сланом водом, такође су значајне сигурносне мјере. При свему овоме треба подсетити да је обавезно да ове радове изводе искључиво за ово стручно обучена лица.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Експлоатационо поље лежишта "Љубић" обухвата земљиште означено као к.ч. број 2580/2, 2581, уписано у Посједовни лист број 71/1 К.О. Дренова и 2580/1, 2582/2, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2591/2, 2589/2, 2587/2, 2600/2, 2601/2, 2616, 2615 и 2618/2 уписано у Посједовни лист број 103/05 К.О. Дренова, Град Прњавор.

Комуникативне прилике овог лежишта су релативно повољне. На дужини око 1 (km) од лежишта пролази макадамски пут до села Дренова гдје се спаја са асфалтним путем Прњавор-Вијачани којим је ово лежиште повезано са осталим саобраћајницама и потрошачким центрима. Најближа жељезничка станица је Дубрава (око 10 km) преко које је ово лежиште повезано са пругом Добој-Бања Лука. Лежиште се налази у атару села Дренова које у административном погледу припада СО Прњавор. Лежиште техничког грађевинског камена "Љубић" налази се на око 7,5 (km) ваздушне линије јужно од Прњавора, у непосредној близини потока Водоплав на сјеверозападним падинама планине Љубић.

Планирана укупна производња површинског копа "Љубић" износи: $Q_{год} = 150\ 000\ (m^3)$, односно око 100 000 (m³) чврсте стијенске масе.

Приликом експлоатације перидотита на површинском копу "Љубић" бушење и минирање обавља предузеће "RUDEKS" д.о.о. Сарајево и "PETRAS" д.о.о. Источно Сарајево са којима је склопљен Уговор о пословно-техничкој сарадњи. Минирање се обавља у зависности од потреба за сировином, два до три пута седмично. Дневна потрошња експлозива је око 5 тона. Због дезинтегрисаности перидотита на лежишту "Љубић" приликом минирања се добија висок проценат ситне фракције, тако да нема потребе за дробљењем техничког грађевинског камена-перидотита. У случају да је потребна ипак ситнија фракција ван експлоатационог поља се налази мобилно дробилично постројење типа Hartl PC 13/75 I које је у власништву "ГД ГРАНИТ"-а

Снабдијевање експлозивом врши се директним довожењем потребне количине експлозивних материја од стране предузећа које је овлаштено и по Уговору изводи радове на минирању. Довезена количина експлозива мора одговарати стварно потребној за извођење минирања, односно сав довезени експлозив се мора одмах утроши за једно минирање. У случају да остане одређена количина експлозива након минирања иста се одлаже у помоћном складишту које се налази унутар експлоатационог копа. (Дозвољено складиштење до 500 kg експлозива).

Погонске и радне машине на експлоатационом пољу углавном за погон користе моторе са унутрашњим сагоријевањем. Снабдијевање нафтом је обезбијеђено преко нафтне цистерне за коју ће се код контејнера за боравак чувара-ван експлоатационог поља, урадити бетонирани плато.

1.2.3. ОБЈЕКТИ СА ПОВЕЋАНИМ СТЕПЕНОМ ПОЖАРНЕ ОПАСНОСТИ

1. „Виале“ д.о.о. Прњавор-производња обуће,
2. „Тхе Welly“ д.о.о. Прњавор-производња обуће,
3. „Санино“ д.о.о. Прњавор-производња обуће,
4. "Градип" д.о.о. Прањавор – каменолом-минирање магацини експлозива
5. „МГ МИД“ д.о.о. Мркоњић Град- експлоатација техничког грађевинског камена на лежишту „Љубић“-магацин експлозива и радови минирања
6. „Export City“ д.о.о. Прњавор– дрвна индистрија
7. „Стандард“ д.о.о. Прњавор – дрвна индистрија
8. Бензинске станице и трговине аутодијелова и уља, мазива и фарби,
9. Високи стамбени објекти у центру града,
10. Објекти у којима се окупља већи број људи у вријеме одржавања разних манифестација,
11. Површине под шумом,
12. Површине под стрним усјевима.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

ПРЕГЛЕД ИЗВОРА РАДИОАКТИВНОГ ЗРАЧЕЊА

1. Дом здравља Прљавор.

1.2.4. ГРАЂЕВИНСКО-ПОЖАРНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УРБАНОГ ДИЈЕЛА ГРАДА СА ПРОРАЧУНОМ ПОЖАРНЕ УГРОЖЕНОСТИ

Због различитог система градње те дислокације индустрије и становништва извршена је подјела урбаног градског подручја на пожарне секторе ради процјене пожарне опасности. Јединствена оцјена за укупну градску површину не би пружила реалну оцјену те не би прецизније лоцирала зоне са повећаном пожарном опасношћу.

Пожарни сектори представљају у овом случају извјесну површину грађевинског земљишта са изграђеним објектима у којем се може предпоставити да ће се пожар одвијати унутар његових граница те да се пожар под уобичајеним условима не може ширити преко границе пожарног сектора на сусједни сектор.

Границе пожарног сектора неког територија чине површине на којима нема горивих материја путем којих би се пожар могао ширити и називамо их пожарним или ватробраним препрекама. За ватробране препреке обично се узимају тргови, улице, зелене површине. Ефекат ватробране препреке зависи о ширини и висини објекта који се налазе на њеним рубовима.

Усвојене су четири класе ватробраних препрека према слиједећим критеријумима:

- ватробрана препрека првог реда $B1 = x1 + x2 + 20 \text{ m}$
- ватробрана препрека другог реда $B2 = x1 + x2$
- ватробрана препрека трећег реда $B3 = (x1 + x2 + 6) \text{ m} / 2$
- ватробрана препрека четвртог реда $B4 = (x1 + x2) / 2$

гдје је:

- Б - ширине препреке од фронта једне зграде до фронта зграде на супротној страни
- $x1, x2$ - висина посматраних зграда до стрехе.
- На рубовима насеља иза којих се протежу слободни простори границе пожарног сектора протеже се у појасу једне половине ватробране препреке I реда, па је:
- $B = x1 + 10 \text{ m}$

Анализа пожарне опасности дата је табеларно у слиједећим табелама за сваки сектор посебно при чему су кориштени слиједећи полазни подаци:

- $R_{\text{бтто}}$ - бруто површина пожарног сектора (m^2)
- $R_{\text{изгR}}$ - укупна изграђена површина, збир свих тлоцртних површина објеката у једном пожарном сектору (m^2),
- $R_{\text{+н}}$ - спратност објеката једног сектора,
- $R_{\text{ет}}$ - свеукупна површина свих етажа једног сектора,
- $D = R_{\text{изгR}} / R_{\text{бтто}}$ - густина изграђености, однос између изграђене површине и укупне површине пожарног сектора.
- $E = R_{\text{ет}} / R_{\text{бтто}}$ - степен искориштености, однос између укупне површине етажа на сектору и бруто површине тог пожарног сектора.
- Q_0 - просјечно пожарно оптерећење сектора изражено у (MJ/m^2), а добија се као збир мобилног и имобилног пожарног оптерећења.
- $i = Q \times E$ - индекс пожарног оптерећења који представља мјерило угрожености од пожара једног пожарног сектора на основу којег се

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

одређује класа пожарне опасности према слиједећим класама:

- Класа I - $i > 2000$ (MJ / m²) - високо пожарно оптерећење, опасност од ширења пожара унутар сектора је стална.
- Класа II - $i = 1000$ до 2000 (MJ / m²) - средње пожарно оптерећење, постоји могућност ширења пожара.
- Класа III $i < 1000$ (MJ / m²)- мало пожарно оптерећење пожар се ограничава само на објекте које је захватио

Табела 40. Пожарно оптерећење у насељима према типу градње

Тип објекта	Пожарно оптерећење (MJ/m ²)		
	имобилно	мобилно	сумарно
Куће класичног начина градње (приземнице)	400	300	700
Старе ригловане породичне куће грађене у прошлом и почетком овог вијека	1100	300	1400
Модерне монтажне породичне куће са дрвеном скелетном носивом конструкцијом (заштићене)	1000	300	1300
Модерно масивно грађени стамбени објекти са стрмим дрвеним кровом	1200	300	1500
Модерно масивно грађени стамбени и пословни објекти са равним кровом	100	300	400
Производне хале са носивом челичном или армирано бетонском конструкцијом	0	према технологији производње	-

1.2.5. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА НА ПОДРУЧЈУ ТЕРИТОРИЈЕ ГРАДА ПРЉАВОРА

На подручју територије коју обухвата Град Прљавор могући су пожари са једном од следећих последица:

- већи број људских жртава,
- већа материјална штета.

Пожари са већим бројем људских жртава могу се класификовати у 2. групе:

- I група: пожари са људским жртвама које ће се манифестовати у току пожара и по самом завршетку акцидента,
- II група: пожари са људским жртвама које ће се манифестовати са значајном временском дистанцом у односу на вријеме пожара, чак и до 50 година.

А) Пожари који су пропраћени људским жртвама у току трајања акцидента. Највећи број жртава се очекује на следећим пожарима:

- Пожари у предшколским и школским установама,
- Пожар у хотелима,
- Пожар јавних установа,
- Пожар у вишеспратним објектима,
- Пожари у друмском саобраћају возила која превозе опасне материје.

Б) Пожари који су праћени људским жртвама више година послје настанка и гашења пожара У

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

овој групи пожара на територији значајне жртве се могу појавити при сљедећим акцидентима:

- Пожари на трансформаторима који садрже пирален - трајно трафо уље.
- Пожари у трафо станицама при којима сагорјева трафо уље имају за последицу контаминацију животне средине полихлорованим дифенилима који доводе до обољења од рака оних који удишу дим при пожару или једу храну са земљишта које је контаминирано овим полутантима, седиментирањем из дима.
- Пожари у аутосервисима, продавницама ауто-дијелова и складиштима при којима сагорјева моторно уље. Опасност иста као и у претходном случају.
- Пожари на бензинским станицама гдје се очекује јаче тровање људи оловом из моторних бензина.
- Пожари ускладиштеног вјештачког ђубрива наступа тровање азотним оксидима. Симптоми тровања се могу појавити до 30 дана послје пожара.
- Пожари у продавницама боја и лакова довешће до истог исхода.
- Тровање живом или њеним једињењима наступиће при пожарима у пољопривредним апотекама, продавницама батерија и сл.
- Већи шумски пожари четинара.
- Пожари изазвани код радиоактивних громобрана. Ако громобран падне с крова или се накрене ка земљи у току пожара појавиће се и зрачење у његовој близини које се шири хоризонтално, па се тада у пољу зрачења могу наћи и људи.

В) Пожари са већом материјалном штетом су могући пожари са већом материјалном штетом и то:

- Пожари (у дрвној индустрији) могу проузроковати огромне материјалне штете;
- Пожари на трафостаницама и разводним постројењима;
- Пожари у пољопривреди који могу нањети штете како усјевима тако и животиљама нарочито код интезивног узгоја.
- Шумски пожари четинара.

Г) Угроженост територије Града од експлозије

На подручју Града су могуће експлозије у сљедећим случајевима:

- Експлозије код неправилног процеса минирања код каменолома и неправилног складиштења експлозива;
- Експлозија дрвене прашине у погонима за прераду дрвета;
- Експлозија прашине у индустрији прераде коже;
- Експлозија вјештачког ђубрива нарочито оног на бази амонијум нитрата;
- Експлозија распршене боје код наношења премаза,
- Експлозије настале нестручним руковањем нафтом и нафтним дериватима (бензинске пумпе и сл).

Д) Стање заштите од пожара у стамбеним објектима. На подручју Града издвајају се дјелови насеља за колективно становање, са објектима спратности до По+П+6. Повољна је околност што је мали број високих објеката, тј. спратности По+П+6 и 7 објеката По+П+5+М, а доминирају приземни објекти и објекти спратности П+1. Остала подручја су углавном са мањим стамбеним објектима за индивидуално становање.

Тендеција развоја подручја је у корист Града, а због пораста индустријске производње, што

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

повећава густину изграђености, а тиме и повећану опасност од пожара и могућност преношења пожара на већи број зграда, о чему такође треба водити рачуна код планирања насеља.

У структури градског насеља поред већих стамбених блокова доминирају индивидуални стамбени објекти изграђени од чврстих и негоривих материјала.

У ужем дијелу Града повећане су пожарне опасности с обзиром на концентрацију стамбених објеката, а код којих се често приликом изградње и доградње нису примјењивале адекватне мјере заштите.

Такође се у неким случајвима ради надоградња поткровља која нарушава сигурност јер су укинута раније изграђени пожарно-евакуациони путеви који су били предвиђени као прелази са једне на другу зграду.

Тренутно већина вишеспратних зграда типа ламела немају резервни (нужни) евакуациони пут.

Из напред наведеног видљиво је да би гашење евентуалног пожара било сложеније, како по обиму тако и по специфичностима на објектима веће спратности и објектима у низу (ламеле).

Приватизацијом станова престало се водити рачуна о провођењу превентивних мјера заштите од пожара. Из тих разлога оформљене заједнице етажних власника на својим скупштинама морају доносити одлуке о финансирању и издвајању средстава за одржавање, постављање и прегледе инсталација за заштиту од пожара које су дефинисане Законом и појединим Правилницима (хидрантска мрежа, паник расвјета, електроинсталације, противпожарни апарати, евакуациони путеви итд.).

Све заједнице етажних власника морају израдити оперативно–тактичке планове гашења пожара и евакуације лица и имовине угрожених пожаром.

1.2.6. ЗАКЉУЧЦИ ИЗ АНАЛИЗЕ СТАЊА И ПРОЦЈЕНЕ ПОЖАРНЕ УГРОЖЕНОСТИ

Процјена угрожености територије коју обухвата Град Прњавор од пожара показује да се град налази у зони средњег ризика од пожара, међутим искуства претходних година (намјерно изазивање пожара) говоре да пожар (шумски пожари и пожари на отвореном простору) може представљати највећу опасност по људе, сточни фонд, биљни и животињски свијет.

Превентива је основа будућег дјеловања према свим изазовима која се постављају пред нас, а осим превентивног дјеловања техничка опремљеност јединица је основ ефикасног и брзог реаговања на изазове који нам се намећу.

На основу изнесене процјене по свим елементима који могу утицати на живот и рад на територији Града Прњавор, потребно је предузети и трајно радити на подизању вишег нивоа степена организованости снага ЦЗ те опремање припадника и јединица ЦЗ, као и на оспособљавању грађана и припадника ЦЗ на реализацији личне и узајамне заштите.

Успостављање функционалног и ефикасног система цивилне заштите у циљу заштите и пружању помоћи становништву и заштити добара у случају природне и друге несреће, биће важна одредница успјешног дјеловања система локалне власти .

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

2. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

код органа управе, скупштинска јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних лица, предузетника и физичких лица

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

2.1. УВОД У ОРГАНИЗАЦИЈУ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Организација заштите од пожара обухвата организовање вршења послова превентивних дјелатности предузимања и спровођења мјера заштите од пожара, надзор над предузимањем и спровођењем тих мјера у циљу спрјечавања настајања и ширења пожара те ватрогасну оперативну дјелатност гашења пожара и спашавања људи и имовине угрожених пожаром и другим елементарним непогодама. Надзор над спровођењем заштите од пожара врши Инспекторат заштите од пожара и Полицијска станица Прњавор, а ватрогасне оперативне послове Професионална Ватрогасно Спасилачка Јединица Прњавор.

2.2. ПРАВА И ДУЖНОСТ ПОЈЕДИНИХ СУБЈЕКТА ГРАДА

Права и дужност Скупштине Града су:

- Доношење Плана заштите од пожара, а може доносити и друге прописе којима се уређују мјере заштите од пожара на подручју општине.
- Доношење одлука о мјерама заштите од пожара за подручје Града.
- Врши периодично, а најмање једанпут у току године разматрање стања заштите од пожара, са примјеном појединих мјера заштите, с циљем унапређења стања заштите од пожара.
- Оснива ватрогасно спасилачку јединицу.
- Скупштина Града доноси буџет и обезбјеђује средства за рад и техничко опремање ватрогасно спасилачке јединице као и средства за подстицај развоја добровољног ватрогаства на подручју Града.

Права и дужност Градоначелника су:

- Предлаже План заштите од пожара и друге прописе којима се уређује заштита од пожара на подручју Града.
- Предлаже одлуку о мјерама заштите од пожара за подручје Града,
- Обавјештава Скупштину града, а најмање једном годишње подноси писану информацију о стању заштите од пожара на подручју Града.
- Доноси Правилник о унутрашњој организацији Професионалне ватрогасно спасилачке јединице.
- Подноси нацрт буџета за обезбјеђење средстава за рад и техничко опремање ватрогасно спасилачке јединице и средстава за потицај развоја ватрогаства на подручју Града.
- Извршава законе и друге прописе у области заштите од пожара, чије је извршење повјерено граду.
- Именује и разрјешава старјешину Професионалне Ватрогасно Спасилачке Јединице.
- Тражи помоћ од других начелника/градоначелника општина/градова да учествују са својим ватрогасно спасилачким јединицама у гашењу пожара и спашавању људи и имовине угрожених пожаром, у случајевима како је то прописано законом и овим Планом заштите од пожара.
- Дужан је пружити помоћ другим начелницима/градоначелницима општина/градова са својом ватрогасно спасилачком јединицом у гашењу пожара и спашавању људи и материјалних добара угрожених пожаром како је то прописано законом и овим Планом заштите од пожара.
- У случају избијања пожара већих размјера или кад пријети опасност од наглог ширења пожара или постоји опасност да пожар угрози животе људи или материјалних добара у

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

већем облику, наређује свим способним грађанима на подручју територије Града старијим од 18 година да учествују у гашењу пожара и спашавању људи и материјалних

- добара угрожених пожаром и да за потребе гашења ставе на располагање алат, превозна и друга средства.
- Наређује предузећима и другим правним лицима, државним и другим органима и самосталним радњама да за потребе гашења ставе на располагање потребан број људи, алат, превозна, техничка и друга средства потребна за гашење пожара и спашавање људи и имовине.

Права и дужност органа административне службе за послове урбанизма и грађења су:

- Код израде просторног, урбанистичког или регулационог плана или урбанистичког пројекта у односу на мјере заштите од пожара утврђује нарочито:
- Систем водоснабдијевања објеката, развој примарне и секундарне мреже са одговарајућим капацитетима за потребе гашења пожара;
- Удаљеност између зона предвиђених за индустријске објекте, складишта запаљивих течности, гасова и експлозивних материја;
- Удаљеност између објеката различите намјене унутар индустријске зоне;
- Ширина и носивости путева који омогућавају приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово манервисање за вријеме гашења пожара.
- Прије доношења прибавља мишљења од Министарства унутрашњих послова у погледу примјењених мјера заштите од пожара за просторне, урбанистичке регулационе планове, урбанистички ред или урбанистички пројекат;
- Не смије издати урбанистичку сагласност или одобрење за грађење или одобрење за употребу објекта ако нису прибављене прописане сагласности од Министарства унутрашњих послова, у погледу примјењених мјера заштите од пожара.

2.3. ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Градоначелник, по службеној дужности, прати извршење Плана заштите од пожара и обавјештава Скупштину града, а најмање једном годишње подноси писану информацију о стању заштите од пожара на подручју града. Ради прикупљања информација и координације са непосредним извршиоцима мјера предвиђених планом, именује се Руковаоц Плана заштите од пожара Града и Комисија за заштиту од пожара која помаже Градоначелнику у праћењу извршења плана и стања заштите од пожара. Послове Руковаоца Плана потребно је дефинисати Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији административне службе Града.

Руковаоц Плана заштите од пожара има сљедеће послове и радне задатке:

- У оквиру својих овлашћења извршава и обезбјеђује извршење и реализацију Плана заштите од пожара код свих субјеката који активно и пасивно учествују у реализацији Плана.
- У оквиру својих овлашћења извршава и обезбјеђује извршење и реализацију законских и подзаконских аката из области заштите од пожара.
- Врши стручне послове који се односе на праћење, обраду и анализирање података реализације Плана заштите од пожара полугодишње.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- Координира рад ватрогасаца, пројектаната, електро дистрибуције, водовода, канализације, шумског газдинства, масмедија и других субјеката од чије активности зависи реализација Плана ЗОП-а.
- Увезује и координира носиоце планирања предузећа, државних и других правних лица, са простора територије Града који су обавезни да донесу план ЗОП-а, са Планом заштите од пожара Града Прњавора
- Прати законитост аката правних лица у области заштите од пожара, обавјештава о томе Градоначелника и Скупштину града и предлаже предузимање одговарајућих мјера.
- Члан је комисије за заштиту од пожара.
- Ради и остале послове које му одреди Градоначелник.

За Руковоаца Плана заштите од пожара Града Прњавор може се именовати лице које има, најмање, школску спрему шестог степена сложености техничког смјера, са положеним стручним испитом за рад на пословима заштите од пожара.

Задаци комисије за заштиту од пожара су:

- Израда динамике реализације мјера ЗОП-а зацртаних Планом заштите од пожара по петогодишњим периодима.
- Праћење рада ватрогасно спасилачких јединица на подручју Града.
- Праћење реализације Плана заштите од пожара.
- Праћење рада едукативне дјелатности на подручју Града у области ЗОП-а.
- Праћење рада пропагандних активности.
- Праћење ватрогасних такмичења и других активности на популаризацији ЗОП-а на подручју Града.

Градоначелник 2 пута годишње разматра стање ЗОП-а у граду заједно са комисијом.

Комисија се бира од активиста у ватрогасним организацијама с тим да мора имати најмање 2 инжењера са положеним испитом за обављање послова заштите од пожара. Комисија треба да броји 5 чланова. Комисију именује и разрјешава лично својим актом Градоначелник.

2.4.МЕЋУСОБНА САРАДЊА ИНСПЕКЦИЈА

Надзор над спровођењем мјера заштите од пожара одређених законом и овим Планом, као и над спровођењем прописа о техничким нормативима и стандардима у погледу заштите од пожара, врши у складу са Законом о заштити од пожара: Републички инспекторат, Министарство унутрашњих послова и Ватрогасно спасилачка јединица у чијем су дјелокругу и надлежности послови заштите од пожара.

У складу са Законом надлежности су:

Републички инспекторат:

- Врши надзор над спровођењем мјера заштите од пожара одређених законом и планом заштите од пожара, одлуком о мјерама заштите од пожара, као и над спровођењем прописа о техничким нормативима у погледу заштите од пожара.
- Путем редовних прегледа технолошко-производних и други радних просторија и објеката који су изложени опасностима од пожара у организацијама, органима и код грађана, као и занатских, угоститељских и сличних радњи радних људи који самостално обављају дјелатност личним радом средствима рада у својини и у другим објектима у којима због

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

технолошког процеса или врсте ускладиштеног материјала или било којих других својстава материјала постоји опасност од избијања и проширења пожара.

- Доноси рјешења у управној ствари којима се налаже извршење прописаних мјера заштите од пожара,
- Увидом у општа акта, планове и санационе програме предузећа и установа којима се уређује организација и спровођење мјера заштите од пожара и експлозије и њихову усклађеност са законом и другим прописима, у циљу отклањања неправилности у примјени мјера и техничких норматива заштите од пожара.
- Доносе рјешења о забрани коришћења објеката (дијелова објеката), уређаја и инсталација, ако нису испуњени услови утврђени законом, другим прописима и овим Планом који се односе на мјере и техничке нормативе заштите од пожара, а отклањање недостатака не може се извршити на други начин.
- Врши надзор над радом ватрогасно спасилачке јединице у погледу спремности, техничке опремљености, стручности ватрогасаца и способности ватрогасно спасилачке јединице за гашење пожара.
- Врши надзор над радом ватрогасно спасилачке јединице у погледу вршења послова стручног надзора на подручју дјеловања, који се односе на благовременост и смањење броја ватрогасних интервенција, функционалност и исправност водозахвата, хидраната, апарата за гашење пожара, одлагање запаљивих течности и гасова и других запаљивих материја гдје представљају опасност, проходност пожарних путева и прилаза електричним разводним таблама, хидрантима, апаратима, блокадним вентилима гасних инсталација и инсталација за запаљиве течности, забране кориштења отвореног пламена и пушења на пожарно угроженим просторијама.

Министарство унутрашњих послова:

- Врши разврставање предузећа и других правних лица, државних и других органа у категорије угрожености од пожара.
- Даје посебне сагласности на избор локације објекта с обзиром на његову намјену, као и давањем сагласности на мјере и техничке нормативе заштите од пожара предвиђене у техничкој документацији као услова за давање одобрења за грађење, односно давањем накнадне сагласности на изведене мјере и техничке нормативе заштите од пожара за објекте посебне намјене: о складишта односно магацин за смјештај и држање експлозивних материја; о складишта, магацине и резервоаре за смјештај и држање запаљивих течности и гасова за које није предвиђено давање сагласности Републичког органа управе надлежног за послове заштите од пожара и експлозије; о остала постројења и уређаје за постављање и употребу запаљивих течности и гасова.
- Давањем одобрења на мјесто на којем ће се вршити утовар, истовар или претовар експлозивних материја и запаљивих течности и гасова ван пословног простора предузећа које те материје производе или држе ради употребе у вршењу своје дјелатности,
- Давањем одобрења предузећима, установама и грађанима за набавку експлозивних материја и предузимање у ту сврху безбједносних мјера,
- Учешћем у сарадњи и пружању стручне помоћи у припремама за израду планова просторног уређења (урбанистичког плана, урбанистичког реда, регулационог плана и урбанистичког пројекта) у погледу примјене мјера и техничких норматива и стандарда заштите од пожара.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Територијална ватрогасно спасилачка јединица врши:

- Стручне послове надзора који се односи на благовременост и смањење ефикасности ватрогасне интервенције, функционалност и исправност водозахвата, хидраната, апарата за гашење пожара, одлагања запаљивих течности и гасова и других запаљивих материјала у подрумима, на таванима и другим мјестима гдје представљају опасност, проходност пожарних путева и прилаза електричним разводним таблама, хидрантима, апаратима, блокадним вентилима гасних инсталација и инсталација са запаљивим течностима, забране коришћења отвореног пламена и пушења на пожарно угроженим просторима. Ради унапређења заштите од пожара на подручју Града потребно је проширити, у складу са законским оквиром, дјелатност ватрогасно спасилачке јединице.

2.5. ДУЖНОСТ ПРЕДУЗЕЋА У СПРОВОЂЕЊУ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

У организовању и спровођењу заштите од пожара научно- истраживачком раду треба дати одговарајуће мјесто и улогу. Консултантска активност и кориштење услуга стручних предузећа у тој области, које она дају на основу научно-истраживачких и стручних сазнања у области заштите од пожара, треба да постане сталан и битан чинилац нарочито у погледу планирања, пројектовања и изградње система заштите од пожара и избора технолошког процеса који пружа сигурност против пожара и експлозије образовања радних људи и грађана у тој области, истраживачког рада испитивање материјала опреме и средстава и других предмета и њихових заштитних својстава отпорности на топлоту и ватру, као и способност за њихову ефикасну употребу те давање оцјене о тим налазима и пружања других услуга и сазнавања у области заштите од пожара.

Предузећа:

- Спровode мјере заштите од пожара у складу са законом, техничким прописима и стандардима.
- Спровode мјере заштите од пожара одређене овим Планом заштите од пожара и својим плановима заштите од пожара.
- Спровode мјере заштите од пожара и складу са рјешењем Министарства унутрашњих послова о разврставању у категорије угрожености од пожара.
- Доноси опште акте о мјерама заштите од пожара.
- Предузећа која се баве производњом експлозивних материја и запаљивих течности и гасова или њиховим ускладиштавањем или се баве прометом ових материја, односно у вршењу своје дјелатности користе ове материје, утврђују мјере безбједности и обезбјеђују оспособљавање својих радника који рукују са овим материјама.
- Прибављају прописане сагласности за грађење и употребу својих објеката у погледу примјењених мјера заштите од пожара.
- Обрачунавају и уплаћују накнаду у висини од 0,03% од пословног прихода за реализацију посебних мјера заштите од пожара. Између осталог предузећа су дужна поднијети захтјев за категоризацију угрожености од пожара, у складу са законом о заштити од пожара.

2.5.1. КАТЕГОРИЗАЦИЈА ПРЕДУЗЕЋА И УСТАНОВА

За потребе пројектовања организације ЗОП-а и гашења пожара предузећа и установе разврставају се у IV категорије угрожености од пожара и експлозије у зависности од технолошког процеса, врста сировина са којима раде, врсте материјала употребљеног у грађењу објекта и значаја објекта. Категоризацију објеката обавља инспекција МУП-а Републике Српске на основу Правилника о основама, мјерилима и условима за разврставање предузећа и других правних лица, државних и других органа и предузетника у одговарајуће категорије угрожености од пожара (“Сл.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

гласник Републике Српске“, бр. 53/13).

I КАТЕГОРИЈА. У I категорији објеката могућа је појава пожара и експлозије. У I категорију се разврставају предузећа која производе, користе или складиште експлозиве, запаљиве течности, запаљиве гасове. У ову категорију спадају и предузећа која у технолошком процесу имају настајање прашина које са ваздухом граде експлозивне смјеше. У овој категорији су и предузећа чији су објекти међусобно повезани запаљивим грађевинским конструкцијама и грађевинским елементима у једну цјелину погодну за брзо ширење и преношење пожара. У I категорији су и објекти од изузетног привредног значаја за Републику као и за одбрану земље.

II КАТЕГОРИЈА. (пожар могућ, експлозија мало вјероватна) Ова категорија угрожености од пожара обухвата предузећа која производе и прерађују чврсте запаљиве материје без стварања прашина и предузећа која прерађују негориве материјале у усијаном и растопљеном стању. У II категорију спадају и предузећа која употребљавају и држе мање количине запаљивих течности свих врста. II категорија обухвата предузећа и установе у чијим објектима се сакупља или борави већи број људи, болнице, хотели, робне куће, спортске хале, биоскопи, позоришта, музеји, концертне дворане.

III КАТЕГОРИЈА. (ризик од пожара присутан, експлозија могућа од диверзија, саботажа и крајњег нехата) У овој категорији су предузећа која производе и прерађују ватроотпорне и ватросталне материјале и незапаљиве сировине. У III категорији су пословне зграде и јавни објекти у којима су смјештене организације и органи.

IV КАТЕГОРИЈА. Ова категорија угрожености обухвата мање угоститељске објекте (СУР), трговинске радње (СТР), занатске радње (СЗР), сервиси, мањи пословни објекти, мањи јавни објекти и сл.

2.5.2. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ У ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВАМА

Организација заштите од пожара и експлозије у привреди на територији Града заснива се на додатном ангажовању запослених радника којима ће бити придодати и послови заштите од пожара и експлозије уз редован посао који у предузећу већ обављају. Оваква концепција обезбјеђује минимално повећање непроизводних радних мјеста у привреди територије Града. Професионалци ће бити само референти и они за које се не знаће друго рјешење. Сви остали радници у заштити од пожара у предузећима и установама биће добровољци. Сва остала мјеста у организацији заштите од пожара и експлозије у привреди општине заузеће радници који већ имају запослење у предузећу-установи. Поред редовног посла они ће обављати и послове заштите од пожара и експлозије. За овај проширени дјелокруг послова и радних задатака превентивне заштите од пожара и експлозије и гашење насталих пожара у предузећима они ће имати већа лична примања и већи лични стандард од оних радника који нису ангажовани у заштити од пожара Града Прњавор.

Под Ватрогасном јединицом у предузећу-установи се подразумјева постојање ватрогасне формације у свакој смјени која је опремљена и оспособљена за гашење почетних и развијених пожара у предузећу. Јединица мора од алармирања до почетка гашења да инервенише за мање од 3 минута.

На челу Ватрогасне јединице се налази командир.
Смјенама руководи смјенски командири.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Сви чланови Ватрогасне јединице морају имати положен стручни испит пред комисијом МУП-а Републике Српске.

Под Службом заштите од пожара се подразумјева организована превентивно-техничка дјелатност заштите од пожара и експлозије у предузећу и установи.

Служба заштите од пожара и експлозије има у свом саставу одговорно лице за послове заштите од пожара и експлозије и сталну унутрашњу контролу заштите од пожара и експлозије коју сачињавају ватрогасци-превентивци. Њихов задатак је надгледање спровођења мјера заштите од пожара и експлозије, контрола исправности опреме за заштиту од пожара, дежурства код заваривања, вођење евиденција из заштите од пожара и др. Ови радници се укључују у гашење пожара коришћењем сљедеће опреме за гашење:

- ручно-преносних апарата,
- ручно-превозних апарата,
- зидних хидраната,
- спољашњих хидраната.

Сви припадници Службе заштите од пожара и експлозије морају имати положен стручни испит пред комисијом Ватрогасног Савеза Републике Српске.

Референт заштите од пожара и експлозије је стручно лице, које непосредно организује и спроводи превентивне мјере заштите од пожара и експлозије у предузећу или установи. Мора имати положен стручни испит пред комисијом МУП-а Републике Српске. Радник задужен за организовање и спровођење превентивних мјера заштите од пожара и експлозије је лице које додатно обавља наведене послове уз неко редовно занимање. Мора имати положен стручни испит пред комисијом МУП-а Републике Српске.

2.5.3. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈ У ОБЈЕКТИМА I КАТЕГОРИЈЕ

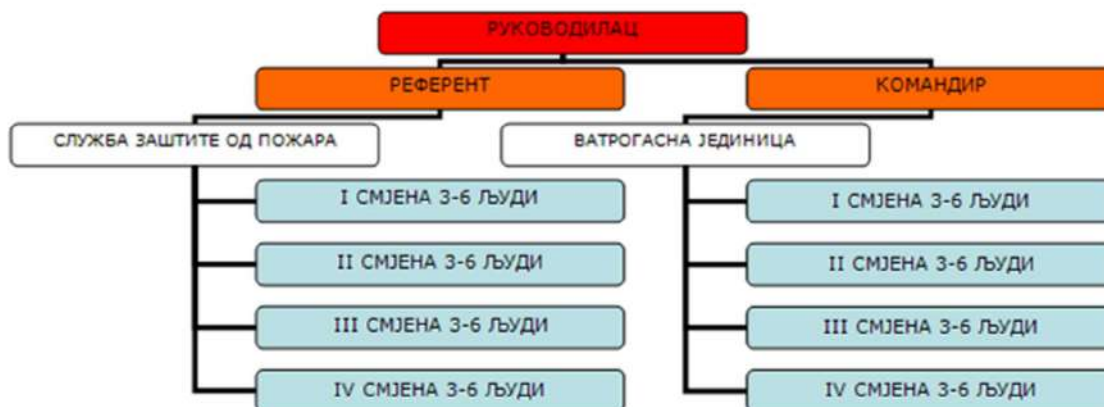
Предузећа разврстана у I категорију дужна су да организују заштиту од пожара и експлозије на слиједећи начин:

- морају имати организовану службу заштите од пожара и експлозије са 3-6 радника у смјени;
- морају имати ватрогасну јединицу са 5-7 чланова у смјени.

- Јединица мора бити опремљена и оспособљена за гашење пожара у предузећу;
- морају имати референта заштите од пожара и експлозије са вишом или високом стручном спремом;
- морају донијети План заштите од пожара и експлозије за предузеће,
- морају донијети Правилник о заштити од пожара и експлозије;
- морају донијети Правилник о раду сталне унутрашње контроле заштите од пожара и експлозије у предузећу.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Шема организације заштите од пожара и експлозије за предузећа и установе разврстане у I категорију угрожених приказана је у наставку на слици:

Сл. бр.24 Шема организације заштите од пожара у првој категорији

2.5.4. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ У ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВАМА РАЗВРСТАНИМ У II КАТЕГОРИЈУ

Предузећа и установе разврстане у II категорију дужни су да организују заштиту од пожара и експлозије на сљедећи начин:

- морају имати организовану службу заштите од пожара и експлозије са 5-7 радника у свакој радној смјени;
- морају имати референта заштите од пожара и експлозије са најмање вишом стручном спремом техничког смјера;
- морају донијети План заштите од пожара и експлозије за предузеће;
- морају донијети Правилник о заштити од пожара и експлозије;
- морају донијети Правилник о раду сталне унутрашње контроле заштите од пожара и експлозије у предузећу или установи,
- морају примјењивати и остале одредбе Плана заштите од пожара за своју категорију.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Шема организације заштите од пожара и експлозије за предузећа и установе разврстане у II категорију угрожености приказана је на слици.

Сл. бр.25 Шема организације заштите од пожара у другој категорији

2.5.5. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ У ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВИМА РАЗВРСТАНИМ У III КАТЕГОРИЈУ

Шема организације заштите од пожара и експлозије за предузећа и установе разврстане у III категорију угрожености приказана је на слици.

Слика 26. Шема организације заштите од пожара и експлозије за предузећа и установе разврстане у III категорију

2.5.6. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ У ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВАМА РАЗВРСТАНИМ У IV КАТЕГОРИЈУ

Предузећа и установе разврстане у IV категорију дужне су да организују заштиту од пожара и експлозије на следећи начин:

- морају имати најмање једног радника задуженог за организовање и спровођење превентивних мјера заштите од пожара и експлозије са најмање средњом стручном спремом техничког смјера и положеним стручним испитом.

2.5.7. МОТИВИСАЊЕ ДОБРОВОЉНИХ ВАТРОГАСАЦА ЗА РАД

Како се заштита од пожара и експлозије на подручју Града заснива углавном на радницима који

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

обављају неки посао у предузећу-установи, а послове заштите обављају добровољно предвиђају се стимулативне мјере. Стимулативне мјере за рад у службама заштитепредузећа морају разрадити и утврдити у својим нормативним актима. Под стимулативним мјерама се сматра:

- да имају додатни коефицијент за плату,
- да имају одређен број дана годишњег одмора више од законом предвиђеног,
- да им љетовање партиципира синдикат општине, Града, предузећа или осигуравајуће компаније,
- да имају мобилни телефон са 1,1 претплатом мјесечно или да имају претплату на јединствену ВПН мрежу са бесплатним разговорим унутар мреже.

2.5.8. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА У ИНДУСТРИЈСКИМ ОБЈЕКТИМА

Индустријски објекти у својим погонима у којима се обављају разноврсни технолошки процеси производње, подложни су пожарним опасностима, те се при њиховом пројектовању и изградњи треба посветити пажња како би се ове опасности у што већој мјери отклониле. Пројектовање заштите од пожара и експлозије почиње у фази израде просторних планова, генералних и детаљних урбанистичких планова у којима може да се процјени потреба и одреде могућих уређења, коришћење и заштите простора, степен изграђености објекта и инфраструктуре као и заштита животне средине и заштита од елементарних непогода. Пројектовање заштите од пожара и експлозије мора бити усаглашено са одредбама законских норматива, стандардима и овим документом.

Са развојем технологије јављају се и опасности од пожара, експлозије и хаварије, па се због тога и интензивира развој превентивног дјеловања. Превентивна заштита има задатак да у базе, производне технологије угради системе заштите такве ефикасности које пружају гаранцију за ризике од пожарних и експлозијских штета унутар одређених и унапред познатих граница. Систем заштите од пожара и експлозије треба да је интегрални, саставни елемент производних и радних процеса и технологија и мора постојати корелација између заштите и могућности провјеравања и контроле.

Да би се спровела заштита од пожара и експлозије треба прије свега:

- дефинисати све критичне технологије са становишта степена угрожености индустријског комплекса као и окружење;
- дефинисати све критичне параметре којима се описују технолошки процеси и њихов мониторинг;
- развити системе за праћење критичних параметара и поступака у случају акцидентног стања.

Организацију рада заштите од пожара и експлозије уређују, организују и спроводе кроз План заштите, који обавезно морају да имају све организације чији су објекти посебно пожарно угрожени тј. организације које су разврстане у прву и другу категорију угрожености од пожара.

2.5.8.1. ТЕХНОЛОШКО ПРЕВЕНТИВНИ ПЛАН ЗОП-А

План заштите од пожара и експлозије предузећа и установа треба да садржи сљедеће елементе:

- Макро локацију (положај организације рада у односу на насељена мјеста и ватрогасну јединицу, општинског органа за унутрашње послове, саобраћајнице и њихова изграђеност, конфигурацију терена, природне и вјештачке запреке и мјере које треба предузети ради омогућавања брже интервенције).

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- Микро локација (распоред објеката, међусобно растојање, ширина и начин изграђености објекта, дужина објекта, саобраћајнице унутар организације рада и других организација).
- Физичко-хемијске особине материје, сировина, полуфабриката, готове робе и помоћних материјала који се користе или ускладиштавају, транспортују, степен опасности од пожара самозапаљивањем, експлозијом и аналитичка процјена угрожености.
- Макро локацију (положај организације рада у односу на насељена мјеста и ватрогасну јединицу, општинског органа за унутрашње послове, саобраћајнице и њихова изграђеност, конфигурацију терена, природне и вјештачке запреке и мјере које треба предузети ради омогућавања брже интервенције).
- Микро локација (распоред објеката, међусобно растојање, ширина и начин изграђености објекта, дужина објекта, саобраћајнице унутар организације рада и других организација).
- Физичко-хемијске особине материје, сировина, полуфабриката, готове робе и помоћних материјала који се користе или ускладиштавају, транспортују, степен опасности од пожара самозапаљивањем, експлозијом и аналитичка процјена угрожености.
- Материје у производњи, процјена радних мјеста на којима се налазе запослени радници и постројења која учествују у процесу рада са становишта заштите од пожара и експлозије, оцјена степена опасности и закључак о мјерама заштите од пожара и других несрећа, нормативи у заштити од пожара и експлозије.
- Техничке карактеристике грађевинских објеката, уређаја и постројења, противпожарна одвајања (сектори) степен угрожености и посебне мјере заштите од пожара и експлозије, осјетљивост на потресе и дејство сеизмичких сила и мјере које треба предузети ради боље заштите од пожара.
- Услови рада на ремонту (поправкама) реконструкција, доградња или инсталисање и испитивање од стране радника организације рада и других који раде на рачун те организације, мјере које треба предузети ради ефикасније заштите од пожара.
- Електроенергетска постројења, громобранске инсталације и уређаји, степен усаглашености са прописима и захтјевима заштите од пожара, стање инсталације, надзор и мјере одржавања.
- Термоенергетска постројења, уређаји и системи загријавања, котлови и врсте технолошког горива које се користи, мјерно-регулационе станице и разводно цјевоводну мрежу, уређаји и инсталације, стање свих уређаја, надзор и мјере за одржавање.
- Снабдијевање водом за гашење пожара, њихова удаљеност са захтјевима заштите од пожара и мјере које треба предузети у циљу снабдијевања водом.
- Систем за активирање, јављање и гашење пожара.
- Књиговотствену вриједност објеката и садржаја.

2.5.8.2. ОПЕРАТИВНО ТАКТИЧКИ ПЛАН ЗОП-А

Сви важнији објекти и предузећа на територији Града треба да ураде оперативно–тактичке планове. Израда оперативних планова мора да обухвати објекте I и II категорије угрожености од пожара, као и важније објекте гдје се окупља већи број људи.

Сва предузећа која ураде оперативно тактичке планове морају један примјер исте доставити Ватрогасно спасилачкој јединици на увид.

2.6. ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ПРОПАГАНДНИХ АКЦИЈА

2.6.1. ОБРАЗОВАЊЕ У ЗАШТИТИ ОД ПОЖАРА И ЕКСПЛОЗИЈЕ

Едукативна дјелатност из заштите од пожара и експлозије обухвата:

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- обуку становништва;
- обуку радника у предузећима-установама;
- обука припадника сталне унутрашње контроле заштите од пожара и експлозије који су у саставу службе за заштиту од пожара и експлозије; обуку припадника ватрогасно спасилачке јединице.

2.6.2. ОБУКА СТАНОВНИШТВА

Обука се изводи организованим предавањима у образовним институцијама (основне школе и др.), мјесним заједницама и сл. Обуком управљају Ватрогасна друштва и Ватрогасно спасилачка јединица.

Циљеви обуке:

- упознати становништво са опасностима од избијања пожара;
- упознавање становништва са појавом опасности од паљења шуме:
 - отвореном ватром;
 - шибицом;
 - варницом;
- упознавање са грешкама које доводе до шумског пожара;
- упознавање становништва значајем гашења пожара у најранијој фази;
- упознавање становништва са техником и тактиком гашења шумских пожара;
- упознавање становништва са опасностима од пожара у домаћинству;
- упознавање становништва са узрочницима пожара у домаћинству;
- упознавање становништва са гашењем пожара у домаћинству.

2.6.3 ОБУКА РАДНИКА У ПРЕДУЗЕЋИМА -УСТАНОВАМА

Ову обуку могу да изводе предузећа која су регистрована за ту дјелатност, а имају инжињера заштите од пожара или инжињера техничке струке са положеним стручним испитом.

Обука треба нарочито да упозна запослене са:

- опасностима од пожара везаних за радно мјесто;
- кривична одговорност појединаца при изазивању пожара (лицновање, заваривање, резање, лемљење, кување кафе и сл.);
- финансијском вриједности објекта;
- правилником о заштити од пожара и експлозије предузећа и установа; обавезе радника о знању тачног по; о најближег зидног хидранта;
- прилажење ватри при гашењу почетног пожара, лијеви бочни положај са руком преко чела, практично;
- тактика гашења са више апарата истовремено и практично,
- употреба зидних хидраната практично;
- употреба ручних јављача пожара практично;
- поступак ликвидације жаришта.

О обуци се води евиденција и попуњавају се тестови обуке за сваког радника понаособ.

2.6.4. ОБУКА ПРИПАДНИКА СЛУЖБЕ И ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ

Ову обуку могу да изводе специјализоване установе које располажу:

- стручним кадровима,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- полигоном са опремом.

Задатак обуке је да научи полазнике гашењу свих врста почетних, поодмаклих и развијених пожара на територији Града. На план и програм обуке се прибавља сагласност МУП-а Републике Српске – Инспекторат заштите од пожара. О овој обуци се сваком полазнику издаје УВЈЕРЕЊЕ.

Кроз територију Града протиче ријека Укрина и Вијака својим средњим током. Анализом података о интервенција Ватрогасно спасилачке јединице се увидјело да постоји и потреба да се одређени број лица обучи и за спасавање на води.

Саобраћајни удеси су постали свакодневница у чијем спасавању учествује такође ватрогасно спасилачка јединица. Одређени број лица је потребно да изврши обуку и из спасавања из удеса.

2.6.5. ПРОПАГАНДНА ДЈЕЛАТНОСТ У ЗАШТИТИ ОД ПОЖАРА

Носилац пропагандних активности у Граду је:

Професионална ватрогасно спасилачка јединица Прљавор.

Пропагандна активност се огледа у потпомагању реализације Плана заштите од пожара и подизања нивоа културе и образовања у области заштите од пожара и експлозије.

Пропагандна активност ће се реализовати употребом свих облика пропаганде и то:

- Плакатом;
- Популарним предавањима;
- Такмичење ватрогасних друштава.

Сваки од наведених носилаца пропагандне активности сачињава свој годишњи План реализације пропагандних активности и финансијски План за обезбјеђење новца како би се наведене активности реализовале.

2.7. АКТИВНОСТИ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА, ДРУШТАВА И САВЕЗА

2.7.1. ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ

2.7.1.1. ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКА ЈЕДИНИЦА

Ватрогасно спасилачка јединица на подручју Града има сљедеће дужности:

- Учествује у гашењу пожара и спашавању људи и имовине угрожених пожаром и другим елементарним непогодама на цијелом подручју Града, а по потреби и изван подручја истог.
- Врши стручни надзор како је то прописано овим Планом заштите од пожара који се односи на благовременост и смањење интервенција ватрогасне јединице, функционалност и исправност водозахвата, апарата за гашење пожара, одлагање запаљивих течности и гасова и других запаљивих материјала гдје представљају опасност, проходност пожарних путева и прилаза електричним разводним таблама, хидрантима, блокадним вентилима гасних инсталација и инсталација за запаљиве течности, забране кориштења отвореног пламена и пушења на пожарно угроженим просторима.
- Врши стручно оспособљавање и усавршавање ватрогасаца према утврђеном плану и програму који је усмјерен на оспособљавање ватрогасаца и њихову спремност за брзо и ефикасно дјеловање у извршењу задатака ватрогасно спасилачке јединице.
- Води прописану евиденцију о интервенцијама на пожарима и елементарним непогодама и о своме учествовању у гашењу и спасавању људи и материјалних добара.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- Извјештава полицијску управу о извршеној интервенцији на гашењу пожара и спашавању људи и материјалних добара.
- Дужна је да пружи помоћ осталим ватрогасно спасилачким јединицама на подручју општине у складу са овим Планом заштите од пожара.
- Дужна је пружити помоћ ватрогасно спасилачкој јединици на другој општини по наређењу начелника општине у складу са овим Планом заштите од пожара.
- Пружа стручну помоћ и сарађује са ватрогасно спасилачким јединицама и ватрогасним друштвима у погледу организовања и стручног усавршавања ватрогасаца.
- У складу са Законом обавља послове цивилне заштите.
- Организује курсеве, предавања и друге видове образовања грађана на подручју општине, у погледу опасности, спровођења мјера и гашења пожара и спашавања људи и материјалних добара.
- Обавља све остале послове који су прописани Законом о заштити од пожара и овим Планом.

2.7.1.2. ПРЕДУЗЕТНЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ

Предузетне ватрогасно спасилачке јединице на подручју Града имају сљедеће дужности:

- Учествује у гашењу пожара и спашавању људи и имовине угрожених пожаром и другим елементарним непогодама у предузећу, а према потреби изван предузећа, а како је то одређено овим Планом.
- Води прописану евиденцију о интервенцијама на пожарима и елементарним непогодама и о своме учествовању у гашењу пожара и спашавању људи и материјалних добара.
- Врши стручно оспособљавање и усавршавање ватрогасаца према утврђеном плану и програму, који је усмјерен на оспособљавање ватрогасаца и њихову спремност за брзо и ефикасно дјеловање у извршењу задатака ватрогасно спасилачке јединице.
- Врши провјеру стручног знања ватрогасаца у складу са планом и програмом.
- Извјештава Полицијску управу о извршеној интервенцији на гашењу пожара и спашавању људи и материјалних добара.
- Дужна је да учествује у јавним вјежбама које организује ватрогасни савез.
- Обавља и друге послове који су јој дати Законом о заштити од пожара.

Врши контролу спровођења мјера заштите од пожара у објектима предузећа.

2.7.1.3. ВАТРОГАСНА ДРУШТВА

Учествују у гашењу пожара и спашавању људи и имовине угрожених пожаром и другим елементарним непогодама у средини у којој су основана, а у случају потребе ангажују се у помоћи другим ватрогасним јединицама.

Утврђује своје планове рада за сваку календарску годину.

Организују дежурства у периоду туристичке сезоне у договору са Полицијском управом и Територијалном ватрогасном јединицом.

Врше пропагирање ватрогасства на подручју свога дјеловања.

Врше и друге послове у складу са Законом, актима ватрогасног савеза и овог плана заштите од пожара.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

2.7.1.4. ВАТРОГАСНИ САВЕЗ

У Републици Српској је формиран Ватрогасни савез Републике Српске чији је члан и ТВСЈ Прљавор. Надлежности ватрогасног савеза су:

- Врши усаглашавање и усклађивање активности чланица Савеза на унапређивању система заштите од пожара, организовања, унапређења и спровођења мјера и активности у области заштите од пожара и ватрогаства.
- Прати стање заштите од пожара на подручју свог дјеловања и с тим у вези предузима, односно предлаже мјере и активности за развој заштите од пожара и за оснивање и рад ватрогасних друштава и ватрогасно спасилачких јединица.
- Пружа стручну помоћ ватрогасним друштвима и ватрогасно спасилачким јединицама.
- Учествује у припремању и врши усавршавање програма и планова за стручно оспособљавање чланова добровољних ватрогасних јединица.
- Подстиче организовање курсева, семинара, предавања, вјежби и такмичења у циљу стручног оспособљавања и усавршавања ватрогасаца.
- Доноси правила којима се регулишу поједина питања за која су чланови Савеза заинтересовани да буду јединствено регулисана.
- Остварује сарадњу са надлежним органима на плану припрема и оспособљавања ватрогаства за његово успјешно дјеловање у ванредним приликама у случају непосредне ратне опасности као и у рату.
- Пропагира ватрогаство и предузима мјере за његово развијање и унапређење. Ватрогасни савез општине није основан. Ватрогасни савез општине се оснива када буду основана најмање 3 ВД-а на територији општине.

Ватрогасни савез Града од онога тренутка када се изврши његово оснивање почиње да прати и анализира стање заштите од пожара на свом подручју и предлаже одговарајуће мјере у циљу обезбјеђења јединствене политике у усклађивању заштите од пожара с токовима развоја привредних и других дјелатности, а нарочито:

- стара се о остваривању основа за савременије опремање ватрогасних јединица и њихових друштава,
- усмјерава и координира акције и манифестације ватрогасних јединица и њихових друштава у сврху развоја и популаризације заштите од пожара,
- прати и анализира извршење планова и програма рада (стручног оспособљавања и усавршавања кадрова) и развоја ватрогасних јединица и њихових друштава, водећи рачуна да се у запошљавању кадрова у ватрогасне јединице првенствено узимају кадрови који су завршили одговарајуће стручне школе,
- развија самозаштиту и техничку културу становништва у припремама за одбрану у области заштите од пожара,
- остварује потребну сарадњу са органима управе, предузећима и другим установама и заједницама. Припремају приједлоге мјера за успјешније организовање, савременије опремање и даљи развој ватрогасно спасилачких јединица и њихових друштава,
- усаглашава ставове у погледу обезбјеђења јединствених мјера које се утврђују плановима и програмима рада и развоја ватрогасно спасилачких јединица и друштава,
- пружа стручну помоћ у организовању ватрогасно спасилачких јединица у ратним условима и у стручном оспособљавању и усавршавању ватрогасних кадрова и јединица за те потребе,
- предузима и друге мјере којима се доприноси обезбјеђењу услова за остваривање циљева и задатака заштите од пожара према потребама и материјалним могућностима у дјелатности појединих области у цјелини, у складу са законом и овим документом.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

2.8. АКТИВНОСТИ ШУМСКЕ УПРАВЕ

Шумска управа Прњавор газдује шумама на територији Града Прњавор. Ова установа сваке године доноси План заштите шума од пожара којима су обухваћени сви потребни елементи за заштиту шумских подручја о пожара, као што су:

- Основни подаци о шумском комплексу,
- Процјена степена угрожености шума од шумског пожара,
- Превентивне шумско-узгојне мјере заштите од пожара,
- Организационо-материјалне и кадровске услове за извршење плана,
- Неопходне активности на бази процјене степена угрожености шума,
- Организовање људства и руковођење акцијом гашења пожара,
- Начин и мјесто снабдјевања водом,
- Техничка опрема и средства за гашење пожара,
- План информативно-пропагандних активности,
- План инвестиционог улагања у средства-опрему за заштиту од пожара,
- План обуке особља,
- Надзор над мјерама заштите од пожара,
- Мјере послије пожара,
- Трошкови гашења пожара,
- Заштита од пожара шума у приватној својини.

План заштите шума од пожара представља главни документ према којем се треба руководити приликом провођења мјера заштите шума од пожара.

2.9. САДЕЈСТВО ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА СА ЈЕДИНИЦАМ ОС БИХ

У случају већих пожара, тј. пожара типа П4 и великих шумских пожара поред постојећих снага и учесника у акцији гашења, руководиоца акције гашења односно старјешина ватрогасно спасилачке јединице може затражити ангажовање противпожарних јединица војске БиХ.

3. НАЧИН, УПОТРЕБА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

3.1. УТВРЂИВАЊЕ ЗАДАТАКА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА

Ватрогасно спасилачке јединице на територији Града основане су као:

- Професионална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор.

Град Прњавор има организовану службу противпожарне заштите као посебну организациону јединицу градске управе. Противпожарна заштита у овом обиму је организована због дијела територије града која је под шумом, као и великог дијела територије са пољопривредним узгојом, као и развоја индустријске зоне. Рад ове службе се финансира из накнаде од шума. Професионална ватрогасно спасилачка јединица је снабђена опремом за гашење пожара уз стално улагање у нову опрему која се финансира из средстава Ватрогасног савеза РС и Града Прњавор.

Задатак ватрогасно спасилачких јединица састоји се у томе да поред спровођења превентивних мјера заштите од пожара, одмах по сазнавању о настанку пожара учествују у гашењу пожара, спашавању људи и имовине из пожаром или другом елементарном непогодом угрожених објеката на цијелом подручју Града, а по потреби изван подручја Града.

Табела бр.41 Приказ систематизованих радних мјеста у ПВСЈ

у

горе

Назив радног мјеста	Број по систематизацији	Број запослених
Старјешина	1	1
Замјеник старјешине	1	0
Ватрогасац-спасилац-вођа смјене	6	6
Ватрогасац-спасилац-возач	8	8
Ватрогасац-спасилац	5	4
Радник на одржавању опреме	1	1
Укупно:	22	20

наведеној табели исказана је систематизација радних мјеста у Професионалној ватрогасно спасилачкој јединици Прњавор. Узимајућу у обзир пожарно оптерећење и просторну заступљеност, систематизацију радних мјеста треба проширити за осам извршилаца, и то: ватрогасац-спасилац пет(5) извршиоца = минималан број 10, ватрогасац –спасилац-вођа смјене један (6) извршиоца = минималан број 6, ватрогасац-спасилац-возач (8) осам извршилаца = минималан број 9, замјеник старјешине- један (1) извршилац, референт за заштиту од пожара- један (1) извршилац.

Закључак: укупан број систематизованих радних мјеста у ПВСЈ треба да износи = двадесет и пет (28).

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела бр.42 СТАТИСТИЧКИ ИЗВЈЕШТАЈ

		Добровољне ват. јединице		Професионалне ват. јединице		УКУПНО
		Територијалне	Друге	Територијалне	Предузетне	
Број јединица				1		
Број активних чланова		17		20		
Старосни састав чланова (год)	Од 18-30			4		
	Од 31-40			1		
	Од 41-55			12		
	Преко 55			3		
Бр. Ватрогасаца без испита				1		
Бр. Руководилавца акције гашења				6		
БРОЈНО СТАЊЕ СПРАВА И ОПРЕМЕ	ВОЗИЛА	навална			4	
		комбинована			-	
		цистерна	1		-	
		специјална			-	
		хемијска			-	
		За превоз			2	
		техничка			1	
		теренска			3	
	Моторне пумпе	преносне			4	
		превозне			-	
Љестве	аутомеханич.			-		
	механичке			-		
	растегаче			1		
	кукаче			2		
Ватрогасна цријева	Ø 52 mm			30		
	Ø 75 mm			28		
Опрема за спашавање	самоиз.уже			15		
	спусница			-		
	ускочница			-		
	Друге опрем.					
Лична опрема за оперативне чланове (комада)	униформе			20		
	радна одијела			20		
	кишне кабанице			6		
	зимски капути			20		
	шљемови			20		
	Радни опасачи			20		

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

3.2. САГЛЕДАВАЊЕ УСПЈЕШНОСТИ И БРОЈА ИЗВРШЕНИХ АКЦИЈА

Комисија за праћење реализације Плана заштите од пожара статистички прати и Професионалну ватрогасно спасилачку јединицу на територији Града и о томе два пута годишње подноси извештај Градоначелнику. При том нарочито обрађује следеће:

- Број акција гашења пожара;
- Успјешност акције гашења пожара;
- Вријеме трајања акције гашења;
- Број ватрогасаца који је учествовао у акцији гашења пожара;
- Број ангажованих возила на акцији гашења пожара;
- Утрошак средстава за гашење пожара;
- Материјална штета;
- Вриједност спашене имовине;
- Број повријеђених ватрогасаца у пожару;
- Број повријеђених цивила у пожару;
- Број мртвих ватрогасаца у пожару;
- Број мртвих цивила у пожару и друго.

На основу ових показатеља сагледава се:

- Успјешност јединица;
- Покривеност територије;
- Вријеме слободног развоја пожара;
- Вријеме локализације пожара;
- Рејтинг Професионалне ватрогасно спасилачке јединице у Граду;
- Потребе за опремом за гашење пожара;
- Потреба за средствима за гашење пожара;
- Начин финансирања и редосљед финансирања према успјешности показаној на пожарима;
- Вријеме потребно да јединица стигне на пожар и друго.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Анализа интервенција у посљедњих пет години

Табела бр.43 Интервенције ТВСЈ у 2018. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Класификација пожара													
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)	3	1	3			2		1			1		11
Индустријски и пословни објекти				3		1			1				5
Помоћни објекти (штале, гараже..)		3	1							1	1	4	10
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)		1		1			1	1		1			5
Пожар димњака	1	3	1							1		2	8
Пожар контејнера	2		1								3	3	9
Шумски пожари				3									3
Пожари на саобраћајном средству	1	1		1	2		1						6
Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стрништа, дивље депоније)		1		1	1		1		1	4	1		10
Класификација других интервенција													
Саобраћајни удеси			4	2	1			1	1	1	1		11
Поплаве					1								1
Асистенције	1	1	1		2	2	2		2	1	1	4	17
Лажне дојаве (излазак на исте)													
Класификација спасилачких интервенција													
Спасавање на води и под водом													
Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
УКУПНО	8	11	11	11	7	5	5	3	5	9	8	13	96

Табела бр.44 Интервенције ТВСЈ у 2019. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Класификација пожара													
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)	1	2	3	2	2	4	1			1			16
Индустријски и пословни објекти			1						1				2
Помоћни објекти (штале, гараже..)		1	1	1		2	1	1	1	1	1	1	11
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)				1			2	1	1	1	2		8
Пожар димњака	3		1		1					2	1	2	10
Пожар контејнера	2	6	1			1						1	11
Шумски пожари			3							1			4
Пожари на саобраћајном средству			2		1		2	2			1	2	10

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стрништа, дивље депоније)	1	13	23	1			1	1	1	1			42
Класификација других интервенција													
Саобраћајни удеси	1			1	1	3			1				7
Поплаве					3								3
Асистенције	4		1	3	2	1	1	1		2	2	1	18
Лажне дојаве (излазак на исте)								1					1
Класификација спасилачких интервенција													
Спасавање на води и под водом													
Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
УКУПНО	12	22	37	8	10	11	8	7	5	9	7	7	143

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела бр.45 Интервенције ТВСЈ у 2020. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Класификација пожара													
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)		1	1	1		2			1	1		2	9
Индустријски и пословни објекти	1											1	2
Помоћни објекти (штале, гараже..)	2	2		1	1	1	1		1		2	1	12
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)					1					1		1	3
Пожар димњака	5	1	2	2						1	1	1	13
Пожар контејнера	2	2								1	2	2	9
Шумски пожари		2	1	3									6
Пожари на саобраћајном средству	1	3		2	1	4	2	4	1	1			19
Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стрништа, дивље депоније)		6	6	12	1		5						30
Класификација других интервенција													
Саобраћајни удеси						1			1	3		1	6
Поплаве													
Асистенције	5	1		3	3	9	4			1		2	28
Лажне дојаве (излазак на исте)					1		2						3
Класификација спасилачких интервенција													
Спасавање на води и под водом													
Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
Вјежбе (излазак на исте)													
УКУПНО	16	18	10	24	8	17	14	4	4	9	5	11	140

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела бр.46 Интервенције ТВСЈ у 2021. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Класификација пожара													
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)	1			1	1	1	1	2			1		8
Индустријски и пословни објекти		1		3	1								5
Помоћни објекти (штале, гараже..)	1	1	1	3			2				2	1	11
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)		1	2	2	1		1	1		1	1		10
Пожар димњака	3	2	3			1					3	2	14
Пожар контејнера		2	1	1						1	1		6
Шумски пожари		1						1					2
Пожари на саобраћајном средству		2			1	1	1				1		6
Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стрништа, дивље депоније)		2	3	3	1	1	15	10	6	1			42
Класификација других интервенција													
Саобраћајни удеси	2			1	1		2		1		1	2	10
Поплаве						1							1
Асистенције	2	1		1	1	3	3	8	3	2	2	2	28
Лажне дојаве (излазак на исте)					1							1	2
Класификација спасилачких интервенција													
Спасавање на води и под водом													
Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
Вјежбе (излазак на исте)													
УКУПНО	9	13	10	12	10	9	23	24	10	5	12	8	145

Табела бр.47 Интервенције ТВСЈ у 2022. години

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Класификација пожара													
Стамбени објекти (стан, кућа, викендица)				1	1		1				1	2	6
Индустријски и пословни објекти									1				1
Помоћни објекти (штале, гараже..)	1		1	1					1				4
Пожар на инсталацијама (плин, електроинс.)		1	1	2	2	1	5	1		1	1	1	16
Пожар димњака	3	5	5	1							1	1	16
Пожар контејнера	1	2											3
Шумски пожари			11	2	1		3	3					20
Пожари на саобраћајном средству	1		1	1	2		1	3		2	2	2	15

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Пожари ниског растиња (ливаде, усјеви, путни појасеви, стрништа, дивље депоније)		4	21	5	4	2	17	7					60
Класификација других интервенција													
Саобраћајни удеси			1						1		1		3
Поплаве											1		1
Асистенције	1	1	2	1	1	1	2	7	1	1	5		23
Лажне дојаве (излазак на исте)													
Класификација спасилачких интервенција													
Спасавање на води и под водом													
Спашавање из рушевина, рудника исл													
Спасавање на неприступачним мјестима													
Вјежбе (излазак на исте)													
УКУПНО	7	13	43	14	11	4	29	21	3	5	12	6	168

Табела бр.48 Опрема ТВСЈ Прљавор

Редни број	Назив опреме и средства	Јединица мјере	Комада
1.	Интервенцијске униформе	Ком.	20
2.	Радне униформе	Ком.	21
3.	Рукавице ватрогасне	пари	20
4.	Опасач	Ком.	20
5.	Изолациони апарати	Ком.	9
6.	Апарати за гашење ЦО2	Ком.	8
7.	Апарати за гашење С	Ком.	18
8.	Сјекира	Ком.	5
9.	Хидраулични развални алат	Ком.	2
10.	Моторна тестера	Ком.	3
11.	Муљна пумпа	Ком.	3
12.	Моторна пумпа	Ком.	4
13.	Шљем	Ком.	20
14.	Ватрогасна цријева Ø52 мм	Ком.	30
15.	Ватрогасна цријева Ø75 мм	Ком.	28
16.	Млазница	Ком.	30
17.	Раздјелница	Ком.	5
18.	Хидрантски наставак	Ком.	6
19.	Растегаче мердевине	Ком.	1
20.	Кукаче мердевине	Ком.	3
21.	Усно цријево	Ком.	11
22.	Хидрантски кључ	Ком.	10
23.	Носила	Ком.	1
24.	Уже конопац	Ком.	15
25.	Димовук	Ком.	3
26.	Компресор за пуњење изо.апарата	Ком.	1
27.	Опрема за рад под водом	Ком.	2
28.	ИФС пушка	Ком.	1
29.	Кишне кабанице	Ком.	6

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Интервенција је било везано за пожаре на привредним објектима, затим на стамбеним и на пољопривредним објектима.

Такође, био је и интервенција гдје се због саобраћајних незгода запалило возило.

Осим снијега и леда, ватрогасцима посао су додатно отежавала и непрописно паркирана возила. У јануару је био велики број интервенција на пољопривредним објектима, због тога што су људи загријавали штале и простор у коме бораве животиње, а пожари су настајали углавном због неисправних електричних инсталација.

Често, због несавјесног понашања грађана, пожари избијају у контејнерима и димњацима.

У задње вријеме исказује се потреба интервенција на води.

Мањи пожари који се јављају типа пожари контејнера, као и пожара на усјевима, ниском растињу и дивљим депонијама смећа имају узрок недовољна информисаност грађана о потенцијалним опасностима које се могу појавити усљед непрописног одлагања отпада у контејнере (отпад са жаром, запаљиви отпад и сл.), неконтролисаног спаљивања корова и осталог отпада приликом чишћења њива, и недовољна информисаност о узроцима настанка и ширења пожара, запаљивим и експлозивним материјама. Може се закључити да је потребно посветити пажњу едукацији становништва, што подразумева дијелење пропагандног материјала, организовање предавања, презентација и слично.

3.3. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА У СИСТЕМУ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

Заштита и спасавање од пожара у систему Цивилне заштите дефинисана је Законом о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама („Сл. гласник Републике Српске“ бр. 121/12, 46/17 и 111/21). У случају пожара већих размјера или када пријети опасност од наглог ширења пожара или постоји опасност да пожар угрози животе људи или материјална добра у већем обиму Градски штаб цивилне заштите може наредити активирање Јединица цивилне заштите.

На нивоу Града планирање заштите и спасавања од пожара обухвата: организовање и припремање снага за гашење пожара, организацију осматрања и обавјештавања о појавама пожара, гашење и локализовање пожара, спасавање људи и материјалних добара из објеката и подручја угрожених пожаром.

У спровођењу овог Плана најнепосредније се ангажују:

- Одсијек за цивилну заштиту,
- Градоначелник Прњавора,
- Градски штаб за цивилну заштиту,
- Професионална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор.

У случају избијања пожара већих размјера када расположиве ватрогасне јединице не могу сузбити пожар Градоначелник тражи помоћ и ангажовање ватрогасно спасилачких јединица из сусједних општина/градова, а преко Одсјека цивилне заштите може наредити ангажовање свих способних грађана на подручју општине, а старијих од 16 година да учествују у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром и да за потребе гашења ставе на располагање алат, превозна, техничка и друга средства.

Градски штаб цивилне заштите Града Прњавор и члан штаба за заштиту од пожара непосредно врше провођење овог плана приликом појаве мањих или већих пожара.

Код редовног стања гашење пожара врше: Професионална ватрогасно спасилачка јединица у Прњавору.

Код већих пожара ангажују се додатне снаге цивилне заштите, становништво, ватрогасно

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

спасилачке јединице сусједних општина/градова и полиција.

Градски штаб врши руковођење код гашења већих пожара и координацију ангажованих снага у гашењу пожара.

Професионална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор представља и језгру Градске ватрогасно спасилачке јединице цивилне заштите.

Одсијек цивилне заштите по потреби обезбјеђује допунске снаге, организује пружање помоћи и превоз, те по потреби врши снабдијевање са храном и другим артиклима.

3.3.1. РЕПУБЛИЧКИ ШТАБ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

Републички штаб цивилне заштите има сљедеће задатке:

- Одлучује о употреби снага и средстава цивилне заштите на заштити и спасавању угрожених на подручју Републике.
- Наређује употребу јединица цивилне заштите и руководи акцијама заштите и спасавања те одређује друге мјере заштите и спасавања на подручју Републике.
- Усмјерава, координира и руководи акцијама заштите и спасавања свих учесника ангажованих на заштити и спасавању на подручју Републике.
- Обавјештава становништво Републике преко средстава јавног информисања о насталим опасностима и о мјерама које се предузимају.
- Наређује подручним одјељењима цивилне заштите предузимање мјера и активности на заштити и спасавању.
- Наређује ангажовање снага и средстава цивилне заштите с неугроженог подручја градова - општина на угрожено подручје градова - општина.
- По захтјеву надлежних органа Републике ангажује снаге и средства цивилне заштите за пружање помоћи Федерацији БиХ, сусједним земљама и другим државама на санирању последица природних и других несрећа.

3.3.2. ШТАБ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ/ГРАДА

Градски штаб за ванредне ситуације Града Прњавор је јединица која је оспособљена и опремљена за учествовање у акцијама гашења пожара.

Надлежности ове јединице су сљедеће:

- Одлучује о употреби снага и средстава цивилне заштите на заштити и спасавању угрожених на подручју Града.
- Наређује употребу Јединица цивилне заштите и руководи акцијама заштите и спасавања те одређује друге мјере заштите и спасавања на подручју Града.
- Усмјерава, координира и руководи акцијама заштите и спасавања свих учесника ангажованих на заштити и спасавању на подручју Града.
- Обавјештава становништво Града преко средстава за јавно узбуњивање и преко средстава јавног информисања о насталим опасностима и о мјерама које се предузимају.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

3.4. ПОСТУПЦИ И НАЧИН УПОТРЕБЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА

3.4.1. ТЕРИТОРИЈАЛНА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКА ЈЕДИНИЦА ПРЊАВОР

За гашење пожара и спашавање људи и материјалних добара утврђују се оперативне зоне дјеловања Ватрогасно спасилачке јединице на територији Града Прњавор, и то:

Територијална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор

Територијална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор дјелује на цијелој територији Града Прњавор.

У случају да ватрогасно спасилачка јединица није у могућности да сама угаси пожар старјешина јединице тражи помоћ од других ватрогасно спасилачких јединица.

Начин употребе ватрогасно спасилачких јединица зависи од:

- мјеста појаве пожара и могућности његовог ширења,
- величине пожара,
- врсте материјала који је захваћен пожаром,
- врсте и намјене објекта,
- степена угрожености људи и материјалних добара,
- техничке опремљености ватрогасно спасилачке јединице на локацији и др.

Све ватрогасно спасилачке јединице по правилу дјелују свака у својој оперативној зони код мањих пожара.

Ватрогасно спасилачке јединице дужне су да одмах по сазнању да је избио пожар приступе његовом гашењу и спашавању људи и материјалних добара угрожених пожаром без обзира о чијој се имовини ради.

Ако Територијална ватрогасно спасилачка јединица није у могућности да сама угаси пожар старјешина јединице тражи помоћ од других ватрогасно спасилачких јединица.

Ватрогасно спасилачке јединице када учествују у гашењу пожара изван своје оперативне зоне, учествују по правилу највише до половине својих оперативних ватрогасаца и МТС-а, ако се другачије не ради.

Ватрогасно спасилачке јединице дужне су да учествују у пружању помоћи у отклањању опасности и посљедица код елементарних непогода у складу са Планом заштите од елементарних непогода Града.

Ватрогасно спасилачке јединице за подручје Града Прњавор могу се ангажовати у гашењу пожара на територији других општина када се то затражи. Градоначелник даје сагласност за ангажовање ватрогасно спасилачких јединица ван територије Града.

Код великих и катастрофалних пожара када у гашењу учествује и садејствује више јединица по потреби формира се оперативни штаб за гашење пожара као и командни пункт који је у вези са Одсјеком цивилне заштите Града.

У случају избијања пожара на подручју Града Професионална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор је дужна што прије приступити гашењу пожара и спашавању лица и имовине угрожених пожаром. Дојава пожара овој јединици се врши телефоном на број 123 или (фиксни телефон). Позиви за интервенцију се прикупљају код дежурног ватрогасца, који по пријему позива лице које тражи интервенцију и узима сљедеће податке:

1. Тачну адресу, односно мјесто пожара или неке друге интервенције, а евентуално и податке о најкраћим путевима, којима се може доћи до тог мјеста,
2. Шта гори и има ли људских живота у опасности?

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

3. Ко јавља о насталом пожару и с којег броја телефона?

Неке податке дежурни неће моћи добити, али због отклањања злонамјере или лажне дојаве пожара, провјером треба утврдити тачност примљене дојаве. Након примљене дојаве пожара, дежурни према утврђеној процедури, даје аларм ватрогасно спасилачкој јединици и обавјештава је о потреби интервенције.

Према утврђеном плану и дневној заповјести на интервенцију гашења пожара се излази са навалним возилом, а према потреби и са пратећим возилом. Након алармирања јединице, дежурни даје командиру смјене (руководиоцу акције гашења пожара) посебан формулар са тачном адресом објекта који је захваћен пожаром. Руководилац акције гашења даје сигнал за полазак првом возилу, у којем се он по правилу налази. Сва возила која иду на интервенцију, по правилу иду истим путем као јединствена колона, која у току вожње задржава свој поредак. Брзина кретања возила мора осигурати јединици брз и сигуран пут до мјеста интервенције, али уз пуну сигурност вожње у јавном саобраћају. Заустављање возила и њихов повратак у току вожње може наредити само старјешина ватрогасно спасилачке јединице. Задатак руководиоца акције гашења пожара је веома сложен и одговоран посао који захтјева стручно и способно лице.

Да би се интервенција обавила успјешно, руководиоц акције гашења пожара мора испоштовати слиједећа начела и смјернице:

- да би се упознао са ситуациом на мјесту пожара и добио општи преглед, прво мора извршити извиђање;
- на основу извиђања мора извршити процјену ситуације;
- на основу процјене мора донијети свој план гашења пожара и донијети одлуку,
- на основу одлуке мора издати одговарајуће команде за рад.

Извиђањем руководиоц акције гашења пожара мора установити:

- да ли су људи угрожени?
- да ли су угрожени нарочито вриједни предмети?
- да ли се животиње налазе у опасности?
- гдје гори?
- шта гори?
- како гори?
- да ли постоји опасност од ширења пожара?
- да ли постоји посебна опасност?
- потребно је оцијенити какви су путеви за навалу и путеви за евакуацију?

Процјеном ситуације треба добити одговор на ова питања:

- Шта треба учинити да се уочене опасности отклоне и којим редом?
- Шта се може учинити с обзиром на властите снаге и средства?

На основу процјене руководиоц акције гашења пожара доноси одлуку, а која се састоји у следећем:

- Да ли извршити напад или одбрану?
- Одредити начин ангажовања властитих снага?
- Начин снабдијевања средствима за гашење?
- Која ће се опрема и средства користити за навалу?
- Који ће бити путеви навале на пожар?
- Какав је облик и наступ јединице?

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Према ситуацији на мјесту пожара разликујемо:

- нормалне одлуке које се доносе након извиђања и процјене ситуације и
- ванредне одлуке које се доносе без извиђања и процјене ситуације (када су угрожени људи, опасност од експлозије, опасност од наглог проширења), односно када се не смије никако оклијевати.

Команда за акцију гашења је провођење одлуке о гашењу пожара. Наредба мора бити гласна, разумљива, одлучна, категорична, потпуна и остварљива. Команда мора садржавати одређене елементе:

- Ко треба извршити постављене задатке?
- Шта треба извршити?
- Гдје треба то извршити?
- Како треба бити извршено и с којим средствима?

Након пажљивог прегледа згаришта и обиласка објеката, установивши да нема никаквих опасности од поновног разбуктавања ватре, руководилац акције гашења пожара може наредити припрему за повратак. При томе је потребно установити да ли је сво људство на мјесту. Руководилац је дужан прикупити потребне податке за састављање извјештаја о интервенцији.

Рад по повратку са пожара дијели се у двије групе:

- рад са опремом и
- састављање извјештаја.

Рад са опремом састоји се од прегледа, чишћења, отклањања кварова, попуну утрошеног средства за гашење, односно довођење опреме у стање какво је било прије интервенције, како би иста била спремна за нову интервенцију.

Састављање извјештаја о интервенцији врши се кроз анализу гашења, при чему се даје оцјена рада одјелења, ватрогасаца и командира. Анализа гашења треба да сагледа успех у раду и недостатке које у будућем раду треба отклонити.

За сваки пожар, који је гасила ватрогасна јединица мора се саставити извјештај о пожару по прописаном обрасцу. Уз извјештај о пожару мора се нацртати графички прилог-скица простора који је био пожаром захваћен. На скици се мора видјети: положај објекта захваћеног пожаром, смјер вјетра, размештај ватрогасно спасилачке јединице (или више јединица), сусједне објекте који су били штићени, пожарне путеве, изворе снабдијевања водом итд.

3.4.2. ПРЕДУЗЕТНА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКА ЈЕДИНИЦА

Тренутно на територији Града Прњавор нема предузећа које има предузетну ватрогасно спасилачку јединицу. Планом заштите од пожара предвиђа да се након извршене категоризације предузећа, тамо гдје је то потребно, успостави функционисање предузетне ватрогасно спасилачке јединице.

Предузетна ватрогасно спасилачка јединица дјелује на простору којег покрива круг предузећа, на објекту или простору који се налази у непосредној близини предузећа и њених производних дијелова, изузетно на тражење руководиоца гашења на пожару који је избио ван објекта или радног простора предузећа, и по сазнању да је пожар у неком дијелу подручја територије Града попримио веће размјере.

Предузетне ватрогасно спасилачке јединице су дужне да на пожарима објеката и добара предузећа које су их основале учествују са свим расположивим средствима и техничким

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

капацитетима, а на пожарима изван својих објеката и добара, највише са једном половином људства и материјално-техничке опреме своје ватрогасно спасилачке јединице.

Дојава пожара овој јединици врши се путем телефона и путем аутоматске дојаве пожара на ватродојавну централу јединице.

Пријем позива за ватрогасну интервенцију врши дежурни код ватрогасне централе и телефона, који од лица које тражи интервенцију узима слиједеће податке:

- Тачно мјесто у предузећу гдје је дошло до пожара?
- Шта гори или какав материјал гори те да ли има људских живота у опасности?
- Ко јавља о насталом пожару и с којег броја телефонира?

Након примљене дојаве, дежурни телефониста, према утврђеној процедури даје аларм ватрогасно спасилачкој јединици и обавјештава је о потреби интервенције. Како је дио ватрогасаца ових јединица у ватрогасним спремиштима, а дио на дежурству и погонима предузећа, по пријему дојаве за интервенцију руководиоца акције гашења са возилом и дијелом ватрогасаца одлази на мјесто пожара. Дежурни телефониста врши активирање ватрогасца у погонима и упућује их на мјесто интервенције, а у колико је то према плану заштите од пожара предузећа, врши укучење електричне или ручне сирене и обавјештава све запослене у предузећу да је дошло до пожара. Поступак руководиоца акције гашења пожара је исти је описано у претходном поглављу.

Имајући у виду специфичност пожара који се могу десити у производним погонима предузећа, као и материјале који могу бити захваћени пожаром, руководиоца акције гашења пожара мора код процјене сагледати могућност успјешног гашења пожара сопственим снагама, како би се на вријеме тражила помоћ Професионалне Ватрогасно Спасилачке Јединице Прњавор и других ватрогасно спасилачких јединица.

Благовремено тражење неопходне помоћи спрјечава ширење пожара и повећава ефикасност његовог гашења те смањења штета насталих појавом пожара. Ефикасност предузетне ватрогасно спасилачке јединице на гашењу пожара знатно се увећава, ако се кроз разраду оперативних планова гашења пожара на објектима предузећа, оспособе запослени радници да у случају потребе пруже неопходну помоћ. Након окончања акције гашења пожара, предузетна ватрогасно спасилачка јединица наступа како је то описано у претходном поглављу за територијалне ватрогасно спасилачке јединице.

3.4.3. ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ ДРУГИХ ОПШТИНА/ГРАДОВА

Ангажовање ватрогасних јединица. У случају катастрофалних пожара, које ватрогасно спасилачке јединице са подручја Града Прњавор не могу саме савладати, могуће је ангажовати ВСЈ из сусједних општина:

- Територијана ватрогасно спасилачка јединица Лакташи,
- Територијана ватрогасно спасилачка јединица Теслић,
- Професионална ватрогасно спасилачка јединица Дервента,
- Професионална ватрогасно спасилачка јединица Добој.

Ангажовање ватрогасно спасилачких јединица са подручја других општина/градава врши се након захтјева старјешине Ватрогасно Спасилачке Јединице Прњавор Градоначелнику Града Прњавор, а Градоначелник тражи помоћ од Начелника/Градоначелника горе наведених општина/градава.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

3.4.4. УПОТРЕБА ПРОФЕСИОНАЛНЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ ПРЊАВОР НА ПОДРУЧЈУ ДРУГИХ ОПШТИНА И ГРАДОВА

У случају пожара типа П3 и П4 на подручју других општина/града, а по одобрењу ГРАДОНАЧЕЛНИКА Града Прњавор, ватрогасно спасилачка јединица са подручја Града Прњавор, пружиће помоћ у акцијама гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара угрожених пожаром на подручјима тих општина/града. Процјену о броју људства и опреме која се може ангажовати на подручју друге општине/града врши старјешина ватрогасно спасилачке јединице, с тим што у том случају ватрогасно спасилачку јединицу Града Прњавор, може напустити највише 1/3 људства и опреме.

3.5. САДЕЈСТВО ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА

Начин употребе ватрогасно спасилачких јединица на територији Града Прњавор, зависи од: мјеста на којем се појавио пожар и могућности његовог ширења (у којој оперативној зони дјеловања);

типа пожара (величине пожара: П1, П2, П3, П4),

врсте материје која је захваћена пожаром,

опремљености ватрогасне јединице на локацији (оперативној зони) гдје је настао пожар.

С обзиром на поменуто стање могући типови пожара су:

- Пожар типа П1: сматра се малим пожаром када је ватром захваћена мала количина горивог материјала (појединачни предмети, мале површине и мала количина горива, гашење пожара вршити приручним средствима).
- Пожар типа П2: сматра се средњим пожаром када је ватром захваћен један или више пожарних сектора са већим пожарним оптерећењем. За гашење пожара ангажовати ватрогасну јединицу (од 3-6 млазева воде, два ватрогасна одјељења, ватрогасни вод).
- Пожар типа П3: сматра се великим пожаром када је ватром захваћен читав спрат, кров зграде или читав објекат. На отвореном простору то су пожари који захватају веће површине разливеног течног горива, шумски пожари, пољски пожари и сл. За гашење великих пожара неопходно је ангажовати добро опремљене ватрогасне јединице у формацији вода или чете, а потребно је примјењивати од 6-24 млазева воде,
- Пожар типа П4: сматра се пожар који захтјева читаве блокове зграда, дјелове насеља или велике комплексе отворених складишта. За гашење ових пожара неопходно је ангажовати више ватрогасно спасилачких јединица.

3.6. СА ДЕЈСТВО СА НАДЛЕЖНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВАМА

На позив Градоначелника или начелника градског штаба цивилне заштите ватрогасно спасилачке јединице учествоваће на отклањању посљедица од елементарних непогода према плану одбране од елементарних непогода. Градски штаб цивилне заштите у случају пожара типа П4 укључује јединице цивилне заштите, а како је одређено овим планом.

Овлаштени радници Центра јавне безбједности по сазнању да је избио било који тип пожара на било ком објекту или простору на подручју Града, дужни су одмах изаћи на мјесто пожара, извршити обезбјеђење објекта или простора угрожених пожаром и сарађивати са руководиоцем акције гашења пожара.

У случају пожара типа П3 и П4 на позив руководиоца акције гашења ангажују се и обављају следеће радње:

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- Дом здравља или рејонске амбуланте упутиће стручну екипу за случај потребе пружања прве медицинске помоћи на мјесто акције гашења пожара. Предузећа која имају организовану медицинску службу на подручју Града својим самоуправним општим актом утврдиће начин пружања прве помоћи.
- Надлежно комунално предузеће дужно је у случају пожара типа П3 и П4 упутити екипу која затварањем вентила на хидрантској мрежи усмјерава воду за гашење према мјесту пожара као и сва расположива возила (цистерне са водом и сл.).
- Надлежно електродистрибутивно предузеће Града на позив руководиоца акције гашења пожара типа П3 и П4 (позив може упутити и друго овлаштено лице или штаб цивилне заштите) шаље свог дежурног диспечера-дежурног електричара који:
 1. Искључује са напајања угрожени објект или комплекс објеката општине и то преко диспечерског центра или директно у одговарајућој станици.
 2. Уколико је пожар на шумском подручју или велики блоковски пожар, гдје треба извршити искључења, обављају се у диспечерском центру уз сагласност главног диспечера, имајући у виду стање у електроенергетском систему.
 3. Искључење електричне енергије за пожаре типа П1 и П2 врши се у самом објекту преко командних тастера или склопки на разводном ормару, а то ради дежурни електричар у предузећу те друга особа која је упозната са поступком.

3.7. ПОСТУПЦИ И НАЧИНИ УПОТРЕБЕ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

У случају пожара типа П4 Градоначелник проглашава ванредно стање и у том случају Градски штаб за ванредне ситуације, поред ватрогасно спасилачких јединица ангажује јединицу која је оспособљена и опремљена за гашење и пружање прве помоћи, а у складу са одредбама општинског плана заштите од елементарних непогода.

Градски штаб за ванредне ситуације у случају пожара типа П4 формира оперативни штаб акције гашења пожара (када буде основана оспособљена јединица за учествовање у акцијама гашења пожара).

Градски штаб за ванредне ситуације организује обезбјеђивање: допунских снага за пружање прве помоћи, превоз повређених лица у здравствена предузећа, потребне количине алата, одређен број и врсту возила и људства који ће тим возилима руковати.

Сваки грађанин који примјети пожар дужан је да га угаси ако то може учинити без опасности за себе или другога, а ако није у могућности пожар угасити дужан је да пожару обавјести најближу ватрогасно спасилачку јединицу или најближу станицу полиције или Центар за осматрање и обавјештавање. У случају избијања пожара већих размјера или када пријети опасност од наглог ширења пожара или постоји опасност да пожар угрози животе људи и материјална добра у већем обиму, а расположиве ватрогасно спасилачке јединице не могу сузбити пожар, Градоначелник односно лице које он овласти може наредити свим способним лицима старијим од 18 година да учествују у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром.

Осим обавеза из предходног става грађани су дужни:

- омогућити кориштење својих средстава везе и превозних средстава у циљу дојаве пожара,
- ставити на располагање алат, превозна и друга средства и омогућити кориштење воде из својих изворишта,
- на позив руководиоца акције гашења пружити помоћ у акцији гашења и спасавања уколико станују у непосредној близини или се затекну на мјесту гдје је пожар избио, односно уклонити се са мјеста пожара и омогућити несметан рад ватрогасним јединицама,
- одазвати се на позив опште мобилизације и
- омогућити кориштење воде из својих изворишта.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

3.8. ОБАВЕЗЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА

Ватрогасно спасилачка јединица на подручју Града Прњавор, укључују се према реду употребе и то на следећи начин, приказано у наредној табели.

Табела 49: Распоред укључивања ватрогасно спасилачких јединица

У I наступу	Дежурна јединица ПВСЈ Прњавор
У II позиву	Слободно људство ПВСЈ Прњавор
У III позиву	Предузетне ватрогасно спасилачке јединице
У IV позиву	Остале Добровољне ватрог. спасил. јединице на подручју Града
У V позиву	Ватрогасно спасилачке јединице из сусједних општина/градова

1. Степен (I наступ)

Овај вид алармирања ватрогасаца примјењује се при дојави пожара са објеката:

- у којима нема угрожених људи,
- у којима не пријети већа материјална штета,
- у којима је ниско пожарно оптерећење,
- у којима је обухват пламеном мало вјероватан,
- у којима материјал у пожару сагорјева нормалном брзином,
- у којима пожари кратко трају.

На овим пожарима интервенише само дежурна смјена јединице преко својих ватрогасаца. Аларм се даје уобичајено за нормалну процедуру дојаве пожара у ватрогасно спасилачкој јединици.

2. Степен (I позив)

У овом степену алармирања ватрогасаца предвиђа се дојава са следећих објеката:

- у којима је унутрашња запремина до 6.000 m³,
- у којима је средње или високо пожарно оптерећење,
- у којима је повећана брзина сагорјевања,
- у којима се очекује обухват пламеном,
- у којима се очекује штета до 400.000 КМ под најнеповољнијим околностима,
- у којима су угрожени људи, али се могу сами спасити,
- чија је висина до 22 m,
- у којима је ширина пожарног сектора до 40 m,
- за рад на гашењу пожара није довољан број људи у смјени.

Мобилизација се обавља преко постојећих аутомата у ПТТ саобраћају. Мобилизацију обавља дежурни командир у смјени. У случају отказа аутомата ПТТ саобраћаја мобилизација се обавља сиренама са једним знаком за пожарну опасност.

3. Степен (II позив до V позива)

Овај степен мобилизације ватрогасаца се предузима у случају дојаве са слиједећих објеката:

- у којима се очекује штета већа од 400.000 КМ,
- који су унутрашње запремине преко 6.000 m³,
- у којима је високо пожарно оптерећење,
- у којима се очекује брзина ширења фронта пламена преко 2 m/min,
- који су висине преко 22 m,
- у којима су угрожени људи који се не могу сами спасити,
- у којима борави више од 600 особа,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- у којим је ширина пожарног сектора преко 40 м,
- у којим за рад на гашењу пожара треба ангажовати више од 2 смјене ватрогасаца градске ватрогасно спасилачке јединице.

За гашење ових пожара мобилише се комплетна ватрогасно спасилачка јединица ПВСЈ Прњавор као и остале јединице према табели бр.49.

Мобилизација се обавља као и у предходном случају мобилним и фиксним везама и то од стране дежурног старјешине.

У случају отказа ПТТ аутомата мобилизација се обавља преко сирена за узбуњивање са два сигнала за пожарну опасност са међупаузом од 30 секунди.

Ватрогасно спасилачка јединица Града, приступа акцији гашења пожара било којег типа, одмах по сазнању, на било ком простору (оперативној зони) на подручју Града Прњавор.

Ако је у неком предузећу основана ватрогасно спасилачка јединица, иста је дужна приступити акцији гашења пожара:

- одмах по сазнању да је пожар избио на било ком простору предузећа у којој је основана,
- на тражење командира ватрогасно спасилачке јединице Града или градског Штаба цивилне заштите за пожар типа П2 који је избио ван простора предузећа,
- на тражење градског Штаба за ванредне ситуације или Центра јавне безбједности,
- по сазнању да је пожар типа П3 и П4 у неком дијелу подручја Града.

Остале Добровољне ватрогасно спасилачке јединице на подручју града дужне су приступити акцији гашења пожара:

- одмах по сазнању да је пожар било ког типа избио на било ком објекту или било ком простору на подручју своје оперативне зоне,
- на тражење командира општинске ватрогасно спасилачке јединице,
- на иницијативу руководиоца добровољне ватрогасно спасилачке јединице.
- на тражење подручног одјељења цивилне заштите.

Ватрогасно спасилачке јединице морају имати планове мобилизације у којима ће се утврдити начин активирања чланова јединице, вријеме окупљања и вријеме до спремности интервенције. Планове мобилизације обавезно проводити једном годишње.

3.9. НАЧИН ДЈЕЛОВАЊА ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ ПРЊАВОР ПРИЛИКОМ ГАШЕЊА ВЕЛИКИХ ПОЖАРА

За све очекиване велике пожаре ватрогасно спасилачка јединица мора да сачини:

- План гашења пожара,
- План употребе снага и средстава за гашење пожара са градског подручја и шире из кога ће се сагледати: начин активирања снага, начин рада на пожару, начин комуницирања, начин кординирања рада и др,
- Једном годишње мора да организује јавну вјежбу гашења пожара са свим потребним снагама у присуству Градоначелника,
- Приједлог набавке опреме за гашење пожара која је неопходна на основу Плана гашења пожара,
- Приједлог кадровских рјешења,
- Анализу јавне ватрогасне вјежбе коју подносе ГРАДОНАЧЕЛНИКУ.

За потребе квалитетнијег рада, могу се, за сценарио јавне ватрогасне вјежбе ангажовати и стручне институције из Републике Српске као и шире.

4. СИСТЕМ ОБАВЈЕШТАВАЊА

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

4.1. СТАЊЕ ВЕЗА У ФУНКЦИЈИ ДОЈАВЕ

За ове сврхе, у садашњој ситуацији, на територији Града Прњавор може се рачунати на телефонске везе, радио везе, средства за јавно узбуњивање и сигнализацију пожара.

Дојава пожара на подручју Града Прњавор рјешена је преко директне телефонске везе на број 123, или (фиксни телефон или на број 121 (Центар за обавјештавање) У општини везе се остварују двојако:

- класичном ТТ телефонијом,
- мобилном телефонијом.

ТТ везе се остварују преко мјесне кабловске ТТ мреже и аутоматске телефонске централе. Мобилна телефонија је класична.

Телефонске односно ПТТ везе покривају цјелокупно подручје територије Града, а у експанзији је мобилна телефонија тако да ове везе представљају најзначајнији систем веза на подручју Града Прњавор, а самим тим и изузетан значај за брзу дојаву пожара.

Осматрачи шумских пожара са осматрачких мјеста са Управом газдинства, ватрогасно спасилачком јединицом, МУП-а или другим организацијама повезани су мобилном телефонијом преко које ће извршити дојаву пожара.

Поред напријед наведених ПТТ веза, значајну улогу могу имати и радио везе које функционишу на подручју Града Прњавор у које су укључени: Одсијек за цивилну заштиту, ватрогасно спасилачка јединица Града Прњавор, Водопривредно предузеће. У систему радио веза су и радио-аматери, МУП, Електродистрибуција.

Узбуњивање

Узбуњивањем се обавјештава становништво, државни органи, институције, привредни субјекти и др. правна лица о постојећим, односно предстојећим опасностима које могу угрозити становништво и материјална добра као и о престанку тих опасности.

На подручју Града Прњавор, узбуњивање ће вршити ЦЗ Града Прњавор.

Узбуњивање се врши емитовањем одговарајућег звучног сигнала, активирањем сирена.

На подручју Града Прњавор инсталисано је једна сирена.

У функцију обавјештавања о опасностима ставиће се и локална средства јавног информисања, постојеће радио и ТВ станице на подручју Града Прњавор (КЗ, РТРС, РТВ „БН“).

Вријеме могућности употребе јединица цивилне заштите од момента узбуњивања усклађено је са потребним временом за извршење мобилизације и оно износи 6 сати.

4.2. НЕДОСТАЦИ У СИСТЕМУ ОБАВЈЕШТАВАЊА О НАСТАНКУ ПОЖАРА

Основни недостаци у систему обавјештавања су:

- слаба покривеност појединих подручја мобилном телефонијом,
- недостатак ватродојавне инсталације у објектима.

4.3. ДЕТЕКЦИЈА И ДОЈАВА ПОЖАРА У ОБЈЕКТИМА

У објектима многих привредних субјеката и органа на територији Града Прњавор изведени су

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

интерни системи ватродојаве и сигнализације пожара.

Сигнал дојаве пожара из ових интерних система завршава се у њиховом радном кругу тј у портирницама или просторији дежурног ватрогасца.

Постоји техничка и економска оправданост повезивања инсталираних дојавних система са сједиштем у просторијама ТВСЈ, као носиоцу оперативне заштите од пожара на територији Града Прњавор. На територији Града Прњавор, посебно у градском дијелу, има више објеката који би требали бити опремљени интерним системом ватродојаве.

Посебан технолошки напредак је остварен у Телекому РС, што се одразило на развој Града Прњавор. Напредак се огледа у изградњи низа нових дигиталних, телефонских централа, како у самом граду тако и у свим селима. Уведени су нови кориснички сервиси који раније нису постојали, а најзначајнији је Интернет, са огромним могућностима.

Изграђена је посебна област у телефонском саобраћају-мобилна телефонија, која је унијела низ погодности у коришћењу.

Развој насеља на територији Града као и приградским насељима се прати изградњом нових мрежа намјењених фиксној телефонији, као и изградњом станица мобилне телефоније.

4.4. ЦЕНТАР ЗА ОБАВЈЕШТАВАЊЕ

Осматрање, обавјештавање и узбуњивање представља скуп организованих активности на прикупљању, обради и преношењу података о појавама у природи и догађаја у окружењу који могу испољити штетно и опасно дјеловање на људе и материјал на добра, обавјештавању и анимирању надлежних органа, институција и грађана ради предузимања превентивних и оперативних мјера заштите и спашавања те, по потреби, њиховом узбуњивању. Задатак подручног и општинског оперативног центра састоји се у слиједећем:

прима информације на телефон 121 од становништва просљеђује ватрогасно спасилачкој јединици,

прима информације од ватрогасно спасилачке јединице,

обезбјеђује све потребне везе (радио, телефонске) између штаба и осталих субјеката и преноси наређење за мобилизацију и подузимање потребних мјера у насталој ситуацији,

обавјештава грађане о насталој елементарној непогоди и о начину њиховог понашања,

центар за обавјештавање се повезује директном везом са републичким центром за обавјештавање и са центрима за обавјештавање сусједних општина/градова.

5. ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

5.1. ПОСТУПАК ГАШЕЊА ПОЖАРА

Поступак у гашењу пожара обухвата цјелокупну дјелатност предузећа и других правних лица, државних органа, подузетника и појединаца од времена сазнања о појави пожара, изласка на мјесто гашења пожара, као и тока гашења пожара и спасавања лица и материјалних добара угрожених пожаром. Гашење пожара и спасавање лица и материјалних добара угрожених пожаром првенствено ће се извршити организованом акцијом ватрогасних јединица.

Начин спровођења акције гашења пожара ватрогасно спасилачка јединица утврђује својим актом (упутство или поступак), а нарочито:

- поступак по пријему обавјештења о настанку пожара (поступак радника дежурне службе, односно службе обавјештавања),
- обавеза и одговорност овлашћених лица за предузимање одређених мјера у акцији гашења пожара,
- поступак руководиоца акције гашења пожара до доласка на мјесто пожара (уознавање са објектима и просторима захваћеним пожаром), снагама и техником с којом располажу јединице, метеоролошким условима, мјестом гдје је дошло до пожара),
- поступак на мјесту гашења пожара (утврђивању величине пожара и његовог правца ширења, опасност од експлозије и других опасних материја, изворишта воде, хидрантске мреже и водова, потребних снага и средстава као и тражење помоћи од других ватрогасних јединица),
- методе и техничка средства при гашењу пожара на објектима (отвореном простору, затвореном простору, трафостаницама, стамбеним зградама и сл.),
- остале мјере од значаја за успјешну акцију гашења пожара и евакуацију и спасавање лица и имовине угрожених пожаром.

Акцијом гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара угрожених пожаром по правилу руководи:

- старјешина или други руководиоца ватрогасно спасилачке јединице која је прва почела гасити пожар
- у предузећима у којима је основана ватрогасно спасилачка јединица, акцијом гашења пожара руководи радник који има испит за руководиоца акције гашења и спасавања,
- у циљу што успјешније акције гашења пожара, осим лица одређених у претходном ставу акцијом гашења пожара може руководити и други старјешина односно други руководиоца ватрогасно спасилачке јединице која учествује у гашењу пожара ако у гашењу пожара учествује више ватрогасно спасилачких јединица и ако су се руководиоци тих јединица споразумјели који ће од њих руководити акцијом гашења пожара.
- Руководилац акције гашења пожара самосталан је у одлучивању у тој акцији, нико не може ометати га у доношењу одлуке нити мијењати његова наређења. Ако руководиоца гашења пожара не руководи стручно акцијом, исти се смјењује на предлог инспектора заштите од пожара.

Поред утврђивања поступака у гашењу пожара ватрогасно спасилачке јединице су обавезне да сачине тактичко-оперативне планове гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара за објекте који према угрожености од пожара спадају у К1 и К2 категорију технолошког процеса као и објеката у којима борави или се окупља већи број људи. Одговорна лица из ових категорија и објеката морају доставити тактичко-оперативне планове гашења пожара ватрогасно спасилачкој јединици.

Ватрогасно Спасилачка Јединица Града Прњавор врши периодично увјежбавање и провјеру ефикасности предвиђених тактичко - оперативних планова за предузећа, подузетнике и установе чији објекти према угрожености од пожара спадају у К1 и К2 категорију технолошког процеса,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

као и у објектима у којима борави или се окупља већи број лица, у којима План заштите од пожара за дату установу или предузеће тако налаже.

5.2. ЕВАКУАЦИЈА ЛИЦА ИЗ ОБЈЕКТАТА ЈАВНЕ НАМЈЕНЕ

Ради постизања потребне брзине и сигурног начина евакуације лица у случају пожара из стамбених и других објеката, хотела, робних кућа, болница, школа и сл. потребно је да ове установе својим Плановима гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара разраде елементе као што су:

- руковођење евакуацијом и спасавањем,
- задатке чланова заједнице етажних власника, чланова цивилне заштите, особља хотела и робних кућа, болница итд. у поступку евакуације,
- састав групе задужених за помоћ старијим и немоћним особама и мајкама с малом дјецом,
- састав групе за спасавање озлијеђених и унесрећених у пожару односно у другим елементарним непогодама,
- одређивање појединаца задужених за обавјештавање других служби које треба да судјелују у спасавању и гашењу пожара (ватрогасне јединице, хитне помоћи, комуналног предузећа, електро- дистрибутивног центра и сл.),
- опремљеност групе за евакуацију спасавања и гашења пожара (батеријске лампе, прибор прве помоћи, маске, апарати за гашење пожара, цијеви и кофе за воду, ручни алат за спасавање, мјесто за држање опреме и сл.),
- задужење појединаца одговорних за формирање група те начин и поступак алармирања станара, гостију и других лица угрожених пожаром,
- начин периодичне контроле и провјеравања мјера којима се осигурава успјешна евакуација и спасавање,
- начин динамике увјежбавања станара и група за евакуацију, спасавање и гашење пожара,
- мјере заштите у току гашења пожара.

5.3. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИМ ПОСТРОЈЕЊИМА

У случају већих пожара на електричним уређајима или у близини таквих уређаја, потребна је сарадња стручњака односно особља електроенергетских постројења и ватрогасно спасилачких јединица. Корисници електроенергетских постројења дужни су у том циљу ватрогасно спасилачкој јединици саопштити имена лица са којима треба да успоставе везу у оваквим случајевима.

Одређена стручна лица са електроенергетских постројења морају бити присутна на мјесту гашења пожара.

Дирање електричних уређаја од стране непозваних и нестручних лица мора се безусловно спријечити. Потребне радове на тим уређајима у случају појаве пожара смије једино вршити овлашћено погонско особље, а само у случају нужде за то обучени припадници ватрогасно спасилачке јединице. Дирати, укључивати и искључивати уређаје високог напона смију једино за то одређена погонска стручна лица односног електроенергетског постројења. О свим интервенцијама ватрогасне организације на електроенергетским постројењима мора се одмах, још у току интервенције обавјестити корисник електроенергетских постројења.

У постројењима за производњу и расподјелу електричне енергије у случају појаве пожара искључују се, по правилу, само они дијелови који су ватром захваћени или непосредно угрожени. Искључење треба по могућности што више ограничити. Код потрошача електричне енергије треба, по правилу, искључити све пожаром захваћене или угрожене уређаје за потрошњу

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

електричне енергије. Приликом искључења треба водити рачуна о томе да се не омета нормалан рад стабилних уређаја за гашење, ватрогасних пумпи на електрични погон и сл. Исто тако, треба према потреби и могућностима оставити у погону и свјетлосне уређаје да би се олакшао рад при гашењу.

Искључење се мора, по могућности, извршити на нормалан начин. Без нарочите потребе не смију се сјећи водови.

Спајање водова под напоном са земљом или њихово кратко спајање мора се сматрати крајњом мјером, тј таквом мјером која се с обзиром на опасност за онога који је спроводи, смије примјењивати само кад су непосредно угрожени људски животи и то уз највеће опрезности и од стране веома искусних лица.

Кратко спајање водова високог напона или њихово спајање са земљом ватрогасцима је забрањено.

Пожарно оштећене или разорене дијелове електричних уређаја треба што прије искључити.

По завршеном гашењу пожара може се приступ згаришту дозволити нестручним лицима тек када се утврди да су сви пожаром оштећени или разорени електрични уређаји потпуно искључени.

Пожаром оштећени електрични уређаји смију се поново ставити у редован погон тек пошто су доведени у стање које одговара техничким прописима за извођење одговарајућих постројења. Ручно гашење електричних уређаја под напоном, на било који начин и било којим средствима, треба избјегавати.

Прије гашења пожара треба пожаром захваћене електричне уређаје високог напона претходно искључити.

Приликом гашења пожара на дрвеним стубовима надземних водова високог напона, потребна је нарочита опрезност да не би млазом били захваћени водови под напоном. Стога прије почетка гашења пожара треба водове искључити.

При гашењу пожара у близини електричних уређаја средствима која су електрично проводна, потребна је највећа пажња да лица која гасе не би непосредно или путем млаза дошла у додир са предметима под напоном. Уколико постоји опасност од напона, уређај се мора искључити.

Стога у оваквим случајевима треба избјегавати гашење пуним млазом, а ако се ради о уређајима високог напона треба при томе одржавати растојање од најмање 15 метара између млазнице и најближе тачке под високим напоном.

Исти случај приликом гашења запаљеног уља разливеденог у близини уљних трансформатора или прекидача. Приликом руковања ватрогасним љествама и рада са њима, треба пазити да се не успостави додир са надземним електроенергетским водовима односно да се они не прекину.

5.4. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА НА УЉНИМ ТРАНСФОРМАТОРИМА

За успјешно гашење пожара, а нарочито за успјешно гашење пожара уља, потребно је првенствено што брже приступити гашењу. С тога је, нарочито у првим тренуцима пожара, потребна одлучност и способност лица чији је задатак да интервенише.

Најједноставнији начин угушивања пожара на мањим уљним трансформаторима, уљним прекидачима у малим затвореним просторијама састоји се у спријечавању приступа ваздуха у такве просторије уколико се оне могу херметички затворити.

Брже и успјешније угушивање пожара, нарочито ако су односне просторије веће или ако се не могу потпуно херметички затворити, може се постићи увођењем гасовитих средстава за гашење, првенствено угљен-диоксида. То ће бити знатно упрошћено и олакшано, ако су у зидовима просторије раније начињени одговарајући отвори.

У случају пожара на уљним трансформаторима или уљним прекидачима треба поступити на

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

слиједећи начин:

На отвореном простору Ватром захваћене или непосредно угрожене дијелове постројења под напоном треба одмах искључити. Ако напон није искључен дозвољена је употреба:

- праха до 1000 V,
- CO₂ до 1000 V,
- импулсни млазеви воде до 120.000 V.

Запорне направе за испуштање уља из запаљене трафоа/прекидача треба по могућности, отворити да би се уље уклонило са мјеста захваћеног пожаром.

Сусједна постројења треба, по потреби, заштитити од зрачења топлоте млазовима распршене воде, али не бацати воду на постројење под напоном.

Треба спријечити ширење разливеденог уља, а по потреби начинити пјешчане насипе.

Само гашење спроводити према постојећој ситуацији, односно према плану за одбрану од пожара. Мање пожаре, треба гасити ручним или превозним ватрогасним апаратима.

Веће пожаре, треба гасити млазовима распршене воде односно пјеном (запаљено разливено уље). При томе је потребна највећа опрезност, ако није сигурно да су пожаром захваћени дијелови постројења искључени.

У случају пожара уља гашење треба вршити, по правилу одоздо навише, пошто је претходно угашена ватра на тлу. У просторијама у случају опасности од избијања пожара, треба према постојећим могућностима, односно просторију испунити угљендиоксидом за напоне до 1.000 V или сувим прахом за гашење пожара за напоне до 1.000 V или халоном за напоне до 100.000 V. При том треба претходно затворити све отворе на ватром захваћеној просторији. Ватром захваћене или непосредно угрожене дијелове постројења треба одмах искључити. Запорне направе за испуштање уља треба отворити.

При појави пожара, који се још није разбуктао (пожар у зачетку), треба пожар гасити ручним или превозним ватрогасним апаратима који су пуњени електрично непроводним средствима. У малим и слабо провјетреним просторијама треба, при томе, употребити маске или слична заштитна средства. Ако је пожар добио веће размјере, а за његово савладавање не постоје на располагању одговарајућа средства, треба гашење ватре покушати спрјечавањем приступа ваздуха у просторији (затварањем отвора).

Поред мјере наведене у претходној тачки, потребно је по могућности убацивати у просторију угљен-диоксид. Послије мјера спроведених према одредбама, просторија се може отворити тек када се њена унутрашњост довољно охлади. Кад је постројење потпуно искључено, може се гасити пјеном или млазом распршене воде.

За свако постројење мора постојати план заштите од пожара. Погонско особље мора бити упознато са тим планом и упућено како да поступа у случају избијања пожара, а посебно у погледу своје личне заштите.

На појединим радним мјестима морају бити истакнута упуства којима су одређени потребни поступци у погону на пожаром угроженим постројењима, начин обављања узбуне и поступак при гашењу.

Важно је напоменути да трафо-уље садржи као адитиве полихлороване дифениле који су изузетно

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

канцерогени. Из тог разлога не смије се удисати дим при сагорјевању трафо-уља нити исто смије да исцури и продре у воду или земљу због јаког загађења животне средине.

5.5. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА НА ШУМСКИМ ПОДРУЧЈИМА

Ово поглавље обрађује ватрогасну тактику гашења шумских пожара у коме су изложени општи принципи и методе гашења, као и израда плана операције и избора најпогоднијих варијанти гашења.

Шумама и шумским земљиштем у приватном власништву газдују њихови власници, док су стручни послови повјерени локалом шумском газдинству. Шумама и шумским земљиштим у државној својини газдује Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде. Формирањем јавног предузећа шумарства „Шуме Српске“ – шумско газдинство задужено је за стручно газдовање шумама на подручју Града Прњавор.

Мала жаришта могу ликвидирати сами шумари односно појединци који откривају такве пожаре. Међутим, код великих пожара потребан је већи број људи, а у неким случајевима потребно је мобилисати и организовати сво мјесно становништво способно за обављање појединих операција у гашењу пожара. Сваку групу која учествује у гашењу, чак и ако је састављена од два човјека треба да води старији, који организује рад и сноси одговорност за безбједан рад и здравље чланова групе.

Иначе у току гашења треба одржавати што строжу дисциплину, јер увек може доћи до опасности по живот лица која учествују у гашењу. При формирању јединице мора се имати у виду да у великим групама сваки појединац због тешкоћа које искрсавају у организацији рада, обично извршити, мањи обим радова него у саставу мањих група. Због тога основне самосталне групе треба формирати од 4-8 људи, а не веће. При томе треба извршити расподјелу рада по групама.

Тако на примјер при стварању приземног против – пожара једна група треба да рашчишћава трасе полазне линије од грмља и осталог запаљивог материјала. Друга група треба да начини минерализовани појас на одређеној траси, трећа треба да формира против-пожар, четврта да врши осматрање кретања ватре и заштити полазне линије.

У оваквој организацији посла радови се обављају брже, лакше се руководи, олакшава се рад и учесници у гашењу брже стичу искуства и навике.

Гашењу треба приступити након осматрања терена и израде плана гашења. Извиђање пожара треба да буде организовано тако да сви подаци стижу у одређено вријеме, на одређено мјесто како би се добио одговор на сва питања која интересују руководиоца гашења.

Извиђање мањих пожара, до 20 ha, руководиоца гашења може да врши лично, док за веће пожаре користе се хеликоптери или два до три човека из штаба гашења пожара. Извиђање не смије да траје дуго, јер при развоју пожара сувише брзо долази до промјена. У току извиђања утврђује се врста и јачина пожара, правац ширења фронта, постројење природних препрека и сл. Као резултат извиђања израђује се опис терена и пожара са означавањем очекиваног развоја. Овај посао се знатно убрзава уколико постоје карте шумског подручја. Обзиром да је брзина ширења пожара веома велика, а посебно наглих приземних и крунских, веома је важно да руководиоца гашења на основу података добијених извиђањем састави прогнозу ширења пожара. Основу за састављање прогнозе ширења пожара представљају карактеристике шумских подручја које се налазе на путу ширења, затим стање запаљивим материјала на тим подручјима, очекивана промјена метеоролошке ситуације и познавање законитости у развоју и ширењу пожара.

За мање пожаре довољно је саставити прогнозу за 2-3 наредна часа. У сложенијим случајевима треба саставити прогнозу за цијели дан.

Код прогнозе велику пажњу треба посветити вјетру. Посебно су опасни вјетрови који мјењају интензитет и правац код брзине између 6-9 m/s. Код вјетрова веће брзине не стварају се конвекциони стубови, пожар се тада шири брзо, али у једном смјеру, тако да његов карактер зависи углавном од врсте шуме и периода дана. Посредан показатељ могућег развоја пожара може

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

бити кретање и облик стуба дима који се може утврдити извијањем пожара.

Ако је пожар слабог интензитета, а вријеме са слабом брзином вјетра формира се стуб дима који се диже у вис више од 600 m.

Пожар поприма велике размјере када снажни стуб дима у крупним колувовима достиже висину од 3.000 m. Тада се на земљи брзина вјетра мијења, те је могуће стварање вртлога и борба против пожара је тиме отежана.

При састављању прогнозе веома је важно запазити могућност заустављања ватре на појединим препрекама. Прогноза се уцртава на скицу терена и користи се при изради плана гашења. У плану гашења треба да буде утврђен технички и тактички захват за ликвидацију пожара у разним стадијумима. Постоје три стадијума ликвидације пожара: локализација, завршно гашење и обезбјеђивање целокупне површине којом је прошла ватра.

5.6. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА НА ДЕПОНИЈИ ОТПАДА

Организованим сакупљањем отпада у потпуности је покривен урбани дио Града Прњавор. Сакупљање комуналног отпада врши се у складу са Уговором о пружању услуга на одржавању и чишћењу јавних површина на подручју Града Прњавор између Града Прњавор, као наручиоца услуге и КП „ПАРК“ а.д. Прњавор као даваоца услуге.

Планом предвиђене мјере за ову врсту пожара:

- Сагорјевање на депонији је повезано са јаким аерозагађењем због присуства разних токсина као што су: олово, жива, кадмијум, полихлоровани ди-фенили, инсектициди и медицински отпад. Гашење пожара је обавезно и хитно.
- Сагорјевање може бити и резултат самозапаљења и као и намјерних и ненамјерних паљевина.
- Гашење пожара на депонији обављати 2%-тним раствором пјенила са слабо аерираном пјеном (пјена добијена опремом за распршену воду). На 10.000 литара воде 200 литара пјенила.
- При гашењу пожара на депонији носити комплетну заштитну опрему.
- Послије гашења пожара на депонији извршити прање и деконтаминацију униформи ватрогасаца и заштитне опреме.

Пожари на депонији смећа су у рангу свих осталих хемијских удеса и тако се имају третирати у погледу озбиљности приступа од стране ватрогасаца и осталих надлежних служби.

5.7. УДЕСИ СА ОПАСНИМ ХЕМИКАЛИЈАМА

Под опасним хемикалијама се подразумјевају све оне материје сходно Закону о превозу опасних материја, а нарочито: хлор, амонијак, пирален, течни нафтни гас, течни метан, амонијум нитрат, тешки метали, материје које јонизујуће зраче, бензин, мазут, сирова нафта и други. Да би се жртве избјегле и свеле на минимум Планом се предвиђају слиједеће посебне мјере безбједности:

- Удаљити све који директно не учествују у акцији гашења на безбједну удаљеност од најмање 100 метара.
- За хемијске акциденте са гасовитим токсинима безбједна удаљеност се одређује на основу дијаграма угрожавања из програма „АЛОНА“.
- У случају хаварије на утечњеним, корозивним и гасовитим токсинима и експлозивима План заштите од пожара предвиђа евакуацију и помјерање становништва изван зоне угрожености.
- За почетак евакуације је одговоран руководилац акције гашења пожара.
- Евакуацији предходи сигнал са сирена за узбуњивање знаком за РБХ опасност.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- У евакуацију становништва се укључују и ТВ и радио станице са задатком пружања становништву неопходних информација о природи удеса као и мјесту гдје се становништво упућује.
- Координацију припреме овог важног посла и додатне Планове активности водиће цивилна заштита града.
- У акцију спашавања мора бити укључена и локална метеоролошка станица, домови здравља, полиција и војска.
- У случају пожара на горе наведеним објектима ватрогасци морају да спријече продор опасних хемикалија у канализацију заједно са средствима за гашење.
- Ако је у тренутку пожара температурна инверзија и дим пада по насељу неопходно је извршити евакуацију становништва.
- Послије оваквих пожара нужно је извршити деконтаминацију контаминираних земљишта.
- Ватрогасци морају предузети абсорпцију дима при оваквим пожарима.
- Урадити Елаборат о заштити Града Прњавор од катастрофа прије свега хемијске природе, а потом и осталих које пријете великим бројем људских жртава.
- Елаборат мора да садржи сценарио слиједи догађаја са тачним бројевима телефона свих субјеката који морају учествовати у санирању катастрофе и обезбједи минималан број жртава.
- ТВСЈ Прњавор треба да изврши обуку командног кадра и особља по смјенама у примјени програмског пакета „АЛОНА“ у предвиђању последица хемијских удеса, пожара или експлозије.
- ПВСЈ Града Прњавор треба да организује једном годишње јавну вјежбу у којој ће провјерити обученост тимова за прогнозу последица.
- У случају потребе за евакуацијом евакуише се само угрожени дијелови Града Прњавор, што ће дефинисати програмски пакет „АЛОНА“. У тим дијеловима општине ће се огласити сирена за узбуњивање.

5.8. ПОСТУПАК ГАШЕЊА ПОЖАРА НА ОБЈЕКТИМА СА РАДИАКТИВНИМ ГРОМОБРАНИМА

Посебан случај представља гашење пожара на објектима на којима је постављен «РАГ». Опасност представља прстен радиактивне материје који може у случају приближавања или пада да озрачи људе који гасе пожар.

У случају акцидента треба се придржавати слиједећег:

1. Да у случају рушења «РАГ-а»

- евакуисати људе из зоне око контејнера са извором зрачења, тј. из круга око громобрана полупречника 7,5 м,
- извршити означавање зоне око громобрана радиолошком ознаком
- «ОПАСНОСТ ЗРАЧЕЊА»,

2. Да у случају пожара:

обезбједи првенствено гашење око «РАГ-а»,

води бригу да људство које гаси пожар држи растојање 7,5 м од громобрана,

3. Да у најкраћем року обавијести о акциденту:

- Министарство унутрашњих послова,
- Најближу установу овлаштену за послове заштите од јонизирајућих зрачења,
- Надлежног санитарног инспектора,

4. Корисник «РАГ-а» је дужан да одреди једно лице и његовог замјеника који ће бити упознат са упутством за поступак у случају акцидента.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

5.9. ГАШЕЊЕ ПОЖАРА ЕКСПЛОЗИВНИХ МАТЕРИЈАЛА, ЗАПАЉИВИХ ТЕЧНОСТИ И ГАСОВА

Објекти за добивање, прераду и чување лако запаљивих течности и гасова спадају у ред пожаром најугроженијих објеката и са тог становишта су веома сложени за гашење пожара. Код производње и складиштења експлозивних материја мора се предузети низ превентивних мјера (електропроводљиви подови, врата и прозори, електрични уређаји у сигурносној заштити, забрана коришћења алата који варничи, отворена ватра, висока аутономија и сл.). Унутар хемијске индустрије, која се бави производњом и складиштењем експлозива, урађена је стабилна инсталација за гашење CO₂. Уколико и поред предузетих превентивних мјера избије ватра, јавиће се тренутна експлозија са изузетно јаким детонацијама.

Уколико пожаром није захваћен експлозивни материјал, а постоји могућност ширења ватре ка њему, неопходна је акција хлађења водом да би се спречила евентуална експлозија.

Пожар запаљивих течности. Запаљиве течности у виду течних горива, сировина или готових производа имају широку примјену као погонска горива у индустрији, енергетска горива у лабораторијама, средства за подмазивање, растварање и слично. Пожар разливене течности се јавља у случају цурења или проливања течности по одређеној површини. Ако се течност запали, процес ће се несметано одвијати све док има гориве материје или ако се развија унутар неког затвореног простора. За процес горења, поред гориве материје, потребна је и одговарајућа запреминска концентрација кисеоника унутар простора. Горење ће се одвијати пламеном и то у правцу ваздушних струја. Код пожара горивих течности треба спречити истицање течности из неког простора и смањити простор у коме је дошло до истицања течности. Као основно средство за гашење користе се флуоросинтетичка, флуоропротеинска и флуорохемијска пјена и прах. Вода се може користити само у виду водене магле, али најчешће се примењује за хлађење простора резервоара у коме се одвија процес горења или суседних простора.

Пожар на надземним резервоарима Надземни резервоари имају велику запремину и служе за смјештање велике количине гориве течности. Од саме величине резервоара зависи и пожарна угроженост и степен опасности при акцијама гашења. Као најефикаснија средства за гашење треба користити пјену и прах. Прах има задатак да брзо прекине фронт пожара, а пјена да створи изолојући слој којим се прекида веза између гориве материје и пламена, спречава доток кисеоника и врши хлађење течности. Истовременим набацивањем оба средства за гашење, под претпоставком да су она компатабилна, омогућава се брз прекид пламена. Пјена се може ефикасно набацивати уз помоћ лула за пјену које се каче на обод зида резервоара. Веома важан утицај на ефикасно гашење има брзина струјања вјетра у моменту гашења пожара.

Пожар горивих гасова Гориви гасови, било да се складиште или транспортују одређеним цјевоводима, су они који се налазе под одређеним притиском. Усљед неконтролисаног истицања и при појави искре, варнице или неког другог топлотног извора доћи ће до појаве горења која се евидентира појавом бакље. Бакљу не треба гасити већ треба осигурати мјесто појаве бакље и покушати са затварањем вентила регулисати истицање гаса. Обавезно треба вршити хлађење система (великим количинама воде). Уколико је пожар настао у оквиру неког затвореног простора, најефикасније рјешење је неутрализација простора убацивањем инертног гаса.

За све пожаре који плану у близини муниције или експлозива, морају се одмах предузети мјере дојаве и почети гашење свим расположивим средствима не чекајући на посебна упуства и заповијести. Ако пожар обухвати експлозивна средства (муниција, минско-експлозивна средства, експлозив) или доводи топлоту на експлозивна средства и/или експлозивне материје, или ако је

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

пожар толико велик да се не може угасити расположивом опремом, све особље које је затечено, мора се одмах евакуисати и склонити на сигурно мјесто. Особље које гаси пожар који је захватио експлозивна средства, мора бити у цијелости обавијештено о специфичним реакцијама муниције, минско-експлозивних средстава и експлозива који су извргнути топлоти или пожару. Данас се то чини постављањем симбола пожарних скупина испред складишног објекта у којем се дугорочно чувају експлозивна средства окренутим према прилазном путу.

Пожар експлозивних средстава сузбија се током развојне фазе свим доступним средствима и без чекања нарочитих инструкција и заповијести. Ако се, током развојне фазе, пожар не може контролисати, мјесто пожара се одмах евакуише. Углавном, експлозивна средства која немају своја средства иницијације могу бити изложена ватри неколико минута прије него што експлодирају. Иницијалне капсуле, упаљачи, барутна пуњења и ракетни мотори изузетно су осјетљиви на пожар. Потпуно развијен пожар ове групе експлозивних средстава се не сузбија. Ако ватрогасци не могу сузбити пожар, морају се удаљити на заштићену локацију и ако је могуће они би требали сузбијати ширење пожара. Ако нема заштићене локације, ватрогасце треба повући на довољну удаљену локацију. Препоручује се удаљеност као што је од радионица за експлозив ($K_z=1.9$). Након експлозије ватрогасци могу прићи мјесту пожара само ако су експлозивна средства потпуно уништена у експлозији (масовној експлозији) тако да још увијек горе само остаци.

Табела 50. Сигурносне удаљености за склањање људства на темељу пожарних симбола

Пожарни симбол	Удаљености за склањање људства(м)	Посебни захтјеви
	600	За количине веће од 45т користити се удаљеношћу за стамбене зграде.
	550	
	180	За количине веће од 10т користити се удаљеношћу за стамбене зграде.
	90	

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

6.ТЕХНИЧКА ОПРЕМА И СРЕДСТВА ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

6.1. ПРОФЕСИОНАЛНА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦА ПРЊАВОР

Професионална ватрогасно спасилачка јединица обавља послове утврђене законом, Одлуком о оснивању Професионалне ватрогасно спасилачке јединице Града Прњавор објављеној у Службеном гласнику града Прњавор и другим актима надлежних републичких органа и органа града Прњавор.

Професионална ватрогасно спасилачка јединица има законом прописане надлежности у оквиру којих обавља послове који се односе на:

- учествује у гашењу пожара, спашавању људи и материјалних добара угрожених пожаром и другим елементарним непогодама на подручју Града Прњавор,
- води евиденцију о интервенцијама на пожарима и елементарним непогодама као и другим интервенцијама на спашавању људу и материјалних добара,
- доноси план и програм стручног оспособљавања и усавршавања ватрогасаца,
- врши провјеру стручног знања ватрогасаца,
- припрема планове и програме заштите од пожара и прати реализације истих,
- организовање и спровођење превентивних мјера заштите од пожара,
- пружа стручну помоћ свим ватрогасним структурама на подручју града Прњавор у оспособљавању и организацији заштите од пожара,
- организује стручне и психо-физичке припреме за оспособљавање запослених на извршавању задатака из дјелокруга рада јединице,
- врши друге задатке утврђене Законом о заштити од пожара, Законом о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама, другим прописима и општинским Планом заштите од пожара,
- сарадња и координација рада са надлежним државним органима,
- организује, прати и реализује обуку грађана из области личне, узајамне и колективне заштите у сарадњи са гфадским штабом са за ванредне ситуације,
- предлаже програм самосталних вјежби и израду елабората за извођење вјежби заштите и спасавања, органа управе, привредних друштава и других правних лица,
- учествује у набавци средстава и опреме за заштиту и спасавање за потребе јединица и тимова цивилне заштите и грађана и води бригу о њиховој исправности, чувању и употреби,
- даје стручна упутства грађанима, привредним друштвима и другим правним лицима по питањима заштите и спасавања,
- информише јавност о опасностима од елементарне непогоде и друге несреће и мјерама и задацима заштите и спасавања,
- подноси извјештаје и информације Градоначелнику,
- води прописану базу података и друге евиденције,
- провођење мјера заштите на раду, мјера заштите од пожара, и мјера у вези са кориштењем имовине,
- врши и друге послове по налогу Градоначелника.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

6.2. ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ ПВСЈ

Професионална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор располаже са сљедећом опремом:

Табела бр.51 Опрема ПВСЈ Прњавор

Редни број	Назив опреме и средства	Јединица мјере	Комада
1.	Интервенцијске униформе	Ком.	20
2.	Радне униформе	Ком.	21
3.	Рукавице ватрогасне	пари	20
4.	Опасач	Ком.	20
5.	Изолациони апарати	Ком.	9
6.	Апарати за гашење ЦО ₂	Ком.	8
7.	Апарати за гашење С	Ком.	18
8.	Сјекира	Ком.	5
9.	Хидраулични развални алат	Ком.	2
10.	Моторна тестера	Ком.	3
11.	Муљна пумпа	Ком.	3
12.	Моторна пумпа	Ком.	4
13.	Шљем	Ком.	20
14.	Ватрогасна цријева Ø52 мм	Ком.	30
15.	Ватрогасна цријева Ø75 мм	Ком.	28
16.	Млазница	Ком.	30
17.	Раздјелница	Ком.	5
18.	Хидрантски наставак	Ком.	6
19.	Растегаче мердевине	Ком.	1
20.	Кукаче мердевине	Ком.	3
21.	Усисно цријево	Ком.	11
22.	Хидрантски кључ	Ком.	10
23.	Носила	Ком.	1
24.	Уже конопац	Ком.	15
25.	Димовук	Ком.	3
26.	Компресор за пуњење изо.апарата	Ком.	1
27.	Опрема за рад под водом	Ком.	2
28.	ИФС пушка	Ком.	1
29.	Кишне кабанице	Ком.	6

ТВСЈ у свом раду користи и сљедећа возила:

1. Ватрогасни камион Ивеко Дејли

Година производње 2018.

Вода/пјена

400 литара воде и 20 литара пјене

Комплет развални алат као и други алат за техничке интервенције

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

2. Ватрогасни камион-навални Ивеко 150 EW

Година производње 2016.

Вода/пјена

5000 литара воде и 300 литара пјене

3. Ватрогасни камион Ивеко 150E28

Година производње 2020.

Резервоар воде 5000 литара

4. Ватрогасни камион навални ТАМ 150

Година производње 1987.

Резервоар воде 2400 литара

5. Ватрогасно возило Амарок

Година производње 2012.

Вода/пјена

400 литара воде, 10 пјене

ХДЛ пумпа

6. Ватрогасно возило Исузу

Година производње 2007.

250 литара воде

Теренско возило

ХДЛ пумпа

7. Ватрогасно возило Лада Нива

Година производње 2009.

Теренско возило

8. Ватрогасно возило Камаз

Година производње 2004.

7000 литара воде

9. Комби ватрогасно возило Там 80т35

Година производње 1990.

За превоз опреме

10. Путничко ватрогасно возило Рено Трафик

Година производње 2016.

За превоз ватрогасаца и опреме

Сва возила су исправна, регистрована и функционална.

Анализирајући текуће стање у ТВСЈ у наредном периоду треба планирати:

1. Због ефикаснијег дјеловања у случају евентуалног пожара и дјеловања на терену, те развоја индустријске зоне у Граду предлаже се: да се Територијална ватрогасно-спасилачка јединица Прљавор формира у саставу 28+замјеник старјешине и старјешина, те да у свакој смјени буде најмање 6 ватрогасаца (вођа смјене, два возача, три ватрогасца).

2. Извршити набавку 21 комплета личне опреме за ватрогасце (за садашње стање попуњености

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

ТВСЈ) и то:

- Интервентска униформа,
- Поткапа,
- Шљем,
- Маска,
- Лампа,
- Рукавице,
- Интервентне чизме.

3. ТВСЈ Прњавор, за сада посједује задовољавајућу опрему, али због старости саме опреме као и због хабања потребно је у наредном периоду обнављати личну и заштитну опрему и допуњавати новом. Попуњавањем ватрогасно спасилачке јединице новим члановима потребно је вршити и набавку ватрогасне личне опреме за исте.

4. Набавка 5 изолационих апарата.

5. Набавка опреме за спасавање:

- Јастук,
- Спусница,
- Ускочница.

6. Набавка опреме за послове спасавања на води:

- Приколица за чамац,
- Чамац са мотором за погон чамца,
- Весла,
- Спасилачки прслуци,
- Одјела за спасиоце,

7. Набавка алпинистичке опреме,

8. Набавка малог навалног ватрогасног камиона, са 1500 литара воде и 50 литара пјене.

9. Набавка допунског возила-аутоцистерне са 7000 литара воде.

10. Набавка командног возила.

11. Набавка камиона са корпом или хидрауличне љестве за рад на висини.

12. Набавка професионалног система везе за оперативне јединице.

13. Набавка још једног компресора за пуњење изолационих апарата.

Потребно је ријешити такође и питања везана за обуку и усавршавање радника у ТВСЈ:

- Ријешити бројно стање ватрогасаца према датом приједлогу.
- Извршити одговарајуће обуке радника ТВСЈ према плану који доноси старјешина ТВСЈ,
- Извршити обуку одговарајућег броја радника ТВСЈ за спасавање на води,
- Извршити обуку ватрогасаца за рад у затвореном простору
- Извршити обуку радника за пружање прве помоћи.
- Извршити обуку одговарајућег броја радника из удеса.
- Вршити редовно периодичне љекарске прегледе радника ТВСЈ.

С обзиром да је потребно издвојити већа финансијска средства да би се овај план набавке остварио, потребно је да Градска управа заједно са старјешином ТВСЈ направи План набавке по приоритетима и да у наредне три године планира средства у буџету Града за извршење циљева опремања и обуке радника ТВСЈ.

Смјернице за будући рад

Имајући у виду постојећу организацију ватрогасно спасилачких јединица на подручју Града Прњавора, њихову опремљеност и оспособљеност као и просторни распоред, те процјену од пожара, може се закључити следеће:

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- носилац оперативних активности заштите од пожара је Територијална ватрогасно-спасилачка јединица Прњавор па сагласно томе исту треба материјално-технички и кадровски ојачавати за локализацију евентуалних пожара,
- организовању ватрогасно-спасилачких јединица у привредним субјектима (према категорији угрожености од пожара).
- у већини мјесни заједница нису организоване добровољне ватрогасно спасилачке јединице,
- недовољна је опремљеност ватрогасно спасилачких јединица са опремом за гашење шумских пожара и пожара на пољопривредним површинама,
- у већини привредних и непривредних субјеката радници физичко-техничког обезбеђења нису обучени, а нити су положили испит за ватрогасца,
- код израде јединственог Оперативног плана гашења шумских пожара не територији Града Прњавора (за приватне и државне шуме) потребно је утврдити количину, врсту и локацију опреме за гашење истих.
- ради веће економичности, боље техничке опремљености и стручне оспособљености ватрогасаца треба тежити оснивању заједничких ватрогасних јединица за два или више привредних субјеката у индустријској зони града,
- сви привредни и непривредни субјекти дужни су при изради својих планова развоја планирати адекватан развој заштите од пожара са прегледом финансијских средстава за превентивно провођење мјера заштите од пожара

6.3. ОПРЕМА ЗА ГАШЕЊЕ ШУМСКИХ ПОЖАРА И ПОЖАРА У ПОЉОПРИВРЕДИ

Од опреме која је најнеопходнија за гашење пожара шумских пожара и пожара истичемо напртњаче и челичне метлице као најнеопходније и потребно је да се обезбједи за:

Професионална ватрогасно спасилачку јединицу :

- челичне метлице, 4 ком,
- напртњаче, 25 литара воде, 10 ком.

Шумско газдинство располаже такође са одређеном количином ове опреме, и то према опретивно-тактичком плану гашења шумских пожара.

Потребно је да обезбједи довољно опреме за гашење шумских пожара као и одређена помоћна средства и опрему.

Обавезно обезбједити средства везе са осматрачницама у шуми.

За гашење пожара на пољопривредним површинама може се рачунати на приватне власнике који располажу, са већим бројем средстава (трактора са цистерном, плуговима и приколицама) што се може искористити у случају пожара.

Потребно је направити списак опреме пољопривредних газдинстава која се могу користити у случају евентуалног пожара, тако да се зна тачно стање са чим општина може рачунати.

Штаб Цивилне заштите

Обезбједити резерву хидратног креча и ускладиштити га на погодну локацију, ради гашења пожара пластичних материја и неутрализације киселина при евентуалним инцидентима и саобраћајним несрећама. За те потребе обезбједити ауто-миксер или склопити уговор са одговарајућим Предузећем које посједује аутомиксер.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

6.4. ОПРЕМА И СРЕДСТВА ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА СУСЈЕДНИХ ОПШТИНА/ГРАДОВА КОЈА СЕ МОГУ СТАВИТИ НА РАСПОЛАГАЊЕ

У случају пожара већих размјера рачуна се на ангажовање опреме и средстава за гашење пожара и евакуацију најближих сусједних општина/градава као што су: Теслић, Дервента и Лакташи.

У сљедећем дијелу ћемо дати основну опрему и број ватрогасаца с чиме располажу ватрогасно спасилачке јединице тих општина/градава.

ТВСЈ-Теслић

- Ватрогасно одјељење,
- Ватрогасно возило Ман (цистерна са хидрауличким сјекачом и другом опремом),
- теренска возила опремљена најсавременијом опремом.

ТВСЈ Дервента

- Ватрогасно одјељење,
- Ватрогасно возило са водом и топ-бацачем пјене (8000 лит. воде) возило-
- цистерна (7000 лит. воде), 1 ком, Теренско возило Махиндра.

ТВСЈ-Лакташи

- Ватрогасна одјељење,
- Ватрогасних возила са водом.

6.5. ОПРЕМА ЗА ГАШЕЊЕ ПРЕДУЗЕТНЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ

Предузећа на територији града Прњавор која буду сврстана у I категорију и буду имала у обавези да имају Предузетну ватрогасно спасилачку јединицу биће дужан да исту опреме одговарајућом опремом за гашење пожара. Тренутно на подручју Града Прњавор нема формираних Предузетних ватрогасно спасилачких јединица нити у једном привредном субјекту.

Опрема предузетних ватрогасно спасилачких јединица по предузећима и категорије требало би да буду опремљене са:

- Ватрогасним возилом по могућности,
- Одијелом за прилаз ватри, 2 комплета,
- Изолационим апаратима, 2 ком,
- Превозни ватрогасни апарат, S-50, 2 ком,
- Љестве растегаче, 1 ком,
- Апарати за почетно гашење пожара према прорачуну,
- Комплетна опрема у хидрантским ормарима.

7. НАЧИН СНАДБЈЕВАЊА ВОДОМ

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Са гледишта заштите од пожара одговарајуће снабдјевање водом је врло значајан фактор. Ово не само што је вода најчешће коришћено средство за гашење пожара, већ и због тога што се у неким случајевима, као што су неки индустријски погони, користи за спречавање избијања пожара нпр. вода се користи за расхлађивање у неким процесима, односно за спречавање нежељеног прегријавања.

Начин снабдјевања водом на територији Града Прњавор дат је у тачки 1.1.4. до 1.1.8.

За снабдјевање водом појединих објеката, или групе објеката, могу се користити појединачна, сопствена изворишта, или заједничка изворишта, а то су у већини случајева заједничка водоводна мрежа као нпр. градска мрежа.

Као сопствена изворишта се најчешће користе капитаже. Системи за овакво снабдјевање водом састоје се од пумпе, резервоара за воду, система цјевовода за снабдјевање резервоара и цјевовода за развођење воде по потрошачким мјестима.

Ако се о овом начину снабдјевања говори са аспекта заштите од пожара највећи недостатак је мали притисак воде у цијевима.

Данас, поготово када се ради о великим грађевинама, за развођење цјевовода, често се користе хидрофори, па било да се ради о заједничком или сопственом изворишту воде.

Хидрофори су неопходни када се ради о градској водоводној мрежи, због тога што притисак, који влада у мрежи, није довољан да вода доспије до потрошачких мјеста која се налазе на вишем нивоу у објекту. Снабдјевање водом из водоводне градске мреже у вези са гашењем пожара, има недостатак у оним случајевима када се при избијању пожара мора искључити електрична енергија.

У склопу заштитних мјера од пожара, добра хидрантска мрежа са довољним бројем хидраната, игра врло значајну улогу. Распоред хидраната, како на отвореном простору, тако и у самом објекту, мора бити плански изведен. Хидранти на отвореном простору (и у објекту) треба да су распоређени тако да се на сваком мјесту, при евентуалном пожару, може коришћењем ватрогасних пријева, без тешкоћа доспјети.

За разлику од хидраната на отвореном простору, који су код нас у већини случајева смјештени на малој дубини испод површине земље, а у грађевинским објектима се они постављају у посебне сандучиће у којима је такође и најнеопходнија опрема за њихово моришћење (ватрогасна пријева, млазнице, кључеви...). хидранти и на отвореном простору и у објектимаа треба да су видно обиљежени.

За напајање спољње и унутрашње хидрантске мреже мора се обезбједити капацитет воде за рад мреже у трајању 2 сата.

Спољња хидрантска мрежа. За спољњу хидрантску мрежу израђују се прстенести систем цјевовода. Изузетно се допушта израда склијепог цјевовода за објекте намјењене за становање и друге објекте чије пожарно оштећење не прелази 1000 MJ/m², с тим да дужина склијепог цјевовода износи највише 180м.

Растојање између спољњих хидрантских прикључака одређује се у зависности од намјене, величине и сличних карактеристикаобјект, с тим да се пожар на сваком објекту може гасити са најмање два спољња хидранта. Дозвољено растојање између два хидранта износи највише 80 м.

У насељеним мјестима, у којима су објекти намјењени за становање, растојање између два спољња хидранта може износити највише 150 м.

Спољњи хидрантски прикључци у близини објеката морају бити направљени тако да се могу употребити при пожару који се шири кроз отворе у објекту. Растојање хидраната од зида објекта износи најмање 5м, а највише 80 м.

Ако се спољњи хидранти користе за непосредно гашење пожара, растојање хидрантских прикључака од објекта износи најмање 10 м и највише 30м. Ако надземни хидранти ометају саобраћај подстављају се подземни хидранти.

Према протоку који треба остварити уграђују се хидранти НО80 или НО100. хидранти морају

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

бити заштићени од смрзавања или оштећења. Притисак у спољњој мрежи не смије бити испод 2,5 бара. У непосредној близини хидранта се поставља ормар за смјешта цријева, млазница, кључева и друге опреме. Број цријева одређује се зависно од удаљености хидраната од објекта и од потребе за интервенцијом са спољње стране објекта.

Закону о заштити од пожара, односно за опскрбу водом градске хидрантске мреже и хидрантске мреже привредних субјеката.

У том смислу треба планирати и по приоритету градити нова изворишта и резервоарске просторе, са обавезним планирањем и резерви пожарне воде, јер се сва друга планирања ослањају прије свега на довољне количине воде у водоводном систему. Исто тако, неопходно је имати и алтернативне изворе напајања. Посебну пажњу обратити на одржавање постојећих и градњу нових хидраната (посебно надземних) у граду, те њихово видно обиљежавање.

Из водоводне-хидрантске мреже се снабдијевају и аутоматски системи за гашење пожара водом (Sprinkler) и водене завјесе. За снабдијевање спринклера мора бити осигурана довољна количина воде за све спринклере који се отварају у једном пожару, а при том да не дође до смањења притиска воде у хидрантској мрежи која је постављена за гашење пожара. Водене завјесе се постављају унутар просторије ради стварања препрека пожару. Код водених завјеса потребно је обезбиједити и додатне количине воде за нормално гашење пожара, јер водене завјесе само спречавају ширење пожара. Количина воде потребне за гашење пожара у Индустријској зони одређеју се у зависности од степена отпорности објеката према пожару и категорије технолошког процеса.

У ДАЉЕМ РАЗВОЈУ ТЕРИТОРИЈЕ ГРАДА ПОТРЕБНО ЈЕ ПРЕДВИДЈЕТИ ХИДРАНТСКЕ МРЕЖЕ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА ИЗ ОБЛАСТИ ГРАЂЕВИНАРСТВА И ПРОТИВПОЖАРНЕ ЗАШТИТЕ.

ЦРПИЛИШТА ВОДЕ. Са аспекта заштите од пожара веома је важно и континуирано снабдијевање водом ватрогасних возила на црпилиштима воде.

Ватрогасна возила се могу снабдјевати из заједничког изворишта, односно заједничке градске водоводне мреже.

МЈЕРЕ САНАЦИЈЕ ЗА ЦРПИЛИШТА.

Градначелник треба да оформи комисију која ће усмјеравати средства за уређење црпилишта у току сваке фискалне године према динамици приоритета и приливу средстава. Посао ће да координира Руковалац Плана заштите од пожара. Прилазни путеви и платформе за ватрогасна возила и пумпе изграђују се до привременог постројења за захватање површинске воде, с тим да захватање воде мора бити могуће без обзира на ниво воде. Стално постројење за захватање површинске воде изграђује се на основу хидролошких података за период од најмање 15 година. Стално постројење за захватање површинске воде мора имати резервни извор за снабдијевање енергијом који може да се укључи и ручно. Усисна корпа сталног постројења за захватање воде на отвореном водотоку заштићује се, одговарајућим направама, од механичких оштећења (кретање леда или већих отпадака).

Због брже интервенције на терену у случају евентуалних пожара потребно је размотрити могућност да се направе ватрогасна црпилишта и на ријекама Укрина и Вијака.

7.1. ПОТРЕБНЕ КОЛИЧИНЕ ВОДЕ ЗА ГАШЕЊЕ

Потребна количина воде за гашење пожара се мора обезбиједити из постојеће дистрибутивне мреже градског водовода, властитих извора водоснабдијевања самих субјеката такође и из нетипичних извора водоснабдијевања као што су: ријеке, језера, вјештачке водо-акумулације (базени, канали, резервоари и др.). Најпозданији систем водоснабдијевања је систем који може

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

истовремено обезбиједити довољну количину воде за потребе грађана, индустрије, а такође и за гашење пожара.

Да би се обезбиједила потребна количина воде за гашење мора се обезбиједити извор који има капацитет да може обезбиједити потребну количину воде у трајању од два часа.

Потребна количина воде за насељена мјеста се рачуна у зависности од броја становника и рачунатог броја истовремених пожара, а за индустријске објекте се рачуна према степену отпорности објекта према пожару и категорији технолошког процеса.

Ако је површина на којој се налази индустријски објекат до 150 ха рачуна се са једним истовременим пожаром, а за већу површину рачуна се са два истовремена пожара при рачунању потребне количине воде за гашење пожара.

Потребна количина воде се, према горе наведеном начину, рачуна из табела 1 и 2 Правилником о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара (Службени гласник Републике Српске, број [66/20](#)).

Према торн Правилнику су предвиђени и прописани минимални притисци у хидрантској мрежи-водоводној мрежи за гашење пожара.

Тако минималан притисак на спољном хидранту, који је предвиђен за непосредно гашење пожара, износи најмање 5 бара на мјесту прикључка.

Ако је предвиђено да се ватрогасно возило прикључује на хидрантски прикључак и да се потребан притисак воде за гашење пожара постигне пумпама на возилу, притисак у мрежи може бити и мањи од 5 бара али не смије бити нижи од 2,5 бара.

Ако се располаже довољном количином воде али није адекватан притисак у мрежи мора се обезбиједити најмање једна пумпа одговарајућег капацитета при притиску од 8 бара, осим ако се на удаљености до 5 км налази ватрогасно спасилачка јединица способна за гашење пожара.

7.2. ПОТРЕБНЕ КОЛИЧИНЕ ВОДЕ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА У ПОСЕБНИМ УСЛОВИМА

Под посебним условима подразумјевамо појаву више истовремених пожара, затим катастрофални пожари у индустријским објектима, блоковски пожари који захватају читаве блокове зграда, дијелова насеља, затим велики шумски пожари и пожари на пољопривредним усјевима, пожари у ратним условима и у случају неких природних непогода. Узимајући у обзир климатске услове, густину изграђености објеката, степен отпорности објеката према пожару, на територији Града Прљавор, процјењујемо да су мале шансе за настанак блоковских пожара.

Постоји релна опасност од избијања великих шумских пожара и пожара на пољопривредним усјевима, поготово за вријеме љетних сушних периода.

Свакако су могући и евентуални пожари изазвани ратним дејствима, елементарним непогодама (земљотрес, поплава,...) као и пожари у већим индустријским објектима.

Процјењујемо да је могућ настанак два истовремена пожара у индустријским зонама, као и више истовремених пожара за вријеме жетве у љетним периодима.

За такве екстремне услове потребно је поред редовних извора снабдијевања обезбиједити и додатне изворе водоснабдијевања односно додатну количину воде за гашење пожара и оне се крећу од 50-100% нормалних потреба воде за гашење пожара.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Због тих непредвиђених случајева и посебних услова морамо знати и с чим располажемо од постојећих извора водоснабдијевања, додатних извора водоснабдијевања и нетипичних извора воде.

Додатне количине воде можемо обезбиједити:

- уређењем старих и изградњом нових црпилишта воде као и прилазних путева на ријекама Укрина и Вијака.
- изградњом и проширењем капацитета градског водовода (бушење нових бунара), интерних водовода у појединим предузећима и сл.,
- изградњом већих базена, резервоара у кругу појединих предузећа или другдје, а који се могу користити за неке друге послове (базени за купање).
- На мјестима гдје су мале резерве количине воде за гашење пожара потребно је изградити ове резервоаре капацитета 100-150 лит/сек. (15- 20лит/сек. у трајању од два сата) или у индустријским погонима изградити бушене бунаре са пумпном станицом капацитета 10-15 лит/сек воде.
- За добро функционисање водоводног система и успјешног извођења акције гашења пожара, потребно је да постоје одговарајући планови и техничка документација стварно изведеног стања, те један примјерак да се достави територијалној ватрогасно спасилачкој јединици.

Планови и документација треба да садрже:

- Податке о изворима и капацитетима,
- Планове водоводног постројења, црпних станица и резервоара, цијевне мреже,
- Податке о потрошњи воде,
- Планове и документацију водоводних система треба да чува ЈП Водовод Прљавор.

8. ПУТЕВИ, ПРОЛАЗИ И ПРИЛАЗИ

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

8.1 СТАЊЕ САОБРАЋАЈНИЦА

Општина Прњавор налази се у подручју кроз које пролазе саобраћајни правци: Магистрални пут (М 16.1), Клашнице –Прњавор- Дервента, Славонски Брод, регионални пут: Прњавор- Драгаловци- Јеллах, Прњавор - Србац (Р474), и регионални пут: Прњавор – Укрина-Челинац (Р476).

Наведени путеви су модернизовани, асфалтирани и у добром су стању.

У току је изградња аутопута Бања Лука - Добој који ће бити повезан са наведеним регионалним путевима. Дионица аутопута Бања Лука- Добој, и то Добој-Прњавор која је већ у употреби показала је све предности таквог пројекта. Потребно је у наредном периоду нормативно ријешити све проблеме везано за надлежности служби на аутопуту, као што је надлежност хитне медицинске службе, ватрогасне службе и сл., како би исте могле правовремено и ефикасно реаговати у случају потребе, као и у своје планове уврстити потребне снаге и средства. Изградња ауто-пута ће реално створити добру просторну комуникацију, а тиме и изванредне услове за постизање међуопштинске и трансрегионалне сарадње.

Града Прњавор је у непосредној близини Града Бања Луке, што јој омогућава бржи и лакши приступ како великом тржишту, тако и свим специфичним услугама и сервисима главног града. Непосредна близина Бања Луке, као водећег регионалног и уопште ентитетског центра, и добар геостратешки положај територије Града у односу на аутопут Бања Лука - Добој, који представља везу са аутопутем Е661 и аутопутем коридора 5Ц, чиме се општина везује са европским коридорима, праћене великом концентрацијом радно способног и стручног потенцијала, отварају бројне могућности за различите видове удруживања и специфичних аранжмана на комплементарној основи и коришћења компаративних предности Прњавора у привлачењу домаћег и страног капитала.

За свеукупни развој простора Града Прњавор потребно је сагледати и његове везе и односе са општинама/градовима у окружењу, које могу да утичу на развој Града Прњавор и на које Град Прњавор може да утиче у економском, социјалном и еколошком погледу, гдје велики значај има добра саобраћајна повезаност. Ту се може поменути сарадња са Општином Србац по питању водоснабдијевања, сарадњу са Градом Дервента, по питању уређења и третмана ријеке Укрине, сарадње са Општином Станари, по питању термоелектране Станари, и др.

Укупна дужина локалне путне мреже, коју сачињавају локални путеви I, II, III реда, на територији Града Прњавор је 1033,90 км, од чега путеви I реда 191,7 км, путеви II реда 180,9 и путеви III реда 661,3 км. Дужина магистралног пута на територији Града износи 43 км, а регионални путеви су дужине 59 км.

Магистрални пут, регионални путеви и локални путеви I и II реда (у дужини од 180,80 км) су асфалтирани. Поред наведеног улице у граду су разврстане на главне (13,16 км), сабирне (8,5 км) и приступне (21,2 км).

Магистрални пут М 16.1 чини окосницу уличне и путне мреже Града Прњавор, са кога се одвајају регионални и значајнији локални путеви, и преко којег је омогућена добра повезаност територије Града Прњавор са осталим дијеловима Републике Српске и шире. Магистрални пут М 16.1 има асфалтиран коловоз ширине око 7.0 м са обостраним земљаним банкинама, одводним јарковима, коловозним застором у добром стању, са задовољавајућом хоризонталном и вертикалном саобраћајном сигнализацијом. У добром је стању и редовно одржаван.

Регионални путеви су са асфалтираним коловозом ширине око 7.0 м, са обостраним земљаним банкинама, одводним јарковима, коловозним застором у добром стању, са задовољавајућом хоризонталном и вертикалном саобраћајном сигнализацијом.

Локални путеви имају већином неадекватне елементе попречног профила, коловоз је недовољне ширине, одводња оборинске воде је неријешена, подужни нагиби су велики и сл. Одржавање

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

локалне путне мреже је евидентно, али недовољно због ограничених финансијских средстава намјењених за ту сврху.

Жељезнички саобраћај има транзитни карактер и пролази ободно кроз територију Града, жељезничка пруга Бања Лука- Добој протеже се од села Кулаши до села Доњи Вијачани, у дужини од 17 км и не доприноси довољно интеграцији Града у шире просторе.

У наредном периоду, ради растерећења саобраћаја и побољшања безбједности, планира се измјештање дијела регионалног пута Р474 Србац – Прњавор – Станари и то од раскрснице са локалним путем за Шибовску (Доња Илова), до споја са магистралним путем на раскрсници гдје исти продужава ка Станарима (раскрсница на Вијаци). Исто тако, у смислу безбедности и проточности саобраћаја, планирана је и реконструкција три главне раскрснице у граду у кружне као и централне раскрснице на улазу у град.

Шумски путеви служе за транспорт дрвних сортимената и осталих производа шуме, као и за извођење биолошких мјера и мјера заштите у шуми против пожара. Осим за потребе шумарства користе се и за одвијање јавног саобраћаја, тј. за задовољавање потреба цјелокупне привреде и становништва у руралним подручјима.

У планинским предјелима ситуација је сложенија. С једне стране, шумски путеви на стрмим планинским обронцима морају бити шири него на равницама како би се возилима омогућило да безбједно савладају кривине. С друге стране, проширење старих колосјека доводи у опасност од веће ерозије или клизишта.

Шумски путеви могу бити отворени за шетаче или планинске бициклисте у зависности од локалних правила.

Основни путни правци којима се може приступити у шумски комплекс су:

- асфалтни путеви,
- макадамски путеви,
- некатегорисани путеви.

Преко макадамских и некатегорисаних путева кретање тешких ватрогасних возила је јако отежано. За ватрогасне интервенције у шумском комплексу предвиђају се лака ватрогасна теренска возила са погоном 4x4 као што је лада нива и слично.

Шумски путеви су основна средства Шумског газдинства и улагање у њихову изградњу има карактер инвестиција. Дугорочни стратешки циљ Шумског газдинства у области инвестирања у шумске путеве кроз дјелатност њихове изградње је достизање оптималне отворености шума у свим дијеловима Шумског газдинства, уз правилно и економично распоређивање путних праваца у простору, у смислу употребљивости шумских путева за обављање послова газдовања шумама.

Приоритети Шумског газдинства у овој области су:

- израда јединственог катастра (евиденције) шумских путева – преглед положаја шумских путева у простору, односно, отвореност комплекса државних шума и шумских земљишта и њихова повезаност са мрежом јавних путева;
- повећање инвестиционих улагања у шумске путеве, које је у складу са планираним обимом повећања послова газдовања шумама на годишњем нивоу;
- повећање улагања у одржавање шумских путева – одржавање и санацију уобичајених годишњих оштећења услед дејства атмосферичке и интензивног саобраћаја.

За обављање послова привлачења дрвета у оквиру технолошког процеса коришћења шума неопходне су шумске влаке. Изградња шумских влака у смислу градње нових и одржавања постојећих шумских влака представља директан трошак производње Шумског газдинства.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

ПРИЛАЗИ ВОДОЗАХВАТИМА Уређена црпилишта за воду :

- морају бити тако урађено и уређено да омогуће напајање ватрогасних возила водом у неограниченоим количинама,
- морају бити изведена тако да се у исто вријеме може узимати вода са најмање два ватрогасна возила и то тако да возила не морају маневрисати, већ се кретати само унапред,
- морају да обезбједе приступни пут црпилишту воде исти као за приступне прилазе ватрогасних возила објектима.

Закључак:

- Гад Прњавор посједује добро развијену путну мрежу и сама општина је добро повезана са сусједним општинама, градовима, као и са властитим насељима, а квалитет саобраћајница је релативно добар.
- Основни проблем је повећан интензитет саобраћаја и недостатак паркиралишта што представља проблем и смањује брзину интервенције Професионалне ватрогасно спасилачке јединице у случају пожара.
- Кроз сам град као и кроз шумска и пољопривредна подручја општине пролази велика количина лако запаљивих течности, техничких гасова, опасних и отровних материја као сто су: нафта и нафтни деривати, пропилен, хлор, технички гасови, киселине, лужине, експлозивни и др. и то углавном путевима.
- У самом градском подручју, као и на територији града постоји велики број станица за снабдијевање горивом моторних возила.
- Појединачне количине ових материја које се превозе путевима износе до 50 тона и оне представљају потенцијалну опасност за настанак и ширење пожара већих размјера, како у самом граду тако и на подручју цијеле територије града.

8.2. ДРУГЕ ВРСТЕ ТРАНСПОРТА

Опасне материје достижу највећи ризик угрожавања када су у питању циљеви заштите и одрживи развој са становишта улагања капитала.

Да би се ризици свели на најмању могућу мјеру и да се незнање елиминише као узрок појави већег броја жртава Законом о превозу опасних материја ("Сл. гласник Републике Српске", број 15/16) и Планом заштите од пожара се предвиђа доношење акта, односно правилника или одлуке која:

У општини Прњавор забрањује неконтролисан саобраћај возилима са опасним материјама слиједећих класа опасности:

- класа 1 - експлозивне материје и предмети са експлозивним материјама:
 - разред 1.1 - материје и предмети код којих постоји опасност од масовне експлозије,
 - разред 1.2 - материје и предмети код којих постоји опасност од "испаљивања", али не масовне експлозије,
 - разред 1.3 - материје и предмети код којих постоји опасност од запаљења и мања експлозивна опасност или "испаљивање", али не опасност од масовне експлозије,
 - разред 1.4 - материје и предмети који не представљају значајну опасност,
 - разред 1.5 - врло неосјетљиве материје код којих постоји опасност од масовне експлозије,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- разред 1.6 - екстремно неосјетљиве материје код којих постоји опасност од масовне експлозије;
- класа 2 - гасови,
- класа 3 - запаљиве течне материје,
- класа 4.1 - запаљиве чврсте материје, самореагујуће материје и десензитизоване експлозивне чврсте материје,
- класа 4.2 - самозапаљиве материје,
- класа 4.3 - материје које у додиру са водом развијају запаљиве гасове,
- класа 5.1 - оксидирајуће материје,
- класа 5.2 - органски пероксиди,
- класа 6.1 - токсичне материје,
- класа 6.2 - заразне материје,
- класа 7 - радиоактивне материје,
- класа 8 - нагризајуће (корозивне) материје и
- класа 9 - разне опасне материје и предмети.

У граду се забрањује заустављање и паркирање оваквих возила:

- изван града мора се одредити погодан паркинг за оваква возила гдје ће се иста паркирати до доласка ватрогасне страже која ће их спровести до мјеста истовара, ако су опасне материје намјењене купцима у општини.
- О наведеним забранама морају се истаћи саобраћајни знаци на свим прилазним путевима општини.
- О наведеној забрани послије усвајања Плана заштите од пожара мора се обавјестити станица полиције као и саобраћајна полиција која ће надгледати и бити одговорна за спровођење ове мјере.
- Упознати грађане преко масовних и електронских медија о овој мјери како би се обезбједила њихова сарадња у реализацији ове мјере Плана заштите од пожара.

8.3. ПРИЛАЗИ ВАЖНИЈИМ ОБЈЕКТИМА

Опште мјере за заштиту од пожара за путеве, пролазе и прилазе се прописују ради превентивног дјеловања као и ради брзе и ефикасне интервенције Професионалне ватрогасно спасилачке јединице-ватрогасних возила као и возила за евакуацију, медицинско збрињавање, спасавање и др.

Ширина путева мора бити таква да обезбиједи брз и несметан приступ до сваког објекта и то најмање са двије његове дуже стране.

Саме саобраћајнице морају испуњавати сљедеће услове:

- најмањи осовински притисак који могу да издрже је 8 тона,
- ширина једносмјерне саобраћајнице је најмање 3,50 м,
- ширина двосмјерне саобраћајнице је најмање 3,50 м,
- радијус закривљења код укрштања двосмјерних улица је најмање 6,00 м,
- висина рубног камена-ивичњака је максимално 12 цм,
- најмања висина за саобраћајнице које пролазе испод мостова, надвожњака износи мин 4,00 м,
- пролази и прилази у дворишта стамбених блокова јавних органа, организација морају имати миним. ширину од 3,00 м и висину 4,00м,
- за објекте у низу и блокове зграда мора се предвидјети на сваких 70,00 м дужине по један пролаз за моторна возила.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Прилази до стамбених зграда морају испуњавати сљедеће услове:

- најмање једна страна зграде мора бити приступачна за ватрогасна возила а двије стране код зграда високих преко 22,00 м,
- ширина ватрогасног пута до стамбене зграде је мин 5,50 м,
- удаљеност унутрашњег руба ватрогасног пута до стамбеног објекта не смије бити већа од 12,00 м код објекта висине до 16,00 м,
- удаљеност унутрашњег руба ватрогасног пута до стамбеног објекта не смије бити већа од 6,00 м код објекта висине преко 16,00 м.

Јавни објекти, као што су биоскопи, школе, дјечији домови, вртићи, спортске хале, болнице, хотели, робне куће, административно-управне зграде и сл., као и сви објекти у којим се окупља већи број људи, морају имати прилазе са најмање двије стране и то по могућности да су на супротним странама.

При извођењу разних комуналних радова на поправкама и реконструкцији саобраћајница, претходно се мора обавјестити Професионална ватрогасно спасилачка јединица о локацији и времену извођења радова.

Паркирање возила на градским саобраћајницама мора бити тако уређено да се у свим улицама остави минимална ширина ватрогасног-пожарног пута од 3,50 м.

У улицама гдје није могуће спровести ову мјеру, као и на мјестима гдје се налазе улични подземни хидрант, забранити паркирање возила.

Скупштина Града, такође, својом одлуком треба забранити паркирање возила испред значајних објеката.

8.4. ПРИЛАЗИ ВОДОЗАХВАТИМА

Уређена црпилишта за воду :

- морају бити тако урађено и уређено да омогуће напајање ватрогасних возила водом у неограниченоим количинама,
- морају бити изведена тако да се у исто вријеме може узимати вода са најмање два ватрогасна возила и то тако да возила не морају маневрисати, већ се кретати само унапријед,
- морају да обезбједе приступни пут црпилишту воде исти као за приступне прилазе ватрогасних возила објектима.

8.5. ПРИЛАЗИ ШУМСКИМ ПОДРУЧЈИМА

Основни путни правци којима се може приступити у шумски комплекс су:

- асфалтни путеви,
- макадамски путеви,
- некатегорисани путеви.

Преко макадамских и некатегорисаних путева кретање тешких ватрогасних возила је јако отежано. За ватрогасне интервенције у шумском комплексу предвиђају се лака ватрогасна теренска возила са погоном 4x4 као што је лада нива и слично. Имајући у виду изложено неопходно је предузети сљедеће.

Мјере санације:

- Обезбједити додатна теренска специјализована ватрогасна возила за гашење шумских пожара.
- Обезбједити осталу опрему специјализовану за гашење шумских пожара из истих извора.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- Оформити у селима добровољна ватрогасна друштва која ће се укључивати у гашење шумских пожара сопственим превозом и сопственим средствима.
- Обезбједити ватрогасне станице за гашење шумских пожара у селима, у почетној фази само са напртњачама и метланицама, а постепено их снабдијевати и додатном опремом.

**9. ПРОЦЈЕНА МАКСИМАЛНОГ БРОЈА ЉУДИ КОЈИ СЕ МОГУ
БЕЗБЈЕДНО ЕВАКУИСАТИ ИЗ ОБЈЕКТА**

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Правилником о техничким нормативима заштите од пожара у објектима у којима се окупља, борави или ради већи број лица (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#)) прописују се технички нормативи заштите од пожара у објектима у којим се окупља, борави или ради већи број лица. Пројектовани елементи заштите од пожара, у складу са одредбама овог правилника, треба да се одржавају кроз предвиђени вијек трајања објекта, а одржавањем се не смију мијењати одабрана пројектантска рјешења.

У објектима треба да се налази довољан број евакуационих путева одговарајућих просторних и других параметара, као што су удаљеност, ширина, висина, отпорност на пожар и слично и довољан број излаза који воде у различитим смјеровима на сигурна мјеста да би у случају појаве пожара сва лица која се затекну у објекту брзо и сигурно могла да напусте објекат.

Сигурно и благовремено напуштање објекта у случају пожара осигурава се примјеном одговарајућих мјера:

- распоредом и бројем евакуационих путева и излаза у складу са бројем људи и њиховом покретљивошћу,
- одвајањем елемената који ограничавају евакуационе путеве (плафони, зидови, врата и слично) од других дијелова објекта, елементима отпорним на пожар и дим,
- избором грађевинских производа којима се облажу плафони, зидови и подови евакуационих путева одговарајуће реакције на пожар,
- системом за одвођење дима, односно топлоте,
- системом уређаја за стварање повећаног натпритиска у евакуационим путевима због спречавања уласка дима,
- системом за рано откривање и гашење пожара,
- системом за узбуњивање корисника објекта,
- паник свјетилки и знакова који упућују на евакуационе путеве,
- уградњом противпаник квака, притисних плоча, шипки и слично на евакуационим вратима.

У објекту треба да постоје најмање два евакуациона пута, односно пута за спасавање који воде у различитим смјеровима до вањског простора, односно сигурног мјеста у објекту и који не завршавају у истом пожарном, односно димном сектору.

Број евакуационих путева, односно путева за спасавање, зависно од броја корисника простора износи:

- најмање два евакуациона пута ако је број корисника мањи од 500,
- најмање три евакуациона пута ако је број корисника од 500 до 1.000,
- најмање четири евакуациона пута ако је број корисника већи од 1.000.

Изузетно од предходно реченог у објекту може да буде пројектован и само један евакуациони пут, и то за објекте групе OG1, OG2, OG3, OG4 и OG5 стамбене намјене са бројем корисника мањим од 100 и бруто тлоцртне површине свих етажа до 2.000 m², продајно-услугне просторе унутар објекта ако је број корисника мањи од 50, површина простора мања од 280 m², пожарно оптерећење мање од 1.000 MJ/m² и дужина заједничког дијела евакуационог пута мања од 23 m, односно мања од 30 m са уграђеним системом за аутоматску дојаву и гашење пожара.

Код објеката који имају више етажа евакуациони путеви воде преко стубишта, од којих је најмање једно стубиште изведено у складу захтјевима наведеним у Табели број 3 Правилника о техничким нормативима заштите од пожара у објектима у којима се окупља, борави или ради већи број лица (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#)), а остала стубишта у противдимној изведби под условом да стубишта воде до различитих излаза из објекта, односно не завршавају у истом пожарном, односно димном сектору. Код овиих наведених објеката, осим код објеката групе 5

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

(OG5) код којих спратови нису искључиво стамбене намјене и објеката који се претежно састоје од подземних етажа, односно у којима бораве непокретна лица и лица смањене покретљивости, те лица која се не могу самостално евакуисати (болнице, домови за старе и немоћне, психијатријске установе, јаслице, вртићи и слично), односно у којима бораве лица којим је ограничено кретање из сигурносних разлога (установе за извршење кривичних и прекршајних санкција и слично), и објеката у којима постоје појединачни простори за окупљање више од 300 лица, уз евакуациони пут преко стубишта изведеног у складу са захтјевима наведеним у Табели број 3 Правилника о техничким нормативима заштите од пожара у објектима у којима се окупља, борави или ради већи број лица (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#)), један од евакуационих путева може да буде преко прозора за спасавање.

Прозор за спасавање је димензија најмање 0,8 m x 1,2 m, висине парапета, односно заштитне ограде не ниже од 0,9 m и не више од 1,2 m, а најмање један такав прозор изведен је по сваком стану, односно по једној пословној јединици, односно дијелу те јединице на сваком спрату, те постављен на одговарајућим мјестима доступним за ватрогасну технику ако је вријеме доласка надлежне ватрогасно спасилачке јединице на интервенцију у року од 15 минута од тренутка пријема позива, те да располаже одговарајућом ватрогасном техником.

У случају извођења прозора на вањском зиду од фиксних стаклених елемената, ти елементи изводе се од сигурносног стакла које може лако да се разбије употребом једноставних алата којим располажу ватрогасци, а фиксни стаклени елементи, односно прозори за спасавање обиљежавају се са вањске стране тако да су лако уочљиви ватрогасцима.

У спратним објектима у којим се тражи више од два евакуациона пута прозори за спасавање могу само да се користе као један од евакуационих путева.

Код објеката код којих није могуће извести прозоре за спасавање, односно осигурати одговарајуће оперативне ватрогасне површине из техничких, односно других разлога (заштићени објекти, урбана подручја и друго) изузетно може да се за евакуациони пут осигура један излаз стубиштем, под условом да је то стубиште изведено као натпритисно, ако су задовољене одређене дужине евакуационог пута до стубишта. Ово се не односе се на објекте код којих је потребно да се осигурају више од два евакуациона пута, односно излаза, те на објекте групе 5 (OG5) који се претежно састоје од подземних етажа, односно у којима бораве лица са умањеним тјелесним способностима и лица која се не могу самостално евакуисати (болнице, домови за старе и немоћне, психијатријске установе, јаслице, вртићи и слично), односно у којима бораве лица којима је ограничено кретање из сигурносних разлога (установе за извршење кривичних и прекршајних санкција и слично) и објекте у којима постоје појединачни простори за окупљање више од 300 лица.

За израчунавање броја евакуационих путева и њихове ширине користи се податак о броју корисника, односно заузетост простора, а заузетост простора је број лица која се могу затећи у неком простору и зависи од намјене и површине простора.

Број корисника, односно заузетост простора одређује се у складу са карактеристикама које су наведене у Прилогу 4. Правилника о техничким нормативима заштите од пожара у објектима у којима се окупља, борави или ради већи број лица (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#)) и чини његов саставни дио, односно на други начин којим се недвосмислено може одредити број корисника простора (уцртаним мјестима и друго), а узима се први већи број заузетости простора.

Укупна дужина евакуационог пута је дужина пута који води од најудаљеније тачке у којој се лице може наћи у просторији до вањског простора, односно сигурног мјеста.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Сигурно мјесто може да буде и у објекту, у другом пожарном и димном сектору, ако својом величином задовољава услове за прихватање одређеног броја лица у случају евакуације, уз осигуран довод свјежег ваздуха и осигуран алтернативни пут за спасавање као што су прозор одређених димензија, степениште, односно евакуациони лифт, зависно од намјене објекта (болнице, старачки домови и слично).

Дио евакуационог пута може да буде заједнички дио евакуационог пута који представља дио пута од најудаљеније тачке у простору до мјеста гдје корисник може бирати излаз у два различита смјера, слијепи ходник који представља дио пута који води у само једном смјеру и простор удаљавања од излаза до сигурног мјеста.

Највећа укупна дужина евакуационог пута је 60 m у објектима са уграђеним системом за аутоматску дојаву и гашење пожара и 40 m у објектима без уграђеног система за аутоматску дојаву и гашење пожара.

Највећа дозвољена дужина заједничког дијела евакуационог пута до најближег стубишта јесте:

- 30 m у објектима са уграђеним системом за аутоматску дојаву и гашење пожара, осим у индустријским објектима и подземним етажама,
- 23 m у објектима без уграђеног система за аутоматску дојаву и гашење пожара, осим у индустријским објектима и подземним етажама,
- 15 m у подземним етажама и индустријским објектима.

Највећа дозвољена дужина слијепог ходника је 15 m у објектима са уграђеним системом за аутоматску дојаву и гашење пожара, индустријске објекте и подземне етаже и 6 m у објектима без уграђеног система за аутоматску дојаву и гашење пожара.

Ово се не односи се на објекте стамбене намјене који посједују евакуационе прозоре из сваке стамбене јединице приступачне ватрогасцима ради сигурне акције спасавања и гашења, односно до 10 m дужине слијепог ходника ако ти услови нису испуњени.

Путна удаљеност до излаза мјери се на поду, односно другој пјешачкој површини (степенице, коси прилаз), и то:

- средњом линијом стварног пута кретања од најудаљеније тачке у просторији,
- обилазећи око свих углова, односно препрека с размаком од њих 0,3 m,
- завршавајући на средини отвора врата која воде у вањски простор, односно сигурно мјесто.

Ширина евакуационог стубишта одређује се према броју лица на етажи која има највећу заузетост простора, уз услов да се ширина евакуационог стубишта не смањује на нижим етажама објекта.

Потребна ширина евакуационих путева одређује се као производ броја лица у објектима у којим се окупља, борави или ради већи број лица са коефицијентом из Табеле број 1, Правилника, с тим да ширина евакуационог пута не може да буде мања од 1,1 m, осим код високих објеката, код којих ширина евакуационог пута не може да буде мања од 1,25 m, те простора са капацитетом заузетости до 50 лица, код којих ширина евакуационог пута може да буде 0,9 m.

Свијетла ширина врата на евакуационом путу износи најмање 0,9 m, осим у просторима у којима се окупља мање од 50 лица, кад износи најмање 0,8 m. Отпорност на пожар конструкција и елемената који дијеле евакуациони пут (зидови стубишта, врата) одређује се у складу са Табелом број 3, Правилника.

Грађевински производи за облагање плафона, зидова и подова евакуационих путева треба да буду реакције на пожар у складу са табелама бр. 5. и 6, које се налазе у Прилогу 2. Правилника.

За објекте у којима борави више од 300 лица и за објекте у којима бораве лица смањене покретљивости (болнице, домови за старе и немоћна лица и слично) чији је број већи од 50 лица, а испуњавање захтјева заштите од пожара доказује се према међународно признатим методама прорачуна и моделима, израчунава се вријеме евакуације којим су обухваћена и лица смањене покретљивости да би се потврдило да је вријеме евакуације у складу са одређеним параметрима

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

објеката (отпорност на пожар носиве конструкције и конструкције евакуационих путева, дужине евакуационих путева, брзина развоја пожара и друго).

За прорачун времена евакуације могу да се користе само одговарајуће методе прорачуна, као што су динамички модели струјања, мрежни, односно индивидуални модели, односно модели и прорачуни који узимају у обзир више фактора који имају утицај на евакуацију, и то:

- карактеристике пожара - које обухватају пожарно оптерећење, природу горења, распоред пожарног оптерећења, степен исијавања топлоте, услове довода ваздуха и друго,
- карактеристике објеката - које обухватају архитектонске карактеристике (дужина, висина, отвори на зидовима), карактеристике конструкције, системе за дојаву, односно гашење, системе за одвод дима и топлоте и друго,
- карактеристике корисника - које обухватају број корисника, њихов распоред по објекту, стање будности (дан, ноћ), физичко стање (покретни, непокретни) старосно и ментално стање, познавање објекта и друго.

Основни захтјеви расвјете за случај нужде и означавања евакуационих путева испуњени су ако су примјењене одредбе стандарда BAS EN 1838, BAS EN 50171 и BAS EN 50172.

Врата на евакуационом путу, изузимајући стамбене објекте, те просторе објеката и објекте у којима се окупља мање од 50 лица, опремају се противпаник квакама, противпаник бравама, притисним плочама, притисним шипкама и слично, у складу са стандардима BAS EN 179, односно BAS EN 1125.

Један од најважнијих задатака особља у објекту јесте да благовремено обавјесте ватрогасно-спасилачку јединицу и пруже помоћ свим присутним особама у објекту који остану заробљени при настанку пожара. Успјех у том подухвату зависиће првенствено од превентивних мјера заштите, које су предвиђене у фази пројектовања, односно извођења објекта.

Евакуациони излаз

Излазом из угроженог простора, за затворене зграде, могу се сматрати:

- сва врата која воде непосредно напоље;
- врата која воде у сусједни пожарни сектор из кога води непосредан излаз напоље или у степенишни простор;
- излаз у изоловани степенишни простор са излазом непосредно напоље или кроз улазни хол одвојен од ходника преградама са вратима;
- излаз у ходник или пролаз који води непосредно напоље или у степенишни простор;
- излаз у "сигурносно" степениште у случају високих зграда (подразумева се степениште са тампон зоном-вентилираном предпросторијом, спољашња "хладна степеништа" или степеништа у којима је технички спречен продор дима).

Грађевинско рјешење објеката је тако да омогућава безбједну евакуацију лица која се нађу у објекту и имају довољан број излаза прописаних ширина (са вратима која се отварају према напоље).

Предвиђени излази као и њихива ширина треба да задовољавају услове за безбједно спасавање људи из објекта захваћеног пожаром.

На основу максимално допуштеног времена евакуације и броја људи који се могу наћи у објекту у моменту избијања пожара, пролаза, ходника и врата.

Обиљежавање евакуационих путева у објекту, у ходницима и степеништима мора бити јасно назначено као смјер евакуације.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

9.1. ЗАУЗЕТОСТ ПРОСТОРА

Одређивање броја лица (заузетост) неког простора у односу на његову намјену и површину.

Табела бр. 52 Одређивање броја лица (заузетост) неког простора у односу на његову намјену и површину

Врста употребе m ²	(по лицу) 1
Окупљање	
Јавно окупљање, без фиксних сједала	0,65 нето
Мање јавно окупљање, без фиксних сједала	1,4 нето
Сједење на клупама	1 лице/455 mm
Фиксна сједишта	број фиксних сједишта
Хол (чекаонице)	0,28 (а)
Кухиње	9,3
Простор библиотечких регала	9,3
Читаонице у библиотекама	4,6 нето
Базени за купање	4,6 – водене површине
Платформе уз базене за купање	2,8
Гимнастичке дворане с опремом	4,6
Гимнастичке дворане без опреме	1,4
Позорнице	1,4 нето
Приступне платформе за освјетљење, галерије, решетке	9,3 нето
Казино и слични простори за игре	1
Позориште	4,6
Едукација	
Предаваонице	1,9 нето
Радионице, лабораторије	4,6
Дневна заштита	3,3
Здравствена заштита	
Одјели за стационарне пацијенте	22,3
Одјели за спавање	11,1
Амбуланте	9,3
Затворска и поправна	11,1
Стамбена	
Хотели и домови	18,6
Стамбени објекти	18,6
Пансиони, велики	18,6
Индустрија	
Општа и високоризична индустријска	9,3
Индустрија, посебне намјене	НП
Пословна (канцеларијска)	9,3
Контролни торањ ваздухопловне контроле – контролна етажа	3, 7
Гараже	2 лица/паркинг-мјесту
Складишта	
У складишним просторима	НП
У трговачким просторима	27,9
У осталим, осим складишних и трговачких намјена	46,5

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Трговачка	
Продајни простор у нивоу терена 2, 3	2,8
Продајни простор на два, односно више приземља 3	3,7
Продајни простор на етажи испод приземља 3	2,8
Продајни простор на спратовима изнад приземља 3	5,6
Спратови, односно дијелови спратова који се користе само за канцеларије	9,3
Спратови, односно дијелови спратова који се користе само за складиште, пријем и отпрему и нису отворени широј јавности	27,9
Трговачки центри са шеталиштима (енгл. mall)	према факторима примјењивим на употребу простора 5

Напомена: НП = није примјењиво. Капацитет броја корисника је максимално могући број корисника присутан истовремено.

- Сви фактори изражени су у бруто површини која представља површину унутар унутрашњих површина зидова посматраног простора без одузимања површине холова, стубишта, остава, дебљине унутрашњих зидова, стубова или других елемената. Ако су површине означене као нето, сви горенаведени елементи одбијају се.
- За потребу одређивања капацитета корисника простора у трговачким намјенама простора гдје, због разлике у нагибу улица на различитим странама постоје два, односно више спратова директно доступних с улица, сваки такав спрат мора се сматрати приземљем. Фактор капацитета броја корисника простора мора бити једно лице на сваких 3,70 m² бруто површине пода продајног простора.
- У трговачким намјенама простора без приземља (ниво пода постављен највише три степенице изнад или испод нивоа околног терена), али с приступом директно с улице преко степеница или покретних степеница, главна етажа на тачки улаза у трговачку намјену простора мора се сматрати приземљем.
- За било који простор за служење хране или други простор за окупљање смјештен на шеталишту који није урачунат у бруто изнајмљену површину трговачког центра капацитет броја корисника израчунава се на бази фактора капацитета броја корисника за ту намјену, као што је спецификовано у Табели број 1.
- За дијелове шеталишта који се сматрају пјешачким путем и који се не користе као бруто изнајмљена површина није обавезно утврдити капацитет броја корисника на бази Табеле 1.

Међутим, евакуациони путеви са пјешачких путева шеталишта морају бити осигураниза капацитет броја корисника утврђен дијелењем бруто изнајмљене (продајне)површине трговачког центра одговарајућим најмањим цијелим бројем фактора капацитета броја корисника из Сlike 1. У то се не укључују лица из прикључених објеката који имају директни приступ до трговачког центра, али имају независне излазе од шеталишта, као и дио лица у закупљеним просторима појединих намјена који имају излазе независно од шеталишта. Сваки појединачни закупљени простор мора имати евакуационе путеве који воде до вањског простора, односно до шеталишта, базиране на капацитету броја корисника израчунаога примјеном одговарајућег фактора капацитета броја корисника из Табеле број 1. Холови У позориштима и другим просторима намијењеним окупљању ако се лица примају у објекат у вријеме трајања представе допуштено је чекање у холу, односно сличном простору док гледалиште, односно други простор не буде слободан. Притом се примјењују сљедећи захтјеви:

- таква употреба хола, односно сличних простора не смије умањити захтијевану

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

свијетлу ширину излаза за гледалиште;

- холови морају бити ограничени на просторе који нису дио захтијеваних евакуационих путева из гледалишта;
- за холове морају бити осигурани излази на бази једно лице на сваких 0,28 m² простора холова;
- излази из холова морају бити додати на излазе одређене за гледалишта и морају по конструкцији и организацији бити усклађени са општим правилима за излазе

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

У следећој табели дате су препоруке за ширину евакуационих путева:

Табела бр. 53 Ширина евакуационих путев

Простори	Стубишта (ширина по лицу) mm	Рампе и слично (ширина по лицу) mm
Здравствена заштита са спринклер инсталацијама	8 mm	5 mm
Здравствена заштита без спринклер инсталација	15 mm	13 mm
Садржај високог ризика	18 mm	10 mm
Сво остали	8 mm	5 mm

Највећи број пожара настао је као последица субјективних чинилаца гдје пресудну улогу има човјек. Веома често је узрок његово незнање, непажња, нехат или можда нешто друго. Један од најбитнијих фактора који може довести до пожара али и допринети његовом спречавању је свакако људски фактор. Понашање људи у одређеном моменту може много да утиче на спречавање појаве пожара а у почетној фази на заустављање пожара и онемогућавање његовог даљег ширења. Један од најбитнијих фактора који може довести до пожара али и допринети његовом спречавању је свакако људски фактор.

Понашање људи у одређеном моменту може много да утиче на спречавање појаве пожара а у почетној фази на заустављање пожара и онемогућавање његовог даљег ширења.

Евакуациони путеви у објекту.

Безбедној и брзој евакуацији људи из пословних објеката, који се у тренутку настанка пожара могу наћи у неком објекту, посвећује се изузетна пажња при пројектовању, а посебно при пројектовању комуникационих простора као што су степеништа, ходници, излази, улази и лифтови. Да би се обезбједила ефикасна евакуација лица из објекта, потребно је изабрати правилну трасу евакуационог пута, оптималну ширину свих елемената евакуационог пута, неопходан број, правилан распоред и димензије излаза, као и конструктивна рјешења елемената пута за евакуацију, која ће обезбједити њихово што дуже коришћење у условима пожара, без последица за људе.

Ове комуникације морају бити тако пројектоване да испуњавају основне услове:

- довољан број путева за евакуацију, како би се спречило груписање људи на једном делу пута и такав распоред који омогућава равномерно усмеравање људи према излазима из објекта,
- пројектовање и одржавање путева за евакуацију тако да унутар њих нема никаквих сужења, јер оваква мјеста могу да успоре кретање људског тока, да доведу до загушења или панике,
- да сви путеви за евакуацију представљају посебан пожарни сектор, што подразумјева да конструкције које оивичавају путеве евакуације, као и саме њихове конструкције, морају бити пројектоване као отпорне на пожар, или заштићене материјалима и конструкцијама који омогућавају отпорност на дејство пожара и
- да се обезбједи довољан број излаза из просторија, водећи рачуна о њиховом распореду.

Ходници.

Ходници су простори који служе да људи послуже излаза из просторије у којој је пожар настао пређе пут до вертикалних евакуационих путева, односно степеништа. Основини захтјеви за ходнике су следећи:

- Подови ходника морају бити равни и без сужења, а зидови не смију бити обложени

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

материјалом који гори.

- Сви путеви за евакуацију морају бити добро освјетљени у свако доба дана и ноћи.
- Свјетилке на путевима евакуације треба да буду обезбјеђене резервним извором напајања, који се аутоматски укључује по нестанку електричне енергије из градске мреже. Резервно осветљење мора бити нарочито појачано на мјестима гдје је евакуација отежана (на прелазима из хоризонталног дијела пута ка степеништу, код сужења путева и слично). У таквим случајевима могу се користити свјетилке које су постављене у висини пода, како би освјетљавале степенике и друга опасна мјеста на путевима евакуације.

Степеништа.

Степенишни простор у згради, уколико није правилно обликован, представља погодно мјесто за ширење пожара. Када избије пожар у неком објекту, од посебног значаја је заштита степенишног простора од задимљавања и ширења пожара у вертикалном правцу, јер степенишни простор тада представља димњак великог пресека, који идеално служи за преношење пожара са спрата на спрат. Због тога треба да се степениште изолује од осталих просторија. Степениште мора бити потпуно затворено зидовима од опеке, бетона или неког другог отпорног материјала, а са сваког спрата, мора постојати приступ степеништу преко безбједних простора и тампон зона.

Ако се степениште поставља у средини објекта онда излаз из њега мора водити преко изолованог степенишног простора (тампон-зоне). Зидови и врата степеништа и тампон-зоне, морају бити од негоривог материјала са отпорношћу према пожару од 2 сата.

Физичко одвајање степеништа је могуће извршити на више начина, од којих су најефикаснији:

- одвајање степеништа од ходника тампон-просторијама, односно предворјима, која се механички вентилишу, а одвојена су од ходника вратима која не пропуштају дим,
- излазак на степениште преко балкона или лође,
- одвајање степеништа од ходника у коме се обезбјеђује надпритисак и
- пројектовање степеништа за евакуацију изван објекта, које има везу са сваким спратом.

Врата на степеништу треба да буду снабђевена аутоматским системом за затварање, а исто се односи на пожарно степениште као помоћну комуникацију за евакуацију. Посебну пажњу такође се мора обратити на противпожарно одвајање подрумских просторија.

Газишта, подести и међуподести морају бити пресвучени материјалом који није клизав обезбјеђује нормално коришћење.

Не дозвољава се промјена смјера пењања и спуштања, већ степенице морају цијелом својом дужином да се пењу или спуштају.

Противпожарне степенице морају осигурати непрекинут и неометан пут до површине која представља безбједан простор. Код високих објеката веома често се за евакуацију пројектују спољне степенице (висина оgrade не смије да буде мања од 120 cm). Оне служе само за евакуацију и не употребљавају се у нормалним околностима. Како се ове степенице налазе на спољној страни (фасади) објекта. Приступ спољном степеништу за евакуацију може се осигурати из заједничког ходника објекта, или кроз прозоре. За спољно противпожарно степениште не смије се користити спирално степениште, а материјал од кога је израђено мора бити негорив (бетон, челик и слично). Минимална ширина спољнег противпожарног степеништа за евакуацију је 80 cm.

Лифтови.

Код високих објеката сваки пожарни сектор мора бити повезан са најмање једним лифтом за превоз лица, а зидови окна за лифтове морају бити отпорни према пожару 1,5 сати. У објектима вишим од 40 m, окна за лифтове морају бити одвојена од степенишног простора, и морају бити приступачна из предпростора који се провјетрава. Међутим, у објектима до 40 m, дозвољено је да провјетравани простор буде заједнички за лифтове и степеништа. Кабине лифтова и врата на окну за лифт морају бити од негоривог материјала и морају се затварати аутоматски. Лифтови морају

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

бити опремљени уређајима који ће омогућити да се, у случају појаве пожара, кабина аутоматски доведе у приземље и да се после изласка лица, лифт аутоматски искључи из рада.

У објектима који су виши од 75 m, један од лифтова се одређује као лифт за евакуацију за вријеме пожара (сигурносни лифт). Температура која настане при пожару, не смије да утиче на рад ових лифтова за вријеме од 1 сата и они се морају означити са видљивим натписом.

Излази. Код високих објеката у којима се налази велики број људи, број излаза, њихова конструкција, ширина и распоред од нарочите су важности за принудну евакуацију. Да би људи који су се затекли у високом пословном објекту за вријеме пожара, могли на вријеме да напусте угрожену просторију и тиме избјегну опасност, потребно је да постоји довољан број излаза одговарајућих димензија. Поред тога, распоред излаза мора бити такав да се напуштање објекта омогући у сваком тренутку пожара. Број излаза и њихова величина као и распоред одређује се према броју људи који се налазе у објекту, те је различит за поједине врсте високих пословних објеката.

Излази најчешће у пракси представљају "уска грла" сваког пута за евакуацију, па треба тежити да се комплетан прорачун ходника, пролаза и других елемената путева за евакуацију заснива на прорачуну пропусне моћи излаза. По правилу, потребно је предвидјети најмање два независна излаза на сасвим различитим крајевима како би се извршило усмјеравање кретања људи.

Код лоцирања излаза нарочито је потребно да се пази на удаљеност коју треба савладати приликом напуштања објекта. Ширина излаза из објекта одређује се тако што се на сваких према броју људи у објекту с тим да излаз не може бити ужи од 1,25 m нити шири од 2,20 m.

Излази и прилази излазима морају бити увијек приступачни. Пут до излазних врата не смије водити кроз просторију која се закључава и мора бити видљиво обиљежен. Сви излази из објекта морају водити непосредно на улицу, двориште или у други безбједан простор.

Излаз из објекта не смије бити нижи од 2,30 m. Излазна врата морају бити подешена тако да се у свако вријеме могу отворити са стране са које треба излазити. Ако са унутрашње стране врата постоје браве, оне се не смију отворити кључем. Излазна врата која су намјењена само за евакуацију, у случају пожара морају се са унутрашње стране лако отворити и морају бити видљиво означена као излазна врата у случају пожара.

Посебно треба водити рачуна о конструкцији врата, а нарочито о смјеру њиховог отварања. Све просторије које примају више од 50 особа морају имати врата која се отварају у правцу излаза и могу се отворити лако.

У складу са чл. 16 Закона о заштити од пожара (Службени гласник Републике Српске“ број 94/19) Привредна друштва и друга правна лица и предузетници који су власници, односно корисници објеката или земљишта категорија I и II степена ризика угрожености од пожара обавезно имају план евакуације и упутства за поступање у случају пожара, истакнута на видљивом мјесту.

Привредна друштва и друга правна лица и предузетници који су власници, односно корисници објеката или земљишта категорија III и IV степена ризика угрожености од пожара, у складу са чланом 17. овог закона, доносе план евакуације и упутства за поступање у случају пожара, који су истакнути на видљивом мјесту.

**10. САРАДЊА СА ДРУГИМ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИМ
ЈЕДИНИЦАМА, ЈЕДИНИЦАМА И ФОРМАЦИЈАМА ОРУЖАНИХ СНАГА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

10.1. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА У СИСТЕМУ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

Увезаност заштите од пожара у систем цивилне заштите регулисана је Законом о заштити од пожара и Законом о цивилној заштити. У гашењу пожара и спасавању људи и имовине угрожених пожаром на подручју општине учествује и општински штаб цивилне заштите са својим јединицама. Код великих пожара према потреби позивају се и јединице Републичке управе цивилне заштите. Такође ова увезаност заштите од пожара у систем цивилне заштите проводи се у погледу заједничког планирања набавке и кориштења опреме и средстава за гашење пожара, заједничке обуке људства и заједничких вјежби. То се спроводи ради рационалнијег кориштења ресурса, како би се избјегло њихово дуплирање и ефикаснијег извођења акција гашења и спасавања.

Републички штаб цивилне заштите има сљедеће задатке:

- одлучује о употреби снага и средстава цивилне заштите на заштити и спасавању угрожених на подручју Републике,
- наређује употребу јединица цивилне заштите и руководи акцијама заштите и спасавања те одређује друге мјере заштите и спасавања на подручју Републике,
- усмјерава, координира и руководи акцијама заштите и спасавања свих учесника ангажованих на заштити и спасавању на подручју Републике,
- обавјештава становништво Републике преко средстава јавног информисања о насталим опасностима и о мјерама које се предузимају,
- наређује подручним одјелењима цивилне заштите предузимање мјера и активности на заштити и спасавању,
- наређује ангажовање снага и средстава цивилне заштите с неугроженог подручја градова-општина на угрожено подручје градова-општина,
- по захтјеву надлежних органа Републике ангажује снаге и средства цивилне заштите за пружање помоћи Федерацији БиХ, сусједним земљама и другим државама на санирању последица природних и других несрећа.

Штаб цивилне заштите општине има сљедеће задатке:

- одлучује о употреби снага и средстава цивилне заштите на заштити и спасавању угрожених на подручју општине,
- наређује употребу Јединица цивилне заштите и руководи акцијама заштите и спасавања те одређује друге мјере заштите и спасавања на подручју општине,
- усмјерава, координира и руководи акцијама заштите и спасавања свих учесника ангажованих на заштити и спасавању на подручју општине,
- обавјештава становништво општине преко средстава за јавно узбуњивање и преко средстава јавног информисања о насталим опасностима и о мјерама које се предузимају.

10.2. ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКА ЈЕДИНИЦА

У случају избијања пожара на подручју општине ТВСЈ дужна је што прије приступити гашењу пожара и спасавању лица и имовине угрожених пожаром. Дојава пожара овој јединици се врши телефоном на број 123. Позиви за интервенцију се прикупљају код дежурног ватрогасца, који по пријему позива лице које тражи интервенцију и узима сљедеће податке:

- Тачну адресу, односно мјесто пожара или неке друге интервенције, а евентуално и податке о најкраћим путевима, којима се може доћи до тог мјеста.
- Шта гори и има ли људских живота у опасности?
- Ко јавља о насталом пожару и с којег броја телефона?

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Неке податке дежурни неће моћи добити, али због отклањања злонамјере или лажне дојаве пожара, провјером треба утврдити тачност примљене дојаве. Након примљене дојаве пожара, дежурни према утврђеној процедури даје аларм ватрогасно спасилачкој јединици и обавјештава је о потреби интервенције.

Према утврђеном плану и дневној заповијести на интервенцију гашења пожара се излази са навалним возилом, а према потреби и са пратећим возилом. Након алармирања јединице, дежурни даје командиру смјене (руководиоцу акције гашења пожара) посебан формулар са тачном адресом објекта који је захваћен пожаром.

Руководилац акције гашења даје сигнал за полазак првом возилу, у којем се он по правилу налази. Сва возила која иду на интервенцију, по правилу иду истим путем као јединствена колона, која у току вожње задржава свој поредак. Брзина кретања возила мора осигурати јединици брз и сигуран пут до мјеста интервенције, али уз пуну сигурност вожње у јавном саобраћају. Заустављање возила и њихов повратак у току вожње може наредити само старјешина ватрогасно спасилачке јединице. Задатак руководиоца акције гашења пожара је веома сложен и одговоран посао који захтјева стручно и способно лице.

Да би се интервенција обавила успјешно, руководилац акције гашења пожара мора испоштовати слjedeћа начела и смјернице:

- да би се упознао са ситуацијом на мјесту пожара и добио општи преглед, прво мора извршити извиђање,
- на основу извиђања мора извршити процјену ситуације,
- на основу процјене мора донијети свој план гашења пожара и донијети одлуку,
- на основу одлуке мора издати одговарајуће команде за рад.

Извиђањем руководилац акције гашења пожара мора установити:

- Да ли су људи угрожени?
- Да ли су угрожени нарочито вриједни предмети?
- Да ли се животиње налазе у опасности?
- Гдје гори?
- Шта гори?
- Како гори?
- Да ли постоји опасност од ширења пожара?
- Да ли постоји посебна опасност?
- Потребно је оцијенити какви су путеви за навалу и путеви за евакуацију?

Процјеном ситуације треба добити одговор на ова питања:

- Шта треба учинити да се уочене опасности отклоне и којим редом?
- Шта се може учинити с обзиром на властите снаге и средства?

На основу процјене руководилац акције гашења пожара доноси одлуку, а која се састоји у следећем:

- Да ли извршити напад или одбрану?
- Одредити начин ангажовања властитих снага?
- Начин снабдијевања средствима за гашење?
- Која ће се опрема и средства користити за навалу?
- Који ће бити путеви навале на пожар?
- Какав је облик и наступ јединице?

Према ситуацији на мјесту пожара разликујемо:

- нормалне одлуке које се доносе након извиђања и процјене ситуације и

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- ванредне одлуке које се доносе без извињања и процјене ситуације (када су угрожени људи, опасност од експлозије, опасност од наглог проширења), односно када се не смије никако оклијевати.

Команда за акцију гашења је провођење одлуке о гашењу пожара. Наредба мора бити гласна, разумљива, одлучна, категорична, потпуна и остварљива.

Команда мора садржавати одређене елементе:

- Ко треба извршити постављене задатке?
- Шта треба извршити?
- Гдје треба то извршити?
- Како треба бити извршено и с којим средствима?

Након пажљивог прегледа згаришта и обиласка објеката, установивши да нема никаквих опасности од поновног разбуктавања ватре, руководиоца акције гашења пожара може наредити припрему за повратак. При томе је потребно установити да ли је сво људство на мјесту.

Руководилац је дужан прикупити потребне податке за састављање извјештаја о интервенцији.

Рад по повратку са пожара дијели се у двије групе:

- рад са опремом и
- састављање извјештаја.

Рад са опремом састоји се од прегледа, чишћења, отклањања кварова, попуну утрошеног средства за гашење, односно довођење опреме у стање какво је било прије интервенције, како би иста била спремна за нову интервенцију.

Састављање извјештаја о интервенцији врши се кроз анализу гашења, при чему се даје оцјена рада одјелења, ватрогасаца и командира.

Анализа гашења треба да сагледа успјех у раду и недостатке које у будућем раду треба отклонити. За сваки пожар који је гасила ватрогасно спасилачка јединица мора се саставити извјештај о пожару по прописаном обрасцу. Уз извјештај о пожару мора се нацртати графички прилог-скица простора који је био пожаром захваћен. На скици се мора видјети: положај објекта захваћеног пожаром, смјер вјетра, размјештај ватрогасно спасилачке јединице (или више јединица), сусједне објекте који су били штићени, пожарне путеве, изворе снабдијевања водом итд.

На основу извјештаја попуњава се статистички лист о пожару и исти доставља Центру јавне безбједности, Инспекцији заштите од пожара.

Ватрогасно спасилачка јединица цивилне заштите. Начин организовања и активирања јединица цивилне заштите у случају пожара је специфичан у односу на територијалне и предузетне ватрогасно спасилачке јединице, које имају стално дежурство и које се активирају по позиву грађана или радника предузећа у којем постоји ватрогасно спасилачка јединица. Јединица цивилне заштите активира се по наредби општинског одјелења цивилне заштите, у случајевима пожара већих размјера или када пријети опасност од наглог ширења пожара или постоји опасност да пожар угрози животе људи или материјална добра у већем обиму.

10.3. УПОТРЕБА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА ИЗ ДРУГИХ ОПШТИНА/ГРАДОВА

Ако ватрогасно спасилачка јединица не може сама угасити пожар ни уз помоћ јединица цивилне заштите, тада ће градоначелник/начелник града/општине затражити помоћ од других (сусједних) начелника/градоначелника општине/града да учествују са својим ватрогасно спасилачким

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

јединицама у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара која су угрожена пожаром. Начелници општина (градоначелник града) дужни су у правилу да пруже тражену помоћ, а обавезни су да пруже помоћ по наредби Републичке управе цивилне заштите и да обезбиједи неопходан број ватрогасаца и техничке опреме за заштиту од пожара на свом подручју према члану 68. Закона о заштити од пожара.

Уколико се ради о ватрогасно спасилчким јединицама пристиглим као испомоћ из других општина/градова поступак је сљедећи:

- Ватрогасно спасилачка јединица која долази као испомоћ на подручје одређене општине/града, ставља се на располагање Општинском/Градском штабу цивилне заштите. Старјешина пристигле ватрогасно спасилачке јединице дужан је упознати команданта Општинског/Градског штаба цивилне заштите са којим снагама и средствима је дошао као испомоћ.
- Командант Општинског/Градског штаба цивилне заштите, пристиглу јединицу са водичем упућује на мјесто пожара. Доласком на пожариште, старјешина ватрогасно спасилачке јединице која је дошла као испомоћ, јавља се руководиоцу акције гашења пожара, којег такође упознаје са људским и материјалним ресурсима којима располаже.
- Старјешина јединице која је дошла као испомоћ потчињава се руководиоцу акције гашења пожара и извршава сва његова наређења. Правац дјеловања јединице, одмор, замјену и све остале активности везане за пристиглу јединицу одређује руководилац акције гашења пожара од момента потчињавања јединице до потпуног гашења пожара или наредбе Општинског/Градског штаба цивилне заштите.
- Тактичко садејство свих ватрогасно спасилачких јединица које су пристигле на мјесто пожара са властитом ватрогасно спасилачком јединицом, остварује се под командом старјешине професионалне ватрогасно спасилачке јединице, као руководиоцем акцијом гашења који самостално одлучује о свим елементима акције гашења и нико нема право да се мијеша у његов рад.
- Ако руководилац акције гашења пожара, код великих пожара није у стању да сам оствари потпуну координацију рада свих јединица које учествују у акцији гашења пожара, о томе обавјештава Службу цивилне заштите општине/града. У том случају активира се општински/градски штаб за гашење пожара као и командно мјесто за то тијело. Општински/градски штаб има задатак да обезбиједи људске и материјалне ресурсе за гашење пожара у складу са планом који је донио руководилац акције гашења пожара, евентуалну здравствену помоћ, евакуације, те комплетно логистичко обезбјеђење акције гашења пожара.

10.4. УПОТРЕБА ХЕЛИКОПТЕРСКОГ СЕРВИСА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

За потребе гашења пожара или спасавања људи и имовине може се ангажовати и Хеликоптерски сервис Републике Српске.

Хеликоптерски сервис Републике Српске учествује у операцији гашења пожара из ваздуха и другим видовима подршке ватрогасно-спасилачким јединицама у складу са Законом о заштити од пожара и прописима који оуређују ову област.

Хеликоптерски сервис Републике Српске (ХсРС) располаже са 4 хеликоптера: 3 хеликоптера „SA 341/342 Gazelle“ и једним хеликоптером „Bell 206 B3 Jet Ranger“ који је у потпуности опремљен најсавременијом медицинском опремом за обављање операција медицинске евакуације.

Хеликоптерски сервис Републике Српске је као некомерцијални оператер надлежан за извођење неколико типова летачких операција.

Поједини типови операција произашли искључиво као резултат потребе друштва да се хитним интервенцијама ХсРС обезбједи помоћ становништву Републике Српске.

Летови које летачко особље ХсРС изводи у складу са Споразумом о сарадњи између ХсРС и

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

МУП-а РС / РУЦЗ РС у сврху пружања помоћи угроженом становништву у савладавању последица изазваних елементарним непогодама (поплаве, пожари, потреси, сњежни наноси и друго). Такође, у летове у хитним случајевима спадају и летови за потребе трагања и спасавања, који се изводе у складу са Споразумом о сарадњи између БХДЦА и ХсРС за потребе трагања и спасавања.

10.5. УПОТРЕБА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ ПРЉАВОР НА ПОДРУЧЈУ ДРУГИХ ГРАДОВА/ОПШТИНА

Употреба Територијалне ватрогасно спасилачке јединице Града Прљавор на подручју других градова/општина врши се на основу Закона о заштити од пожара и овог Плана. Градоначелник је дужан да по правилу да тражену помоћ, по наредби Републичке управе цивилне заштите, другој општини/граду тј. даје одобрење да ватрогасно спасилачка јединица града може интервенисати на подручју друге општине/града.

Градоначелник може са другим градовима/општинама споразумно дефинисати услове под којима се може размјењивати пружање помоћи у ватрогасним интервенцијама између градова/општина. По одобрењу Градоначелника ватрогасно спасилачка јединица може се послати као помоћ у акцију гашења пожара у сусједним општинама/градовима под условом утврђеним у одлуци о упућивању или у споразуму потписаном са конкретном општином/градом.

Као испомоћ може се послати једна трећина јединице и једна цистерна, при чему се води рачуна да на подручју општине остане довољан број ватрогасаца и опреме у случају пожара.

О броју људи, возила и опреме који се шаљу као испомоћ сусједним општинама/градовима увијек треба консултовати старјешину ТВСЈ.

Одлуком о упућивању ватрогасно спасилачке јединице као помоћ другој општини/граду треба дефинисати формацију јединице која се упућује, број возила, материјална средства, вријеме на које се упућује, ко сноси трошкове горива, мазива, евентуално оштећених или изгубљених дијелова опреме, дневнице за ватрогасце и сва друга питања за која налогодавац сматра да их је потребно регулисати у овој одлуци.

Уколико Град није у стању пружити тражену помоћ, надлежни орган је дужан донијети одговарајући акт о немогућности пружања помоћи, с кратким образложењем и са истим упознати општину која је тражила помоћ.

10.6. ПЛАНИРАЊЕ САДЕЈСТВА КОД ВЕЛИКИХ ПОЖАРА И РЕДОСЉЕД УПОТРЕБЕ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА

Локалне снаге противпожарне заштите углавном могу санирати мање пожаре. Код пожара већих размјера који се могу десити на подручју Града, а једна ватрогасно спасилачка јединица без обзира на свој кадровски састав и техничку опремљеност не може се сама успјешно супроставити, поготово ако је захватио велику површину, неопходно је тражити помоћ од градског штаба цивилне заштите, ватрогасно спасилачких јединица из сусједних општина/градова, Републичке управе цивилне заштите и јединица ОС БиХ.

Начин употребе ватрогасно спасилачких јединица на подручју Града зависи од:

- мјеста на којем се појавио пожар и могућности његовог ширења (у којој оперативној зони дјеловања),
- типа пожара (величине пожара: П1, П2, П3, П4),
- врсте материје која је захваћена пожаром,
- опремљености ватрогасне јединице на локацији (оперативној зони) гдје је настао пожар.

Великим пожаром се сматра онај пожар када је ватром захваћен најмање цијели један спрат или

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

објекат. На отвореном простору под овим пожаром се сматра већа површина и већа количина горивог материјала (отворена складишта, шумски и пољски пожари).

С обзиром на поменуто стање могући типови пожара су:

- Пожар типа П1: сматра се малим пожаром када је ватром захваћена мала количина горивог материјала (појединачни предмети, мале површине и мала количина горива, гашење пожара вршити приручним средствима).
- Пожар типа П2: сматра се средњим пожаром када је ватром захваћен један или више пожарних сектора са већим пожарним оптерећењем. За гашење пожара ангажовати ватрогасно спасилачку јединицу (од 3- 6 млазева воде, два ватрогасна одјелења, ватрогасни вод).
- Пожар типа П3: сматра се великим пожаром када је ватром захваћен читав спрат, кров зграде или читав објекат. На отвореном простору то су пожари који захватају веће површине разливеног течног горива, шумски пожари, пољски пожари и сл. За гашење великих пожара неопходно је ангажовати добро опремљене ватрогасно спасилачке јединице у формацији вода или чете, а потребно је примјењивати од 6-24 млазева воде. Може се због неприступачности терена и дужине трајања пожара ангажовати и Хеликоптерски сервис Републике Српске.
- Пожар типа П4: сматра се пожар који захтијева читаве блокове зграда, дијелове насеља или велике комплексе отворених складишта. За гашење ових пожара неопходно је ангажовати више ватрогасно спасилачких јединица. Може се због неприступачности терена и дужине трајања пожара ангажовати и Хеликоптерски сервис Републике Српске.

Да би акција гашења пожара већих размјера успјела неопходно је учешће више ватрогасно спасилачких јединица, које се заједничким снагама могу успјешно супроставити ватреној стихији. Потребно је ангажовати ватрогасно спасилачку јединицу у формацији најмање једног вода или чете уз примјену специјалних возила и друге техничке опреме која обезбјеђује најмање 6-12 млазева воде.

Међусобна сарадња више јединица као и начин употребе ватрогасно спасилачких јединица је одређен Законом о заштити од пожара, оперативним планом ватрогасно спасилачких јединица и овим Планом.

Гашењем пожара и спасавањем људи и материјалних добара код избијања пожара већих размјера на подручју Града Прњавор руководи градоначелник, а ако је пожар захватио подручје више општина/градова Републичка управа цивилне заштите.

Самим гашењем пожара руководи старјешина ватрогасно спасилачке јединице која је прва почела гасити пожар, уколико се старјешине односно руководиоци ватрогасно спасилачких јединица које учествују у гашењу пожара другачије не договоре.

Инспектор заштите од пожара може наредити да руковођење ватрогасно спасилачким јединицама преузме други старјешина који је стручнији за непосредно руковођење акцијом гашења пожара.

Начин и редосљед употребе ватрогасно спасилачких јединица код ових пожара је такав да по наређењу команданта или његовог замјеника прво интервенише јединица ТВСЈ Прњавор. По потреби позивају се најближе ватрогасно спасилачке јединице, а то су ватрогасно спасилачке јединице Теслић, Лакташи, Дервента, као и јединице цивилне заштите.

Улога руководиоца акције гашења пожара је посебно значајна код великих пожара. Ако руководилац акције утврди да расположиве снаге нису довољне, његов је задатак да одмах одлучи које су му стварне снаге потребне у погледу људства и опреме и то саопшти начелнику општине који ће, ако не располаже са тим снагама, тражити помоћ од других сусједних ватрогасно спасилачких јединица. Ако ни те јединице не могу да угасе пожар обавијестиће Републички штаб

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

цивилне заштите о насталој ситуацији и од њих тражити помоћ.

При одређивању стварно потребних снага, мора се истовремено предвидјети и одговарајућа резерва у људству и опреми како би се услед непредвиђеног ширења пожара могло благовремено добити потребно појачање. Командир ватрогасно спасилачке јединице, односно његов замјеник на основу података о расположивим снагама, захтијева да се јединица са људством и опремом укључи у акцију гашења пожара.

Јединице које су добиле позив да ступе у дејство, припремају људство и опрему те одлазе на мјесто пожара. Оне се стављају на располагање руководиоцу акције гашења пожара. При одређивању додатних снага, командир, односно његов замјеник укључује појачање из најближе лоциране ватрогасно спасилачке јединице, које се ангажују овим редом:

- у првом позиву: дежурна ватрогасно спасилачка јединица Прњавор, а осталим члановима ТВСЈ јавља се за приправност,
- у другом позиву: укључују се чланови ТВСЈ и јединице цивилне заштите општине.

Руководилац акције гашења одређује правце и позицију дејства приспјелих јединица и распоређује их на секторе гашења, поставља задатке које ће извршавати имајући у виду састав јединице и њихову техничку опремљеност. У случају када све напријед наведене јединице у свом садејству нису у стању да угасе пожар, начелник општине тражи помоћ од ватрогасно спасилачких јединица и штабова цивилне заштите из других општина-градава.

Код великих пожара када руководилац акције гашења пожара није у могућности да сам оствари потпуну координацију рада свих јединица, формираће се оперативни штаб за гашење пожара као и командни пункт, који је у вези са општинским штабом цивилне заштите. Командни пункт треба да буде на таквом мјесту одакле се може пратити рад јединица на главним секторима. У пункту се прикупљају подаци о развоју пожара и извршењу задатака јединица по појединим секторима. Из пункта се преносе наређења руководиоца акције гашења командирима јединица успостављеном везом између пункта и сектора рада ватрогасно спасилачких јединица као и веза између општинског штаба цивилне заштите.

Пункт успоставља стално дежурство и у њему је смјештен оперативни штаб. Оперативни штаб сачињавају руководиоци већих јединица које су ангазоване на гашењу, као и технички руководилац објекта који се гаси. Штаб има задатак да обезбиједи и организује успешно дјеловање јединица у складу са планом акције који је донио руководилац акције гашења. О општој безбједности на мјесту акције стара се општински штаб цивилне заштите, обезбјеђује допунске снаге, организује пружање прве помоћи и превоз повријеђених лица у здравствене установе. Руководилац акције гашења даје налог јединицама да напусте мјесто пожара по извршеној акцији гашења пожара. Он може по својој процјени оставити извјесне снаге као обезбјеђење, ако претпостави да се пожар може поново појавити. Да би све јединице које ће евентуално учествовати у гашењу пожара биле што ефикасније, неопходно је остварити одговарајуће организационе и друге припреме, па и заједничко увјежбавање.

10.7. САДЕЈСТВО СА ПРЕДУЗЕЋИМА И ДРУГИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА, ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА ОПШТИНЕ/ГРАДА

Садејство ватрогасно спасилачке јединице Прњавор са предузећима и другим правним лицима врши се преко општинског штаба цивилне заштите. Ово садејство је потребно код избијања пожара већих размјера, када пријети опасност од наглог ширења пожара или када постоји опасност да пожар угрози животе људи и материјална добра у већем обиму, а ватрогасно спасилачка јединица не може сама угасити пожар. На подручју Града градоначелник може под

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

напријед наведеним условима наредити предузећима и другим правним лицима, државним органима и предузетницима, да за потребе гашења ставе на располагање потребан број људи, алат, превозна, техничка и друга средства потребна за гашење пожара и спасавање људи и материјалних добара.

На подручју Града потребно је повремено вршити провјере функционисања и спремности јединица, људства и опреме која се ангажује. У Табели бр. 53 дате су организације и предузећа која се ангажују преко Градског штаба цивилне заштите. У Плану цивилне заштите од природних и других несрећа града Прњавор, градски штаб за ванредне ситуације ће предвидјети које организације и органи морају ставити на располагање потребан број људи и потребну количину алата, опреме, превозна, техничка и друга средства и то доставити руководиоцу акције гашења пожара односно оперативном штабу за гашење пожара.

По сазнању да је пожар избио на било ком објекту или простору на подручју Града припадници Полицијске станице Прњавор дужни су одмах изаћи на мјесто пожара, извршити обезбеђење пожаром угрожене зоне и сарађивати са руководиоцем акције гашења. Према потреби позивају се овлаштени радници Инспектората заштите од пожара. На позив руководиоца акције гашења пожара или овлаштеног представника Градског штаба за ванредне ситуације, дом здравља упућује стручну медицинску екипу за случај потребе пружања прве медицинске помоћи на мјесту гашења пожара.

ЈП Водовод Прњавор дужно је у случају пожара већих размјера упутити стручна лица на мјесто пожара ради пружања стручне помоћи око обезбјеђења и усмјеравања воде из водоводне мреже на мјесто пожара.

"Електро" а.д., Теренска Јединица Прњавор дужна је у случају пожара обезбједити стручно лице за искључење електричне струје на мјесту настанка пожара и пружање друге стручне помоћи руководиоцу акције гашења пожара. Предузећа су дужна, према Плану цивилне заштите од природних и других несрећа Града Прњавор, ставити на располагање одређену опрему и материјално-техничка средства и прехрамбене производе. У ту сврху ће Градски штаб за ванредне ситуације израдити одговарајућу табелу са прегледом организација и опреме коју стављају на располагање, имена руководиоца и њихове адресе и телефоне.

Табела 53.: Организације и предузећа која се ангажују преко градски штаба цивилне заштите

Ред. бр.	Назив	Опрема и средства
1.	Полицијска станица	Обезбјеђује зону пожара путем полиције, инспектора ППЗ
2.	ЈП Водовод	Упућује стручно лице на мјесто пожара и усмјерава довољне количине воде кроз хидранску мрежу на мјесто пожара
3.	„Електро Крајина“ а.д. Радна Јединица Прњавор	Упућује стручно лице на мјесто пожара и обезбјеђује искључење ел. енергије, обезбјеђује превозна средства
4.	ЈУ Дом здравља	Обезбјеђује санитарска возила и екипе прве помоћи на мјесту пожара
5.	ШГ	Обезбјеђује стручно лице, моторне пиле, превозна средства, средства ППЗ и људство за учешће у акцији гашења пожара

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

У случају пожара типа ПЗ и П4 на позив руководиоца акције гашења ангажују се и обављају слjedeће радње:

- Рејонска амбуланта упутиће стручну екипу за случај потребе пружања прве медицинске помоћи на мјесто акције гашења пожара. Предузећа која имају организовану медицинску службу на градском подручју својим управним општим актом утврдиће начин пружања прве помоћи.
- Предузеће за газдовање водом дужно је у случају пожара типа ПЗ и П4 упутити екипу која затварањем вентила на хидрантској мрежи усмјерава воду за гашење према мјесту пожара као и сва расположива возила (цистерне са водом и сл.).
- Надлежно електродистрибутивно предузеће на позив руководиоца акције гашења пожара типа ПЗ и П4 (позив може упутити и друго овлаштено лице или штаб цивилне заштите) шаље свог дежурног диспечера-дежурног електричара који:
 - Искључује са напајања угрожени објекат или комплекс објеката и то преко диспечерског центра или директно у одговарајућој станици.
 - Уколико је пожар на шумском подручју или велики блоковски пожар, гдје треба извршити искључења, обављају се у диспечерском центру уз сагласност главног диспечера, а с обзиром на стање у електроенергетском систему.
 - Искључење електричне енергије за пожаре типа П1 и П2 врши се у самом објекту преко командних тастера или склопки на разводном ормару, а то ради дежурни електричар у предузећу те друга особа која је упозната са поступком.

10.8.САДЕЈСТВО ВАТРОГАСНЕ ЈЕДИНИЦЕ СА ОС БиХ

Ако ватрогасно спасилачка јединица Прљавор не може сама да угаси пожар, старјешина јединице затражиће помоћ од надлежних који имају ингеренцију да ангажују ОС БиХ.

Ангажовање Оружаних снага Босне и Херцеговине на пружању помоћи цивилним органима приликом гашења пожара врши се у складу са Законом о одбрани Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр.88/05), оквирним Законом о заштити и спасавању људи и материјалних добара од природних или других несрећа у Босни и Херцеговини („Службене новине ФБиХ“, бр. 39/03 и 22/06) и Законом о судјеловању припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине, полицијских службеника, државних службеника и осталих запосленика у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству („Службени гласник БиХ“, бр.14/05).

Оружане снаге Босне и Херцеговине се у реаговању на природне или друге несреће у правилу ангажују на пружању тренутне и краткорочне помоћи цивилним органима, и то:

- помоћ на терену код извођења одговора на природне или друге несреће,
- помоћ у заштити и спасавању људи и материјалних добара,
- помоћ у извршењу хуманитарне операције одговора на природне или друге несреће.

Оружане снаге Босне и Херцеговине се могу ангажовати на пружању помоћи цивилним органима у гашењу пожара када се исцрпе расположиви цивилни ресурси или цивилни органи не располажу потребним или довољним ресурсима за одговор на природну или другу несрећу.

Територијана ватрогасно спасилачка јединица и сама је обавезна да пружи помоћ у гашењу пожара војно ватрогасно спасилачким јединицама, на зхатјев војног старјешине.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

10.9. САДЕЈСТВО ЈЕДИНИЦА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

Употреба јединица цивилне заштите врши се преко општинског штаба цивилне заштите Прљавор који координира рад јединица и ангажује их по потреби. На основу позива општинског штаба ЦЗ по потреби се могу ангажовати и јединице ЦЗ из Републичке управе са професионалним А и Б тимовима.

Табела 54.: Јединице цивилне заштите

Ред. бр.	Јединице ЦЗ	Задачи
1.	Јединица Цивилне заштите заштити од пожара Прљавор	Врши мобилизацију припадника ове јединице ЦЗ за учешће у акцији гашења пожара и спасавања људства и материјалних добара
2.	Вод опште намјене ЦЗ Прљавор	Врши мобилизацију припадника ове јединице ЦЗ
3.	По потреби остале јединице ЦЗ, Прљавор	Обезбјеђује превозна средства, средства ППЗ и људство за учешће у акцији гашења пожара
4.	Додатне ватрогасне јединице и јединице ЦЗ сусједних и других општина/градова регије обухваћених потписаним споразумом о сарадњи општина/градова на плану ЦЗ	Обезбјеђује превозна средства, средства ППЗ и људство за учешће у акцији гашења пожара

Градначелник у случају избијања пожара већих размјера може да нареди свим способним грађанима на подручју Града старијим од 16 година да учествују у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром и да за потребе гашења ставе на располагање алат, превозна, техничка и друга средства. Градски штаб ЦЗ преко својих повјереника на терену врши мобилизацију из предузећа као и грађана за потребе гашења великих пожара. Градски штаб ЦЗ има план активности јединица цивилне заштите.

10.10. ТАКТИЧКО ОПЕРАТИВНИ ПЛАНОВИ ГАШЕЊА ПОЖАРА

Обавеза је ватрогасно спасилачке јединице Прљавор да сачини тактичко оперативне планове гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара за објекте веће угрожености од пожара и објекте у којима борави или се окупља већи број људи, као и да врши периодично увјежбавање и провјеру ефикасности предвиђених тактичкооперативних елемената за објекте и предузећа које одреди Скупштина града Прљавор.

Оперативно-тактички планови се разрађују по пожарним секторима, а требају садржати сљедеће елементе:

- тип и грађевинске карактеристике објекта,
- намјену објекта,
- основне гориве и ватроотпорне материје,
- могуће класе пожара,
- могућност приступа објекту и нападне тачке у акцији гашења,
- путеви и евакуација,
- претпоставка пожара (мјесто, узорак, брзина и начин ширења пожара) за најкомплицованију ситуацију,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- основна средства за гашење пожара,
- начин снабдевања пожарном водом,
- мјесто и начин искључења електричне струје,
- вријеме слободног развоја пожара до акције гашења и његова површина,
- потребне ватрогасне снаге и број млазова за гашење и хлађење, заштита других објеката,
- могуће опасности у акцији гашења,
- средства за заштиту ватрогасаца.

Одговорна лица из ових објеката морају доставити потребне податке, планове ЗОП или Правила заштите од пожара у склопу којих су Планови евакуације људства, Ватрогасно спасилачкој јединици. Текстуални дио Плана треба да прати и одговарајући графички приказ предвиђених оперативно-тактичких елемената. Ватрогасно спасилачке јединице су обавезне, једном годишње извршити практично увјежбавање и провјеру предвиђених оперативно-тактичких елемената израђеног плана.

Списак објеката за које се морају сачинити тактичко оперативни планови гашења пожара дати су у табели која слиједи.

Табела 55.: Објекти за које се морају сачинити тактичко оперативни планови гашења пожара

Ред. бр.	Назив	Мјесто
1.	Дјечије обданиште	Прњавор
2.	Основне школе	Прњавор
3.	Средње школе	Прњавор
5.	Културни центар	Прњавор
6.	ЈУ Дом здравља	Прњавор
7.	Пошта	Прњавор
8.	Градска управа	Прњавор
9.	Све бензинске пумпе	Прњавор
10.	Каменоломи са складиштем експлозива	Прњавор
11.	Сви хотели, свадбени салони и мотели	Прњавор
12.	Сви тржни центри	Прњавор

Употреба ватрогасно спасилачких јединица при гашењу великих пожара за све очекиване велике пожаре ватрогасно спасилачка јединица мора да сачини:

- План гашења пожара;
- План употребе снага и средстава за гашење пожара са подручја Града и шире из кога ће се сагледати: начин активирања снага, начин рада на пожару, начин комуницирања, начин координирања рада и др;
- једном годишње мора да организује јавну вјежбу гашења пожара са свим потребним снагама и у присуству Градоначелника;
- приједлог набавке опреме за гашење пожара која је неопходна на основу Плана гашења пожара;
- приједлог кадровских рјешења;
- анализу јавне ватрогасне вјежбе коју подносе Градоначелнику.

За потребе квалитетнијег рада, могу се, за сценарио јавне ватрогасне вјежбе ангажовати и стручне институције из Републике Српске као и шире.

**11. ДРУГЕ МЈЕРЕ ПОТРЕБНЕ ЗА УСПЈЕШНО ФУНКЦИОНИСАЊЕ И
УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА И СПРОВОЂЕЊУ НАДЗОРА
НАД ИЗВРШЕЊЕМ МЈЕРАЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА**

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

11.1. МЈЕРЕ ЗА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ ПЛАНА

Планови заштите од пожара које доносе предузећа и органи, као и њихова друга општа акта у области заштите од пожара, усклађују се са законом и Градским планом заштите од пожара. Поред мјера заштите од пожара утврђених Планом, Скупштина Града прописује и друге мјере заштите од пожара, као и мјере за обезбјеђење спровођења Плана. Општим актом предузећа и органа утврдиће се мјере за обезбјеђење извршења њихових обавеза у области заштите од пожара. Поред кориштења правних средстава у управном поступку на рјешења органа управе и управне организације, у случају доношења рјешења противно прописима у области заштите од пожара и одредбама Плана, Центар јавне безбједности и инспекторат заштите од пожара обавјештава Скупштину Града о стању и појавама од значаја за учвршћење законитости и о уоченим неправилностима у раду, као и о непридржавању мјера заштите од пожара утврђених законом, другим прописима и Градским планом заштите од пожара. План заштите од пожара Града Прљавор ступа на снагу осмог дана од дана објављивања, а његовим ступањем на снагу престају да важе прописи Скупштине Града који су у супротности с њим.

Овим документом је предвиђено:

- именоване Референта Плана заштите од пожара као особе за координацију и праћење извршења Плана,
- именоване комисије за надзор над извршеним мјерама заштите од пожара предвиђених овим документом,
- оснивање инспекције заштите од пожара (када се створи законска претпоставка) у саставу Административне службе Града Прљавор ради појачаног надзора над мјерама заштите од пожара.

Овим Планом је предвиђен посебан дио који се зове "Оперативни документи плана". У овом дијелу Плана се чувају оперативни подаци са бројевима телефона и контактима. Планом је предвиђено једногодишње ажурирање и допуњавање података.

11.2. МЈЕРЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Планом заштите од пожара предвиђа се уградња аутоматских ватродојавних и спринклерских система за гашење пожара, који ће бити директно везани аутоматском сигнализацијом са ватрогасно спасилачком јединицом у Братунцу. Успјех сваке ватрогасне акције зависи првенствено од брзине наступа ватрогасних снага које требају гасити пожар. То подразумјева најмање могуће вријеме слободног развоја пожара. Према томе, врло је важно да се временски период од избијања пожара до почетка гашења сведе на најмању могућу мјеру. То зависи од следећих фактора:

- од времена избијања пожара до његовог уочавања,
- од времена уочавања до узбуњивања, гашења од стране оних који су га уочили и јављања ватрогасно спасилачкој јединици,
- од пријема дојаве до скупљања ватрогасаца и изласка из објекта,
- од изласка из објекта до доласка на мјесто пожара,
- од доласка на мјесто пожара од борбеног развоја.

Дакле, брзо уочавање и јављање о пожару представља основни фактор за успјех ватрогасне акције, а с тим у вези и за смањење материјалне штете. У склопу концепције организације заштите од пожара овом се питању треба посветити посебна пажња. Било би потребно извршити повезивање свих предузећа и других правних лица, државних органа, те самосталних привредника, постављањем система ватродојаве, и њихово увезивање на дојавни систем ватрогасно спасилачке јединице и то према следећим критеријумима:

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- При пројектовању и изградњи високих стамбених објеката и објеката намијењених за јавну употребу у којима се окупља или борави, односно ради већи број лица (болнице, хотели, пансиони, спортске и друге дворане, робне куће, тржни центри површине преко 500 m², аеродроми и други слични објекти) и индустријским објектима обавезно је постављање уређаја који омогућавају откривање и јављање пожара.
- При пројектовању и изградњи високих објеката (осим стамбених зграда), зграда архива и документације од посебних вриједности, објеката у којима се обавља трговина, а чија је површина преко 3.500m², објекта који служе за изложбе површине преко 1.000 m², музеја, биоскопа, позоришта, аеродромских зграда површине преко 1.000 m², поред уређаја из става 4. овог члана, обавезна је уградња уређаја који омогућавају благовремено гашење пожара (стабилни системи за гашење пожара).

У правилу цијели систем за дојаву би требао бити оријентисан на ватрогасно спасилачке јединице и то аутоматским алармирањем. Предузеће које је прикључено на аутоматску дојаву пожара код ватрогасно спасилачке јединице може највише 3 (три) пута годишње да лажно алармира ватрогасно спасилачку јединицу. Послије трећег пута предузеће/установа се има скинути са режима аутоматске дојаве, о чему ће се обавјестити осигуравајућа компаније која је осигурала од ризика пожара наведеног коминтента, док све посљедице које евентуално настану дејством пожара

Аларм о пожару са вентила групног дејства преносиће се директно у сједиште ватрогасно спасилачке јединице преко телефонске мреже и модема.

Дојава пожара преко телефонске везе би се вршила код пожара у објектима становања, јавних служби, школства, угоститељства и сл. Аутоматска дојава пожара обавезна је у индустријским објектима, објектима гдје се ускладиштава већа количина запаљиве робе и гдје се одвијају ризични технолошки процеси. Под аутоматском дојавом пожара у смислу овог Плана подразумјева се систем који директно обавјештава јединицу која је задужена за гашење пожара без посредства човјека.

Аутоматска дојава пожара са електронским детектором и електронском централом је дозвољена само у подручјима малог пожарног ризика гдје је по методи Еуроаларма довољна аутоматска дојава. Такво предузеће мора имати организовану Службу заштите од пожара. Аутоматска дојава преко контролно-сигналног вентила спринклер система користиће постојеће телефонске линије.

Почетни пожари у шумама су увијек мањег интензитета и захтјевају релативно малу површину. Гашење таквих пожара може да обави и нестручно лице са најпримитивнијим средствима.

Са повећањем времена горења расте интензитет пожара и он захвата све веће површине, а у вези с тим његова ивица постаје све дужа, тако да је за гашење потребно све већи број лица. За пожаре већег интензитета, односно велике пожаре, потребно је не само велики број људства него и разна опрема.

Из наведеног се може схватити значај осматрања и правовремене дојаве пожара. Уколико се на вријеме примјети пожар и брзо изврши дојава, вријеме интервенције ће бити релативно кратко, те ће настали пожар бити локализован и угашен већ у првим фазама.

Такав пожар неће захватити веће површине, па ће штета бити релативно мала, а за његово гашење неће бити потребно да се мобилише већи број људи и знатнија техничка средства.

Да би се обезбиједила ефикасна интервенција гашења пожара нужно је поставити осматраче пожара у љетном периоду, а осматраче пожара обезбиједити са опремом.

Приједлог мјера. Потребно је да се на овим осматрачким мјестима изграде монтажни објекти осматрачница у основи 3x4 метра са громобранском инсталацијом.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Осматрачи пожара са ових мјеста покривају видљивост шумског терена скоро 90% .

На осматрачницама и осматрачким мјестима од основне опреме неопходно је имати: двоглед, прегледне карте подручја осматрања са уцртаним подручјима угрожености шума од пожара, одговарајући систем за дојаву пожара и основни приручни алат за почетно гашење пожара.

Основни приручни алат за почетно гашење пожара са стоји се од:

- а) најмање једне моторне пиле,
- б) најмање једне напртњаче с водом, в) најмање једне метлице,
- г) најмање једног косијера и једне сјекире, д) најмање једне лопате,
- ђ) најмање једних грабаља, е) најмање једног крампа, и
- ж) резервоара с водом запремине минимално 50 литара.

Осматрачи пожара са Управом газдинства, ватрогасном јединицом, МУП-а или другим организацијама извршиће се преко мобилне телефоније.

Осматрачко-обавјештајне службе воде дневник на обрасцима.

Димњачарске службе. Јединица локалне самоуправе обавезна је да донесе одлуку о формирању димњачарске службе или потпише уговор са правним лицима или предузетницима који врше ту дјелатност, која подразумјева обавезу чишћења по потреби, а најмање једном годишње и контроле димоводних објеката и уређаја за ложење, изузев индивидуалних стамбених објеката.

Правна лица или предузетници који врше димњачарску дјелатност морају бити регистровани код надлежног суда, односно надлежног органа јединице локалне самоуправе за обављање димњачарске дјелатности у складу са важећим прописима о регистрацији и испуњавати услове који се односе на техничку опремљеност и стручну оспособљеност радника.

Пољопривредна дјелатност. Јединица локалне самоуправе, мјесне заједнице, привредна друштва и друга правна лица, органи управе, предузетници у области пољопривреде и пољопривредни произвођачи за вријеме јесење и пољопривредне припреме ораница за сјетву, жетве и вршидбе предузимају опште и посебне мјере заштите стрмих усјева од пожара.

Под општим мјерама подразумјева се организација дежурства ватрогасних возила на територији мјесних заједница у периодима који су наведени.

Под посебним мјерама заштите стрмих усјева од пожара подразумјева се: организовање сталног дежурства, осматрачке службе, службе везе и обавјештавања и контрола над спровођењем тих и других мјера заштите од пожара.

Објекти у којима се одржавају јавни скупови, приредбе, сајмови и слично, организатори су обавезни да за вријеме њиховог трајања обезбједе ватрогасна дежурства.

11.3. ЕДУКАТИВНА И ПРОПАГАНДНА ДЈЕЛАТНОСТ

Сталан развој индустријских и техничких достигнућа и мноштво употребе пластичних и других разноврсних запаљивих материјала, упоредо прати повећана опасност од пожара којој се све теже може супростављати ако се не предузму одговарајуће мјере у току израде, уградње и употребе грађевинских и других материјала. Систем заштите од пожара у примјени запаљивих материјала првенствено обухвата образовање и васпитање запослених људи и осталих грађана у упознавању и оспособљавању за заштиту од свих врста опасних материја, у ком циљу организације и органи морају васпитно-образовној активности прићи плански, систематски и организовано. Образовна активност, првенствено обухвата:

- стручно образовање ватрогасних и других кадрова који обављају послове и радне задатке у дјелокругу заштите од пожара-експлозије

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- оспособљавање и упознавање радника са опасностима од пожара и експлозије везаним за рад на пословима и радним задацима на које су распоређени, као и са мјерама и средствима за заштиту и гашење пожара
- оспособљавање и упознавање грађана у мјесној заједници са опасностима од пожара и мјерама за спријечавање избијања пожара, гашење пожара и спасавање људи и имовине угрожене пожаром; те њиховим одговорностима због непридржавања прописаних мјера заштите од пожара.

Стручно образовање ватрогасних и других кадрова, који раде на пословима и радним задацима у области заштите од пожара обављају верификоване образовне организације у области заштите од пожара-експлозије, затим ватрогасне организације које су оспособљене за обављање ове дјелатности, као и друге организације у области заштите од пожара. Стручно оспособљавање ватрогасних кадрова врши се на основу планова и програма које доносе ватрогасна друштва односно ватрогасне спасилачке јединице у складу са законом, овим Планом и општим актима и усвојеном методологијом образовања на нивоу Републике Српске. Верификацију ових планова и програма обавља Инспекторат заштите од пожара.

Начин оспособљавања и упознавања радника са опасностима и мјерама заштите од пожара и експлозије у њиховим објектима и употребом уређаја, опреме и средстава за гашење пожара утврђује се општим актом предузећа, установа и органа, у складу са законом и овим Планом. На начин утврђен у претходном ставу вршиће се и стручно оспособљавање радника који рукују опасним материјалима (запаљивим течностима и гасовима, експлозивним материјалима, рад са електроенергетским постројењима у условима експлозивних и запаљивих смјеша и сл.) према закону и овом Плану.

Оспособљавање и упознавање радника из дјелокруга заштите од пожара, у смислу претходних ставова, обухвата све категорије радника без обзира на дјелокруг и њихова овлашћења и спроводи се на основу утврђеног програма. Програм оспособљавања и упознавања радника из дјелокруга заштите од пожара експлозије, у смислу претходне тачке, заснива се на организационом, технолошком и кадровском стању органа и организација и доноси се на основу непосредног запажања извора опасности, мјера и других услова у дјелокругу заштите од пожара, техничкотехнолошке и друге документације и упуства за рад, као и одредби предвиђених у постојећим прописима и самоуправним општим актима. Упознавање радника са опасностима од пожара којима је изложен при обављању послова и радних задатака на свом радном мјесту и са мјерама заштите којих се обавезан придржавати, као и са правилним руковањем опремом и средствима за заштиту и гашење пожара, морају му омогућити брзу и потпуну употребу апарата и средстава за почетно гашење пожара, што се утврђује провјером његовог стручног знања једним од признатих начина (тестовима или усменим испитима).

На радним мјестима с посебним условима рада на којима се траже посебно прописани услови или посебна стручна оспособљеност на основу посебних прописа (руковање са запаљивим течностима и гасовима и експлозивним материјалима, електроенергетским постројењима у условима експлозивних и запаљивих смјеша и сл.), поступак и садржај програма оспособљавања и упознавања тих радника усклађује се са одговарајућим прописима.

Образовне организације плановима и програмима одређују начин образовања својих полазника из области заштите од пожара у складу са минимумом програма из те области, којег утврђује орган надлежан за образовање. Васпитно-образовне и друге организације које се баве стручним оспособљавањем обезбјеђују услове ученицима и радницима да ови стекну знања из области заштите од пожара у обиму који одговара одређеној струци односно занимању, према наставном плану и програму. У наставним плановима и програмима школа основног образовања утврђује се

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

општи садржај градива из области заштите од пожара, а у наставним плановима и програмима школа средњошколског образовања и посебни садржај градива и обима који одговара потреби струке и занимања за која се врши образовање.

Надлежене школске и предшколске установе обавезне су да у оквиру школских и предшколских годишњих програма утврде и спроведу програм едукације о заштити од пожара, да би ученици и дјеца стекли знања, вјештине и навике неопходне за унапређење и учвршћивање позитивних ставова и понашања значајних за заштиту од пожара.

Прије свега, морамо знати да су школе објекти у којима борави велики број

„људи“ млађег узраста гдје паника може бити посебно изражена и да је због тога, смањена могућност свјесног понашања у случају настанка пожара, па је веома важно да поступци евакуације и спашавања морају бити унапријед детаљно испланирани и увјежбани.

Имајући у виду опасности и посљедице које може изазвати пожар, намеће се озбиљна задаћа да дјецу поред обавезе у образовању и оспособљавању за будући живот, док се налазе у школским објектима, морамо благовремено заштитити од евентуалног пожара, који је најчешће појава. Приликом избијања пожара, приоритет мора бити спашавање људи, односно дјече, а тек онда спашавање имовине.

Прва и најбитнија дужност менаџмента школе или било којег члана школског особља је, наравно, да се побрине за дјецу или лица за која је одговоран (нарочито дјеца са посебним потребама), што подразумијева организовану евакуацију из објекта.

Оспособљавање и упознавање грађана са опасностима и мјерама заштите од пожара у циљу спријечавања избијања пожара, гашења пожара и спашавања људи и имовине угрожених пожаром, врши се на основу плана мјера и активности заштите од пожара којег доноси мјесна заједница. За подручје општине, на приједлог градске просвјетне инспекције образовања, потребно је утврдити одговарајућу методологију образовања у области заштите од пожара којом ће се предвидјети: методи, облици, поступци и евиденција образовања одраслих, континуирано и планско стицање знања, вјештина и навика у процесу школовања младих кадрова и њиховог припремања за рад, јединствено програмирање образовних садржаја, као и јединствени профил занимања предавача и њихова стручна спрема.

Ради сложености, специфичности и значаја појединих специјалистичких облика образовања у области заштите од пожара, студију и обраду планова и програма, односно одговарајуће методологије за сваки од специјалистичких облика образовања у тој области, треба повјеравати стручној организацији у области заштите од пожара.

Пропагандна активност у области заштите од пожара састоји се у организовању у спровођењу мјера манифестационог и пропагандног облика у циљу подизања безбједносне културе становништва, као и развоја и унапређења ватрогарства у опште, а вршиће се нарочито: организовање ватрогасних вјежби и изложби, објављивањем публикација и информација путем средстава јавног информисања (радија, штампе, телевизије, плаката и сл.), приказивањем одговарајућих филмова на јавним и другим мјестима, путем часописа и других посебних публикација, као и осталим организованим акцијама и манифестацијама из области заштите од пожара.

Основни носиоци пропагандне активности су:

- Територијална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор;
- Организације у области информисања, као и друге организације које у оквиру своје редовне дјелатности у области заштите од пожара публикују стручне активности у тој области;
- Општински штаб за ванредне ситуације.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

У оквиру планова и програма и других опшних аката предузећа, јавних предузећа и установа и општине као цјелине, водећи се рачуна да се материјално заинтересују организације које се баве припремањем и израдом материјала, односно јавним информисањем и публикавањем (радио и телевизија, штампа и др.) да у програмима своје дјелатности унесу и потребе из области заштите од пожара и експлозије на подручју општине.

Препорука овог Плана је да се једном годишње организује “Недеља борбе са пожаром” која ће имати за циљ повећање безбједности становника Општине кроз разне активности: о чишћење тавана, о чишћење ходника, о чишћење круга предузећа, о чишћење излетишта о и друго.

11.4. ФИНАНСИРАЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Средства за спровођење и унапређење заштите од пожара осигурава Град Прњавор у складу са Законом о заштити од пожара ("Службени гласник Републике Српске", број 94/19). Средства за рад предузетних ватрогасно спасилачких јединица обезбјеђује привредно друштво или друго правно лице које је основало ту јединицу, као и из намјенских средстава за остваривање задатака цивилне заштите, основана у складу са Законом о цивилној заштити.

Привредна друштва и друга правна лица која на територији општине обављају дјелатност, обрачунавају и уплаћују накнаду у висини 0,03 % од пословног прихода за реализацију посебних мјера заштите од пожара. Накнада на основу обрачунате обавезе се уплаћује на рачуне јавних прихода Републике Српске за опште уплате. Распоред прикупљених средстава по овом основу врши Министарство финансија - Сектор за Трезор, на сљедећи начин: 40% на посебан рачун ватрогасног савеза Републике Српске, која искључиво служе за реализацију пројеката техничког опремања ватрогасних јединица у Републици Српској, а према плану који усвоји надлежни орган Савеза, 60% на рачун буџета општине, односно градова према сједишту предузећа и другог правног лица које уплаћује накнаду, а служе за реализацију пројеката техничког опремања ватрогасно спасилачких јединица општина и градова.

Реализацију и утрошак средстава прати Министарство, као и надлежни општински органи. Територијалне, професионалне и добровољне ватрогасно спасилачке јединице у Републици Српској додијелене справе и опрему књиже као своја основна средства. Обавезу плаћања накнаде немају буџетски корисници и органи државне управе. Средства за рад ватрогасно спасилачких јединица (професионалних и добровољних) осигурава оснивач у складу са законом и овим Планом, као и заинтересована предузећа у виду заједничког улагања и удруживања средстава за заједничке потребе у заштити од пожара, а у складу са одлуком Града.

С обзиром да није основан ватрогасни савез на подручју Града, исти када се оснује треба својим општим актима, утврдити и материјално осигурати политику дјеловања и унапређења заштите од пожара у погледу:

- стручног образовања и усавршавања кадрова који професионално обављају послове и радне задатке у области заштите од пожара,
- идејно - пропагандног рада у области заштите од пожара,
- набавке техничке опреме и средстава за гашење пожара,
- изградње и адаптације објеката за смјештај ватрогасно спасилачких јединица и њихове опреме,
- других потреба радника ватрогасно спасилачких јединица у складу са ставовима и закључцима Скупштине града и његових извршних органа.

Средства за Територијалну ватрогасно спасилачку јединицу (рад чланова и набавку опреме)

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

обезбјеђује Град својим буџетом те ТВСЈ својим услугама. Средства за рад ватрогасних друштава и добровољних ватрогасно спасилачких јединица које су у оквиру њих формиране обезбјеђују се из буџета Града, чланарина и поклона, намјенских средстава која се дају на кориштење као опрема и инвентар за остваривање задатака ових јединица у функционисању цивилне заштите у складу са Законом о цивилној заштити

Средства за рад добровољног ватрогасног друштва које је основано за једно или више привредних друштава или других правних лица и за рад добровољне ватрогасно спасилачке јединице тога друштва, обезбјеђује се из средстава привредног друштва, односно других правних лица за која је друштво основано.

Средства за рад предузетних ватрогасно спасилачких јединица обезбјеђује привредно друштво или друго правно лице које је основало ту јединицу, као и из намјенских средстава за остваривање задатака цивилне заштите, основана у складу са Законом о цивилној заштити.

Поред претходно наведених обавеза, предузећа и друга правна лица, државни органи и појединци осигуравају средства потребна за набавку уређаја, алата и друге опреме за почетно гашење пожара и воде бригу о њиховом исправном одржавању, као и средства потребна за обучавање и упознавање радника са опасностима и мјерама заштите од пожара, партиципацијама, донацијама и поклонима. Финансирање осталих потреба у области заштите од пожара, утврђених законом и другим прописима и овим планом пада на терет инвеститора, односно наручиоца посла.

ФОНД ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОР

Фонд за заштиту од пожара оснива се у складу са законом, овим Планом и другим актима Скупштине Града. Материјална средства која се обезбјеђују за потребе заштите од пожара на подручју Града Прњавор, у складу са плановима и програмима развоја и општим актима предузећа и заједница, утврђује се и материјално обезбјеђује политика дјеловања и унапређења заштите од пожара, нарочито у погледу:

- кредитирања изградње стационарних аутоматских система спринклерског типа на подручју Града Прњавора као приоритетан стратешки развојни задатак,
- стручног образовања и усавршавања кадрова који обављају послове и радне задатке у области заштите од пожара,
- набавку техничке опреме и средстава за гашење пожара.
- васпитно-пропагандног рада на подручју заштите од пожара,
- изградње, доградње и адаптације објеката за смјештај ватрогасно спасилачких јединица и њихове опреме,
- других потреба опремања и развоја ватрогасства, као и личних и заједничких потреба и интереса и њиховог задовољавања према заузетим ставовима, усвојеним програмима и донијетим одлукама и закључцима органа управљања организација и заједница и општине као друштвено-политичке заједнице.

11.5. УРБАНИСТИЧКЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Када је у питању овај сегмент дјеловања све почиње још од урбанистичких и регулационих планова, како у општини/граду тако и шире. Наиме, питања пожарних путева и прилаза објектима за ватрогасна возила, удаљеност зона становања од индустријских зона, посебно складишта запаљивих материја, затим стални конфликт између транзитног и локалног саобраћаја, као и обезбјеђење потребних количина пожарне воде јесте трајан задатак на коме се треба радити. Исто тако, а у посматраном контексту сви корисници шума су дужни да обезбједе и планирају изградњу шумских путева до појединих рејона, али и да одржавају проходност постојећих. Такође,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

индустријски погони који имају већи број објеката и већи објекти гдје борави и ради већи број људи морају имати изграђене пожарне путеве.

ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ. Мјере заштите од пожара које се предвиђају овим планом, имају за циљ постизање слиједећих ефеката:

- смањење опасности по становништво,
- смањење опасности по животну средину,
- спрјечавање настанка, ширења и преношења пожара,
- омогућавање брзог спасавања људи и материјалних добара, и
- ефикасно гашење пожара.

Узимају се у обзир и сљедећи основни захтјеви, који су дефинисани у Упутству за грађевинске материјале и производе 89/106/ЕЕС као и у ЕВРОКОДУ 1, ДИО 2-2, /Дејства на конструкције изложене пожару/. Грађевински објекти морају бити прорачунати и изграђени на такав начин, да у случају пожара:

- ширење пожара на сусједне објекте буде ограничено,
- носивост конструкције буде одржана током прописаног временског периода,
- избијање и ширење ватре и дима у оквиру грађевинског објекта буде ограничено,
- људи који бораве у објекту, могу да га напусте или могу бити спашени,
- безбједност спасилачке екипе буде осигурана.

При изради просторних и урбанистичких планова, као и одлукама које их замјењују, у погледу мјера заштите од пожара морају се нарочито утврдити:

- удаљеност између зона предвиђених за стамбене и јавне објекте и зона предвиђених за индустријске објекте и објекте специјалне намјене (складишта лако запаљивих течности, гасова и експлозивних материја),
- удаљеност измађу објеката унутар једне зоне, која обезбјеђује спровођење мјера заштите од пожара,
- ширину и геометрију саобраћајница, које омогућавају приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово маневрисање током интервенције гашења,
- изворишта за снабдијевање водом, која обезбјеђују довољне количине воде за гашење пожара.

За утврђивање наведених захтјева мора се узети у обзир конфигурација терена и хидрогеолошки положај, као и правац дувања доминантних вјетрова (ружа вјетрова).

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ - ДЕФИНИЦИЈЕ (ПРЕМА ISO 8421)

Пожарни сектор - дио зграде који се састоји од једне или више просторија, конструисан тако да је противпожарно одвојен од осталих дијелова зграде, за одређен временски период. Формира се као грађевинско-технолошка цјелина, обично раздвојена противпожарним зидовима и/или таваницама. Смањењем величине пожарног сектора, снижава се потребна отпорност конструкције према пожару.

Прилаз објекту за ватрогасно возило - уређени прилаз предвиђен тако да омогући ватрогасној служби са опремом неометан приступ или улазак у објекат. Чини га уређена саобраћајница за нормално кретање ватрогасниг возила до мјеста на коме се организује ватрогасна интервенција, на растојању не већем од 25 m од објекта (за резервоаре запаљивих гасова преко 100 м3 и запаљивих течности капацитета преко 500 м3, ово се растојање повећава на 50 - 75 m).

Макропожарни сектори

1. реда - дијелови стамбене и пословне зоне насеља, који захватају површину која се може уписати

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

у квадрат максималне величине 1000 x 1000 метара. Састоји се из више макропожарних сектора 2. реда.

Макропожарни сектори 2. реда - дијелови стамбене и пословне зоне насеља, који захватају површину која се може уписати у квадрат величине 250 x 250 метара.

Отпорност према пожару (ватроотпорност) - способност неког елемента грађевинске конструкције, компоненте или склопа да за одређено вријеме испуни тражену стабилност, интегритет према пожару и/или другу очекивану улогу при стандардном пожару.

Пожарни зид - зид који има улогу да спријечи преношење пожара из једог простора у други. Изводи се зидањем од темеља и са надвишењем изнад крова 0,50 м, у случају незапаљивог кровног покривача, односно 0.90 м ако је кров покривен запаљивим кровним покривачем. По правилу се изводи без отвора, а у случају да се у њему уграђују врата до максималне површине 25 % од површине зида у коме су уграђена, она морају бити исте или за једну класу ниже отпорности према пожару. Пожарно оптерећење - топлотна енергија свих елемената неког простора, укључујући облоге зидова, преграде, подове и таванице, изражена јединицама СИ система.

ПОЖАРНО РАЗДВАЈАЊЕ РАЗЛИЧИТИХ ЗОНА Рад на примјени мјера заштите од пожара у просторном планирању мора се одвијати паралелно са осталим активностима у свим фазама припреме, израде и доношења просторног плана, као јединственог процеса планирања. Приликом изградње или доградње, у сваком насељеном подручју је потребно извршити размештај основних функционалних зона:

- зоне становања,
- индустријске зоне,
- зоне зеленила,
- рекреативни и заштитни појас.

Објекти у којима се користе веће количине запаљивих материјала, треба да се лоцирају изван насеља. Груписање превише ризичних погона на једној локацији треба избјегавати.

ВАТРОБРАНИ-ПОЈАСЕВИ Између појединих функционалних зона, као и унутар зона, потребно је предвидјети ватробране-појасеве, односно пожарне препреке (улице, путеве, паркове или друге слободне просторе, на којима није могућа или није дозвољена изградња).

Према њиховој ефикасности разликују се:

- пожарне препреке 1. реда: $V = H1 + H2 + 10 \text{ m}$
- пожарне препреке 2. реда: $V = H1 + H2$
- пожарне препреке 3. реда: $V = (H1 + H2 + 6 \text{ m}) / 2$
- пожарне препреке 4. реда: $V = (H1 + H2) / 2$

гдје су:

V - растојање између наспрамних објеката,
H1 и H2 - висине наспрамних зграда до стрехе.

При изради нових или реконструкцији старих стамбених или пословних дијелова насеља, изузев дијелова насеља под заштитом, потребно је формирати макропожарне секторе 1. реда, са пожарним препрекама 1. реда између њих.

У оквиру овако формираних ћелија, потребно је предвидјети макропожарне секторе 2. реда, који се међусобно раздвајају пожарним препрекама 2. Или 3. реда. У овима је нужно осигурати

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

довољно велику неизграђену површину за склањање од рушења и евакуацију становништва, а која не смије бити мања од:

$St / 4$ рачунато у m^2 , гдје је

St број становника у макропожарном сектору 2. реда.

ГУСТИНА ИЗГРАЂЕНОСТИ За земљиште под објектима:

- У чисто стамбеној зони, густина изграђености не смије да пређе 30% на јединичној површини величине $250 \times 250 m$. Изузетно, изграђеност може бити и већа ако се ради о реконструкцији историјских или других заштићених дијелова насеља, али не већа од затечене. При израчунавању изграђености земљишта не урачунавају се површине јавних саобраћајних површина и подземних објеката, који се налазе испод коначно изравнатог терена и површински обрађеног као околни терен.
- У мјешовитој зони у којој је заступљено и становање, не смије да се прекорачи густина изграђености 40% на јединичној површини $250 \times 250 m$.
- У пословним зонама густина изграђености не смије да пређе 50% на јединичној површини $250 \times 250 m$.
- У индустријским зонама густина изграђености не смије да пређе 60% на јединичној површини $250 \times 250 m$.

КОЕФИЦИЈЕНТ ИЗГРАЂЕНОСТИ Однос између бруто развијене површине свих надземних етажа стамбене зоне и посматране површине (коэффициент изграђености) јединичне површине $250 \times 250 m$, не смије бити већи од 1,0. Изузетно, код реконструкције историјских или других заштићених дијелова насеља, овај однос може бити већи.

У зонама становања гдје је изграђеност терена до 30%, сектори се раздвајају пожарним препрекама 3. реда, а тамо гдје је изграђеност изнад 30%, сектори се раздвајају пожарним препрекама 2. реда. У сеоским насељима гдје преовлађује разуђена градња, дозвољене су пожарне препреке 4. реда.

РАСТОЈАЊА ИЗМЕЂУ ОБЈЕКТА УНУТАР ЗОНА

Потребно растојање између зграда (R), односно најближих прозора зграда, с обзиром на преношење пожара, одређује се из услова потребних за паљење завјесе на прозору сусједне зграде зрачењем пламена који избија кроз прозоре просторија пожарног сектора (ПС), односно из услова да топлотни флуks на завјеси 30 минута од настанка пожара буде мањи од $8 kW/m^2$. (Правилник о техничким нормативима заштите од пожара намијењеним за јавну употребу у којима се окупуља, борави или ради већи број лица; "Службени гласник републике Српске", бр. 64/13, 106/15). Потребно растојање између зграда алтернативно се одређује по формули:

$R > a (H / 2) \cos b + 4 [m]$, гдје је

a - фактор отвора (prozora и сл.), $a = 1 + 0,001 (r_1 \times r_2)$,

$N [m]$ - висина више зграде и

r_1 и r_2 - површина прозора најближих пожарних сектора двије посматране зграде.

Површина прозора се занемарује за зграде са прозорима удаљеним преко 40 (m) од посматраног пожарног сектора хоризонтално оријентисаних пожарних сектора. Ако постоји могућност посредног преношења пожара (гориви посредник - дрво са великом крошњом) између зграда у нивоу прозора, растојање се увећава за најмање шест метара. За индустријске објекте и постројења са посебно израженом пожарном опасношћу, као што су постројења и складишта за течни нафтни гас, постројења и складишта запаљивих течности и лож уља и сличне, међусобна

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

растојања објеката, као и растојања до јавних путева, ивица земљишта које припада постројењу и објеката на сусједном земљишту који не припадају постројењу, усвајати према важећим Техничким прописима који се односе на овакве објекте.

ПРИСТУПНЕ САОБРАЋАЈНИЦЕ ОБЈЕКТИМА Да би се омогућила ефикасна ватрогасна интервенција, потребно је обезбједити приступ ватрогасним возилима до сваког објекта. Приступ објектима ниске стамбене градње (П+1) и објектима колективног становања који имају обострано оријентисане станове, а чија висина не прелази 4 спрата, потребно је осигурати најмање са дуже стране објекта.

Осталим објектима колективног становања и јавним објектима, потребно је предвидјети приступ возилима са најмање двије стране на којима се налазе отвори. Паркирање возила у зони постављања ватрогасних возила (5-10 метара од стамбених, пословних и јавних објеката, а 20-25 метара код складишта запаљивих течности и гасова) треба спрјечити пројектовањем одговарајућих саобраћајница, гаража, и паркинга у близини, али ван подручја постављања интервентних возила.

Спрјечавање неконтролисаног паркирања возила треба обезбједити препрекама које се могу уклонити и превазићи посебним ватрогасним алатима (жардињере масе 60- 100 kg, жичане ограде или склопиве пирамиде).

Објекти који имају 5 или више надземних етажа, треба да имају предвиђен плато за постављање ватрогасних љестви и хидрауличних платформи, којима се остварује интервенција на фасадним зидовима, на којима постоје прозори или слични отвори. Приступне саобраћајнице објектима треба да испуњавају сљедеће услове:

- да омогуће кретање возилима са осовинским притиском $R \geq 130kN$,
- минимална ширина саобраћајне траке за возњу у једном смјеру треба да износи 3,5 (m),
- минимална ширина саобраћајнице за двосмјерни саобраћај или двије саобраћајне траке, треба да износи 6,0 (m),
- унутрашњи радијус кривине пута мора бити најмање 7,0 метара,
- максимални успон пута је 6% ,
- максимални нагиб пута је 6%.

За изградњу платоа за ватрогасна возила треба предвидјети површину од најмање 15,0 метара дужине и 5,5 метара ширине, са максималним нагибом од 3%. Удаљеност платформе од објекта износи 5 - 10 метара за стамбене, јавне и пословне зграде, док се код индустријских одређује посебном анализом. Положај платоа према фасади објекта на којој постоје отвори (prozори, балкони) бира се тако да угао нагиба аутомеханичких љестви и хидрауличних платформи може да буде у границама 60 - 75°.

При извођењу комуналних радова на оправци или реконструкцији саобраћајница, претходно се о локацији и времену извођења радова, морају обавјестити ватрогасне јединице и градски орган управе, надлежан за послове заштите од пожара. Градски орган управе надлежан за издавање одобрења за извођење грађевинских радова, дужан је копију одобрења доставити ватрогасној јединици и градском органу управе надлежном за послове заштите од пожара.

УРЕЂЕНА ЦРПИЛИШТА ЗА ВОДУ Урбанистичким плановима потребно је одредити локацију, а затим израдити уређено црпилиште воде за напајање ватрогасних возила водом у неограниченоим количинама. Наведено уређено црпилиште мора бити изведено тако да се у исто вријеме може узимати вода са најмање два ватрогасна возила и то тако да возила не морају маневрисати, већ се кретати само унапред. Услови које мора да обезбједи приступни пут

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

црпилишту воде је исти као за приступне прилазе ватрогасних возила објектима, који су дефинисани у предходном поглављу.

11.6. ГРАЂЕВИНСКЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ

Захтјеви који се односе на грађевинске мјере заштите од пожара, као примарне мјере, полазе од намјене објекта, његове величине, пожарног оптерећења и на основу тога процењеног трајања пожара. Имају за циљ да грађевински објекти морају бити прорачунати и изграђени на такав начин, да у случају пожара:

- ширење пожара на сусједне објекте буде ограничено,
- носивост конструкције буде одржана током прописаног временског периода (прописана отпорност према пожару),
- избијање и ширење ватре и дима у оквиру грађевинског објекта буде ограничено (формирањем пожарних сектора),
- људи који бораве у објекту, могу да га напусте или могу бити спашени,
- безбједност спасилачке екипе буде осигурана.

Приликом пројектовања нових објеката потребно је придржавати се важећих Правилника и Закона, а тренутно стање постојећих објеката прилагодити истим захтјевима.

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ - ДЕФИНИЦИЈЕ Коришћене ознаке се заснивају на стандарду ISO 3898/1987 - Основе прорачуна за конструкције, ознаке и опште ознаке и ISO 8421.

ОТПОРНОСТ ПРЕМА ПОЖАРУ (ватроотпорност), t_f [min] - способност конструкције, дијела конструкције или елемента, да испуни захтјевану функцију (функцију носивости и/или функцију раздвајања), за одређену изложеност стандардном пожару, у одређеном временском периоду времена. Ово вријеме се утврђује експериментално и представља вријеме протекло током испитивања елемента у условима стандардног пожара, од почетка испитивања до тренутка у коме је постигнут први од сљедећих критеријума:

- рушење (почетак пластичне деформације, губитак функције носивости),
- продор пламена (губитак интегритета, појава већих пукотина),
- загријавање неизложене, хладне стране за више од 180°C, или просјечно за 140°C (губитак функције раздвајања).

КЛАСЕ ОТПОРНОСТИ ПРЕМА ПОЖАРУ - дефинишу бројном ознаком отпорност према пожару конструктивног елемента изражену у минутима. Разликујемо сљедеће класе отпорности елемената према пожару: F15, F30, F60, F90 и F120.

ПОЖАРНИ СЕКТОР - дио зграде који је противпожарно одвојен од осталих дијелова зграде. Формира се као грађевинско-технолошка цјелина, обично раздвојена противпожарним зидовима и/или таваницама. Смањењем величине пожарног сектора, снижава се потребна отпорност конструкције према пожару.

ПОВРШИНА ПОЖАРНОГ СЕКТОРА, A [m²] - представља збир површина свих спратова унутар пожарног сектора, не рачунајући дијелове таваница или еркера, који су састављени од незатворених површина - решетки.

СЛОБОДАН ПРОСТОР - улица најмање ширине 8 m, или дворишта ако имају најмању ширину 8 m и пролаз ширине веће од 4 m, који повезује двориште са улицом.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

СТАНДАРДНИ ПОЖАР - JUS ISO 834 - садржи стандардне услове загријавања и притиске, којима се излажу грађевинске конструкције, током одређивања њихове отпорности према пожару.

Пораст температуре током испитивања дефинисан је једначином (1):

$T = T_0 + 345 \cdot h \cdot \log(8 \cdot h \cdot t + 1)$,(1) гдје су:

T - температура пожара, [°C],

T₀ - почетна температура, [°C],

t - вријеме протекло од почетка испитивања, [min.].

ПОЖАРНО ОПТЕРЕЋЕЊЕ, (q) [MJ] или [KWh]- количина топлоте укупних горивих материјала, који се односе на површину пожарног сектора А. Промењива пожарна оптерећења, која могу варирати током експлоатационог вијека конструкције, треба да буду представљена вриједностима, за које се очекује да неће бити прекорачене у току 80% времена. Као гориви материјали се узимају у обзир:

- сви гориви незаштићени материјали који се складиште, амбалажа, гориви грађевински материјали, укључујући и обложне материјале, класе В према JUS.UJ. 1.050.
- сви материјали у затвореним резервоарима или затвореним системима, као што су на примјер цјевоводи или резервоари од челичног лима или посуде сличних пожарних својстава. Не узимају се у обзир: дијелови гориве грађевинске конструкције, који су омотачем од негоривих грађевинских материјала заштићени на такав начин, да у периоду прорачунске потребне отпорности према пожару, не учествују у пожару,
- грађевински елементи гориве кровне конструкције, који су унутар пожарног сектора ефикасно раздвојени од преосталог дијела пожарног сектора међуспратном конструкцијом или спуштеним плафоном од негоривог материјала,
- гориви материјали који се налазе у стању у коме не могу да горе (нпр. стално потопљени у воду),
- подне облоге класе В1 према JUS.UJ.1.050., ако су положене на масивне бетонске таванице без шупљина,
- гасна погонска средства (флуиди) у цјевоводима од челичног лима или сличних пожарних својстава, када у осталом дијелу сектора није прекорачено пожарно оптерећење од 25 KWh/m², а постоји могућност одбацивања гаса изван сектора.

СПЕЦИФИЧНО ПОЖАРНО ОПТЕРЕЋЕЊЕ (s) [MJ/m²] или [KWh/m²]-
топлотно оптерећење по јединици пода.

РАЧУНСКО СПЕЦИФИЧНО ПОЖАРНО ОПТЕРЕЋЕЊЕ, (q_r) [MJ/m²] или [KWh/m²] -
прорачуната вриједност пожарног оптерећења, уз уважавање више услова сагорјевања.
Одређује се помоћу слиједећег обрасца (2):

$$q_r = \sum (M_i \cdot H_{ui} \cdot m_i \cdot \psi_i) / A \quad (2) \text{ гдје су:}$$

M_i - количина сагоривих материјала [kg],

H_{ui} - енергетска вриједност појединих горивих материјала [MJ/kg], m_i - коефицијент који описује понашање при сагорјевању,

ψ_i - фактор сагорјевања за процјену заштићених горивих материјала, А - површина пода пожарног сектора [m²].

Вриједности H_{ui}, m_i, ψ_i су дате у посебним табелама бр.56 и бр.57, а које су наведене на крају

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

овог поглавља.

У случају неравномјерно распоређеног рачунског пожарног оптерећења, а то је случај када у једном или више парцијалних дијелова, који се налазе један поред другог или изнад другог, на више спратова једног пожарног сектора, прорачунско пожарно оптерећење одступа (навише) за више од 50% од средње вриједности пожарног оптерећења у пожарном сектору, поступа се на слиједећи начин:

- ако су наведени парцијални дијелови мањи од 100 m², као код неких тачкастих оптерећења, може се усвојити прорачунско пожарно оптерећење на површини од 100 m² као равномјерно распоређено. При томе се морају узети у обзир и друга пожарна оптерећења у том подручју,
- покретна тачкаста пожарна оптерећења се усвајају на најнеповољнијем могућем положају.

Табела 56. Вриједности фактора H_{ui} и m за поједине материјале

Материјал	Густина складиштења ¹⁾ [%]	m - фактор	H_{ui} [kWh/kg]
1. Производи дрвета:			
1.1. Смреково дрво:			
даске	50 70	1.0 0.8	4.8
дашчице 40x40 мм	50	1.0	4.8
дашчице 200x200 мм	50 95	0.3 0.2	4.8
дашчице спојене у блокове 500x500 мм	50 98	0.2 0.2	4.8
обло дрво Ø150-300	50	0.5	4.8
ринфузна минерализована дрвена вуна пресована у бале	8 60	1.0 0.2	4.7
1.2. иверице - в2	99	0.2	4.8
2. хартија, картон:			
2.1. папир за писање:			
великог формата у вишеслојним палетама	100	0.2	3.8
великог формата складиштен у расутим палетама	100	0.05	3.8
тесно навијен у ролне	75	0.2	3.8
2.2. картон			
изрезан, сложен на палете	100	0.2	4.2
тесно навијен у ролне	75	0.2	4.2
стари папир и картон, пресован у бале	90	0.2	4.2
тоалет креп папир у ролнама, пакован у врећицама	80	1.7	3.7
3. Текстил			
3.1. памук			
ткани у балама	-	0.4	4.3
влакна пресована у балама	-	0.2	4.3

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

3.2. полиестерска влакна пресована у балама	30	0.2	4.3
3.3. полиамидна влакна пресована у балама	-	0.7	7.9
3.4. полиакрилнитрил пресован у балама: - влакна - 0.8 8.2			
влакна	-	0.8	8.2
влакна модификована са $\cong 35\%$ винилхлорида	-	0.2	6.6
3.5. отпадни материјал:			
влакна од памука, полиамида и полиакрилнитрила, пресована у бале	-	0.8	8.0
4. Синтетички материјали:			
4.1. поликарбодимид:			
ПЦ-чврста пена (запреминске масе $\cong 16.8 \text{ kg/m}^3$)	100	0.2	8.6
4.2. полиестерска смола – незасићена:			
профилисани штапови ојачани стакленим влакнима, слободно ускладиштени	25	0.7	5.3
4.3. полиолефин:			
полиетилен-гранулат у хаковима	-	0.8	12.2
полиетилен- обликовани дијелови (слободно складиштени)	-	0.5	12.2
полипропилен- обликовани дијелови у картонским кутијама	13	0.8	12.8
4.4. полистирол:			
АБС-обликовани дијелови у картонским кутијама	8	0.9	9.9
ПС-чврста пјена (в1, густине $\cong 20 \text{ kg/m}^3$)	100	0.4	11.0
ПС-чврста пјена (в3, густине $\cong 20 \text{ kg/m}^3$)	100	0.8	11.0
4.5. полиуретан:			
ПУР- чврста пјена (в1, густине $\cong 36 \text{ kg/m}^3$)	100	0.2	6.7
ПУР-чврста пјена (В2, густине $\cong 20 \text{ kg/m}^3$)	100	0.3	6.7
4.6. поливинилхлорид			
ПВЦ-тврди обликовани дијелови у жичаним корпама	30	0.4	5.0
ПВЦ-тврди обликовани дијелови у картонским корпама	30-90	0.4	5.0
5. Чврсти гориви материјали			
брикети од мрког угља, насути	60	0.3	5.8

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

6. Гориве течности у отвореним резервоарима на температури испод тачке кључања			
хлорбензол 100 0.5 11.2	100	0.5	11.2
циклохексан 100 0.6 8.9	100	0.6	8.9
диетилформамид	100	1.3	6.1
гликол 100 1.3 4.6	100	1.3	4.6
уље за грејање ЕЛ	100	0.4	11.7
уље за грејање С 100 0.5 11.4	100	0.5	11.4
изопропилалкохол 100 1.2 7.5	100	1.2	7.5
метанол 100 1.0 5.4	100	1.0	5.4
терпентин 100 0.6 11.5	100	0.6	11.5
ксилол 100 0.4 11.1	100	0.4	11.1
хидраулично уље ХЛП	36-100	0.6	9.8
хидраулично уље W92	100	0.4	9.8
7.Остали			
вучене траке од гуме у слојевима 100 0.2 12.2	100	0.2	12.2
блокови битумена 100 0.6 9.8	100	0.6	9.8
маст за чишћење у отвореном купатилу	100	0.5	11.5

Напомена: Густина складиштења је запремина материјала подјелена укупном запремином или густина насипања подјелена запреминском густином. Густина складиштења се односи на појединачне јединице складиштења. Наведене вриједности фактора сагорјевања су одређене у Државној служби за испитивање материјала Nordrhein-Westfalen у Дортмунду. За материјале који нису обухваћени овом табелом, стандардом DIN 18.230. дио 2. је дефинисан поступак лабораторијског одређивања вриједности фактора сагорјевања (m).

Табела 57. Одређ. корективног фактора заштићености пожарног оптерећења (Ψ_i)

Незаштићено пожарно оптерећење веће од 25 kWh/m ² је допунско	Ефектна топлотноапсорпциона изолација у току пожара	(Ψ_1) за највеће заштићено пожарно оптерећење	(Ψ_2) за свако даље заштићено пожарно оптерећење
Постоји	Не постоји	0.75	0.60
Постоји	Постоји	0.65	0.50
Постоји	Изолација са хлађењем	0.55	0.45
Не постоји	Не постоји	0.45	0.35
Не постоји	Постоји	0.35	0.25
Не постоји	Изолација са хлађењем	0.25	0.20

Напомена: Вјероватноћа паљења може да се одреди и експериментално или на основу искуства.

У табели је узимана вјероватноћа паљења $R = 10-10$ до $R = 10-6$.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

11.7. ОСНОВНИ ЗАХТЈЕВИ ЗА ГРАЂЕВИНСКЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА КАТЕГОРИЈЕ ОБЈЕКТА

Ватроотпорност и конструкционе карактеристике класичних грађевинских материјала зависе од низа фактора, влажности, крупноће примјењених агрегата, димензија идр. Отпорност неког елемента у пожару је у ствари, збир отпорности основног материјала, секундарног материјала који служи као везивно средство и отпорности заштитних слојева као што су разни премази малтером, плочице и друге врсте заштитних слојева, а велик утицај на ватроотпорност има и степен пријањања тих слојева на основни материјал. Како ће се објекат понашати у условима повишене температуре, углавном зависи од појединих материјала који су уграђени у конструкцију објекта. Ти материјали се могу пођелити у три основне групе:

- материјали који су гориви (материјали који кад се запале горе и даље чак иако уклонимо извор топлоте, а то су дрво, и производи од дрвета, битуменски слојеви изолације и други слични изолатори и др.),
- тешко запаљиве материје које се на повишеним температурама деформишу и мјењају структуру (разни синтетски и пластични материјали),
- несагориви материјали (челик, бетон, армирани бетон, опека, гипс, стакло и др.) који не горе нити стварају пламен, али на високим температурама може доћи до промјене њихове кристалне структуре а то може имати за посљедицу смањење чврстоће и неких других механичких особина.

Према Правилник о техничким нормативима заштите од пожара у објектима у којима се окупља, борави или ради већи број лица (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#)), класификација објекта извршена је према захтјевима заштите од пожара, објекти се дијеле на:

- објекте групе 1 (OG1),
- објекте групе 2 (OG2),
- објекте групе 3 (OG3),
- објекте групе 4 (OG4),
- објекте групе 5 (OG5) и високе објекте.

Објекти групе 1 (OG1) јесу слободностојећи објекти за боравак људи, који садрже до три надземне етажне са котом пода највише етажне до 7 m, мјерено од коте вањског терена са ког је могућа интервенција ватрогасаца, односно евакуација угрожених лица и који садрже један стан, односно једну пословну јединицу, укупне тлоцртне (брuto) површине до 400 m² и укупно до 50 лица.

Објекти групе 2 (OG2) јесу слободностојећи објекти и објекти у низу за боравак људи, који садрже до три надземне етажне, са котом пода највише етажне до 7 m, мјерено од коте вањског терена са ког је могућа интервенција ватрогасаца, односно евакуација угрожених лица и који садрже највише три стана, односно највише три пословне јединице појединачне тлоцртне (брuto) површине до 400 m² и укупно до 100 лица.

Објекти групе 3 (OG3) јесу објекти за боравак људи, који садрже до три надземне етажне, са котом пода највише етажне до 7 m, мјерено од коте вањског терена са ког је могућа интервенција ватрогасаца, односно евакуација угрожених лица, у којима се окупља мање од 300 лица, а нису обухваћени у групама (OG1) и (OG2).

Објекти групе 4 (OG4) јесу објекти за боравак људи, који садрже до четири надземне етажне, са котом пода највише етажне до 11 m, мјерено од коте вањског терена са ког је могућа интервенција ватрогасаца, односно евакуација угрожених лица и који садрже један стан, односно једну пословну јединицу без ограничења тлоцртне (брuto) површине, односно више станова и више пословних јединица појединачне тлоцртне (брuto) површине до 400 m² и укупно до 300 лица.

Објекти групе 5 (OG5) јесу зграде за боравак људи, са котом пода највише етажне до 22 m, мјерено од коте вањског терена са ког је могућа интервенција ватрогасаца, односно евакуација угрожених

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

лица, а које нису разврстане у групе OG1, OG2, OG3 и OG4, и објекти који се претежно састоје од подземних етажа, објекти у којима бораве непокретна лица и лица смањене покретљивости, те лица која се не могу самостално евакуисати (болнице, домови за старе и немоћне, психијатријске установе, јаслице, вртићи и слично), и зграде у којима бораве лица којима је ограничено кретање из сигурносних разлога (установе за извршење кривичних и прекршајних санкција и слично), односно имају појединачне просторе у којима се може окупити више од 300 лица.

Високи објекти су зграде са просторијама за боравак људи, чији се подови највишег спрата налазе најмање 22 m изнад најниже коте терена на који је могућ приступ и на коме је могућа интервенција уз коришћење ватрогасних аутомеханичких љестви.

Мјере заштите од пожара подземне грађевине из групе (OG3) разврставају се у објекте групе 5 (OG5), осим када је правилником прописано другачије.

ОТПОРНОСТ НА ПОЖАР КОНСТРУКЦИЈЕ И ЕЛЕМЕНАТА

Отпорност на пожар носивих, односно неносивих конструкција (зид, плафон, стуб, греда и друго) јесте способност конструкције, односно њеног дијела да кроз одређено вријеме испуњава захтијевану носивост (R), топлинску изолацију (I), цјеловитост (E) и механичко дјеловање (M) у условима дјеловања предвиђеног пожара.

Отпорност на пожар других елемената (врата, пожарних завјеса, пожарних премаза, клапни, обујмица, каблова, затварача и слично) могу да садрже и друге захтјеве које ти елементи треба да задовољавају у случају дјеловања пожара као што су топлотно зрачење (W), аутоматско затварање (C), пропусност дима (S), континуитет струјног, односно сигналног напајања (P или PH), отпорност на чађ (G), способност пожарне заштите (K), отпорност кровног покривача и друго, у складу са BAS стандардима.

Вријеме у ком конструкција и елементи треба да очувају носивост и друге карактеристике у току одређеног времена, чиме се исказује отпорност на пожар конструкције и елемената, јесте најкраће вријеме у ком су задовољени постављени захтјеви.

Вријеме отпорности на пожар изражава се у минутима које се означавају бројевима 15, 20, 30, 45, 60, 90, 120, 180, 240, 360.

Отпорност на пожар носивих конструкција доказује се прорачуном носивости и другим захтјевима конструкције за предвиђена дјеловања и утицајем на објекат у главном пројекту, у оквиру прорачуна механичке отпорности и стабилности на пожар.

Отпорност на пожар може се доказивати и испитивањем у овлашћеним лабораторијама према BAS стандардима.

Конструкције и елементи објеката треба да задовољавају захтјеве за отпорност на пожар садржане у табелама Правилника о техничким нормативима заштите од пожара у објектима у којима се окупља, борави или ради већи број лица (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#)). Ватроотпорност појединих елемената ће бити минимално према табелама које слиједи.

Табела 58. Захтјеви за отпорност на пожар конструкција и елемената зграде

	Класа објекта (OG)	OG1	OG2	OG3	OG4	OG5
1	Носиви дијелови (осим плафона и зидова на граници пожарног сектора)					
1.1	Посљедњи спрат или поткровље	БЕЗ ЗАХТЈЕВА	R 30	R 30	R 30	R 60

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

1.2	Сутерен приземље спратови	R 30	R 30	R 60	R 60	R 90
1.3	Подрумске (подземне етаже)	R 60	R 60	R 90	R 90	R 90
2	Преградни зидови између станова, пословних јединица, простора различите намјене и евакуационих ходника					
2.1	Последњи спрат или поткровље	НИЈЕ ПРИМЈЕЊИВО	EI 30	EI 30	EI 60	EI 60
2.1	Сутерен, приземље и спратови	НИЈЕ ПРИМЈЕЊИВО	EI 30	EI 60	EI 60	EI 90
2.3	Подрумске (подземне) етаже	НИЈЕ ПРИМЈЕЊИВО	EI 60	EI 90	EI 90	EI 90
3	Зидови и плафони на граници пожарног сектора и граници парцеле (REI носиви зидови, EI преградни зидови)					
3.1	Зидови на граници парцеле	REI 60 EI 60	REI 90 EI 90	REI 90 EI 90	REI 90 EI 90	REI 90 EI 90
3.2	Остали зидови и плафони на граници пожарног сектора	НИЈЕ ПРИМЈЕЊИВО	REI 90 EI 90	REI 90 EI 90	REI 90 EI 90	REI 90 EI 90
4	Плафони и коси кровови стамбене, односно пословне намјене са нагибом не већим од 60 степени према хоризонталу					
4.1	Плафони изнад задњег спрата	БЕЗ ЗАХТЈЕВА	R 30	R 30	R 30	R 60
4.2	Међуплафони изнад осталих спратова	БЕЗ ЗАХТЈЕВА	REI 30	REI 30	REI 60	REI 90
4.3	Плафони између подрумских (подземних) етажа	R 60	REI 60	REI 90	REI 90	REI 90
5.	Балконска плоча	БЕЗ ЗАХТЈЕВА	БЕЗ ЗАХТЈЕВА	БЕЗ ЗАХТЈЕВА	R 30 Односно најмање А2	R 30 i Најмање А2

Табела 59. Дозвољене површине пожарних и димних сектора (m²) у надземним индустријским објектима у односу на отпорност конструкције и урађене системе и број спојених надземних етажа

Опремљеност сигурносним системима	Укупан број спојених надземних етажа индустријских објеката							
	1	2			3	4	>4	
	Отпорност на пожар носивих конструкција и конзолних елемената – дозвољене површине пожарних сектора (m ²)							
	Без захтјева	R 30	R 30	R 60 ⁽¹⁾	R 90 ⁽²⁾	R 90 ⁽²⁾	R 90 ⁽²⁾	R 90
Без система	1800	3000	800	1600	2400	1800	1500	1200
Систем аутоматске дојаве пожара	3200	5400	1200	2400	4200	3200	2700	2200
Систем за аутоматско гашење пожара	7500	10.000	5000	7500	10.000	6500	5000	4000

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

НАПОМЕНА: (1) За кровну потконструкцију довољна је отпорност на пожар R 30.
(2) За кровну потконструкцију довољна је отпорност на пожар R 60.

Табела 60. Отпорност на пожар сигурносних стубишних простора

	предмет	OG2	OG3	OG4	OG5
1	Зидови стубишта				
1.1	Сутерен, приземље и спратови (2)	REI 30 EI 30	REI 60 EI 60	REI 60(3) EI 60(3)	REI 90(3) EI 90(3)
1.2.	Подрумске (подземне) етаже	REI 30 EI 30	REI 90(3) EI 90(3)		
2	Плафони изнад стубишта (4)	REI 30	REI 60 EI 60	REI 60(3) EI 60(3)	REI 90(3)
3	Врата у зидовима стубишта без тампон-просторије				
3.1	За станове, пословне просторе и друге просторе који директно воде на стубиште	EI2 30	EI2 30-C	EI2 30-C-Sm	EI2 30-C-Sm са системом за аутоматску дојаву пожара или аутоматским дојавним уређајем (7) и уређајем за одвођење дима или EI2 30-C са системом механичке вентилације
3.2	За ходнике који воде на стубиште у сутерену, приземљу и спратовима	БЕЗ ЗАХТЈЕВА	E 30-C		
3.3	За ходнике и просторије у подземним етажама које директно воде на стубиште	EI2 30	EI2 30-C		
4	Врата у зидовима стубишта са ефикасном вентилацијом у претпростору (тампон-просторији)				
4.1	Од тампон-просторије према ходнику и стубишт	НИЈЕ ПОТРЕБНО			E 60-C
4.2	Од стамбених, односно пословних јединица и других простора према тампон-просторији	НИЈЕ ПОТРЕБНО			EI ₂ 60-C
5	Кракови и подести стубишта				
5.1	У стубиштима без претпростора	R 30	R 60	R 60 и најмање А2	R90
5.2	У стубиштима са тампон-просторијама, у које воде врата са механизмом за аутоматско затварање	Без захтјева	R 30 или најмање	R 30 и најмање А2	R 60 и најмање А2
6.	Систем за аутоматску дојаву пожара у стубиштима, без тампон-просторије	НИЈЕ ПОТРЕБНО			У стубишту, укључујући и заједничке просторије, као што су ходници и подрумске просторије, са минималном функцијом аларма, осим код стабилних објеката са аутономним дојавним уређајем(7) само у простору стубишта

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

7.	Механичка вентилација у стубиштима без тампон-просторије	НИЈЕ ПОТРЕБНО			Потребно је увести неки од система за спречавање уласка дима, односно његово разрјеђивање 8).	
8.	УРЕЂАЈ ЗА ОДВОЂЕЊЕ ДИМА(5,6)					
8.1	Локација	На врху стубишта				
8.2	Величина	Подручје слободног пресека од 1 m ²				
8.3	Уређаји за отварање	На последњем подесту и приземљу или спрату на који могу приступити ватрогасци. Отварање мора бити независно од општег напајања електричном енергијом. Да би се осигурало природно одвођење дима из стубишта, неопходно је осигурати довод свјежег ваздуха, и то каналом или прозором довољног попречног пресека са сталним отворима или вратима повезаним са вањским простором опремљеним уређајем за фиксирање у стално отвореном положају. Отвори за довод свјежег ваздуха морају се налазити у првој половини конструкције стубишта.			Покретање преко система за аутоматску дојаву пожара, односно покретање преко аутономног дојавног уређаја(7) и додатна опција – ручно отварање на последњем подесту и приземљу, односно спрату на који могу приступити ватрогасци. Отварање мора бити независно од општег напајања електричном енергијом .	
9.	ВАЊСКО СТУБИШТЕ	Најмање А2 уз услов да је стубиште заштићено од продора ватре и дима преко отвора на вањском зиду објекта или вањском зиду објекта без потребе отпорности на пожар.				

НАПОМЕНЕ

- (1) Не важи за објекте до максимално три спрата.
- (2) Захтјеви за отпорност на пожар нису потребни код вањских зидова стубишта изведених од грађевинских производа који се разврставају према реакцији на пожар у најмање А2 и који у случају пожара не могу бити угрожени сусједним дијеловима објекта спојеним на те вањске зидове.
- (3) Грађевински елементи морају унутар стубишта бити изведени од грађевинских производа који се разврставају према реакцији на пожар у најмање А2.
- (4) Од захтјева се може одступити ако се пренос пожара са сусједних елемената објекта на стубиште може спријечити одговарајућим мјерама.
- (5) Систем за одвођење дима није потребан ако је предвиђен систем натпритиска.
- (6) Код објекта групе OG2 није потребан систем за одвођење дима ако на сваком спрату постоје прозори који воде непосредно према отвореном вањском простору са слободним пресеком од по 0,5 m² који се без додатних помагала могу отворити из стојећег положаја.
- (7) Аутономни дојавни уређај користи се у сигурном стубишту код зграда у којим није предвиђен стабилни систем за аутоматску дојаву пожара, а састоји се од централе, резервног извора напајања, јављача дима у највишем дијелу стубишта и ручног јављача пожара у најнижем и највишем дијелу стубишта.
- (8) Систем за спречавање уласка дима, односно његово разрјеђивање у стубишту без тампон-просторије није потребно осигурати за објекте групе OG5 ако је пројектован уређај за одвођење дима у складу са поглављем 8 предметне табеле.
- (9) Захтјеви за стубишта код високих објеката одређени су техничким нормативима за те врсте објеката.
- (10) За OG1 нема захтјева.
- (11) Захтјеви за отпорност на пожар и пропусност дима не односе се на врата ходника која не излазе директно на стубиште и нису дио простора који је одвојен пожарни сектор

Табела 61. Захтјев за Унутрашње зидне облоге и завршни слојеви

Грађевински дијелови	Објекти групе (OG)				
	OG1	OG2	OG3	OG4	OG5
Унутрашње зидне облоге, осим евакуационих путева					

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Класификовани систем	D		D		D		D		D						
Или изведба са следећим класификованим компонентама															
Облога (вањски слој)	D	или	B	D	или	B	D	или	B	C	или	B	C	или	B
Изолација	C		E	C		E	C		D	B		D	B		C
Унутрашње зидне облоге у евакуационим путевима															
Класификовани систем	НИЈЕ ПРИМЉЕЊИВО		D		C		B		A2						
Или изведба са следећим класификованим компонентама															
Облога	НИЈЕ ПРИМЉЕЊИВО		D		C			A2	B		A2	B		A2	
Подконструкција	НИЈЕ ПРИМЉЕЊИВО		D		A2		или	A2	A2	или	A2	A2	или	A2	
Изолација	НИЈЕ ПРИМЉЕЊИВО		C		B			D	A2		C	A2		B	
Унутрашњи завршни слој зида у евакуационом путу															
Ходници	НИЈЕ ПРИМЉЕЊИВО		D		C-s1, d0		C-s1, d0		B-s1, d0						
Стубиште	НИЈЕ ПРИМЉЕЊИВО		D		C-s1, d0		A2-s1, d0		A2-s1, d0						

Табела 62. Захтјев за подове и плафоне

Грађевински дијелови	Објекти групе (OG)														
	OG1			OG2			OG3			OG4			OG5		
Подне облоге на евакуационим путевима															
Ходници	D _n			C _n -s1			C _n -s1			C _n -s1			A2 _n		
Стубиште	D _n			C _n -s1			C _n -s1			A2 _n			A2 _n		
Подне облоге у неизграђеним дијеловима поткровља	D _n			D _n			D _n			A2 _n			A2 _n		
Подне конструкције															
Класификовани систем	D			D			D			D			B		
Или изведба са следећим класификационим компонентама															
Носиви дио	D			C	или	C	C	или	C	C	или	B	B	или	B
Изолациони слој	E			C	или	D	C	или	D	B	или	C	B	или	C ₂
Конструкција испод необрађеног плафона, укључујући и причвршћења, осим спуштених плафона															
Класификовани систем	D-d0			D-d0			D-d0			D-d0			D-d0		
Или изведба са следећим класификационим компонентама															
Подконструкција	D		D	D		D	A2		A2	A2		A2	A2		A2
Изолациони слој	C-d0	или	D	C-d0	или	D	C-d0	или	D		или	D-d0	B-d0	или	D-d0
Облога или спуштени плафон	D-d0		B-d0	D-d0		B-d0	D-d0		B-d0	C-d0		B-d0	C-d0		B-d0
Плагонске облоге на евакуационим путевима															
Ходници	НИЈЕ ПРИМЉЕЊИВО		D		C-s1, d0		C-s1, d0		B-s1, d0						
Стубиште	НИЈЕ ПРИМЉЕЊИВО		D		C-s1, d0		A-s1, d0		A-s1, d0						

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела 63. Захтјев за кровове

Конструкција	Објекти групе (OG)				
	OG1	OG2	OG3	OG4	OG5
Равни кровови					
Горњи слој од најмање 5 cm шљунка или материјала сличних карактеристика					
Изолација (хидроизолација и слично)	E	E	E	E	D
Топлотна изолација	E	D	D	C	B
Кад горњи слој не одговара претходној тачки					
Изолација	BKROV (t1)	BKROV (t1)	BKROV (t1)	BKROV (t1)	BKROV (t1)
Топлотна изолација*	E	E	E	C	B
Коси кровови ($20^\circ \leq \text{нагиб} \leq 60^\circ$)					
Покров	BKROV (t1)	BKROV (t1)	BKROV (t1)	BKROV (t1)	
Кровна љепенка и фолија	E	E	E	E	E
Кровна конструкција	E	E	E	A2	A2
Топлотна изолација	E	D	C	A2	A2

* Важи за топлотну изолацију положену на армиранобетонску плочу, односно негориву подлогу. Напомена У поткровљима стамбене намјене разред реакције на пожар А2 за кровне конструкције OG4 и OG5 постиже се градњом кровне конструкције од негоривих елемената, односно од дрвене грађе обложене негоривим грађевинским материјалима. Прихватљиво је и рјешење у ком је дрвена кровна конструкција изведена затворена са свих страна негоривим елементима прописане реакције на пожар уз услов да унутар тог простора нема инсталација. Тада се дозвољава да дрво кровне конструкције има разред реакције на пожар D, у складу са стандардом BAS EN 13986. Ако је поткровље пословне намјене (нпр. канцеларије), дозвољава се употреба премаза отпорних на пожар за отворене кровне конструкције ако је постигнут разред реакције на пожар В уз постављен и функционално исправан спринклер систем. Ако се ради о простору кровишта које није стамбене намјене, односно није предвиђен за боравак људи (обичан таван), тада се дозвољава да дрво кровне конструкције има најмање разред реакције на пожар D у складу са BAS EN 13986 ако је таван пожарно одвојен од стамбеног дијела и сусједних објеката, а покров је класе реакције на пожар А2

Табела 64. Захтјев за канале за одвод ваздуха

Грађевински дијелови	Објекти групе (OG)									
	OG1		OG2		OG3		OG4	OG5		
Канали	E		D		C		B	A2		
Изолација	C	E	C	D	C	D	B	B		
Облоге	D	или B	D	или B	D	или D	B	C		

Табела 65. Зидани (опека, блокови и сл.) или бетонски (ливени на лицу мјеста или полуфабриковани) зидови са топлоизолационим слојем и спољњим зиданим, бетонским или другим сличним слојем за заштиту од дејства атмосферилија, БЕЗ вентилационог ваздушног слоја/међупростора, самоносећи, полуфабриковани фасадни панели:

*Критеријум важи за унутрашњи слој самоносећег префабрикованог фасадног панела

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Категоризација зграде	A	B	V1	V2	G
Класа реакције на пожар система (спољњи зид)	Ds2d2	Cs2d2	Bs1d1	A2s1d1	A1
Класа реакције на пожар компонентата					
Спољњи слој*	Bs2d2	Bs2d2	Bs2d1	A2s1d1	A2s1d1
Изолациони слој	Es2d2	Es2d2	Bs2d1	A2s1d1	A2s1d1

Табела 66. Зидани (опека, блокови и сл.) или бетонски (ливени на лицу мјеста или полуфабриковани) зидови са топлоизолационим слојем и спољњим зиданим, бетонским или другим сличним слојем за заштиту од дејства атмосферилија, са укљученим вентилационим ваздушним слојем/међупростором (вентилациони спољњи зид):

Категоризација зграде	A	B	V1	V2	G
Класа реакције на пожар система (спољњи зид)	Ds2d2	Cs2d2	Bs2d1	A2s1d1	A1
Класа реакције на пожар компонентата					
Спољњи слој	Ds2d2	Cs2d2	Bs2d1	A2s1d1	A1
Изолациони слој	Es2d2	Es2d2	Bs2d1	A2s1d1	A2s1d1
Подконструкција					
Линијски елементи везе	D	C	B	A2	A1
Тачкасти елементи везе	A2	A2	A2	A2	A2
Изолациони слој	Ds2d2	Cs2d2	A1	A1	A1

Табела 67. Зидани (опека, блокови и сл.) или бетонски (ливени на лицу мјеста или полуфабриковани) зидови са контактним топлоизолационим системом ETICS

Категоризација зграде	A	B	V1	V2	G
Класа реакције на пожар система	Ds2d2	Cs2d2	Bs2d1	A2s1d1	A1
Класа реакције на пожар компонентата					
Завршни слој	Bs2d1	Bs2d1	A2s2d1	A2s1d1	A2s1d1
Изолациони слој	Es2d2	Es2d2	Bs2d2	A2s1d1	A1

11.7.1. Степен отпорности објекта према пожару

Отпорност на пожар је својство конструкције, односно елемената конструкције (а не материјала) да у условима изложености пожару очува током одређеног времена своју носивост, спријечи продор пламена и топлотног зрачења. Отпорност на пожар дефинише се временом (од 15 до 240 минута) у којем је конструкција задовољила дефинисани критеријум.

Сврха, односно суштина стандарда је да се рачунским путем дође до тражене отпорности на пожар грађевинских елемената једног пожарног сектора. То значи да се приликом излагања пожару, са довољном вјероватноћом, неће догодити отказивање неког грађевинског елемента или цијеле конструкције, те да се гашење пожара у одређеном времену може извести и унутар објекта.

Утврђивање отпорности на пожар конструкције одређује се на основу одговарајућих стандарда (наведени БАС стандарди).

РЕАКЦИЈА НА ПОЖАР ГРАЂЕВИНСКИХ ПРОИЗВОДА. Грађевински производ који се уграђује у објекат треба да испуни захтјеве који се односе на реакције на пожар према табелама горе наведеним табелама, а у складу са БАС стандардима BAS EN 13501-1 и BAS EN 13501-5.

Реакција на пожар грађевинског производа, може се у унутрашњем простору објекта смањити за један степен у случају када је у објекту предвиђен и уграђен систем за аутоматско гашење пожара.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Класа реакције на пожар грађевинских производа индустријских објеката одређује се према групи у коју се разврставају према захтјевима заштите од пожара.

МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА ПОЖАРА НА СУСЈЕДНЕ ОБЈЕКТЕ.

Спречавање ширења пожара на сусједне објекте односи се на објекте у непосредној близини и на објекте који се додирују вањским зидовима.

Спречавање ширења пожара на сусједне објекте постиже се примјеном одговарајућих мјера, као што су:

- одређивање сигурних удаљености и других мјера на нивоу докумената просторног уређења,
- одређивање сигурносних удаљености на нивоу предметне локације (нпр. сигурносне удаљености код резервоара запаљивих течности и гасова, постројења са повећаним ризиком од настанка пожара и експлозија, објекат и постројења са високим пожарним оптерећењем и слично),
- извођење пожарних зидова најмање отпорности на пожар REI-M 90,
- извођење вањских зидова одређене отпорности на пожар и зидних облога и изолација, реакције на пожар A1, односно A2-s1 d0,
- ограничење површине незаштићених површина отвора,
- уградњом система за аутоматску дојаву и гашење пожара.

Када је удаљеност два сусједна објекта са малим пожарним оптерећењем мањим од 1.000 MJ/m² мања од 3 m, зидови и плафони (кровови) који граниче са сусједним објектима имају отпорност на пожар у складу са Табелом број 1, која се налази у Прилогу 1. Правилника о техничким нормативима заштите од пожара у објектима у којима се окупља, борави или ради већи број лица (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#)), а уграђени грађевински производи треба да имају реакцију на пожар према одговарајућим захтјевима садржаним у табелама бр. 4. и 7, које се налазе у Прилогу 2. Правилника о техничким нормативима заштите од пожара у објектима у којима се окупља, борави или ради већи број лица (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#)) и чине његов саставни дио.

Када је један од сусједних објеката са пожарним оптерећењем од 1.000 MJ/m² и већим, међусобна сигурносна удаљеност између тих објеката одређује се прорачуном NFPA 80A - Recommended Practice for of Buildings from Exterior Fire Exposures или другим међународно признатим стандардом.

Ако с обзиром на постојеће стање у простору није могуће постићи сигурносну удаљеност, изводи се пожарни зид отпорности на пожар REI-M 90 код средњег пожарног оптерећења у објектима, односно пожарни зид отпорности на пожар REI-M 120 код великог пожарног оптерећења у објектима, а уграђени грађевински производи треба да имају реакцију на пожар A1.

Ако се умјесто пожарног зида изводе вањски зидови, тада они имају исту отпорност на пожар коју би имао пожарни зид, а евентуални отвори у вањским зидовима имају отпорност на пожар као и вањски зидови.

Отпорност на пожар пожарног зида може се смањити за један степен ако се у објекту са пожарним оптерећењем већим од 1.000 MJ/m² угради систем за аутоматску дојаву и гашење пожара, а грађевински производи уграђени у пожарни зид, односно вањски зидови имају реакцију на пожар најмање A2- s1 d0.

ЕВАКУАЦИОНИ ПУТЕВИ. У објекту се налази довољан број евакуационих путева одговарајућих просторних и других параметара, као што су удаљеност, ширина, висина, отпорност на пожар и слично и довољан број излаза који воде у различитим смјеровима на сигурна мјеста да би у случају појаве пожара сва лица која се затекну у објекту брзо и сигурно могла да напусте објекат.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Сигурно и благовремено напуштање објекта у случају пожара осигурава се примјеном одговарајућих мјера:

- распоредом и бројем евакуационих путева и излаза у складу са бројем људи и њиховом покретљивошћу,
- одвајањем елемената који ограничавају евакуационе путеве (плафони, зидови, врата и слично) од других дијелова објекта, елементима отпорним на пожар и дим,
- избором грађевинских производа којима се облажу плафони, зидови и подови евакуационих путева одговарајуће реакције на пожар,
- системом за одвођење дима, односно топлоте,
- системом уређаја за стварање повећаног натпритиска у евакуационим путевима због спречавања уласка дима,
- системом за рано откривање и гашење пожара,
- системом за узбуњивање корисника објекта,
- паник свјетилки и знакова који упућују на евакуационе путеве,
- уградњом противпаник квака, притисних плоча, шипки и слично на евакуационим вратима.

У објекту постоје најмање два евакуациона пута, односно пута за спасавање који воде у различитим смјеровима до вањског простора, односно сигурног мјеста у објекту и који не завршавају у истом пожарном, односно димном сектору.

Изузетно, у објекту може да буде пројектован и само један евакуациони пут, и то за објекте групе OG1, OG2, OG3, OG4 и OG5 стамбене намјене са бројем корисника мањим од 100 и бруто тлоцртне површине свих етажа до 2.000 m², продајно-услугне просторе унутар објекта ако је број корисника мањи од 50, површина простора мања од 280 m², пожарно оптерећење мање од 1.000 MJ/m² и дужина заједничког дијела евакуационог пута мања од 23 m, односно мања од 30 m са уграђеним системом за аутоматску дојаву и гашење пожара.

Код објеката који имају више етажа евакуациони путеви воде преко стубишта, од којих је најмање једно стубиште изведено у складу захтјевима наведеним у Табели број 3, која се налази у Прилогу 1. правилника, а остала стубишта у противдимној изведби под условом да стубишта воде до различитих излаза из објекта, односно не завршавају у истом пожарном, односно димном сектору.

Код објекат, осим код објеката групе 5 (OG5) код којих спратови нису искључиво стамбене намјене и објеката који се претежно састоје од подземних етажа, односно у којима бораве непокретна лица и лица смањене покретљивости, те лица која се не могу самостално евакуисати (болнице, домови за старе и немоћне, психијатријске установе, јаслице, вртићи и слично), односно у којима бораве лица којим је ограничено кретање из сигурносних разлога (установе за извршење кривичних и прекршајних санкција и слично), и објеката у којима постоје појединачни простори за окупљање више од 300 лица, уз евакуациони пут преко стубишта изведеног у складу захтјевима наведеним у Табели број 3, која се налази у Прилогу 1. правилника, један од евакуационих путева може да буде преко прозора за спасавање.

Прозор за спасавање је димензија најмање 0,8m x 1,2m, висине парапета, односно заштитне ограде не ниже од 0,9 m и не више од 1,2 m, а најмање један такав прозор изведен је по сваком стану, односно по једној пословној јединици, односно дијелу те јединице на сваком спрату, те постављен на одговарајућим мјестима доступним за ватрогасну технику ако је вријеме доласка надлежне ватрогасне јединице на интервенцију у року од 15 минута од тренутка пријема позива, те да располаже одговарајућом ватрогасном техником.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

У случају извођења прозора на вањском зиду од фиксних стаклених елемената, ти елементи изводе се од сигурносног стакла које може лако да се разбије употребом једноставних алата којим располажу ватрогасци, а фиксни стаклени елементи, односно прозори обиљежавају се са вањске стране тако да су лако уочљиви ватрогасцима.

У спратним објектима у којим се тражи више од два евакуациона пута прозори за спасавање могу само да се користе као један од евакуационих путева.

Код објеката код којих није могуће извести прозоре за спасавање, односно осигурати одговарајуће оперативне ватрогасне површине из техничких, односно других разлога (заштићени објекти, урбана подручја и друго) изузетно може да се за евакуациони пут осигура један излаз стубиштем, под условом да је то стубиште изведено као натпритисно, ако су задовољене одређене дужине евакуационог пута до стубишта.

Ово се не односи на објекте код којих је потребно да се осигурају више од два евакуациона пута, односно излаза, те на објекте групе 5 (ОГ5) који се претежно састоје од подземних етажа, односно у којима бораве лица са умањеним тјелесним способностима и лица која се не могу самостално евакуисати (болнице, домови за старе и немоћне, психијатријске установе, јаслице, вртићи и слично), односно у којима бораве лица којима је ограничено кретање из сигурносних разлога (установе за извршење кривичних и прекршајних санкција и слично) и објекте у којима постоје појединачни простори за окупљање више од 300 лица.

За израчунавање броја евакуационих путева и њихове ширине користи се податак о броју корисника, односно заузетост простора, а заузетост простора је број лица која се могу затећи у неком простору и зависи од намјене и површине простора.

Број корисника, односно заузетост простора одређује се у складу са карактеристикама које су наведене у Прилогу 4. правилника и чини његов саставни дио, односно на други начин којим се недвосмислено може одредити број корисника простора (уцртаним мјестима и друго), а узима се први већи број заузетости простора.

Укупна дужина евакуационог пута је дужина пута који води од најудаљеније тачке у којој се лице може наћи у просторији до вањског простора, односно сигурног мјеста.

Сигурно мјесто може да буде и у објекту, у другом пожарном и димном сектору, ако својом величином задовољава услове за прихватање одређеног броја лица у случају евакуације, уз осигуран довод свјежег ваздуха и осигуран алтернативни пут за спасавање као што су прозор одређених димензија, степениште, односно евакуациони лифт, зависно од намјене објекта (болнице, старачки домови и слично).

Дио евакуационог пута може да буде заједнички дио евакуационог пута који представља дио пута од најудаљеније тачке у простору до мјеста гдје корисник може бирати излаз у два различита смјера, слијепи ходник који представља дио пута који води у само једном смјеру и простор удаљавања од излаза до сигурног мјеста.

Највећа укупна дужина евакуационог пута је 60 m у објектима са уграђеним системом за аутоматску дојаву и гашење пожара и 40 m у објектима без уграђеног система за аутоматску дојаву и гашење пожара. Највећа дозвољена дужина заједничког дијела евакуационог пута до најближег стубишта јесте:

- средњом линијом стварног пута кретања од најудаљеније тачке у просторији,
- обилазећи око свих углова, односно препрека с размаком од њих 0,3 m

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

– завршавајући на средини отвора врата која воде у вањски простор, односно сигурно мјесто. Ширина евакуационог стубишта одређује се према броју лица на етажи која има највећу заузетост простора, уз услов да се ширина евакуационог стубишта не смањује на нижим етажама објекта.

Потребна ширина евакуационих путева одређује се као производ броја лица са коефицијентом из Табеле број 1, која се налази у Прилогу 5. правилника и чини његов саставни дио, с тим да ширина евакуационог пута не може да буде мања од 1,1 m, осим код високих објеката, код којих ширина евакуационог пута не може да буде мања од 1,25 m, те простора са капацитетом заузетости до 50 лица, код којих ширина евакуационог пута може да буде 0,9 m.

Свијетла ширина врата на евакуационом путу износи најмање 0,9 m, осим у просторима у којима се окупља мање од 50 лица, кад износи најмање 0,8 m.

Отпорност на пожар конструкција и елемената који дијеле евакуациони пут (зидови стубишта, врата) одређује се у складу са Табелом број 3, која се налази у Прилогу 1. правилника.

Грађевински производи за облагање плафона, зидова и подова евакуационих путева треба да буду реакције на пожар у складу са табелама бр. 5. и 6, које се налазе у Прилогу 2. правилника.

За објекте у којима борави више од 300 лица и за објекте у којима бораве лица смањене покретљивости (болнице, домови за старе и немоћна лица и слично) чији је број већи од 50 лица, а испуњавање захтјева заштите од пожара доказује се према међународно признатим методама прорачуна и моделима, израчунава се вријеме евакуације којим су обухваћена и лица смањене покретљивости да би се потврдило да је вријеме евакуације у складу са одређеним параметрима објеката (отпорност на пожар носиве конструкције и конструкције евакуационих путева, дужине евакуационих путева, брзина развоја пожара и друго).

За прорачун времена евакуације могу да се користе само одговарајуће методе прорачуна, као што су динамички модели струјања, мрежни, односно индивидуални модели, односно модели и прорачуни који узимају у обзир више фактора који имају утицај на евакуацију, и то:

- карактеристике пожара - које обухватају пожарно оптерећење, природу горења, распоред пожарног оптерећења, степен исијавања топлоте, услове довода ваздуха и друго,
- карактеристике објеката - које обухватају архитектонске карактеристике (дужина, висина, отвори на зидовима), карактеристике конструкције, системе за дојаву, односно гашење, системе за одвод дима и топлоте и друго,
- карактеристике корисника - које обухватају број корисника, њихов распоред по објекту, стање будности (дан, ноћ), физичко стање (покретни, непокретни) старосно и ментално стање, познавање објекта и друго.

Основни захтјеви расвјете за случај нужде и означавања евакуационих путева испуњени су ако су примијењене одредбе стандарда BAS EN 1838, BAS EN 50171 и BAS EN 50172.

Врата на евакуационом путу, изузимајући стамбене објекте, те просторе објеката и објекте у којима се окупља мање од 50 лица, опремају се противпаник квакама, противпаник бравама, притисним плочама, притисним шипкама и слично, у складу са стандардима BAS EN 179, односно BAS EN 1125

МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗА ВАТРОГАСНУ ИНТЕРВЕНЦИЈУ.

Мјере за ватрогасну интервенцију зависе од намјене објеката и њених карактеристика, као што су висина објекта, број лица, пожарно оптерећење и друго, а то су:

- ватрогасни путеви и површине за ватрогасну интервенцију (манипулативне површине),
- отпорност на пожар носиве конструкције која омогућује и дуже дјеловање ватрогасаца

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- због гашења, односно претраживања објеката,
- уређаји за снабдијевање водом (вањска хидрантска мрежа) са сигурним извором,
 - сигурносна стубишта,
 - расвјета за случај нужде,
 - ватрогасни лифтови,
 - резервно напајање електричном енергијом,
 - склопке/вентили система за снабдијевање електричном енергијом, гасом и друго на доступном мјесту,
 - принудна, односно природна вентилација подземних етажа објекта,
 - тлоцрт објекта постављен на мјесту доступном ватрогасцима,
 - ознаке опасних материја у објекту и друго.

Ватрогасни путеви пројектују се у складу одредбама Правилника о техничким нормативима заштите од пожара за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објеката код којих је повећан ризик од пожара (“Службени гласник Републике Српске”, број 55/20).

Ако из било ког разлога пролаз кроз ватрогасни пут треба да се ограничи, препреке се постављају искључиво у облику рампи - браника (мануелних, полуаутоматских и аутоматских) за које ватрогасци имају осигурану могућност отварања.

Објекти код којих се на вањском зиду изводе фиксни стаклени елементи имају заокретне прозоре на свакој етажи и пожарном сектору на размацама од највише 25 m мјерено од осе прозора, доступне ватрогасцима ради сигурне акције спасавања и гашења.

Минималне димензије заокретних прозора из става 1. овог члана су 0,8 m • 1,2 m, уз висину парапета на унутрашњој страни фасадног зида објекта не мањој од 0,9 m и не вишом од 1,2 m.

Заокретни прозори су видљиво означени са вањске стране знаком минималних димензија 20 cm • 20 cm боје RAL 3000, а изглед и садржај знака приказан је на Слици 1, која се налази у Прилогу 8. правилника и чини његов саставни дио.

Прозор са вањске стране отвара се опремом и алатом којим располажу ватрогасци, а са унутрашње стране на видљивом мјесту у непосредној близини тог прозора налази се натпис: “ПРОЗОР ЗА СПАСАВАЊЕ”, штампаним словима зелене боје RAL 6005, а величина фонта одређује се пројектом зависно од величине просторије.

Осим заокретних прозора, у исту сврху могу да се користе и елементи вањског зида изведени од каљеног сигурносног стакла, које може лако да се разбије једноставним алатима (сјекиром, чекићем и слично).

Уз елементе на видљивом мјесту и у непосредној близини налази се постављен чекић за разбијање каљеног стакла, уз који се налази натпис: “ПРОЗОР ЗА СПАСАВАЊЕ - РАЗБИТИ СТАКЛО У СЛУЧАЈУ

ОПАСНОСТИ” штампаним словима зелене боје RAL 6005, величина фонта одређује се пројектом зависно од величине просторије, а елементи фасаде означени су са вањске стране знаком минималних димензија 20 cm • 20 cm боје RAL 3000, а изглед и садржај знака приказан је на Слици 2, која се налази у Прилогу 8. правилника.

Ако се у зграду уграђује ватрогасни лифт, на изградњу те врсте лифта примјењују се одредбе

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Правилника о пројектовању, изради и одржавању лифтова (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 68/15, 50/16 и 94/17) и стандард BAS EN 81-72.

Ватрогасни лифт из има секундарну локацију за излазак лица на сигурно мјесто у случају да је пожар настао у близини примарне локације.

ДИМЊАЦИ И ДИМОВОДНИ ПРИКЉУЧЦИ Димњаци служе за одвођење дима и гасова, који настају као продукт сагорјевања горива у ложиштима. Због високих температура и усијаних честица - искри, које се могу појавити у њима, димњаке треба изводити тако да се избјегне могућност настанка пожара. Приликом извођења, реконструкције или адаптације зграда, димњаци и димоводни прикључци морају испуњавати сљедеће услове:

- Димњаци се изводе као затворени канали, независни од других конструкција, без промјене пресека, вертикални или изузетно, са највећим откланом од вертикале од 30°.
- Спојнице између елемената - опека димњака морају бити изнутра потпуно испуњене малтером и добро заглађене.
- Димњаци не смију пролазити кроз просторије у којима се складиште или прерађују лакозапаљиви материјали.
- Димњаци се изводе на носивој подлози минималне класе F90.
- Ако су на димњаке прикључена ложишта, тада се димњаци не смију користити за вентилацију, као што се ни вентилациони канали не смију користити за димњаке.
- При проласку димњака кроз међуспратну конструкцију, дрвени дијелови конструкције треба да буду удаљени најмање 8 cm од спољне стране димњака. У случају усвајања минималног размака, потребно је међупростор поунити термоизолационим, ватроотпорним материјалом (цријеп, минералне плоче и сл.). Растојање између дрвених елемената кровне конструкције и димњака треба да износи најмање 12 cm.
- Димњаци треба да надвисе кров или сваку другу конструкцију која се налази на растојању до 8 m, а која може да омета струјање ваздуха у димњаку, за најмање 0,50 m, ако је кровни покривач од незапаљивог материјала, односно најмање 1,00 m ако је покривач од запаљивог материјала.
- Хоризонтално минимално растојање отвора димњака до запаљивог кровног покривача треба да износи 2,50 m, односно 1,00 m ако је покривач од незапаљивог материјала.
- Корисна висина димњака, од ложишта до грла димњака, треба да износи најмање 4,5 m.
- Зидови димњака се не смију користити као ослонци других конструктивних дијелова као што су греде, метални носачи, бетонски носачи и сл.
- Зидови димњачких канала од пуне опеке, треба да су најмање дебљине 12 cm, односно 25 cm, ако се налазе у спољном зиду или ако је величина чистог пресека димњачког канала већа од 300 cm².
- Димњаке треба водити што дуже кроз грејане дијелове зграде и изводити га што ближе сљемену крова. Најмањи свијетли отвор квадратног димоводног канала може да износи 14 / 14 cm, односно 15cm код кружног канала.
- На један димњачки канал 14/14 могу се прикључити највише две пећи и то само на истој етажи. При томе, висинска разлика прикључака на истом каналу треба да буде најмање 15 cm.
- Вратанца за чишћење димњака у подруму и тавану, минималне висине 30 cm, и ширине не мање од свијетлог отвора димњака, се постављају 80 cm изнад пода и увек морају бити затворена поклопцем. Сви гориви материјали морају бити удаљени од отвора за чишћење најмање 20 cm, а изнад отвора 40 cm.
- Димњаци морају бити тако изведени да могу издржати пробно оптерећење:
 - првог сата 450°C,
 - другог сата 700°C,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- трећег сата 800°C,
- четвртог сата 900°C.

Другог дана треба поновити поступак са слиједећим температурама:

- првог сата 300°C,
 - другог сата 400°C,
 - трећег сата 500°C.
- Камини и друга отворена ложишта морају имати засебне димњачке канале са регулацијом ваздушне струје.
 - Димоводне цијеви се изводе од метала који су отпорни на гасове услјед сагорјевања. Цијеви морају бити прикључене на истом спрату у коме се налази припадајуће ложиште. Цијеви морају бити удаљене од свих запаљивих материјала најмање за величину пречника цијеви, али не мање од 20 cm. При проласку цијеви кроз шупље зидове, исте треба осигурати заштитном цијеви од керамике или бетона. Забрањен је пролаз цијеви кроз кровове или таванице. Изузетно се цијеви могу извести кроз прозоре или фасадне зидове, при чему излазни отвори цијеви морају бити удаљени од кровне надстрехе и од других дрвених елемената грађевинске конструкције најмање 1,60 m. Цијеви нису дозвољене у просторијама у којима се складиште или прерађују запаљиви материјали класе I и II, нити у стајама, сјеницима или тешко приступачним просторијама. Цијеви не смију да улазе у свијетли отвор димњака. Минимални пречник цијеви је 10 cm, а код плинских ложишта 5 cm.
 - Чишћење и спаљивање димњака смије да врши само квалификовани димњичар. Приликом чишћења он је дужан да провјери ложишта и димоводе у смислу њихове грађевинске изведбе, одржавања и сигурности од пожара. Ако утврди да је димњак непрописно изведен или постоји опасност од пожара, димњичар је дужан власнику или кориснику зграде или стана да преда писмени захтјев за уклањање недостатака. При наредном обиласку димњичар је дужан да провјери да ли су уклоњени сви недостатци и у случају да нису, дужан је да одмах писмено обавјести орган Скупштине који је надлежан за послове заштите од пожара.

ПОСТОЈЕЋИ ОБЈЕКТИ СА ВЕЋИМ БРОЈЕМ ЉУДИ Под овим објектима Планом се подразумјевају објекти који имају више од 100 особа у току експлоатације трајно или привремено и индустријски објекти. У сваком оваквом објекту угроженом од већег броја жртава у случају пожара мора бити:

- План евакуације;
- Систем за узбуњивање и рано откривање пожара;
- Бар једна пробна евакуација годишње;
- Аутоматска ватродојавна инсталација .

У овим објектима се забрањује уношење:

- Полиметил-метакрилата (органиског стакла);
- Лакозапаљивих супстанци;
- Експлозива.

У овим објектима при редовним обукама заштите од пожара обухватити и особље, а у школама ученике.

ГАРАЖЕ ЗА ПУТНИЧКЕ АУТОМОБИЛЕ. Технички захтјеви за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија регулисани су са Правилником о техничким захтјевима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија (Службени гласник Републике Српске, број [11/18](#)).

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Гараже, у смислу овог правилника, могу бити:

- надземне гараже,
- подземне гараже,
- надземно-подземне гараже.

Надземне гараже су гараже изнад нивоа коте терена, укључујући и ниво гараже дјелимично укопан у земљу до једног метра.

Надземне гараже могу бити:

- надземне отворене гараже,
- надземне затворене гараже.

Надземна отворена гаража је гаража која има отворе према споља, величине која одговара најмање једној трећини укупне површине спољашњих зидова, од којих су најмање два спољашња зида један наспрам другог, са отворима према споља, с тим да растојање између отвора не може износити више од 70 m и у њима се одвија непрекидно провјетравање.

Надземна затворена гаража је гаража која има укупну површину отвора на обимним зидовима мању него што је одређено за надземне отворене гараже.

МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ. Број потребних улаза, односно излаза из гараже одређује се зависно од корисне површине гараже, и то за:

- велике гараже - два улаза, односно излаза и рампа са по двије возне траке,
- средње гараже - један улаз, односно излаз и рампа са двије возне траке или два улаза, односно излаза и рампа са по једном возном траком,
- мале гараже - један улаз, односно излаз и рампа са једном возном траком.

Ако се паркирање возила обавља путем рампи у гаражама са више нивоа, број унутрашњих рампи за:

- велике гараже је двије рампе са по двије возне траке,
- средње гараже је једна рампа са двије возне траке или двије рампе са по једном возном траком,
- мале гараже је једна рампа са једном возном траком.

При паркирању возила које се обавља искључиво гаражним лифтом укупан број паркираних возила не може износити више од 30, без обзира на број нивоа гараже.

Ако се улазна, односно излазна возна трака користи као евакуациони излаз, гради се пјешачка стаза широка најмање 0,8 m, а пјешачка стаза се гради у облику тротоара или у нивоу коловоза са заштитном оградом (метални стубићи пречника 0,1 m, висине најмање 0,3 m, на растојању од 1,1 m).

Улаз у подземну гаражу је удаљен од излаза најмање 20 m да би се спријечило истовремено задимљавање оба пута за евакуацију, а уколико је растојање између улаза и излаза мање од 20 m, али не мање од 10 m, у гаражи се поставља зид отпоран према пожару (REI 60) без врата и других отвора, тако да је збир $L1 + L2 > 20$ m, а подземне гараже са преко 1500 m² имају двосмјерне саобраћајнице на улазу и излазу, што је приказано на Скици - Растојање између два излаза кроз улаз у гаражу IV степена отпорности према пожару, која се налази у Прилогу 1 овог правилника и чини његов саставни дио.

У склопу гараже дозвољено је имати службене просторије за особље: контролне и благајничке

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

просторије, просторије за обезбјеђење, санитарне просторије, простор за прање аутомобила и техничке просторије за инсталациону опрему.

Просторије за инсталациону опрему су посебан пожарни сектор у односу на остали дио гараже.

У гаражама могу да буду и просторије за сервис аутомобила (технички преглед, техничке услуге и прање), те наведене просторије су посебан пожарни сектор у односу на просторије за паркирање аутомобила и имају посебан улаз за аутомобиле и пјешаке

Да би се омогућило несметано кретање људи у гаражи, унутрашња висина у свим дијеловима гараже од пода до доње ивице таванских греда, вентилационих цијеви и елемената инсталационе опреме не може бити мања од 2,2 m.

Ове одредбе не односе се на аутоматизоване гараже.

Излаз са појединих нивоа гараже може бити директно напоље или преко сигурносног степеништа које је обезбјеђено тако да ватра и дим не продиру на сигурносно степениште док пожар траје у објекту.

Сигурносно степениште је корисне ширине најмање један метар и може бити спољашње, унутрашње са натпритиском (минимално 20 Pa, максимално 80 Pa) и унутрашње са провјетраваним претпростором са натпритиском ваздуха.

Површина претпростора мора износити најмање 5 m², с тим да претпростор не може бити ужи од 1,25 m.

Вентилатор за остваривање натпритиска у сигурносном степеништу, поред управљачког импулса за одржавање натпритиска, мора се активирати и на импулс од ватродојавне централе или на импулс од централног уређаја за откривање присуства угљен-моноксида.

Врата према гаражи на провјетраваном претпростору су ватроотпорна, ватроотпорности минимално 1 h, а врата према стамбеној или пословној згради на провјетраваном претпростору могу бити метална, димно непропусна.

Пут за евакуацију мора да буде увијек слободан и незакрчен. Облагање путева за евакуацију горивим материјалом није дозвољено.

У великим и средњим гаражама путеви који воде до сигурносних степеништа или до излаза морају бити обиљежени стално освијетљеним знацима постављеним на зидовима гараже, као и трајно уочљивим ознакама на поду.

Врата на путу за евакуацију су заокретна и отварају се у смјеру излаза, односно опремљена су уређајем који их аутоматски враћа у затворен положај после проласка кроз њих, а максимална дозвољена сила за отварање врата је 100 N.

Дозвољено растојање од најудаљенијег мјеста на коме се могу наћи корисници гараже до најближег излаза са сваког нивоа гараже треба да буду у складу са Табелом 1, која се налази у Прилогу 2 овог правилника и чини његов саставни дио.

Мјерење дужине евакуационог пута врши се по средњој линији пролаза за пјешаке и аутомобиле, при чему се као пут за евакуацију не рачуна пролаз између паркинг-мјеста.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

УГОСТИТЕЉСКИ ОБЈЕКТИ. Минимални захтјеви који се односе на заштиту од пожара угоститељских објеката регулисани су Правилником о техничким нормативима за заштиту угоститељских објеката од пожара (Службени гласник Републике Српске, број [11/18](#)).

Овим правилником прописују се минимални захтјеви који се односе на заштиту од пожара угоститељских објеката.

Отпорност на пожар носећих конструкција угоститељског објекта који није у саставу објекта друге намјене и није виши од три спрата износи најмање 30 min.

Отпорност на пожар носећих конструкција угоститељског објекта који није у саставу објекта друге намјене и виши је од три спрата, а није у категорији високих објеката, мора бити најмање 60 min.

Отпорност на пожар носећих конструкција угоститељског објекта који није у саставу објекта друге намјене, а припада категорији високих објеката, усклађена је са одредбама прописа којима се уређује изградња високих објеката.

За све елементе, опрему, инсталације и уређаје за које је постављен захтјев за пожарне карактеристике те карактеристике се доказују исправом о усаглашености, која је у складу са прописима којима се уређује област исправа о усаглашености.

У подрумским просторијама угоститељских објеката, као и подрумским просторијама објекта друге намјене не могу се смјештати простори који се користе за организовање забаве и забавних програма (дискотеке, ноћни клубови, ресторани и сл.) у којима може да борави више од 300 лица.

Подрумске просторије угоститељских објеката и подрумске просторије објекта друге намјене не могу се смјештати на етажама вишим од три спрата.

Простори који се користе за организовање забаве и забавних програма (дискотеке, ноћни клубови, ресторани и сл.) у којима може да борави више од 150 лица одвојени су у посебан пожарни сектор у односу на просторе који нису у тој функцији.

Угоститељски објекти дијеле се у пожарне секторе према:

- величини пожарног сектора у угоститељским објектима који нису у саставу објекта друге намјене, а који су виши од три спрата и нису у категорији високих објеката, величина пожарног сектора може бити највише 1500 m²,
- величини пожарног сектора у угоститељским објектима који нису у саставу објекта друге намјене, а који припадају категорији високих објеката, величина пожарног сектора је усклађена са одредбама посебних прописа којима се уређује изградња високих објеката.

Грађевински елементи и уређаји за затварање отвора на граници пожарног сектора могу имати отпорност на пожар за највише 30 min. мању од отпорности на пожар елемената на граници пожарног сектора у који су уграђени, али не мању од 30 min.

Угоститељски објекти који су у саставу објекта који није јавне намјене издвојени су у посебан пожарни сектор вертикалним и хоризонталним конструктивним елементима отпорности на пожар, не мањом од 90 min. Угоститељски објекти се од других објеката одвајају пожарним зидом минималне отпорности на пожар од 90 min, који пресијеца објекат од темеља до крова и на крову завршава са надвишењем од најмање 50 cm изнад кровног покривача или са конзолом испод крова ширине од најмање 1 m лијево и десно од пожарног зида исте отпорности на пожар као и пожарни зид.

Ширина евакуационог пута на најужем мјесту не смије бити мања од прописаних величина наведених у Табели 1, која се налази у Прилогу овог правилника и чини његов саставни дио.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Дужина дијела евакуационог пута који не припада коридору евакуације (етажни ходници, пролази и сл.) може износити највише 35 m.

Удаљеност може бити до 55 m ако је простор кроз који води пут заштићен стабилним системом за гашење пожара и безбједносним системом за вентилацију или климатизацију.

Грађевински елементи којима је ограничен коридор евакуације угоститељских објеката, а који нису виши од три спрата, имају отпорност на пожар најмање 30 min.

У угоститељским објектима који су виши од три спрата грађевински елементи који ограничавају коридор евакуације (зидови, подови, таванице) имају отпорност на пожар најмање 60 min.

У угоститељским објектима који су виши од два спрата постоји могућност излажења са сваког спрата евакуационим путем у најмање два смјера преко два независна излаза.

Изузетно, неће се примјењивати на угоститељске објекте висине до четири спрата ако су испуњени следећи услови:

- на једном спрату има највише шест спаваћих соба у којима је смјештено највише 10 лица,
- удаљеност од осе врата било које спаваће собе до степеништа није дужа од 10 m,
- удаљеност однајудаљенијег дијела било којег јавног простора доступног лицима до степеништа није дужа од 15 m,
- степениште испуњава услове из чл. 16. и 17. овог правилника.

Простори који се користе за организовање забаве и забавних програма (дискотеке, ноћни клубови, ресторани и сл.) у којима може да борави од 50 до 500 лица имају најмање два излаза према коридорима евакуације, а на сваких додатних 500 лица мора се обезбиједити још по један овакав излаз. На свим улазима и излазима у коридор евакуације уграђена врата имају највише за 30 min. мању отпорност на пожар од грађевинских елемената коридора евакуације у који су уграђена, али не мању од 30 min. Угоститељски објекти који су виши од три спрата имају најмање једно сигурносно степениште.

Ширина степеништа које се користи као евакуациони пут одређује се према пројектованом броју лица која могу користити степениште и броју спратова са којих лица излазе на степениште и не смије бити мања од прописаних вриједности наведених у Табели 2, која се налази у Прилогу овог правилника.

Ширина степеништа не смије бити ни на којем мјесту мања од ширине улаза којим се улази на степениште.

За угоститељске објекте који су дефинисани прописима као високи објекти ширина степеништа не смије бити мања од 1,4 m.

Површина корисног простора који се користи за колективни боравак гостију (на примјер за исхрану или забаву) износи најмање 1,4 m² по једној особи.

Подне, зидне и плафонске облоге просторија за комуникацију које припадају коридору евакуације (сигурносна степеништа, претпростори, приступи крајњим излазима) негориве су.

Подне облоге које се постављају на дијелу евакуационог пута који не припада коридору евакуације (нпр. етажни ходници, пролази и сл.), а у зависности од етапа евакуације, класе су В s1, у складу са BAS EN 13501-1. Зидне и плафонске облоге које се постављају на дијелу евакуационог пута који не припада коридору евакуације (нпр. етажни ходници, пролази и сл.), а у зависности од етапа евакуације, класе су В s1 d0, у складу са BAS EN 13501-1.

На дијелу евакуационог пута који не припада коридору евакуације (нпр. етажни ходници, пролази и сл.), а у зависности од технолошких потреба и етапа евакуације, дозвољено је постављање материјала и предмета из области намјештаја и текстила (намјештај, тапете, завјесе и др.) ако испуњавају захтјеве прописа за изградњу објеката, а односе се на карактеристике као што су

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

горивост, запаљивост, реакција на пожар и слично.

Угоститељски објекат пројектује се тако да дужина слијепог ходника не прелази 10 m. Изузетно, дужина слијепог ходника који је у угоститељском објекту заштићен системом за гашење пожара не смије прелазити 15 m.

На највишем дијелу степеништа које се користи као излазни пут уграђују се елементи система за одвођење дима и топлоте, свијетлог отвора најмање 1 m², који се отварају аутоматски, а имају и могућност ручног отварања.

Елементи система за одвођење дима и топлоте у угоститељским објектима који имају уграђен систем дојаве пожара отварају на импулс централе за дојаву пожара.

Ако се степениште налази на спољашњем зиду објекта као елементи система за одвођење дима и топлоте могу се користити и прозори који се могу отворити из приземља и са подеста степеништа задњег спрата.

На евакуационим путевима не смију се налазити предмети који ометају евакуацију и помажу ширењу пожара.

На свим евакуационим путевима дозвољено је постављање само заокретних врата са антипаник бравом, која се отварају у смјеру излажења и треба да су стално откључана у времену коришћења угоститељског објекта.

Изузетно, може се дозволити и друго конструкционо рјешење врата, под условом да оно обезбјеђује сигурну евакуацију лица, да се могу отворити на сигнал система дојаве пожара и да посједују механизам за електродеблокаду и механичку деблокаду врата и антипаник браву.

Ако је на крајњем излазу из објекта одређено постављање врата, потребно је поред њих, омогућити и уградњу заокретних врата са антипаник бравом која се отварају у смјеру евакуације и која задовољавају елементе ефикасне евакуације људи.

Не односи се на врата просторија у којима гости бораве, као што су собе за спавање, апартмани и слично.

Сваком угоститељском објекту обезбијеђен је приступни пут изграђен у складу са прописима којима је уређен приступ ватрогасних возила објектима.

Пут је увијек слободан и на њему није дозвољено паркирање и заустављање других возила, нити постављање било којих других препрека. Тавани у угоститељским објектима издвојени су у посебан пожарни сектор вертикалним и хоризонталним конструктивним елементима чија отпорност на пожар није мања од 60 min.

Тавански простори не смију се користити за смјештај горивих материја. Угоститељски објекти, осим опште расвјете, имају изведену и сигурносну расвјету која испуњава прописане захтјеве за сигурносне системе.

Просторију у којој је изведена помоћна расвјета освјетљава минималним освјетљењем од 1 lux, мјерено на поду просторије, у времену од најмање два сата по укључењу.

Паник расвјета освјетљава простор излаза минималним освјетљењем од 1 lux, мјерено на поду просторије, у времену од најмање два сата по укључењу.

Расвјета не односи се на кампове, куће и станове за одмор, собе за изнајмљивање, те угоститељске

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

објекте за прехрану у којима се може окупити највише 50 лица или имају тлоцртну површину мању од 50 m², а налазе се у приземљу.

Сигурносна расвјета провјерава се најмање два пута годишње, и то једном непосредно прије наступања туристичких сезона.

О обављеним провјерама води се евиденција.

Системи вентилације и/или климатизације угоститељског објекта пројектовани су и изведени на такав начин да се избором материјала система и постављањем клапни отпорних према пожару спријечи штетан утицај димних продуката на лица на евакуационим путевима.

Сви угоститељски објекти опремљени су безбједносним системима за вентилацију или климатизацију који се користе за стварање безбједних услова за евакуацију, у складу са одредбама прописа којима је уређена област пројектовања и извођења ових система.

Чишћење, одржавање и провјера исправности елемената система вентилације и/или климатизације угоститељског објекта врши се најмање једном у шест мјесеци, а исправност клапни отпорних према пожару и свих њихових елемената провјерава се једном у два мјесеца, о чему се сачињава извјештај и води евиденција.

Клапне отпорне према пожару које су пројектоване и изведене у системима за вентилацију или климатизацију могу имати највише за 30 min. мању отпорност на пожар од грађевинских елемената кроз које пролази канал у који су уграђене, али не мању од 30 min.

У случају да је у системима за вентилацију или климатизацију одређена уградња три или више клапни које су отпорне на пожар, уређај за аутоматско затварање клапни активира се сигналом централе за дојаву пожара.

Чишћење, одржавање и провјера исправности елемената за одвођење ваздуха из просторија у којима се стварају паре масноћа угоститељског објекта врши се најмање једном у два мјесеца, а исправност клапни отпорних према пожару и свих њихових елемената провјерава се једном у два мјесеца, о чему се сачињава извјештај и води евиденција.

Угоститељски објекти у којима може истовремено боравити више од 100 лица имају изведен систем за дојаву пожара.

Систем за дојаву пожара пројектује се и изводи у складу са одредбама прописа којима је уређена област пројектовања и извођења ових система.

У систему, независно од аутоматских јављача пожара, ручни јављачи пожара постављени су тако да њихова удаљеност од било којег мјеста у објекту није већа од 15m.

Примјењују се и на објекте који су заштићени стабилним системом за гашење пожара.

Угоститељски објекти у којима истовремено може боравити више од 250 лица, морају имати и систем за гласовно обавјештавање и узбуњивање, у складу са прописима којима је уређена област пројектовања и извођења ових система.

Систем за узбуњивање аутоматски се активира на импулс централе за дојаву пожара.

У угоститељском објекту налази се одговарајући број апарата за почетно гашење пожара, у складу са техничким прописима и упутствима произвођача апарата и опреме, али не мање од два апарата типа С-9 на свакој етажи угоститељског објекта.

Највећа удаљеност између мјеста на којем је смјештен апарат за почетно гашење пожара и мјеста

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

на којем се може затећи лице у случају пожара не смије бити већа од 20m.

Угоститељски објекти чија је површина већа од 150 m² имају унутрашњу и спољну хидрантску мрежу за гашење пожара која се пројектује и изводи у складу са одредбама прописа којима се регулише складиштење и претакање запаљивих течности и гасова. Ово се не односи се на собе за изнајмљивање, куће и станове за одмор.

У угоститељским објектима чија је површина већа од 800 m² или у објекту борави или се смјешта више од 300 лица уграђује се систем за гашење пожара у складу са прописима којима је уређена област пројектовања и извођења тих система.

Угоститељски објекти имају инсталацију за заштиту од атмосферског пражњења која је пројектована и изведена у складу са одредбама прописа којима је уређена област пројектовања и извођења тих инсталација.

Исправност инсталације се испитује најмање једном у року од двије године.

Запослена лица у угоститељском објекту упозната су са прописаним мјерама заштите од пожара, у складу са прописима којима је уређена област заштите од пожара.

Запослена лица у зависности од намјене објекта треба да знају:

- да спроведу поступак ефикасне евакуације лица из било ког дијела простора угоститељског објекта у безбједан простор,
- да исправно употребе апарате за почетно гашење пожара,
- да активирају систем за дојаву пожара и да искључе примарни извор напајања угоститељског објекта енергентима (гас и струја),
- да искључе систем за вентилацију.

Сви запослени у угоститељском објекту у ком истовремено може боравити више од 100 лица најмање једном годишње учествују у вјежби евакуације и вјежби употребе средстава за гашење пожара у објекту у ком су запослени.

О учествовању запослених на вјежбама води се евиденција.

Запосленим у угоститељском објекту у сваком тренутку доступне су просторије у којима се налазе:

- централе за дојаву пожара,
- главни прекидач за искључење напајања објекта електричном енергијом,
- уређаји за искључење система вентилације,
- уређаји за управљање радом стабилних система за гашење пожара,
- уређаји за повећање притиска у хидрантској мрежи.

Сваки угоститељски објекат има на видном мјесту у близини главног излаза истакнут план евакуације и упутство за поступање у случају настанка пожара, чији је садржај одређен посебним прописом којим је уређена област заштите од пожара.

У свим угоститељским објектима на свакој етажи објекта код излаза истакнути су план евакуације и упутство за поступање у случају пожара и поступак евакуације у случају настанка пожара.

У свакој спаваћој соби угоститељског објекта постоје план евакуације и упутство за поступање у случају пожара.

Сви евакуациони путеви и излази видно су означени.

Погон хидрауличног лифта издвојен је у посебан пожарни сектор вертикалним и хоризонталним

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

конструктивним елементима отпорности према пожару 60 min.

Просторије за смјештај мотора са унутрашњим сагоријевањем (дизел- агрегати или бензински електрични агрегати, компресори са моторима са унутрашњим сагоријевањем, мотори на гас и сл.) издвојене су у посебан пожарни сектор вертикалним и хоризонталним конструктивним елементима отпорности према пожару 60 min.

Запаљиве течности и гасови који се користе за погон мотора или за гријање смјештени су у складу са условима прописа којима се уређује складиштење и претакање запаљивих течности и гасова.

Акумулаторске батерије које се користе као резервни извор електричне енергије смјештене су у посебну просторију која се провјетрава тако да не представља угрожен простор.

Котловнице су издвојене у посебан пожарни сектор вертикалним и хоризонталним конструктивним елементима отпорности према пожару 90 min.

Врата која воде из котловнице у угоститељски објекат отпорна су на пожар најмање 90 min. Врата котловница имају механизам за аутоматско затварање врата и на њима је на видном мјесту истакнут натпис: “ВРАТА МОРАЈУ БИТИ СТАЛНО ЗАТВОРЕНА”.

Ако је у објекту одређена изградња котловнице за коју су захтјеви дати посебним прописима, тада се примјењују одредбе посебних прописа којима је уређена изградња таквих котловница.

Кампови у којима се може истовремено смјестити више од 3000 лица имају израђене процјену угрожености и правила заштите од пожара.

Путеви у камповима имају називе или бројчане ознаке, а план кампа је истакнут на рецепцији.

У кампу у којем може боравити истовремено више од 100 лица свака камперска група на почетку камповања добија план кампа са означеним путевима у кампу и са бројевима камперских мјеста, означеним мјестом камповања групе или појединца, мјестом постављања апарата за почетно гашење пожара, мјестом хидраната, односно мјестом захвата воде, те мјестом смјештаја опреме потребне за гашење пожара.

Терен простора око кампа у који се истовремено може смјестити више од 3000 лица очишћен је у појасу ширине од најмање 30 m од запаљивог материјала и запаљивог биљног материјала (лишће, ниско растиње, гране стабала висине до 4 m).

Зидани објекти у шумским подручјима удаљени су од запаљивог биљног покривача најмање 15 m.

Мјера заштите од пожара не односи се на границу кампа која је заштићена од ширења пожара препрекама, на примјер: зид без отвора, приступни пут око кампа уз који је изграђена хидрантска мрежа, ријека ширине најмање 6 m и слично.

Отворена ватра смије се ложити само на мјестима у кампу која су посебно припремљена и означена за ту намјену.

Простор предвиђен за ложење очишћен је од биљног покривача у радијусу од најмање 1,5 m од мјеста на коме се може очекивати појава ватре и удаљен најмање 3 m од шатора.

Роштиљи се у кампу смију користити на мјестима посебно припремљеним и означеним за ту намјену.

Простор око роштиља очишћен је од свих запаљивих материја у кругу од 1,5 m од ивице роштиља и удаљен најмање 3 m од шатора.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Кампови у којима истовремено борави више од 3000 лица имају изграђену хидрантску мрежу за гашење пожара, брентаче или напртњаче (на сваких 20 шатора поставља се најмање једна брентача или напртњача) и могућност обавјештавања о настанку пожара.

За заштиту садржаја (шатора, приколица и сл.) смјештених у кампу постављени су апарати за почетно гашење пожара типа С-9, и то најмање један апарат на сваких 16 шатора, односно камп-простора.

Сви затворени простори у кампу заштићени су одговарајућом врстом и бројем апарата за почетно гашење пожара.

Уколико на постојећим угоститељским објектима и пословним, стамбеним, стамбено-пословним и објектима јавне намјене у којим се налазе угоститељски објекти треба да се изврши реконструкција дијела објекта и/или инсталација, опреме и уређаја, одредбе овог правилника примјењују се само на дио објекта и/или на инсталације, опрему и уређаје који су предмет реконструкције на такав начин да се не смије умањити пожарна безбједност постојећег објекта.

Приликом реконструкције постојећих објеката или дијелова објеката који нису пројектовани и изведени као објекти јавне намјене или угоститељски објекти у складу са прописима који су важећи у моменту реконструкције, предметни објекти се прилагођавају овом правилнику и прописима за објекте јавне намјене.

Објекти чија је изградња или реконструкција почета или завршена, као и објекти који су већ изграђени, морају да испуњавају мјере заштите од пожара прописане овим правилником, а усклађивање ових мјера треба да се изврши у року од годину дана од дана ступања на снагу овог правилника.

11.8. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ПРИ ПРОИЗВОДЊИ, ПРЕНОСУ И КОРИШТЕЊУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА ПРИ КОРИШТЕЊУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Електрична енергија се данас користи у свим срединама друштва као основни извор енергије. Користи се у индустрији, друштвеним дјелатностима, домаћинствима па и за забаву. Електрична енергија се веома лако претвара у све друге видове енергије па се користи за загријавање, као извор механичког рада, заваривање, за освјетљење, озвучења и много других намјена. Из ових разлога електрична енергија доводи се у све просторе дјелатности људи.

Исправни, добро димензионирани електро уређаји у раду под условима за које су конструисани не представљају опасност за своју околину, али се мора рачунати са чињеницом да и на исправно димензионираним и пажњиво монтираним и савјесно одржаваним уређајима може доћи до појаве квара. До кварова најчешће долази на изолацијама уређаја које су по правилу органског поријекла и на повишеним температурама се разлажу омогућујући да дијелови под напоном дођу међусобно или са уземљеним дијеловима у додир. У случају квара поједини дијелови уређаја или инсталације не раде под називним односно пројектованим условима, па долази до њиховог прегријавања, појаве кратког споја, електричног лука или варничења, што може довести до паљења запаљивих материја у околини па самим тим до пожара. Из ових разлога веома је важно да се како пројектовању и правилном извођењу, тако и редовном и стручном одржавању електричних постројења и инсталација посвети нужна пажња како би се смањио ризик од настајања пожара и уништавања материјалних добара.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

РИЗИЦИ ПРИЛИКОМ КОРИШТЕЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Ризици код коришћења електричне енергије по правилу настају поред кварова на уређајима (који се морају сматрати редовном погонском појавом) и у неколико типичних случајева као што су:

- коришћење уређаја неадекватне конструкције или заштите под ненормалним условима у близини запаљивих материја. Електрични уређаји за вршење истих функција, конструишу се за рад под разним условима (у сувим и влажним срединама, зонама угроженим од запаљиве прашине, запаљивих и експлозивних гасова). Непридржавање правила за коришћење уређаја под условима за које су исти конструисани, повећава ризик од пожара.
- коришћење електроуређаја под неадекватним условима или у неадекватне сврхе (за које уређаји нису конструисани). Код таквог коришћења уређаја долази до преоптерећења или недовољног хлађења уређаја што за посљедицу има прегријавање, прегарање уређаја или инсталације, појаву варница или електричног лука, што представља велики пожарни ризик.
- замјена дотрајалих или похабаних дијелова на уређају неодговарајућим. Услјед таквих замјена долази до прекомјерног загријавања или хабања било неадекватног новоуграђеног дијела, било осталих, оригиналних дијелова због некомпактибилности са додатно уграђеним дијелом; овако развијану додатну топлоту систем хлађења (који за то није димензионисан) не може ефикасно одвести па настаје ризик од пожара због прегријаних дијелова или варница односно електричног лука на преоптерећеним дијеловима.
- проширења оптерећења у електричној инсталацији без адекватне провјере односно израде одговарајућих анализа оптерећења у документацији. Услјед прикључивања нових потрошача као додатних, или замјена постојећих, потрошачима већих снага, често долази до повлачења већих струја од стране потрошача и до преоптерећења инсталације или прикључних водова. Ово се манифестује у прегријавању водова, прегарању осигурача, а ако се исти појачавају без провјере до повећаног ризика од пожара услјед прегријавања водова у инсталацијама.
- непридржавање рокова и процедура код периодичних прегледа и контрола уређаја и инсталација. Периодични прегледи омогућују предупређивање кварова или откривање и отклањање евентуалних већ насталих оштећења или кварова још у почетној фази. Рокови и поступци прописани за вршење периодичних прегледа омогућују откривање и елиминисање настајућих кварова и сметњи прије него што они доведу до опасног прегријавања дијелова машина, чиме се смањује ризик од пожара.

УГРОЖЕНОСТ ОД ПОЖАРА У СИСТЕМУ ПРЕНОСА, РАСПОДЈЕЛЕ И КОРИШТЕЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ – ВИСОКОНАПОНСКИ ДАЛЕКОВОДИ.

Главну опасност код високонапонских водова у погледу ризика од пожара, представљају прескоци између појединих фазних водова, водова и уземљених дијелова далековода као и предмета у околини. Прескоци могу бити у виду електричног лука или варница. Њих могу изазвати пренапони (атмосферски или погонски) као и смањење сигурносних растојања између појединих фазних водова, фазних водова и уземљених дијелова и предмета у околини. Ови ризици од избијања пожара на и у околини далековода могу се значајно смањити следећим мјерама:

- контролисаним одвођењем атмосферских и погонских пренапона смањују се ризици од прескока па тиме и од евентуалног пожара.
- сјечењем растиња дуж трасе далековода чиме се спрјечава да гране урастају међу проводнике далековода или дођу у близину проводника на растојања која су мања од сигурносних, што услијед вјетра може довести до прескока.
- обавезно је редовном периодичном контролом механичке сигурности далековода којом се смањују ризици отклањања водова и пада стубова под екстремним условима (вјетар, лед) чиме се смањује и ризик од прескока.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

ТРАНСФОРМАТОРСКА И РАЗВОДНА ПОСТРОЈЕЊА

Трафостанице и разводна постројња су најосетљивији дијелови система за напајање електричном енергијом. Ту се врши прекидање струјних кругова у ванредном (кратки спојеви) и редовном погону, међуфазни размаци су сведени на минимум, а ту је и уље за изолацију и хлађење у трансформаторима и уље за прекидање електричног лука у прекидачима, које је иако тешко запаљиво, материја која гори.

Ризици од избијања пожара могу се смањити сљедећим превентивним мјерама:

- редовним периодичним чишћењем свих изолационих дијелова од прљавштине и прашине чиме се спрјечава настајање пузајућих струја.
- обавезном редовном периодичном контролом и правилним подешавањем заштитних склопова (релеја) на свим уређајима ради спрјечавања преоптерећења и свођења трајања кратких спојева на изводима из постројења на минимум због смањења прегријавања.
- редовним подешавањем и контролом, односно замјеном, поправком и заштитом трансформатора (прекострујна, пренапонска, бухолц), провјеравање стања уља (ниво пробојна чврстоћа).

НИСКОНАПОНСКА ГРАДСКА РАЗВОДНА МРЕЖА Овај дио електричне мреже је најраспрострањенији, иде до свих потрошача и долази у контакт са разним запаљивим материјалима. Нисконапонска мрежа се дијели по начину извођења на ваздушну (надземну) и кабловску (подземну) мрежу. Ризици од избијања пожара на нисконапонској мрежи се могу смањити сљедећим превентивним мјерама:

а) Ваздушне - надземне нисконапонске мреже:

- ефикасном и адекватном заштитом надземног вода од пренапона, односно контролисаним одвођењем пренапона (атмосферских и погонских) смањују се ризици од прескока па тиме и од евентуалног пожара.
- сјечењем растиња дуж трасе надземног вода чиме се спречава да гране урастају међу проводнике ваздушног вода или дођу у близину проводника на растојања која су мања од сигурносних, што усљед вјетра може довести до сметњи у раду, преоптерећења па и прескока.
- обавезном редовном периодичном контролом механичке сигурности ваздушног вода, чиме се смањују ризици откидања водова или пада стубова под екстремним условима (вјетар, лед) па се смањује и ризик од кратког споја односно прескока.
- одговарајућим осигурањем појединих дијелова нисконапонске мреже осигурава се заштита од преоптерећења и кратких спојева по појединим дионицама, као и потребна селективност (у случају квара поједине дионице се искључују тренутно).

б) Кабловске - подземне нисконапонске мреже:

- ефикасном и адекватном заштитом кабловског вода од пренапона, односно контролисаним одвођењем пренапона (атмосферских и погонских) смањују се ризици од пробоја изолације кабла и прескока, а тиме и од евентуалног пожара.
- одговарајућим осигурањем појединих дијелова нисконапонске кабловске мреже осигурава се заштита од кратких спојева и преоптерећења по појединим дионицама, смањује се загријавање изолације каблова и обезбјеђује се потребна селективност (у случају квара поједине дионице се искључују тренутно).

ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ Електричне инсталације повезују нисконапонску мрежу са потрошачима. Њихово напајање се врши преко кућних прикључака, који могу бити ваздушни или

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

кабловски у зависности од нисконапонске разводне мреже на коју се инсталација прикључује.

Да би се смањило ризик од пожара, кућне прикључке треба осигурати од преоптерећења и кратког споја. Планом заштите од пожара предвиђају се следеће мјере:

- разводни ормари. Разводи било као ормари или табле, представљају чворишта у електричним инсталацијама. У њима се врши повезивање и осигурање појединих струјних кругова на напојне водове. Могу бити главни, када се на њима врши прикључивање на напајање и осигурање свих струјних кругова потрошача или помоћни, када се на њима врши даља расподјела енергије доведене преко посебног вода са главног развода. И главни и помоћни разводи морају испуњавати одређене услове за смањење ризика од пожара.
- разводи морају бити од незапаљивог материјала, са уграђеном опремом која је слободно приступачна.
- на разводима по правилу мора постојати могућност искључења напона у случају потребе (нужде).
- адекватним осигурањем појединих дијелова електричне инсталације на разводу, обезбјеђује се заштита од преоптерећења и кратких спојева појединих струјних кола, чиме се смањује загријавање изолације каблова, а обезбјеђује и потребна селективност (у случају квара поједини потрошачи у квару се искључују тренутно, док остали остају у раду).

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ПОСТРОЈЕЊА, МАШИНЕ И УРЕЂАЈИ Ови

уређаји су корисници (потрошачи) електричне енергије. За безбједан рад, њихова конструкција мора бити прилагођена мјесту коришћења (уградње), тако да иста обезбјеђује дуготрајан рад без сметњи и кварова. За смањење ризика од пожара Планом заштите од пожара општине морају се предузети следеће превентивне мјере:

- уређаји који раде у влажној или прашњавој средини морају бити конструисани у одговарајућој IP заштити, која обезбјеђује рад уређаја без сметњи од утицаја околине.
- у зонама угроженим од експлозивних смјеша запаљивих гасова или испарења са ваздухом, треба користити експлозионо заштићене уређаје, који су конструисани тако да не могу запалити експлозивну смјешу око њих, ни у редовном раду нити у случају квара.
- сви уређаји морају се осигурати да не дође до њиховог преоптерећења у раду док у случају да дође до кратког споја, уређаји се морају тренутно искључити са мреже.
- на свим уређајима треба спровести, независно од система заштите од пожара, заштиту од опасно високог напона додира, чиме се чувају људски животи.

ПРЕВЕНТИВНЕ МЈЕРЕ ПРИ КОРИШТЕЊУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ - ПРЕВЕНТИВНЕ МЈЕРЕ ПРИ ПРОЈЕКТОВАЊУ

Пројекте свих објеката који се изграђују односно реконструишу усагласити са захтјевима законских прописа који се тичу заштите од пожара, као и захтјевима Плана заштите од пожара општине. Ово се нарочито односи на одређивање оне угрожености, избора опреме, полагања енергетских и других водова.

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЈЕКТА КОЈИ СЕ ТИЧУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Пројекте у свему извести према одобреној и усаглашеној пројектној документацији. Ово се односи како на нове објекте тако и на реконструкцију или ревитализацију постојећих објеката. Код евентуалних одступања од одобреног пројекта, треба обезбједити документацију, која ће бити саставни дио пројекта у којој се потребним анализама потврђује да безбједност објекта новим рјешењима није нарушена, већ у најмању руку сачувана ако не и побољшана. Изведено стање након изградње (реконструкције) преконтролисати и провјерити усаглашеност мјера

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

заштите са пројектом предвиђеним. Извршити технички преглед и пријем објекта, а све уочене недостатке нарочито с обзиром на мјере заштите и сигурност објекта одмах отклонити прије стављања објекта у употребу.

ОДРЖАВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНИХ ПОСТРОЈЕЊА И УРЕЂАЈА Одржавање

вршити у складу са плановима одржавања и периодичних прегледа и контрола. Уочене недостатке или уочена стања код периодичних прегледа записнички констатовати. Отклањање констатованих недостатака вршити неодложно. Код отклањања недостатака које захтјевају замјену дијелова, користити искључиво оригиналне резервне дијелове или дијелове препоручене од произвођача уређаја као компатибилне.

ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ -ГРУПИСАЊЕ ОБЈЕКТА ПРЕМА

НАМЈЕНИ И СТЕПЕНУ УГРОЖЕНОСТИ Објекти се према намјени, начину напајања, изложености утицаја околине односно присуства запаљивих материја могу груписати у слjedeће групе објеката:

објекти који посједују сопствене трафостанице. Ови објекти су по правилу веће прикључне снаге и на напојну мрежу се прикључују на високи напон преко једне или више сопствених индустријских трафостаница. За ове трафостанице треба примјенити све превентивне мјере и вршити редовне периодичне контроле које су прописане за трафостанице одговарајуће снаге.

објекти који се прикључују на нисконапонску мрежу. Прикључна снага ових објеката је по правилу мања па се на напојну нисконапонску мрежу прикључују преко кућног прикључка и одговарајућих осигурача. Код проширења оптерећења у овим објектима треба поред енергетске сагласности корисника (власника) нисконапонске мреже извршити и анализу могућег оптерећења напојног вода и на основу тога одлучити о повећању снаге, или пак по потреби изградити нови прикључни вод.

А. Експлозионо угрожени простори Утврдити врсту и мјеста могућих истицања запаљивих (експлозивних) материја у атмосферу. Одредити зоне опасности у објекту узимајући у обзир све релевантне факторе (моћност извора, особине запаљиве материје, постојећу вентилацију, конфигурацију терена и уређаја у објекту). Одабрати електричну опрему у складу са карактеристикама експлозивних смјеша и одређеним зонама опасности. Ускладити напојне водове (по пресецима и начину полагања) за поједине експлозионо заштићене уређаје са захтјевима за поједине зоне опасности.

Б. Простори у којима се захтјева механичка заштита и заштита од продирања воде у уређај. У просторима у којима су електрични уређаји изложени утицају атмосферских падавина, влази, прашине, уређаји морају бити на одговарајући начин заштићени од продирања воде односно прашине. Одговарајућу заштиту одређује главни пројекат електричних инсталација. Одступања од у пројектом одређених уређаја с обзиром на заштиту од продирања влаге односно прашине у уређај мора се документовати на посебан начин.

В. Простори са хемијски агресивним агенсима. У срединама које садрже агресивне материје које хемијски нападају електричне инсталације односно опрему разарајући каблове односно кућишта електричних уређаја стандардне изведбе, треба одабрати такве материјале за плаштове каблова односно кућишта електроуређаја који су отпорни на дијеловање ове агресивне средине. Инсталације као и уређаје треба редовно контролисати да није у току излагања у дужем временском периоду дошло до њиховог оштећења услјед дијеловања агресивне средине, те по потреби замјенити исте.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Г. Простори без посебно повећане угрожености. У овим просторима треба примјенити техничке прописе за електричне инсталације у зградама и то према одговарајућим инсталационим водовима и срединама. Инсталациони материјал као и каблови, начини полагања и заштите, бирају се према стандардима за ту врсту инсталација.

Д. Индустијски објекти. У индустијским објектима треба извршити класификацију електричних инсталација према пожарним зонама, зонама опасности и намјени. Посебно одмјерити потребу да исте буду стално, или само у случају присуства људства под напоном. Гдје год је могуће инсталације по одласку људи остављати у безнапонском стању. На основу ове класификације врши се пројектовање електричних инсталација, напајања и заштитних мјера за поједине дијелове (зоне).

Ђ. Друштвени и стамбени објекти. Друштвени објекти су по правилу објекти у којима се скупља више људи (школе, биоскопи, позоришта, вјерски објекти). Овакви објекти морају бити заштићени громобраном од атмосферских пражњења те опремљени поред редовне и нужном те паник расвјетом за безбједну евакуацију објекта у случају прекида у снабдијевању електричном енергијом. Стамбени објекти су намјењени за становање, сматрају се просторима без посебно повећане угрожености и у њима се електроуређаји користе без посебног ограничења с обзиром на конструкцију односно намјену. Ограничена је само снага, димензионисањем прикључног вода.

Е. Велики индустијски објекти са посебним плановима заштите од пожара (рудник, комбинати, индустрија) Ови објекти треба да имају сопствене планове за заштиту од пожара у којима су обрађени поступци и процедуре мјеродавне за заштиту од пожара свих објеката у склопу предузећа.

ПОДЈЕЛА УГРОЖЕНОГ ПРОСТОРА НА ПОЖАРНЕ СЕКТОРЕ Веће

објекте треба према пожарним оптерећењима и могућностима раздвајања подијелити на пожарне секторе. Напајање електричних уређаја и инсталација унутар једног пожарног сектора вршити по правилу са посебне разводне табле (ормара) која напаја само уређаје у том сектору. Главни прекидач на овом разводу омогућује потпуно искључење електричне енергије у пожарној зони у случају потребе. Напајање електричном енергијом потрошача у једном пожарном сектору по правилу не смије пролазити кроз други сектор. Експлозивно угрожени простор представљају посебан пожарни сектор.

РЕЗЕРВНИ ИЗВОРИ НАПАЈАЊА ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ Објекти

који због технолошког процеса који се у њима одвијају или из сигурносних разлога не смију имати прекиде у снабдијевању електричном енергијом, опремљени су резервним изворима енергије. Ови извори могу бити агрегати, централно постављене акумулаторске батерије или пак локални акумулатори. Инсталација у објектима са резервним напајањем мора бити подијељена тако, да се на једном дијелу инсталације налазе потрошачи који захтјевају стално напајање док се на другом дијелу налазе потрошачи који могу у случају потребе остати и без електричне енергије. Укључење и искључење ових приоритетних односно неприоритетних потрошача врши се на главном разводу било ручно било аутоматски код стартовања резервног извора.

РАСВЈЕТА У ОБЈЕКТИМА (ОПШТА, НУЖНА И ПАНИК)

Освјетљење у

објектима је у функцији намјене објекта и радова који се у објекту обављају. Објекат је у нормалном раду освјетљен на најпогоднији начин. У случају пожара или других ненормалних стања када општа расвјета не функционише, нужна и паник расвјета треба да омогуће безбједно напуштање објекта. Инсталација паник расвјете мора бити по правилу постављена тако да буде заштићена од пожара, а треба да означава најкраћи пут до излаза из објекта.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

ВАТРОДОЈАВНА ИНСТАЛАЦИЈА. Процјена потребе за дојавом пожара коју предвиђа План заштите од пожара општине је МЕТОД ЕУРОАЛАРМА (дат је у посебном прилогу на крају Плана заштите од пожара), али и Законом заштите од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 71/12). Ова метода се заснива на величини пожарног оптерећења и угрожености објекта, величине објекта, међусобне конфигурације појединих зграда, постојања сталног дежурства ватрогасне односно чуварске службе. У случају да, коришћењем Методе Еуроаларма, дојава пожара буде предвиђена пројектовати одговарајући систем са потребним бројем пожарних зона, ручних јављача односно аутоматских детектора, повезивање са ватрогасном јединицом.

ГРОМОБРАНСКА ИНСТАЛАЦИЈА Громобранску инсталацију поставити на основу важећих закона и прописа. Захтјеви Плана заштите од пожара за громобранском заштитом не прелазе оквири које предвиђају прописи.

11.9. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ЗАПАЉИВИХ ТЕЧНОСТИ И ГАСОВА

ОПАСНОСТИ ОД ПОЖАРА ГАСОВИТИХ МАТЕРИЈА И МЈЕРЕ

ЗАШТИТЕ. У гасовите материје се убрајају они чија је критична температура испод 50° Ц и чији притисак засићене паре на 50° Ц није нижи од 300 „кРа“. Опасности од пожара и експлозије су присутне при производњи, транспорту и складиштењу гасова. Опасности постоје у случају кад услиједи истицање запаљивих, гасовитих материја из одговарајућих судова. Запаљиви гасови у судовима су у облику:

- као компримовани гасови,
- гасови са којима се ради на нормалном притиску,
- кондезовани гасови (пропан-бутана).

Уколико запаљиви гасови истичу из судова, пошто се лако и брзо мјешају са ваздухом граде експлозивне смјеше. Производња и транспорт гасова одвија се у већини случајева под притиском који је знатно већи од атмосферског чиме се спрјечава могућност надирања ваздуха у судове, односно могућност стварања експлозивне смјеше. Иако су системи са којима се ради са запаљивим гасовима херметички затворени, опасност од пожара може настати услед оштећења арматуре код претакања, услед повећања притиска и температуре. Предузимање потребних мјера заштите од пожара код испадања постројења, погона, ускладиштавања, претакања и транспорта је нормативно урађено посебним Законом и Правилником. Уређаји за коришћење гаса морају се израђивати строго по важећим нормама и стандардима. Тако на примјер Правилник о изградњи постројења за течни нафтни гас, складиштењу и претакању течног нафтног гаса ("Сл. гласник Републике Српске", бр. 26/16) регулише питање ускладиштавања, локације резервоара, коришћење и смјештај боца са гасом у домаћинствима, угоститељству и занатским радњама.

Гасови се смјештају у судове, а технички нормативи су дати Правилницима у зависности од врсте и особине гасова. За компримоване гасове и под притиском нормативи су дати у Правилнику о техничким нормативима за покретне затворене судове, за компримоване течне и под притиском растворене гасове ("Сл. лист СФРЈ", бр. 25/80 и 9/86), затим Правилник о техничким нормативима за стабилне посуде под притиском ("Сл. лист СФРЈ" бр. 16/83). За течне атмосферске гасове услови који морају бити испуњени код корисника су дати у Правилнику о техничким нормативима за постављање стабилних судова под притиском за течне атмосферске гасове (сл. лист СФРЈ бр. 39/88). У пракси се за гријање појединих постројења помоћу течног нафтног гаса у боцама користе пећи за гријање без прикључка за димњак и за ове пећи важи Правилник о техничким нормативима за покретне гасне пећи за грејање без прикључка на димњаку ("Сл. лист СФРЈ", бр. 43/80). Боце гас пропан-бутан се морају обавезно атестирати - Правилник о прегледима

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

опреме под притиском током вијека употребе ("Службени гласник Републике Српске", број 22/17). Гасови се могу користити и као горива. Постројење у којима се врши сагорјевање су котловнице. Технички прописи за ова постројења су дати у Правилнику о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котловница ("Службени гласник Републике Српске", бр. 07/14).

ОПАСНОСТ ОД ПОЖАРА ТЕЧНИХ МАТЕРИЈА И МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ

Течностима се сматрају оне материје чија температура топљења је испод 50°C. Запаљиве течности које припадају запаљивим материјама су многобројне и према Југословенском стандарду класификација запаљивих течности према температури паљења, температури кључања, ЈУС З.ЦО.007, дијеле се у три групе. Сматра се да су лако запаљиве оне чија температура паљења је испод 38°C, а запаљиве све течности чија је температура запаљивости 38°C и више. Од тачке запаљивости зависи и степен опасности од пожара. У зависности од тога којој групи нека течност припада прописани су услови који морају бити испуњени, односно примјењени при раду, ускладиштењу, транспорту у опште при манипулацији са њима. Процес сагорјевања запаљивих течности своди се на сагорјевање њихових пара које у одређеним границама концентрације у смјеши са ваздухом могу да сагорјевају. При том се сматра да су запаљиве течности чије се паре пале у додиру са извором паљења и који на температури од 35°C нису у чврстом или тестастом стању, а на температури од 50°C имају притисак паре мањи од 300 кРа (3 бар). Запаљиве течности чија је тачка запаљивости испод 100°C изградња постројења, ускладиштење и претакање се врши према прописима које регулише Правилник о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштењу и претакању запаљивих течности ("Службени гласник Републике Српске", бр. 26/12).

Резервоари за запаљиве течности који морају испуњавати услове судова под притиском морају испуњавати одредбе Правилника о техничким нормативима за стабилне посуде под притиском ("Службени лист СФРЈ", бр. 16/83) и Правилник о техничким нормативима за покретне затворене судове, за компримоване, течне и под притиском растворене гасове ("Сл. лист СФРЈ", бр. 25/80 и 9/86). За држање запаљивих течности користи се бачве, лименке, боце и сл. У погонима и радионицама запаљиве течности се држе у херметички затвореним посудама у посебно изграђеним металним ормарима. За одржавање опреме у хотелима, стамбеним кућама, трговинама, мотелима и другим сличним објектима дозвољено је поред уља за ложење, држање запаљиве течности у посудама до највише 20 литара. Неке од течности се користе као погонско гориво за моторна возила.

Снабдјевање возила течним горивом се врши на посебним станицама према Правилнику о изградњи станица за снабдјевање горивом моторних возила и о складиштењу и претакању горива ("Сл. гласник Републике Српске", 26/12).

У правилнику су дати технички прописи за изградњу станица за снабдијевање горивом моторних возила, уређаја за снабдијевање горивом моторних возила свим врстама течних горива и течним нафтним гасом кад се користи као погонско гориво и уљем за ложење у домаћинству, цјевоводи, резервоари, објекти за смјештај особља и други пратећи објекти и поступци при претакању горива. Уколико радне и друге организације и органи као и појединци уље за ложење користе, дужни су да при смјештају и држању уља за ложење се придржавају одредаба техничких процеса за смјештај и држање уља за ложење (Сл. лист СФРЈ бр. 45/67). Са становишта заштите од пожара веома је важан начин држања и складиштења уља за ложење и конструкције посуда за уље. Према Правилнику уље за домаћинство се не смије смјештати у заједничким просторијама, пролазима, степеништама, ходницима и таванским просторијама, а посуде са уљем не смију се смјештати на мјестима која су изложена директном утицају извора топлоте. Једна од мјера сигурности је да се за загријавање уља за ложење не смије користити отворени пламен.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Једна од најопаснијих група запаљивих течности која је у индустрији присутна су растварачи. Растварачи су присутни у индустрији боја и лакова, у погонима екстракције. Растварачи углавном спадају у групу лакозапаљивих течности које су склоне стварању експлозивних смјеша. Често су у индустрији присутни погони у којима се изводи фарбање и лакирање, а како су ови погони угрожени од пожара и експлозије, поступак наношења и сушења, као и нормативи за објекте, просторије и уређаје у којима се налазе и суше премазана средства дата су одговарајућим прописима. Правилник о техничким нормативима за уређаје у којима се наносе и суше премазана средства ("Сл. лист СФРЈ", бр. 57/85).

Чести су случајеви избијања пожара и експлозије судова и опреме и инсталације у којима су присутне запаљиве течности, а нарочито када се изводе поправке заваривањем. Због овога треба извршити предходно брижљиво уклањања пара запаљивих течности. Поступци острањивања пара запаљивих течности и самих запаљивих течности из судова за складиштење и чување запаљивих течности су описани у Правилнику о техничким нормативима заштите од пожара и експлозије при чишћењу судова за запаљиве течности ("Сл. лист СФРЈ", бр. 44/83, 60/86). Прије вршења заваривања, резања и лемљења или неких других радова који могу изазвати пожар или експлозију обавезно је извршити мјерење концентрације експлозивних гасова.

ОПАСНОСТИ ОД ПОЖАРА ГАСОВИТИХ МАТЕРИЈА И МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ

У гасовите материје се убрајају они чија је критична температура испод 50° Ц и чији притисак засићене паре на 50° Ц није нижи од 300 kPa. Опасности од пожара и експлозије су присутне при производњи, транспорту и складиштењу гасова. Опасности постоје у случају кад услиједи истицање запаљивих, гасовитих материја из одговарајућих судова.

Запаљиви гасови у судовима су у облику:

- као компримовани гасови
- гасови са којима се ради на нормалном притиску
- кондезовани гасови (пропан-бутана).

Уколико запаљиви гасови истичу из судова, пошто се лако и брзо мјешају са ваздухом граде експлозивне смјеше. Производња и транспорт гасова одвија се у већини случајева под притиском који је знатно већи од атмосферског чиме се спрјечава могућност надирања ваздуха у судове, односно могућност стварања експлозивне смјеше. Иако су системи са којима се ради са запаљивим гасовима херметички затворени, опасност од пожара може настати усљед оштећења арматуре код претакања, усљед повећања притиска и температуре. Предузимање потребних мјера заштите од пожара код испадања постројења, погона, ускладиштавања, претакања и транспорта је нормативно урађено посебним Законом и Правилником.

Уређаји за коришћење гаса морају се израђивати строго по нормама које регулишу ову област. Тако на примјер Правилник о изградњи постројења за течни нафтни гас, складиштењу и претакању течног нафтног гаса ("Сл. гласник Републике Српске", бр. 26/12) регулише се питање ускладиштавања, локације резервоара, коришћење и смјештај боца са гасом у домаћинствима, угоститељству и занатским радњама. Гасови се смјештају у судове, а технички нормативи су дати Правилницима у зависности од врсте и особине гасова. За компримоване гасове и под притиском нормативи су дати у Правилнику о техничким нормативима за покретне затворене судове, за компримоване течне и под притиском растворене гасове ("Сл. лист СФРЈ", бр. 25/80), затим Правилник о техничким нормативима за стабилне посуде под притиском ("Сл. лист СФРЈ" бр. 16/83). За течне атмосферске гасове услови који морају бити испуњени код корисника су дати у Правилнику о техничким нормативима за постављање стабилних судова под притиском за течне атмосферске гасове (Сл. лист СФРЈ бр. 39/88).

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

У пракси се за гријање појединих постројења помоћу течног нафтног гаса у боцама користе пећи за гријање без прикључка за димњак и за ове пећи важи Правилник о техничким нормативима за покретне гасне пећи за грејање без прикључка на димњаку ("Сл. лист СФРЈ", бр. 43/80).

Боце гас пропан-бутан се морају обавезно атестирати Правилник о прегледима опреме под притиском током вијека употребе ("Службени гласник Републике Српске", број 22/17). Гасови се могу користити и као горива. Постројење у којима се врши сагорјевање су котловнице. Технички прописи за ова постројења су дати у Правилнику о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котловница ("Службени гласник Републике Српске", бр. 07/14).

ОПАСНОСТ ОД ПОЖАРА ТЕЧНИХ МАТЕРИЈА И МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ

Течностима се сматрају оне материје чија температура топљења је испод 50° Ц. Запаљиве течности које припадају запаљивим материјама су многобројне и према Југословенском стандарду класификација запаљивих течности према температури паљења, температури кључања, ЈУС З.ЦО.007, дијеле се у три групе. Сматра се да су лако запаљиве оне чија температура паљења је испод 38°Ц, а запаљиве све течности чија је температура запаљивости 38°Ц и више. Од тачке запаљивости зависи и степен опасности од пожара. У зависности од тога којој групи нека течност припада прописани су услови који морају бити испуњени, односно примјењени при раду, ускладиштењу, транспорту у опште при манипулацији са њима. Процес сагорјевања запаљивих течности своди се на сагорјевање њихових пара које у одређеним границама концентрације у смјеси са ваздухом могу да сагорјевају.

При том се сматра да су запаљиве течности чије се паре пале у додиру са извором паљења и који на температури од 35°Ц нису у чврстом или тврдом стању, а на температури од 50°Ц имају притисак паре мањи од 300 кРа (3 бар). Запаљиве течности чија је тачка запаљивости испод 100°Ц изградња постројења, ускладиштење и претакање се врши према прописима које регулише Правилник о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштењу и претакању запаљивих течности ("Службени гласник Републике Српске", бр. 26/12). Резервоари за запаљиве течности који морају испуњавати услове судова под притиском морају испуњавати одредбе Правилника о техничким нормативима за стабилне посуде под притиском ("Сл. лист СФРЈ", бр. 16/83) и Правилник о техничким нормативима за покретне затворене судове, за компримоване, течне и под притиском растворене гасове ("Сл. лист СФРЈ", бр. 25/80).

За држање запаљивих течности користи се бачве, лименке, боце и сл. У погонима и радионицама запаљиве течности се држе у херметички затвореним посудама у посебно изграђеним металним ормарима. За одржавање опреме у хотелима, стамбеним кућама, трговинама, мотелима и другим сличним објектима дозвољено је поред уља за ложење, држање запаљиве течности у посудама до највише 20 литара. Неке од течности се користе као погонско гориво за моторна возила. Снабдијевање возила течним горивом се врши на посебним станицама према Правилнику о изградњи станица за снабдијевање горивом моторних возила и о складиштењу и претакању горива ("Службени гласник Републике Српске", бр. 26/12). У правилнику су дати технички прописи за изградњу станица за снабдијевање горивом моторних возила, уређаја за снабдијевање горивом моторних возила свим врстама течних горива и течним нафтним гасом кад се користи као погонско гориво и уљем за ложење у домаћинству, цјевоводи, резервоари, објекти за смјештај особља и други пратећи објекти и поступци при претакању горива. Уколико радне и друге организације и органи као и појединци уље за ложење користе, дужни су да при смјештају и држању уља за ложење се придржавају одредаба техничких процеса за смјештај и држање уља за ложење (сл. лист СФРЈ бр. 45/67). Са становишта заштите од пожара веома је важан начин држања и складиштења уља за ложење и конструкције посуда за уље. Према Правилнику уље за домаћинство се не смије смјештати у заједничким просторијама, пролазима, степеништама,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

ходницима и таванским просторијама, а посуде са уљем не смију се смјештати на мјестима која су изложена директном утицају извора топлоте. Једна од мјера сигурности је да се за загријавање уља за ложење не смије користити отворени пламен. Једна од најопаснијих група запаљивих течности која је у индустрији присутна су растварачи. Растварачи су присутни у индустрији боја и лакова, у погонима екстракције. Растварачи углавном спадају у групу лакозапаљивих течности које су склоне стварању експлозивних смјеша. Често су у индустрији присутни погони у којима се изводи фарбање и лакирање, а како су ови погони угрожени од пожара и експлозије, поступак наношења и сушења, као и нормативи за објекте, просторије и уређаје у којима се налазе и суше премазана средства дата су одговарајућим прописима. Правилник о техничким нормативима за уређаје у којима се наносе и суше премазана средства ("Сл. лист СФРЈ", бр. 57/85). Чести су случајеви избијања пожара и експлозије судова и опреме и инсталације у којима су присутне запаљиве течности, а нарочито када се изводе поправке заваривањем. Због овога треба извршити предходно брижљиво уклањања пара запаљивих течности. Поступци острањивања пара запаљивих течности и самих запаљивих течности из судова за складиштење и чување запаљивих течности су описани у Правилнику о техничким нормативима заштите од пожара и експлозије при чишћењу судова за запаљиве течности ("Сл. лист СФРЈ", бр. 44/83, 60/86). Прије вршења заваривања, резања и лемљења или неких других радова који могу изазвати пожар или експлозију обавезно је извршити мјерење концентрације експлозивних гасова.

РЕЗЕРВОАРИ ЗАПАЉИВИХ ТЕЧНОСТИ Планом се предвиђају следеће посебне мјере безбједности за резервоаре:

- Редовно уклањати воду са дна резервоара;
- У случају пожара возила држати најмање 120 м од зида резервоара. Ватрогасци који су ближе од ове удаљености морају имати заштитна одијела за улазак у ватру;
- Све посматраче и раднике удаљити 100 метара од опожареног објекта;
- Забранили пењање на кровове сусједних објеката у случају пожара горива које је склоно кипљењу или закашњелом кључању.
- Горња забрана се односи и на ватрогасаце за вријеме гашења пожара

11.10. ОПАСНОСТИ ОД ПОЖАРА ЧВРСТИХ МАТЕРИЈА И МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ

Најбројнију групу запаљивих материја у индустрији чине чврсте материје. У односу на течне и гасовите материје теже се пале, па треба довести већу количину топлоте да би дошло до њиховог сагорјевања. Запаљиве чврсте материје су чврсте материје које кад су у сувом стању могу лако да се запале у додиру са пламеном или варницом, а нису склоне самопаљењу. Запаљивост чврстих материја расте са степеном уситњавања, а прашине у смјешци са ваздухом могу да граде такве системе који под одређеним условима могу експлозивно сагорјевати. Један од честих узрочника пожара је појава самозагријавања и самопаљења материја које могу да се упале у додиру са ваздухом, или у додиру са водом, или при мјешању са другим материјама.

Материје склоне самозапаљењу су оне материје које се пале у додиру са ваздухом или водом дејством других материја. У процесу рада опасности од самозагријавања, самопаљења изражене су у складиштима на мјестима гдје се нагомилава роба у међупроцесима и у дијеловима система гдје постоје мртви углови или прегријавање материјала. Према механизму процес самопаљења може бити физички, хемијски и биолошки. Самопаљењу су склони пољопривредни производи и ако се са њима не поступа исправно иако може доћи до самозагријавања услед размножавања микроорганизама. Овом процесу погодује одређена влажност и температура. Одржавањем влажности испод критичне вриједности и сталном контролом температуре у унутрашњости

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

наслага тих производа одстрањује се опасност од самопаљења.

Неки угљеви су склони самопаљењу, нарочито након вађења из земље, па их треба оставити да извјесно вријеме одлеже на ваздуху. Што је висина гомиле угља мања, а збијеност већа, то је мања опасност од појаве самозагријавања и самопаљења. Код угљева треба повремено вршити контролу температуре у унутрашњости наслаге.

Неке од материја се лако оксидују-једино са кисеоником из ваздуха и пале се саме од себе као нпр. сулфиди гвожђа, бијели фосфор, опилци цинка, алуминијски прах и др. Да би се избјегла ова опасност у индустрији се примјењују различите мјере па се тако фосфор чува под водом, алуминијски прах производи у инертној атмосфери. Материје неке могу да реагују са влагом-водом и при томе да развију извјесну количину топлоте или да ослободе запаљиве гасове који могу да се пале у додиру са пламеном или варницом (натријум, калијум, калцијум карбид, негашени креч, концентроване киселине, алкали и др.), морају се складиштити у добро провјетреним и сувим просторијама.

Тако нпр. ускладиштење и чување калцијум карбида и манипулације са њиме је дато одредбама Правилника ("Сл. лист СФРЈ", бр. 9/62 и 25/69). Паљење могу изазвати и оксидирајуће материје које у додиру са другим материјама се разлажу и при томе могу проузроковати ватру (хлориди, перфлорати, пероксиди алкалних метала и њихове смјеше и др.). Ове материје се не смију прегријавати треба их складиштити у добро провјетреним и одвојеним просторијама и водити рачуна да у процесу прераде и производње не дође у контакт са материјама са којима хемијски реагује. Према закону заштите од пожара запаљиве материје могу се држати и ускладиштавати само у објектима који су за то намјењени или предвиђени у складу са техничким и другим прописима. Правилник о техничким нормативима за заштиту складишта од пожара и експлозије ("Сл. лист СФРЈ", бр. 24/87).

Према закону заштите од пожара лакозапаљиви предмети (сировине, готови производи, амбалаже и др.) не могу се смјештати на простору који није удаљен најмање 6 метара од објекта или дијелова објекта. Лако запаљиви предмети не смију се смјештати у поткровљима зграда, терасама, степеништима, ходницима и осталим пролазима.

У објектима и просторијама у којима се ускладиштавају и држе лако запаљиви предмети морају се обезбједити слободни пролази и прилази до уређаја за гашење пожара. Приликом превоза опасних материја и манипулације са њима морају се предузети одговарајуће превентивне и заштитне мјере које су дате Законом о превозу опасних материја ("Службени гласник Републике Српске", бр. 01/08 и 117/11). Затим Закон о промету експлозивних материја и запиљивих течности и гасова ("Службени гласник Републике Српске", бр. 78/11). Правилник о ноћном превозу опасних материја у друмском саобраћају ("Сл. лист СФРЈ", бр. 82/90).

ОПАСНОСТИ ОД НАСТАЈАЊА ЕКСПЛОЗИВНИХ СМЈЕША И МЈЕРЕ

ЗАШТИТЕ Запаљиви гасови, паре запаљивих течности или прашине чврстих материја у смјеси са ваздухом могу да граде системе који под одређеним условима могу експлозивно сагорјевати. Састав овакве смјеше испуњава услов за експлозивно сагорјевање само у одређеним границама концентрација. У којој ће мјери бити изложена опасност од настајања експлозивне атмосфере зависи од карактеристика саме запаљиве материје, али и од просторних и погонских услова који владају у одређеном моменту и мјесту. Приликом оцјењивања угрожености неког погона, у принципу је опасност од пожара и експлозије утолико већа уколико материја или материјали имају нижу тачку запаљивости и уколико је њихов интервал експлозивности већи. Експлозивне концентрације могу се створити у току самог процеса производње, али у пракси много чешће се ово дешава у моменту пражњења и у периоду прекида рада, при чишћењу или ремонту. У

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

индустрији највећи број несрећа настаје услед квара, оштећења или лома на уређајима и апаратима, цјевоводима и заптивним мјестима што доводи до истицања или изливања, односно изласка запаљиве материје и могућност стварања експлозивних смјеша. На опасност од експлозије знатно утичу и радни услови температуре (нижа или виша од температуре запаљивости материје) и притисак (повишени или снижени) и начин вођења (континуално, дисконтинуалан процес) као и контрола процеса. Опасност од експлозије зависи и од посебних услова и она је знатно већа уколико се рад изводи у затвореним просторијама, а нарочито је изложен у подрумским и оним мјестима гдје је провјетравање слабије па се лакше може достићи експлозивна концентрација. Значајно је познавање и релативне густине гаса, односно паре течности у односу на ваздух. Овај податак указује на мјесто нагомилавања и задржавања чак и дужег времена запаљивих материја, и на тим мјестима је опасност од експлозије знатно повећана, што изискује посебне мјере заштите од експлозије.

Како расподјела запаљивих експлозивних материја у појединим радним просторијама није уједначена, па према томе ни опасност од експлозије на свим мјестима нису исте, треба утврдити зоне опасности како би се могле предузети одговарајуће мјере заштите. Пројектна документација за објекте високог пожарног ризика, као и за објекте од ширег друштвеног интереса треба да садржи елаборат зона опасности од пожара и експлозије. Зоне опасности од експлозије одређују се Правилником о Југословенским стандардима за противексплозијску заштиту (ЈУС стандарди групе ЈУС Н.С8..XXX). Заштита од експлозије у принципу се може спровести или систематским и темељним отклањањем опасности од експлозије тј. примарном заштитом или примјеном сигурносних уређаја тј. секундарном заштитом. Под примарном заштитом се подразумјевају грађевинске мјере, погонске мјере и мјере предузете у конструкцији уређаја који имају за циљ да се смањи могућност нагомилавања опасних количина експлозивних смјеша. Према Закону заштите од пожара технолошки процеси у којима се користе или производе лако запаљиве и експлозивне материје или стварају експлозивне смјеше врше се само у објектима или просторијама који су од других објеката или просторија међусобно противпожарно одвојени. Технолошки процеси се морају организовати на такав начин да зависно од природе и услова производње, опасност од пожара буде отклоњена.

При раду у затвореним уређајима спрјечава се могућност да запаљива материја гради са ваздухом експлозивне смјеше. Најповољније је да читав систем у процесу производње укључујући и транспорт материјала буде потпуно херметизован.

Пожарна опасност се може смањити радом у инертној атмосфери. Инертни гас (CO_2 , H_2) се уводи унутар уређаја за вријеме цијелог процеса рада (нпр. при мљевењу, сушењу, пнеуматском транспорту, складиштењу) или само у његовим најопаснијим дијеловима, односно операцијама (пуштање уређаја у рад или заустављање).

Заштита од експлозије може се постићи помјерањем концентрације запаљиве материје у атмосфери изван концентрационих граница експлозивности што се постиже провјетравањем простора (природним путем или принудна вентилација). Систем за вентилацију је одређен техничким нормативима који су дати Правилником ("Сл. лист СФРЈ", бр. 38/89).

Нарочито је изражена опасност од експлозије при раду са лаковима и органским растворима у циљу заштите се морају предузети одговарајуће мјере прописане важећим Правилником. У разним технолошким процесима (прерада и обрада дрвета, текстила, пластичних маса, експлозивне и термо електро-опреме и депонијама угљене прашине) присутне су често опасне концентрације запаљивих експлозивних честица. У циљу заштите треба обезбједити вентилацију, односно отпрашивање таквог простора и спровести све потребне мјере заштите који се могу наћи

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

у одговарајућем правилницима и стандардима. Опасност од експлозије је присутна уколико је присутна опасна количина експлозивне смјеше, али истовремено је присутан и извор иницијалног паљења те смјеше. Секундарна заштита се састоји у томе да се отклоне сви могући извори иницијалног паљења експлозивних смјеша и може да се спроводи на свим мјестима гдје то прописи захтјевају, као и на мјестима гдје се на страну искуства може рачунати са појавом експлозивних смјеша.

Као извори паљења могу да буду:

- системи за загријавање и то како они са отвореним пламеном, тако и они дијелови затвореног система (централно гријање) ако су загријани на температуру вишу од температуре паљења експлозивне смјеше.
- ручни алати који могу да дају светлосни лук, пламен, варнице које могу да запале експлозивну смјешу или развијају високу температуру (апарати за заваривање, лемљење, али и варнице које искачу при удару).
- дијелови уређаја, машине и апарата који могу да се прегрију или варнице (кочиони системи, лежишта, крилица, кућишта вентилатора и сл.).
- електрични уређаји уколико варнице или се прегрију услед преоптерећења или оштећења, електрични водови и свијетлећа тијела.
- варнице при пражњењу статичког наелектрисања (при пуњењу, пражњењу, транспорту).
- отклањање извора иницијалног паљења може да се оствари на различите начине, а у зависности од тога о каквом се извору ради.
- одредбама Закона о заштити од пожара у објектима и просторијама у којима се производе, прерађују и користе или држе запаљиве течности, запаљиви гасови или се стварају експлозивне смјеше забрањено је:
 - пушење, употреба отворене ватре, свјетилке са пламеном и средства за паљење;
 - коришћење уређаја и инсталација које могу изазвати пожар и експлозију;
 - употребљавати алат који варници;
 - коришћење грејних уређаја са отвореном ватром, ужареним и прекомјерно загријаним површинама;
 - држање и смјештај материјала који је склон само запаљивању;
 - Уколико се као могући извори иницијалног паљења експлозивних смјеша разматрају електрични уређаји, инсталације, да се спријечи могућност паљења морају се предузети мјере које су дате Законским прописима и стандардима.
- Пројектовање и уградња електричне опреме у опасном простору мора да буде у складу са одредбама стандарда групације ЈУС Н.С8.ХХХ и ЈУС Н.Б2.ХХХ.
- Пројектовање и употреба каблова у постројењима у експлозивно угроженим простору је дато групом одговарајућих стандарда ЈУС Н.ЦЗ
- Правилник о техничким мјерама за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара ("Службени гласник Републике Српске ",бр.42/13).
- Правилник о техничким нормативима за заштиту од статичког електрицитета ("Сл. лист СФРЈ", бр. 62/73)

11.11. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА У ШУМАМА

Шумама на територији Града Прњавор газдује ШГ "Градишка" за ШПП "Посавско" са сједиштем у Градишци и Шумским управама у Прњавору и Српцу и ова установа сваке године израђује План заштите шума од пожара, гдје је дат детаљан преглед шума са њиховим основним карактеристикама, информације о објектима Шумског газдинства, мјере заштите од пожара, и

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

поступци у случају избијања пожара, као и расположива средства.

ОПРЕМА ОСМАТРАЧНИЦА Да би се успјешно могли открити пожари шума осматрачнице треба да имају следећу опрему:

- приручну опрему за гашење шумских пожара (грабље, метлу, крамп, сјекиру и напртњаче са водом...),
- квалитетну топографску карту подручја 1:25 000 или 1:50 000.
- војну бусолу,
- мобилне телефоне оне мрежне групе која има јачи сигнал на осматрачници,
- потребну личну опрему,
- дигитални хидротермометар за одређивање релативне влаге ваздуха и температуре ваздуха,
- дигитални анемометар за одређивање брзине и смјера вјетра,
- двоглед,
- курвиметар за приближно одређивање раздаљина на картама.

ОРГАНИЗАЦИЈА ОСМАТРАЊА У љетњим мјесецима у периоду од 1. маја до 30. септембра организовати дежурство преко лугарске службе предузећа које газдује шумама.

Осматрач ће на посебном формулару за вријеме свог осматрања свакодневно шумарској управи предузећа и даље Метеролошкој станици која ће бити повезана са Ватрогасним друштвом Прњавор и истој достављати податке о:

- температуре ваздуха (3 мјерења у: 7, 13 и 17 часова),
- релативној влажности ваздуха (3 мјерења),
- смјеру вјетра и јачини.

У случају избијања пожара осматрач је дужан да:

- уочава евентуални пожар (појаву дима) и одређује бусолом азимут пожара,
- мобилним телефоном врши дојаву пожара са износом азимута или тачне локације пожара (уколико добро познаје терен) у сједиште предузећа, а одатле се врши дојава Територијалној ватрогасно спасилачкој јединици Прњавор,
- у ватрогасном центру приликом добијања два азимута пожара на топографској карти уцртава се тачна локација пожара и онда се организује најбржа и најефикаснија акција гашења сузбијања шумског пожара.

ОРГАНИЗОВАЊЕ СЛУЖБИ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

Предузеће које газдују шумама дужна су да изврше организацију служби заштите од пожара, од чланова предузећа који су распоређени по шумским газдинствима за почетне интервенције гашења пожара. Тимови за гашење шумских пожара саставни су дио Плана Шумских Газдинстава. Чланови службе заштите од пожара би били стално запослени на другим пословима, а у случају пожара би били ангажовани на пословима гашења пожара. Сви чланови службе заштите од пожара би требали проћи додатну обуку за гашење пожара по програму за добровољне ватрогасце.

11.12. ОСТАЛЕ МЈЕРЕ КОЈЕ ТРЕБА ПРОВОДИТИ ЗА ЗАШТИТУ ШУМА И УСЈЕВА ОД ПОЖАРА

Ради заштите шума од пожара и ради превентивне заштите, а у складу са Законом о заштити од пожара и прописима потребно је спроводити мјере заштите и то:

- У близини шума и усјева као и у шумама забрањено је паљење отпадака, корова,

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

шибља, грмља, папира и сличног материјала, а посебно у случају: о високе температуре, о влажности зрака мање од 40%, о јаког вјетра.

- У излетничким шумама које су посебно угрожене од пожара уз путеве и насеља поставити знакове:
 - упозорења,
 - обавјештења,
 - опасности,
 - забране:
 - "Не бацајте упаљену шибицу или цигарету и не палите ватру на мјесту гдје можете изазвати пожар."
 - упуства о поступку у случају шумског пожара на што више мјеста (излетишта, путева у шумским комплексима и др.),
- У излетничким шумама посебне намјене организовати мјеста за ложење, која ће одредити предузећа за газдовање шумама:
 - Мјеста на којима је дозвољено ложење ватре морају бити посебно урађена за ту намјену. Мјесто треба тако извести да вјетар не може разбацити жар, пепео и варнице. Мјесто за ложење ватре треба да је удаљено најмање 10 метара од запаљивог шумског материјала и растиња. У кругу од 3 м, око мјеста за ложење ватре треба бити очишћена вегетација и да је простор прекривен слојем шљунка и пијеска. Мјеста за ложење ватре морају бити видно и трајно обиљежена. Надзор над спровођењем ове мјере обављају шумари.
 - Особе које ложе ватру, прије него што се удаље од исте, морају је потпуно угасити. Прије удаљавања са мјеста пепео треба натопити водом. Надзор над спровођењем ове мјере обављају шумари.
 - Употреба справа за кување с течним или гасовитим горивом у шумским комплексима дозвољена је само на излетиштима на зато одређеним мјестима - мјестима за ложење ватре. Надзор над спровођењем ове мјере обављају шумари.
- Преко система јавног информисања и масовних медија упознати становништво са поступком у случају пожара.
- На народним саборима организовати показне вјежбе гашења почетних шумских пожара.
- Предузећа и друга правна лица, државни органи, самостални привредници и појединци морају ради смањења опасности у шумама посебно угроженим од пожара:
- правремено проређивати састојине, о кресати и уклонити сухо грање,
- уредити и одржавати уређене противпожарне просјеке у таквом стању који спријечавају ширење пожара и омогућавају лак приступ и успјешно гашење ватре.
- Отпаци се могу навозити у шуму само на мјеста које одреди предузеће шумске управе.
- Хидрометеоролошки завод (станица) као посебно организована служба за одређивање прогнозе времена и упозорења за заштиту од пожара на подручју општине дужна је:
 - пратити на одабраним мјестима, осматрачницама метеоролошке прилике, које утичу на повећану опасност од појаве пожара (температура, влажност ваздуха и томе слично, количина оборина, јачина вјетра и сл.) у 9 и 13 часова, а које податке добива од осматрачке службе Шумског газдинства.
 - обавјештава Шумско газдинство и Ватрогасно спасилачку јединицу о настајању повећане могућности за појаву пожара.
- У случају избијања пожара предузећа и друга правна лица, дужни су о пожару одмах најбржим путем обавијестити најближу ватрогасну јединицу или станицу полиције.
- Да би се постигла одговарајућа превентивна заштита површина под шумом потребно је да предузећа која газдују шумама својим актима и планом рада и развоја регулише

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- шумско узгојне мјере (смањивање горивог материјала на шумском комплексу и уклањање других растиња, сухе траве, сухих иглица, четинара, маховине, сухе шумске простирке и сл. као и успостављање одговарајућег шумског реда).
- Превентивне мјере предвидјети још код планског подизања шуме, почев од правилног засада и гајења шуме, стварања препреке, односно остављања одговарајућих чистина, усјека, поља, пашњака или коришћења природних препрека пожара.
 - Организационе мјере заштите које треба предузети ШПГ:
 - Спровести картирање, односно у прегледну мапу унијети податке о локацији, и особинама шумског комплекса
 - У карте унијети водотоке, противпожарне препреке, путеве.
 - Осматрачку службу обезбједити савременим радио станицама и уређајима за дојаву.
 - За објекте за манипулацију обезбједити најнеопходнију опрему и средства за гашење шумских пожара.
 - Направити план организације гашења код великих шумских пожара у који ће бити укључени сви корисници шуме, Ватрогасног друштва Прњавор, служба противпожарне заштите и цивилне заштите, територијалне одбране и друге структуре.
 - Израдити оперативно-тактички план гашења шумских пожара у којима треба поред тактике гашења посебно разрадити начин и поступак мобилизације потребног људства и опреме за гашење одређеног пожара и у одређеном рејону.
 - Предузећа која газдују шумама могу: о забранити пушење у одређеним дијеловима шумског комплекса, односно пушење дозволити само на одређеним мјестима;
 - ограничити свако улажење у одређене дијелове шумског комплекса зависно од ситуације и временских прилика. Ова мјера се мора презентовати становништву преко локалних радиодифузних организација и локалне штампе. У тим дијеловима комплекса предузеће мора појачати надзор преко својих запослених радника.
 - Забранили улазак моторних возила у дијелове шумског комплекса, односно кретање возила и лица ограничити на одређене путеве. Ови путеви морају бити видно и трајно обиљежени.
 - При одређивању дијелова комплекса гдје ће бити забрањено кретање возила, забрана се односи и на возила власника шумског комплекса. Потребно је возила власника снабдјети хватачима варница који ће избачене варнице из издувних цијеви возила погасити. Поред тога треба имати у виду да су и саме издувне цијеви довољно угријане, да запале суво грање и траву која дође са истим у контакт. Надзор над спровођењем ове мјере обављају шумари.
 - Чишћење и уништавање шумског отпада паљењем ватре, приватни власници шума или јавно предузеће које газдује шумама, могу вршити само на основу одобрења градског органа управе надлежног за послове шумарства, који ће прије издавања одобрења провјерити да ли временски и други услови то дозвољавају.
 - Производњу креча и дрвеног угља, као и подизање ковачница, приватници, власници или јавно предузеће које газдује шумама могу вршити само уз одобрење градског органа за унутрашње послове надлежног за послове заштите од пожара. Надзор над спровођењем ове мјере обавља МУП Републике Српске.
 - Заштитне зоне за жежнице, кречане и ковачнице износе 50 метара рачунато од габарита објекта, а у шумама нарочито угроженим од пожара ова удаљеност мора бити минимум 500 метара.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- Забрањено је бацање смећа и разних отпадака у шуме и предјеле обрасле растињем. Ова мјера мора бити видно и трајно истакнута.
- Електричне инсталације које прелазе кроз шумске комплексе требају бити одговарајуће изведбе, да не би изазвале пожар. Заштитни коридори за њихов пролаз морају се једном годишње чистити да инсталације не угрози вјетар преко помјерања грана или пада дрвећа.
- Сав отпад који настаје услјед радова на експлоатацији шума, треба сложити на једнакој удаљености од осталих дубећих стабала у гомилу. Гране се слажу у гомилу тако да дебљи крајеви дођу у унутрашњост, а тањи материјал и четине споља.
- Објекти у шумским комплексима, уколико не постоје могућности да се око њих одржава очишћени простор у ширини од најмање 19 м, требају у цјелости бити изграђени од негоривог материјала.
- Приликом издавања одобрења за изградњу објеката у шумским комплексима, потребно је осигурати да објекат својом дјелатношћу и отпадним материјалима не доприноси избијању пожара и да сам објекат и особе у њима не буду угрожени од евентуалних шумских пожара.
- Предузећа која посједују радничка насеља у близини водотокова, на истим требају изградити мање акумулације воде. Свака водена акумулација треба да има стално везану моторну пумпу капацитета минимално 1200 л/мин, за гашење евентуалног пожара.
- За насеља у чијој близини не постоје водотокови предузећа требају обезбједити ватрогасно-хемијске станице са адекватном количином средстава за гашење у односу на величину насеља и пожарно оптерећење.

Посебне мјере заштите од пожара у пољопривреди врше се на стрним усјевима, а за вријеме пуне зрелости и жетве, транспорта и ускладиштења истих. Неке од мјера су:

- Организовати стална дежурства радника, осматрачку службу, службу везе и службу обавјештавања у пожару.
- Урадити планове заштите од пожара стрних усјева од почетка сазријевања до завршетка жетвених радова.
- Извршити прокошење стрних усјева у ширини од 15 м на комплексу земљишта од 50-100 ха, на сваких 50 ха, а прокошење стрних усјева на комплексима већим од 100 ха на сваких 50 ха у ширини од 15 м.
- Жетву стрних усјева поред жељезничке пруге, јавног пута, шуме, трафостанице, далековода и других ватро-опасних објеката отпочети комбајнисањем у ширини од 60 м од наведених објеката. Сламу са ових површина одмах уклонити, а земљиште узорати.
- Камарисање сламе, ван насеља вршити на удаљености од минимум 100 м од жељезничке пруге, далековода, трафо-станица, складишта запаљивих материјала и сл. Сламу складиштити камарама димензије 20х6 м, са растојањем од 20 м или димензијама 50х8 м, са растојањем од 50 м.
- Жетва и транспорт стрних усјева и сламе вршити са механизацијом која је обезбјеђена од настанка пожара, варницења, исијавања топлоте и сл. и снабдијевање прописаним хватачима, разбијачима и пригушивачима варница на издувној грани.
- Механизацију (комбајне, тракторе и камионе) обезбједити ватрогасним апаратима за гашење, ашовом, лопатом и челичном метлицом.
- Три и више комбајна у жетви додатно обезбједити ауто-цистерном или цистерном са двоструком вучом запремине 3000-5000 литара воде са опремом за гашење пожара и трактором са вишеобразним плугом.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

- Механизација се мора одржавати у чистом стању (свакодневно чистити од наталожених отпадака, лакозапаљивих материјала и прашине) и исправну струју (електроинсталације, свјетлосна и звучна сигнализација).
- Механизација се не смије напајати горивом за вријеме рада мотора и у парцелама под стрмим усјевима.
- Забрањује се пушење, паљење и ложење ватре и коришћење средстава са отвореним пламеном за вријеме жетвених радова.

11.13. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА РЈЕШАВАЊЕМ ВОДОСНАБДИЈЕВАЊА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ ВОДЕ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА И ХИДРАНТСКЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ

Прије свега неопходно је имати реално стање водоснабдијевања цијелог подручја територије општине/града, а не само ужег градског подручја, на основу чега ће бити могуће сагледати и оптималну варијанту изградње укупног система водоснабдијевања у истој. У том смислу треба планирати и по приоритету градити нова изворишта и резервоарске просторе, са обавезним планирањем и резерви пожарне воде, јер се сва друга планирања ослањају прије свега на довољне количине воде у водоводном систему. Исто тако, неопходно је имати и алтернативне изворе напајања.

Посебну пажњу обратити на одржавање постојећих и градњу нових хидраната (посебно надземних) у граду, те њихово видно обиљежавање.

МЈЕРЕ САНАЦИЈЕ ЗА ЦРПИЛИШТА.

Градначелник треба да оформи комисију која ће усмјеравати средства за уређење црпилишта у току сваке фискалне године према динамици приоритета и приливу средстава. Посао ће да координира референт Плана заштите од пожара.

Прилазни путеви и платформе за ватрогасна возила и пумпе изграђују се до привременог постројења за захватање површинске воде, с тим да захватање воде мора бити могуће без обзира на ниво воде.

Стално постројење за захватање површинске воде изграђује се на основу хидролошких података за период од најмање 15 година.

Стално постројење за захватање површинске воде мора имати резервни извор за снабдијевање енергијом који може да се укључи и ручно.

Усисна корпа сталног постројења за захватање воде на отвореном водотоку заштићује се, одговарајућим направама, од механичких оштећења (кретање леда или већих отпадака).

11.14. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ПОД КОНТРОЛОМ ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКИХ ЈЕДИНИЦА

Професионална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор врши контролу спровођења следећих мјера заштите од пожара:

- функционалност и исправност водозахвата, који рјешавају снабдијевање водом када је у питању гашење пожара (прилази, ниво воде...),
- паркирања у зонама виталним за ефикасну ватрогасну интервенцију (приступ већим објектима, паркирање на пожарним путевима...),
- стамбених зграда, нарочито подрумских и таванских простора,
- излетишта, нарочито у интервалима повишене пожарне угрожености,
- контрола објеката пољопривредног сектора у вријеме чишћења и спаљивања пољопривредног отпада.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

О извршеној контроли сачињава се записник са приједлогом мјера за отклањање узрока који могу довести до избијања и ширења пожара који се доставља кориснику објекта и инспекторату надлежном за надзор над мјерама заштите од пожара.

11.14.1. НАЧИН ИЗДАВАЊА ОВЛАШТЕЊА

Радници Професионална ватрогасно спасилачке јединице који ће вршити контролу морају задовољити минамалне услове прописане законом, односно да имају положен стручни испит за руководиоца гашења пожара. Овлаштење радницима који ће вршити контролу спровођења претходно наведених мјера заштите од пожара из издаје старјешина Професионалне ватрогасно спасилачке јединице Прљавор. Потребно је посебним нормативним актом (правилником, одлуком или др.) дефинисати облик, садржај и начин издавања овлаштења.

11.15. ОРГАНИЗАЦИОНЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

- Именовати Референта Плана заштите од пожара као особе за координацију и праћење извршења плана
- Именовати комисију за надзор над извршеним предвиђеним мјерама
- Извршити категоризацију пословних субјеката на основу угрожености од пожара, и на основу додијелене категорије организовати заштиту од пожара
- Оснивање инспекције заштите од пожара у одјељењу за инспекцијске послове ради појачаног надзора над мјерама заштите од пожара на подручју Града.

11.16. УРБАНИСТИЧКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

- Проблеме саобраћаја, паркинг простора, заштитних зона, приступних путева, пожарних раздвајања, избора локације, рјешавати код израде и реализације урбанистичких планова и радова узимајући у обзир важеће техничке прописе.
- Обезбиједити покривеност објеката вањском хидрантском мрежом.
- Сва предузећа и друга правна лица дужни су поступити по техничким мјерама које су наведено у овом Плану.
- Сва предузећа и друга правна лица прибавити дозволе за своје објекте који немају употребних дозвола, тј. дужни су отклонити техничке недостатке у тим објектима.
- У свим објектима за колективно становање извршити снимање стања изведених капацитета димњака, те исте довести у намјенску функционалност.
- Направити оперативно тактичке планове за све веће јавне, пословне и објекте за колективно становање, с посебним нагласком на објекте високе спратности.
- Идентификовати објекте (и насеља колективног становања) са повећаном угроженошћу од пожара, уредити и означити приступне саобраћајнице и платое за ватрогасну интервенцију.

11.17. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ПРИ ПРОИЗВОДЊИ, ПРЕНОСУ И КОРИШТЕЊУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

- За све електроенергетске објекте и постројења спровести одговарајуће мјере и техничка рјешења дата у овом Плану
- За веће стамбене објекте и јавне објекте гдје се скупља или борави већи број лица обезбједити могућност јединственог искључења електричне енергије са безбједног мјеста.
- За јавне и пословне објекте обезбједити паник расвјету, систем за узбуђивање и ватродојавну инсталацију.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- За објекте у којима се користе или се ради са лакозапаљивим и експлозивним материјалима, при чему се могу створити експлозивне паре, израдити Елаборат о експлозивним зонама и Правилник о одржавању, евиденцији, експлоатацији, набавци и поправци електричних уређаја и опреме.
- Сва остала регулатива за електричне инсталације, постројења и опрему, садржана је у важећим прописима из ове области, а коју је обавезно проводити при пројектовању, извођењу и одржавању.

11.18. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ЗА МАШИНСКЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ

- Процесе производње у индустријским објектима ускладити са технолошким пројектима
- Редовно сервисирати и одржавати у исправном стању све технолошке линије у индустријским објектима
- Посебну пажњу обратити на одржавање котловница, јер у њима постоји повећан ризик од појаве пожара и експлозије
- Системе за вентилацију и климатизацију редовно сервисирати и одржавати у исправном стању
- Претходно наведене ставке и остале мјере заштите на машинским инсталацијама вршити са важећом законском регулативом из ове области.

11.19. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

- Планирање потребних количина воде за гашење пожара, изградња водовода са одговарајућим системом водоснадијевања и капацитета пожарне воде у склопу система за мања урбана насеља вршити сходно одредбама овог Плана и техничким прописима.
- Објекти који нису покривени вањском хидрантском мрежом (превелика удаљеност од хидранта, недовољан притисак), обезбиједити проширењем постојеће хидрантске мреже и додавањем нових хидраната, а све у складу са важећим Законима и Правилницима из ове области.
- Обезбиједити сопствену вањску хидрантску мрежу за индустријске објекте, а нарочито тамо гдје се ускладиштавају запаљиве течности и гасови.
- На локацијама на којима недостаје, обезбиједити вањску хидрантску мрежу за гашење пожара на станицама за снабдијевање горивом моторних возила, у складу са важећим Правилником.
- За урбано подручје прибавити катастар водоводне примарне и секундарне мреже са тачно уцртаним свим хидрантима. Један примјерак катастра доставити Територијалној ватрогасно спасилачкој јединици.
- Катастар хидрантске и водоводне мреже обавезно ревидовати приликом сваке доградње или реконструкције и промјене и доставити Територијалној ватрогасно спасилачкој јединици.
- Извршити обиљежавање уличних хидраната са таблицама трајног карактера.
- У случају квара или радова на примарној мрежи обавезно обавјестити Територијалну ватрогасно спасилачку јединицу.
- Једном годишње извршити преглед свих хидраната и о томе сачинити записник у случају квара отклањати истих.
- Приликом урбанизације мјесних заједница сеоског карактера и изградње водовода обавезно поступити по одредбама овог Плана. У свакој мјесној заједници уградити по један вањски хидрант, тако да у случају интервенције на том подручју се вода у цистерне може сипати брзо и ефикасно.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

- За све објекте који су обухваћени важећим прописима потребно је изводити и ускладити (уколико је изведена) вањску и унутрашњу хидрантску мрежу са потребним извориштима пожарне воде и за исту прибавити важећу пројектну документацију.

11.20. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ВАТРОГАСНО СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ

- У предузећима формирати службе заштите од пожара и ватрогасне јединице након извршене категоризације, а у складу са додијељеном категоријом.
- Професионалну ватрогасну јединицу Прљавор снабдјети опремом, како је дато у овом Плану.
- Радити на томе да се за Територијалну ватрогасно спасилачку јединицу обезбједи – ватрогасни дом са просторијама за дежурство и гаражама за ватрогасна возила.
- Планирати да се сваке године организује и спроведе једна јавна вјежба ватрогасно спасилачких јединица уз обавезно јавно узбуњивање.
- Све ватрогасно спасилачке јединице дужне су сачинити план мобилизације према којем поступају у случају пожара.
- Заштиту шума од пожара организовати у складу са Планом заштите шума од пожара (ШП Прљавор) и у складу са овим документом.
- Ажурирати и допуњавати оперативне документе плана.

11.21. МЈЕРЕ ЗАШТИТА ЗА ШУМЕ И ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОВРШИНЕ

ПОЉОПРИВРЕДА. Модернизација пољопривреде, примјена нових средстава у обради, затим машине и уређаји, допријели су да ова област постане изузетно пожарно оптерећена. Посебно је опасан период када су житарице сазреле, а нису још пожњевене или трава осушена, а још није покупљена и ускладиштена. Узроци пожара могу бити различити, од људског нехата или немара, преко пољопривредних машина и саобраћајних средстава до атмосферског електрицитета. Начелно, ови пожари се муњевито шире.

Превентивне мјере се прије свега састоје у томе да се житарице не саде уз саобраћајнице, већ да се оставе „тампон“ зоне, затим да се житна поља пресеку – издјеле на одређеним растојањима са кукурузном културом (или неком другом мање горивом), такође је веома важна контрола машина, трактора, косачица, комбајна итд. Прије њихове употребе у житним пољима, суве траве и сл., а прије свега издувних система. Ови системи морају бити испарвни (нпр. издувни лонац мора бити без рупа), без наслага масти или масне прашине која се може упалити, и по могућности опремљен „хватачем варница“.

Поред овог опасност представљају машине које имају погон каишем (ременицом), јер може доћи до прегријавања истог (услјед трења) и паљења, као и до стварања електричног електрицитета. Посебну опасност представља паљење електричних инсталација на машинама као и евентуално паљење погонског горива. Треба нагласити да је најстроже забрањено пуњење машина горивом из буради, непосредно на самом пољу, јер може доћи лако до разливања горива по загријаним дијеловима мотора и избијања пожара.

Све машине морају бити опремљене са апаратима за гашење пожара, а обавезно је упознавање са пожарним опасностима свих запослених. Све је чешће да се жетва или скупљање суве траве-сијена обавља и ноћу због краткоће расположивог времена. Како понекад долази и до кварова на машинама, оправке се често врше и на пољу, уз коришћење ватре раде боље видљивости, што представља велику опасност за паљење љетине.

Мјеста гдје се обавља вршидба, објекти у којима се ускладиштава љетина до транспорта у силосе, одлагалишта за сијено и сл., као и објекти за смјештај машина, морају бити максимално пожарно обезбјеђени (приручна средства за гашење пожара, по могућности хидрантска мрежа, забрана и упозорења о пушењу и употреби отворене ватре) и са разрађеним планом интервенције гашења.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Везано за примјену хемикалија, треба обезбједити простор за безбједно складиштење истих, јер може доћи до распадања уз ослобађање топлоте која може довести до паљења горивих материја уколико се нађу у близини. Логично је да се у грађевинским објектима (радионице, магацин, штале, управна зграда итд) могу бити присутне и све друге опасности о пожара, као непрописно изведене електричне инсталације и уређаји, систем гријања, громобранска заштита, пушење коришћење грејних тијела итд, па је обавеза да се спроведу прописане превентивне мјере за ову врсту објеката.

ШУМАРСТВО. Шумарство представљаједан од најозбиљнијих проблема у области заштите од пожара. Узроци који доводе до пожара су различити, али се најчешће јављају као „људски фактор“ и атмосферско пражњење (гром), на које отпада око 80% од свих узрока.

Људски фактор се манифестује кроз небригу излетника и туриста о паљењу ватре на оним мјестима гдје се она може брзо проширити на околину, као и кроз одређене радње које се обављају у овим предјелима (истраживачки радови, постављање далековода, изградња путева или туристичких објеката итд.) односно пролазом саобраћајних средстава.

Посебно је опасна појава „шумских пожарних олуја“ када се због кретања топле ваздушне масе у центру пожара, запаљиво дрвеће преноси и на више километара, чиме се пожар шири. Основна мјера заштите је превентива. На видним мјестима треба истаћи одговарајућа упозорења, затим поставити бурад са водом, металне метле, а по могућности извест и телефон са знаком броја на који се врши дојава пожара. У вријеме туристичке сезоне треба обезбједити сталне патроле за контролу шумског подручја као и осматрање.

Поред тога, пошумљавање треба изводити тако да четинарске шуме, пресецају листопадним, да се остављају одговарајући „тампони“ појаса без шуме и шикаре (већ само трава), или да се користе неке од природних препрека (кањон, ријека, пут...).

Могућност гашења пожара, како на пољопривредним парцелама тако и у шумским подручјима су јако отежана и скопчана са знатним ризицима због брзог и наглог ширења пожара, отежаног прилаза за интервенцију, ограничених количина воде за гашење итд.

Основно средство за гашење је вода, док се приземни пожари гасе металним метлама најчешће уз помоћ околног становништва.

Модеран метод за гашење пожара базира се на примјени авиона за гашење пожара / Хеликоптера који су у стању да захвате пет тона воде у налету на водену површину, а потом избацују на захваћени простор пожаром. Овај метод је примјењивим како на житним пољима тако и у шумама.

Пожари овакве врсте могу се локализовати и уз примјену ватрогасних возила, али су због непостојања адекватних приступних путева њихове могућности често ограничене.

11.22. МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗА УРЕЂЕЊЕ НАСЕЉА И ОБЈЕКТА

- Организовати акцију уређивања насеља и објеката (чишћење тавана, подрума и других мјеста), од запаљивих и отпадних материјала.
- Забранили неконтролисано спаљивање корова и сличног отпада, како би се спријечила појава пожара већих размјера. У смислу рјешавања овог проблема, потребно је на нивоу мјесних заједница, или Града, донијети Одлуку, или сличан документ, којим се дефинишу вријеме, начин, локације и остали услови којима се дефинише могућност извођења оваквих радова.
- Донијети одлуку о заједничким мјерама заштите од пожара за све објекте на подручју Града.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

11.23. РОК ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПРОПИСАНИХ МЈЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Скупштина града Прњавор треба да донесе План и програм извршења мјера заштите од пожара прописаних овим Планом. У складу са Законом о Заштити од пожара (Сл. гласник Републике Српске, бр. 94/19) и Методологијом за израду планова заштите од пожара (Сл. гласник Републике Српске, бр. 94/20), рок за извршење мјера предвиђених Планом заштите од пожара општине, не може бити дужи од пет година од дана усвајања Плана.

11.24. НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ МЈЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Надзор над спровођењем мјера заштите од пожара одређених законом и овим Планом, као и над спровођењем прописа техничким нормативима и обавезним стандардима у погледу заштите од пожара, врши Центар јавне безбједности, Инспекторат Републике Српске, и Професионална ватрогасно спасилачка јединица Прњавор, на начин како је то утврђено овим Планом и Законом о заштити од пожара.

12. ОПЕРАТИВНИ ДОКУМЕНТИ ПЛАНА

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЊАВОРА

Дежурни телефон

Дежурни телефон се налази на портирници дирекције Шумске управе Прњавор.

Дежурне екипе имају задатак да у одређеном периоду врше дежурства на шумско-привредном подручју, а посебно тамо гдје оцјене да је угрожено од избијања пожара, а то су одјелења поред магистралног пута и она која су везана са пољопривредним земљиштима.

РАДНО-ИНТЕРВЕНТНЕ ЕКИПЕ ШУ Прњавор

I екипа

1. , вођа
2. , члан
3. , члан
4. , члан
5. , члан

Телефони

II екипа

1. , вођа
2. , члан
3. , члан
4. , члан
5. , члан

Телефони

III екипа

1. , вођа
2. , члан
3. , члан
4. , члан
5. , члан

Телефони

IV екипа

1. , вођа
2. , члан
3. , члан
4. , члан
5. , члан

Телефони

V екипа

1. , вођа
2. , члан
3. , члан
4. , члан
5. , члан

Телефони

VI екипа

1. , вођа
2. , члан
3. , члан
4. , члан
5. , члан

Телефони

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

VII екипа

1. , вођа
2. , члан
3. , члан
4. , члан
5. , члан

Телефони

VIII екипа

1. , вођа
2. , члан
3. , члан
4. , члан
5. , члан

Телефони

Дежурни возачи по службама и Радним јединицама:

- Телефони**
- 1.
 - 2.
 - 3.
 - 4.

Приправна возила и возачи за превоз интервентних екипа:

- Телефони**
1. , комбибус
 2. , комбибус
 3. , комбибус

4

.

Осматрачи пожара

Опасност од пожара траје током читаве године. Посебним рјешењем директор предузећа одредиће лица која ће вршити осматрање пожара.

13. ПРИЛОГ

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

13.1. МЕТОД ЗА ПРОЦЈЕНУ РИЗИКА ОД ПОЖАРА - ЕУРОАЛАРМ

Овом методом на основу величине пожарног ризика може се одредити оправданост инсталирања система за дојаву пожара или система за гашење пожара. Начин израчунавања:

Ризик од пожара објекта:

$$R_o = \frac{[(P_0 \cdot C) + P] \cdot B \cdot L \cdot S}{W \cdot R_i}$$

$W \cdot R_i$

гдје је:

R_o – пожарни ризик за објекат

P_o – коефицијент пожарног оптерећења садржаја

објекта C – коефицијент сагоривости садржаја објекта

B – коефицијент величине и положаја пожарног

сектора L – коефицијент времена кашњења почетка пожара

S – коефицијент ширине пожарног сектора

W – коефицијент отпорности на пожар конструкције

објекта R_i – коефицијент смањења пожарног ризика

Табела бр.68 Коефицијент пожарног садржаја објекта

Степен опасности	kg дрвета/m ²	MJ/m ²	P ₀
1	0-15	0-251	1.0
2	16-30	252-502	1.2
3	31-60	503-1004	1.4
4	61-120	1005-2009	1.6
5	121-240	2010-4019	2.0
6	241-480	4020-8038	2.4
7	481-960	8039-16077	2.8
8	961-1920	16078-32154	3.4
9	1921-3840	32155-64309	3.9
10	>3840	> 64310	4.0

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела бр.69 Примјери пож.оптер. и класа опасности за поједине врсте технол. процеса:

Намјена објекта	Пожарно оптерећење (MJ/m ²)	Класа опасности
Обрада лима	105	VI
Галванизација	209	VI
Радионица за заваривање	84	VI
Заваривање пластичних маса	670	III
Производња великих металних конструкција	84	VI
Лакирање метала шприцањем	251	I
Термичка обрада метала	419	IV
Механичка радионица	167	IV
Производња електроапарата	377	IV
Поправка електроапарата	562	IV
Производња каблова	335	V
Испитна станица за електричне апарате	167	III
Производња паркета	1674	III
Производња столарије	1005	III
Фурнирница	502	III
Производња фурнира	837	III
Обрада дрвета	670	III
Сушара дрвета	754	IV
Производња намјештаја	502	III
Лакирница шприцањем	502	I
Тесарска радионица	670	III
Производња постелине	544	III
Производња конфекције	502	III
Хемијско чишћење	251	III
Производња обуће	670	III
Производња и прерада непромочивих тканина	670	III
Млин за житарице	1677	II
Хладњача	1677	IV
Производња алкохолних пића	502	II
Мљекара	167	V
Обрада стакла	167	VI
Производња бетонских елемената	105	VI
Производња производа од гипса	84	VI
Пекарска радионица	209	IV
Стамбени објекат	335	III
Архива списка са складиштем	4187	III
Библиотека	1677	III
Ресторан	251	III
Апотека са складиштем	837	II
Продавница боја и лакова	1340	II
Продавница намјештаја	419	III
Продавница кућних електричних уређаја	419	III
Продавница мјешовите робе	670	III

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела бр.70 Коефицијент сагоријевања у односу на класу опасности од пожара:

Степен опасности	Класа опасности од пожара	С
1	VI	1.0
2	V	1.0
3	IV	1.0
4	III	1.2
5	II	1.4
6	I	1.6

Табела бр.71 Коэф. пожарног оптерећења материјала уграђених у конструкцију:

Степен опасности	kg дрвета/m ²	Пожарно оптерећење (MJ/m ²)	P _K
1	0-25	0-419	0
2	26-50	435-837	0.2
3	51-100	845-1675	0.4
4	101-250	1691-4187	0.6
5	251-500	4023-8373	0.8

Табела бр.72 Коефицијент пожарног сектора

Степен опасности	Карактеристике објекта	В
1	- пожарни сектор до 1500 m ² - висина просторије до 10 m - највише 3 спрата	1.0
2	- пожарни сектор 1500 – 3000 m ² - 4 – 8 спратова - висина просторије 10 – 25 m - једна етажа у сутерену	1.3
3	- пожарни сектор 3000- 10000 m ² - више од 8 спратова - висина просторије преко 25 m - више од двије етаже у сутерену	1.6
4	- пожарни сектор преко 10000 m ²	2.0

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела бр.73 Коефицијент кашњења почетка ватрогасне јединице

Степен опасности	Вријеме до почетка гашења	10'	10 - 20'	20 - 30'	30'
	Удаљеност	1 км	1-6 км	6 -11 км	11 км
Врста ватрогасне јединице	Професионална предузетна јединица	1.0	1.1	1.3	1.5
	Добровољна предузетна јединица	1.1	1.2	1.4	1.6
	Професионална територијална јединица	1.6	1.1	1.2	1.4
	Добровољна територијална јединица са сталним дежурством	1.0	1.2	1.3	1.5
	Добровољна територијална јединица без сталног дежурства	1.3	1.4	1.6	1.8

Табела бр.74 Коефицијент ширине пожарног сектора

Најмања ширина пожарног сектора (m)	Коефицијент ширине пожарног сектора (S)
До 20	1.0
20-40	1.1
40-60	1.2
Преко 60	1.3

Табела бр.75 Коефицијент отпорности носиве конструкције објекта

Ватроотпорност (min)	kg дрвета/m ²	Пожарно оптерећење (MJ/m ²)	W
До 30	-	-	1.0
30	37	619	1.3
60	60	1004	1.5
90	80	1339	1.6
120	115	1925	1.8
180	155	2595	1.9
240	180	3014	2.0

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела бр.76 Коэф. смањења процјене ризика у складу са очекив. развојем пожара

Процјена ризика	Околности које утичу на процјену ризика	Ri
највећи	<ul style="list-style-type: none"> - велика запаљивост материјала и ускладиштење са већим међуразмацама - очекује се брзо ширење пожара - у технолошком процесу или током ускладиштавања постоји већи број могућих извора паљења 	1.0
Нормалан	<ul style="list-style-type: none"> - запаљивост није изразито велика, а ускладиштење је на растојањима која омогућавају манипулацију - очекује се нормална брзина ширења пожара - у технолошком процесу или код ускладиштења постоје нормални извори паљења 	1.3
Мањи од нормалног	<ul style="list-style-type: none"> - мања запаљивост - дјелимично ускладиштење (25 – 50 %) запаљиве робе у несагоривој амбалажи - складиштење запаљиве робе без међуразмака - не очекује се брзо ширење пожара за приземне хале површине мање од 3000 m² - за објекте гдје постоји одвођење дима и топлоте 	1.6
Незнатан	<ul style="list-style-type: none"> - мала вјероватноћа паљења због робе у сандуцима од лима или од других сличних материјала, као и од врло густог ускладиштења - очекује се веома лагани развој пожара 	2.0

Ризик од пожара садржаја објекта:

$$R_s = H \cdot D \cdot F$$

Н – коефицијент опасности по лица
 D – коефицијент ризика имовине
 F – коефицијент дјеловања дима

Коефицијент опасности по лица Н зависи од могућности благовремене евакуације људи из објекта.

Коефицијент ризика имовине D зависи од концентрације вриједности унутар једног пожарног сектора, као и од могућности поновне набавке уништене имовине

Коефицијент дјеловања дима F односи се на угроженост људи и имовине услед повећања количине дима

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Табела бр.57 Коефицијент опасности по људе (Н)

Врста угрожености	Н
Нема опасности по лица	1.0
Постоји опасност за људе, али се могу сами спасити	2.0
Постоји опасност за људе, а евакуација је отежана (јака задимљеност, велики број лица, вишеспратни објекат, брз развој пожара, присуство непокретних лица, болесници, дјеца, старије особе)	3.0

Табела бр.78 Коефицијент ризика имовине (D)

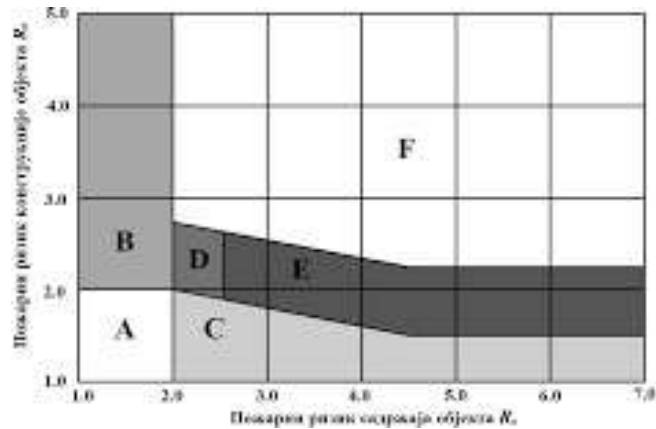
Концентрација вриједности	D
Садржај објекта не представља велику вриједност или је мало склон уништењу	1.0
Садржај представља вриједност од сса. 500 КМ/м ² ил ^и 400000 КМ по пожарном сектору и склон је уништењу	2.0
Губитак је ненадокнадив (културна добра и сл.), или се уништењем посредно угрожава егзистенција становништва (губитак већи од 500 КМ/м ² ил ^и 400000 КМ по пожарном сектору)	3.0

Табела бр.79 Коефицијент опасности од дима (F)

Околности које доводе до задимљавања	F
Нема посебне опасности од задимљавања и корозије	1.0
Више од 20% укупне тежине свих горивих материјала састоје се од материја које стварају дим и излучуу отровне продукте сагоријевања, или су просторије без прозора	1.5
Више од 50% укупне тежине свих горивих материјаласастоји се од материја који стварају дим и излучују отровне продукте сагоријевања, или се више од 20%укупне тежине свих горивих материјала састоји од материја које излучују јако корозивне гасове	2.0

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Графикон број 9.Излазни резултати:

- A – ризик је врло мали па су довољне превентивне мјере
- B – аутоматски системи за гашење и дојаву пожара нису потребни (ако законска регулатива не прописује другачије)
- C – инсталирање система за дојаву пожара није оправдано, али је потребан аутоматски систем за гашење пожара
- D – неопходан је систем за дојаву пожара, док инсталирање система за гашење пожара није оправдано
- E – препоручује се двострука заштита системима за дојаву и гашење пожара (E1 – потребан уређај за гашење, E2 – потребан уређај за дојаву пожара)
- F – обавезно је постављање система за гашење и система за дојаву пожара

14. КОРИШТЕНИ ЗАКОНИ, ПРОПИСИ И СТРУЧНА ЛИТЕРАТУРА

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Закон о заштити од пожара (Службени гласник Републике Српске, број [94/19](#))

Закон о нафти и дериватима нафте ("Службени гласник Републике Српске", бр. 36/09 и 102/12)

Закон о гасу ("Службени гласник Републике Српске", број 22/18)

Закон о цјевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника "Службени гласник Републике Српске", 52/12)

[Закон о уређењу простора и грађењу](#) ("Службени гласник Републике Српске", бр. 40/2013, 2/2015 - одлука US, 106/2015 и 3/2016 - испр., 104/2018 - одлука US и 84/2019)

Закон о стандардизацији ("Сл. гласник РС", бр: 36/99, 13/02)

Правилник о условима, основима и мјерилима за разврставање привредних друштава и других правних лица, органа управе и предузетника у одговарајуће категорије степена ризика угрожениости од пожара (Службени гласник Републике Српске, број [6/21](#))

Правилник о програму и начину полагања стручног испита за рад на пословима заштите од пожара (Службени гласник Републике Српске, број [27/21](#))

Правилник о посебним условима за вршење контролног испитивања апарата за гашење почетног пожара (Службени гласник Републике Српске, број [5/21](#) и [48/21](#))

Правилник о вођењу евиденција (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#))

Методологија за израду планова заштите од пожара (Службени гласник Републике Српске, број [94/20](#))

Правилник о униформи и функционалним ознакама ватрогасаца-спасилаца у професионалним ватрогасно-спасилачким јединицама (Службени гласник Републике Српске, број [112/20](#))

Правилник о условима за обављање димњачарске дјелатности (Службени гласник Републике Српске, број [94/20](#))

Правилник о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара (Службени гласник Републике Српске, број [94/20](#))

Правилник о техничким нормативима за израду техничке документације којом морају бити снабђевени, опрема и уређаји за откривање пожара и алармирање (Службени гласник Републике Српске, број [94/20](#))

Правилник о техничким нормативима за стабилне инсталације за дојаву пожара (Службени гласник Републике Српске, број [71/20](#))

Правилник о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара (Службени гласник Републике Српске, број [66/20](#))

Правилник о техничким нормативима заштите од пожара у објектима у којима се окупља, борави или ради већи број лица (Службени гласник Републике Српске, број [62/20](#))

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Правилник о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објеката код којих је повећан ризик од пожара, (Службени гласник Републике Српске, број [55/20](#))

Правилник о техничким захтјевима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија (Службени гласник Републике Српске, број [11/18](#))

Правилник о техничким нормативима за заштиту угоститељских објеката од пожара (Службени гласник Републике Српске, број [11/18](#))

Правилник о техничким захтјевима безбједности од пожара спољних зидова зграда (Службени гласник Републике Српске, број [11/18](#))

Правила службе у ватрогасним јединицама (Службени гласник Републике Српске, број [74/13](#))

Правилник о програму и начину полагања стручног испита за професионалне ватрогасце и руководиоце гашења пожара (Службени гласник Републике Српске, број [69/13](#))

Правилник о мерама заштите шума и усева од пожара (Службени гласник Републике Српске, број [16/96](#))

Правилник о техничким нормативима за заштиту складишта од пожара и експлозија (Службени лист СФРЈ, број [24/87](#))

Правилник о техничким нормативима за заштиту високих објеката од пожара (Службени лист СФРЈ, број [7/84](#))

Правилник о техничким нормативима за системе за одвођење дима и топлоте насталих у пожару (Службени лист СФРЈ, број [45/83](#))

Правилник о техничким нормативима за заштиту од пожара и експлозије при чишћењу судова за запаљиве течности (Службени лист СФРЈ, бр. [44/83](#) и [60/86](#))

Правилник о техничким нормативима за стабилне уређаје за гашење пожара угљен-диоксидом (Службени лист СФРЈ, бр. [44/83](#) и [31/89](#))

Наредба о одређивању апарата за гашење пожара који се могу стављати у промет само ако су снабђевени гарантним листом и техничким упутством, и о најмањем трајању гарантног рока и рока обезбјеђеног сервиса за те апарате (Службени лист СФРЈ, број [35/83](#))

Наредба о обавезном атестирању ручних и превозних апарата за гашење пожара (Службени лист СФРЈ, број [16/83](#))

Наредба о одређивању апарата за гашење пожара који се могу стављати у промет само ако су снабђевени гарантним листом и техничким упутством и о најмањем трајању гарантног рока и рока обезбјеђеног сервисерања за те апарате (Службени лист СФРЈ, број [45/81](#))

Правилник о техничким нормативима за уређаје за аутоматско затварање врата или клапни отпорних према пожару (Службени лист СФРЈ, број [35/80](#))

Закон о превозу опасних материја Службени гласник Републике Српске, број [15/16](#))

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Закон о промету експлозивних материја и запаљивих течности и гасова ("Службени гласник Републике Српске ", број 78/11)

Правилник о повреди одредаба о превозу опасних материја (Службени гласник Републике Српске, број [7/17](#))

Правилник о стручном оспособљавању савјетника за безбједност и условима које морају испуњавати установе које врше стручно оспособљавање савјетника за безбједност (Службени гласник Републике Српске, број [82/16](#))

Правилник о техничким условима које морају да испуњавају привредна друштва и друга правна лица која врше стручно оспособљавање возача моторних возила за превоз опасних материја и других лица која учествују у превозу опасних материја (Службени гласник Републике Српске, број [50/13](#))

Правилник о стручном оспособљавању возача моторних возила за превоз опасних материја и других лица која учествују у превозу опасних материја (Службени гласник Републике Српске, бр. [26/13](#) и [42/13](#))

Промет експлозивних материја и запаљивих течности и гасова
Закон о промету експлозивних материја и запаљивих течности и гасова (Службени гласник Републике Српске, бр. [78/11](#) и [58/16](#))

Правилник о мјерама заштите и одговарајућим техничким нормативима у објектима за производњу експлозивних материја и магацинима за смјешатај експлозивних материја (Службени гласник Републике Српске, број [109/13](#))

Правилник о извођењу ватромета (Службени гласник Републике Српске, број [47/12](#) и [117/21](#))

Правилник о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштавању и претакању запаљивих течности (Службени гласник Републике Српске, број [26/12](#))

Правилник о начину провјере стручног знања лица која могу руковати експлозивним материјама и запаљивим течностима и гасовима (Службени гласник Републике Српске, број [23/12](#))

Правилник о условима за држање експлозивних материја и о условима и начину њиховог коришћења (Службени гласник Републике Српске, број [23/12](#))

Правилник о обрасцима и начину вођења евиденција о експлозивним материјама (Службени гласник Републике Српске, број [23/12](#))

Правилник о ускладиштавању, држању и претакању запаљивих течности у продавницама запаљивих течности (Службени гласник Републике Српске, број [18/06](#))

Правилник о техничким нормативима за радове при чишћењу и одмашћивању опреме за кисеоник (Службени лист СФРЈ, број [74/90](#))

Правилник о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона ("Службени лист СФРЈ", бр. 53/88 и 54/88)

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

Правилник о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона 1kV до 400 kV ("Службени гласник Републике Српске", број 7/12)

Правилник о техничким нормативима за изградњу нисконапонских надземних водова ("Службени гласник Републике Српске", број 87/11)

Правилник о техничким прописима о громобранима ("Службени лист СФРЈ", број 13/68)

Правилник о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара ("Службени гласник Републике Српске", број 94/20)

Правилник о техничким мјерама за погон и одржавање електроенергетских постројења ("Службени лист СФРЈ", број 19/68)

Закон о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама ("Сл. гласник РС", бр. 121/12, 46/17, 111/21),

[Оквирни закон о заштити и спасавању људи и материјалних добара од природних или других несрећа у БиХ \("Службени гласник БиХ", број: 50/08\)](#)

[Закон о деминирању у БиХ \("Службени гласник БиХ", број: 5/02\)](#)

[Закон о водама \("Службени гласник Републике Српске", број: 50/06, 121/12\)](#)

[Закон о заштити животне средине \("Службени гласник Републике Српске", број: 71/12\)](#)

Кориштена стручна литература:

Дамјан Бранковић, Збирка југословенских стандарда за заштиту од пожара, Београд 1989.

Д. Едган, Грађевинске конструкције и пожар, Грађевинска књига, Београд, 1990.

В. Бујандрић и Н. Бујандрић, Пројектовање противпожарне заштите, Београд 1996.

Д. Карабасил, Основе тактике гашења пожара, Нови Сад 1998.

15. ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

1. Једнополна шема ТС 35/10 kV Прљавор
2. Једнополне шеме далековада на територији града Прљавор
3. Прегледна скица подјеле карте подручја са ТС и ВН водовима, ТС и ВН далеководима града Прљавор, Р 1:10000
4. Шема заједничких општинских радио веза СО Прљавор и елемената веза ималаца функционалног система веза са сусједним општинама Р 1:100000
5. КАРТА ОПШТИНЕ (ПОДЈЕЛА НА МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ)
6. КАРТА ВОДОВОДНЕ МРЕЖЕ И УЛИЧНИХ ХИДРАНАТА
7. КАРТА СА ПРИКАЗОМ УЛИЦА И ОБЈЕКТАТА, Р 1:5000
8. ПРЕГЛЕД ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА И ДРУГИХ ПРАВНИХ ЛИЦА КОЈИ СЕ АНГАЖУЈУ У СЛУЧАЈУ ВЕЛИКИХ ПОЖАРА

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

КАРТА НАСЕЉЕНИХ МЈЕСТА ПРЉАВОР

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ГРАДА ПРЉАВОРА

**ПРЕГЛЕД ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА И ДРУГИХ ПРАВНИХ ЛИЦА КОЈИ СЕ
АНГАЖУЈУ У СЛУЧАЈУ ВЕЛИКИХ ПОЖАРА**

Ред. број	Привредно друштво или правно лице које се ангажује у случају великих пожара	Број телефона
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		